

**Pla especial de protecció
del patrimoni de Sabadell**

P.E. - 47

Març de 2007

**MEMÒRIA
NORMATIVA
ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER
ANNEXES**

Regidors responsables: JUAN CARLOS SÁNCHEZ SALINAS
JOAN MANAU VALOR

Director de l'àrea d'urbanisme, habitatge i patrimoni:
MANEL SOMOZA, arquitecte

Coordinadora del projecte: MAITE MORAO, arquitecta

Equip redactor: JOSEP LLOBET I BACH, arquitecte
OLGA BAS, arquitecta
MAITE MORAO, arquitecta

GENÍS RIBÉ, historiador
XAVIER CARLÚS, arqueòleg
MAX MARTÍN, geògraf
JOSEP GERMAIN, geògraf
ISABEL BLASCO, arquitecta
CHARO RODRIGUEZ, advocada
JOAN MORENO, arquitecte
MONTSE VENDRELL, arquitecta
RAMON BESORA, advocat
ISABEL GARCIA, analista
JOAN BORRÀS, delineant
JOAQUIM CAPILLA, delineant
VALENTÍ FIGUERAS, delineant

Col·laboradors: GEMMA RAMOS, historiadora
ANNA ALBÓ, arquitecta

JOAN FALGUERAS, arquitecte
IRENE CASAJUANA, arquitecta

JOANA IBÁÑEZ, antropòloga

I. MEMÒRIA	5
A. INTRODUCCIÓ.	5
1. ANTECEDENTS.	5
1.1. REDACCIÓ DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE SABADELL.	5
1.2. REVISIÓ PEPPAS	6
1.3. PLA GENERAL MUNICIPAL D'ORDENACIÓ DE SABADELL 1993 I LA SEVA APLICACIÓ	7
1.4. PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI DE SABADELL (PEPPS)	7
1.5. ALTRES ESTUDIS I FIGURES DE PLANEJAMENT RELACIONADES.	8
1.6. AVANÇ DE PLA. REVISIÓ DEL PEPPAS I FORMACIÓ DEL PLA DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I DEL PLA DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL	9
1.7. PLA ESPECIAL D'INTERVENCIÓ EN EL PAISATGE URBÀ DEL SEGLE XIX.	11
1.8. EL PAPER DE LA TAULA DE PATRIMONI.	12
2. REFLEXIONS QUE INSPIREN LA REVISIÓ DEL PLA.	13
3. ANÀLISI	17
3.1. PATRIMONI NATURAL. EL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ.	17
3.2. PATRIMONI ARQUEOLÒGIC. ANTECEDENTS INMEDIATS.	21
3.3. PATRIMONI ARQUITECTÒNIC. CONTEXTUALITZACIÓ	24
4. MOTIUS PER A LA REDACCIÓ DEL PEPPS.	28
5. OBJECTIUS I CRITERIS DEL PLA ESPECIAL	30
5.1. EL PATRIMONI COM UN TOT NO DIVISIBLE	30
5.2. PATRIMONI NATURAL	31
5.3. EL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC	32
5.4. PATRIMONI ARQUITECTÒNIC	34
6. LA INTERVENCIÓ EN EL PATRIMONI.	37
6.1. CLASSIFICACIÓ I DEFINICIÓ DELS BÉNS PATRIMONIALS	37
6.2. L'INFORME PREVI	38
7. MARC LEGAL.	39
8. DOCUMENTS QUE INTEGREN EL PEPPS.	40
B. PATRIMONI NATURAL.	43
1. CARACTERÍSTIQUES DEL MEDI NATURAL	43
2. MÈTODE DE TREBALL	46
3. SELECCIÓ DELS COMPONENTS DEL PATRIMONI NATURAL	48
4. ESPAIS D'INTERÈS MEDIAMBIENTAL (EIMA)	49
5. ELEMENTS AMB INTERÈS MEDIAMBIENTAL (EIMA)	56
5.1. ZONES D'INTERÈS ECOLÒGIC	56
5.2. ZONES ANTROPITZADES DE VALOR MEDIAMBIENTAL	57
5.3. CURSOS FLUVIALS	59
5.4. HORTES I TALUSSOS DEL RIPOLL	60
5.5. ARBRES	61
5.6. FONTS, MINES, RECS I SÈQUIES.	65
6. INSTRUMENTS DE GESTIÓ I DE SUPORT.	68
6.1. ACTUACIONS DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI	68
6.2. AJUTS I BENEFICIS FISCALS	69
6.3. ALTRES OPCIONS LEGALS COMPLEMENTÀRIES	69
C. PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC	70
1. INTRODUCCIÓ	70
2. EL MAPA DE JACIMENTS ARQUEOLÒGICS DE SABADELL: UNA EINA DE CONEIXEMENT	73

2.1.	METODOLOGIA DE TREBALL	73
2.2.	FONTS CONSULTADES I BUIDATGE DE DADES	73
2.3.	SISTEMÀTICA DE LES FITXES DE JACIMENT ARQUEOLÒGIC	74
2.4.	CARTOGRAFIA	77
2.5.	RELACIÓ DE JACIMENTS INVENTARIATS	77
3.	EL MAPA D'ESPais D'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA DE SABADELL (EEA): UNA EINA DE TREBALL I DE GESTIÓ	79
3.1.	INVENTARI I CARTOGRAFIA DELS ESPais D'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA	79
3.2.	RELACIÓ DELS ESPais CATALOGATS	80
3.3.	CRITERIS DE ZONACIÓ I POTENCIAL ARQUEOLÒGIC	90
3.4.	NIVELLS DE PROTECCIÓ	92
3.5.	LA GESTIÓ DELS ESPais D'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA.	97
4.	MARC LEGAL. LA LEGISLACIÓ VIGENT I EL PAPER DELS AJUNTAMENTS ENVERS EL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC.	98
5.	ELS ESPais D'EXPECTATIVA ARQUEOLÒGICA (EEA).	99
6.	ELS ELEMENTS AMB PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA (EPA).	100
6.1.	LA PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA D'ELEMENTS D'INTERÈS HISTÒRIC DE L'ENTORN RURAL	100
6.2.	LA PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA D'ELEMENTS I ZONES D'INTERÈS HISTÒRIC DE L'ENTORN FLUVIAL DEL RIU RIPOLL: MOLINS, SÈQUIES I ALTRES ESTRUCTURES RELACIONADES AMB EL CURS FLUVIAL.	100
6.3.	LA PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA D'ELEMENTS D'INTERÈS HISTÒRIC DE L'ENTORN INDUSTRIAL: VAPORS TÈXTILS I ALTRES ESTABLIMENTS	101
7.	EL PATRIMONI PALEONTOLÒGIC	103
8.	FORMA D'ACTUACIÓ ENFRONT LES TROBALLE FORTUÏTES	105
9.	LA QÜESTIÓ DEL FINANÇAMENT	106
D.	PATRIMONI ARQUITECTÒNIC.	107
1.	MÈTODE DE TREBALL.	107
2.	ANÀLISI DEL CREIXEMENT HISTÒRIC DE LA CIUTAT	109
2.1.	EL CARÀCTER ESPECÍFIC DE SABADELL: LA CIUTAT INDUSTRIAL HISTÒRICA.	109
2.2.	ELS PERÍODES DE CREIXEMENT HISTÒRIC: LA VILA DE SABADELL ABANS DEL S. XIV	110
2.3.	PROCÉS DE FORMACIÓ DEL CENTRE HISTÒRIC: SEGLES XV-XVIII	112
2.4.	TRANSFORMACIONS URBANES DEL SEGLE XIX I PRIMER TERÇ DEL XX	114
2.5.	EL S. XX	116
2.6.	LECTURA URBANÍSTICA DE LA INFORMACIÓ CIENTÍFICA.	120
3.	ANÀLISI TIPOLÒGIC I ARQUITECTÒNIC	123
3.1.	AGRÍCOLA I TRAÇAT URBÀ IRREGULAR.	123
3.2.	CASALS I HABITATGES UNIFAMILIARS SINGULARS.	124
3.3.	RENGLI I PROMOCIONS D'HABITATGES UNIFAMILIARS.	125
3.4.	HABITATGES PLURIFAMILIAR I AGRUPACIONS.	125
3.5.	DESPATXOS.	126
3.6.	MOLINS. INDÚSTRIA D'ENERGIA HIDRÀULICA.	126
3.7.	VAPORS. INDÚSTRIA D'ENERGIA VAPOR.	127
3.8.	INDÚSTRIA D'ENERGIA ELÈCTRICA.	127
3.9.	EDIFICIS D'ÚS COL·LECTIU.	127
3.10.	ELEMENTS D'INFRAESTRUCTURA, MOBILIARI URBÀ I ESPais OBERTS.	128
4.	NIVELLS DE PROTECCIÓ. CLASSIFICACIÓ I DEFINICIÓ	129
4.1.	GLOBAL.	129
4.2.	VOLUMÈTRICA	129
4.3.	PARCIAL	129
4.4.	DOCUMENTAL	130
5.	QUALITAT DELS BÉNS CATALOGATS	131

6.	FORMES D'INTERVENCIÓ	132
6.1.	TIPUS D'INTERVENCIÓ I OBRES.	132
6.2.	USOS ADMESOS.	134
7.	LA FITXA: COM INTERVENIR EN EL PATRIMONI.	136
8.	INSTRUMENTS DE GESTIÓ I SUPORT.	140
II.	ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER.	141
A.	MESURES DE FOMENT I SUPORT FINANCER	141
B.	GESTIÓ DELS BÉNS PROTEGITS	146
III.	NORMATIVA	148
A.	CAPÍTOL PRIMER: DISPOSICIONS GENERALS.	148
1.	OBJECTE, DEFINICIÓ I CONTINGUT.	148
2.	DESENVOLUPAMENT DEL PLA.	156
2.1.	GESTIÓ I INSTRUMENTS.	156
2.2.	LA TAULA DE PATRIMONI.	156
2.3.	LES INTERVENCIIONS EN EL PATRIMONI.	157
2.4.	RÈGIM JURÍDIC COMÚ.	159
2.5.	RÈGIM SANCIONADOR.	162
B.	CAPÍTOL SEGON: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI NATURAL.	163
1.	OBJECTE, CONTINGUT I INTERPRETACIÓ DEL PLA ESPECIAL EN ELS SEUS ASPECTES MEDIAMBIENTALS	163
2.	IDENTIFICACIÓ, DEFINICIÓ I ÀMBIT DELS COMPONENTS DEL PATRIMONI NATURAL	165
3.	REGULACIÓ DE LA INTERVENCIÓ	167
3.1.	REGULACIÓ DELS ESPAIS D'INTERÈS MEDIAMBIENTAL (EIMA).	167
3.2.	REGULACIÓ DELS ELEMENTS AMB INTERÈS MEDIAMBIENTAL (EIMA)	168
4.	INSTRUMENTS DE GESTIÓ I DE SUPORT	183
5.	PROCEDIMENT ADMINISTRATIU I TRAMITACIÓ DE L·LICÈNCIES	183
C.	CAPÍTOL TERCER: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI ARQUEOLÒGIC.	184
1.	IDENTIFICACIÓ, DEFINICIÓ I ÀMBIT DELS COMPONENTS DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC	184
1.1.	OBJECTE, CONTINGUT I INTERPRETACIÓ DEL PLA ESPECIAL EN ELS SEUS ASPECTES ARQUEOLÒGICS I PALEONTOLÒGICS.	184
1.2.	COMPONENTS DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC.	187
2.	CRITERIS DE PROTECCIÓ	192
3.	TIPUS D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA	194
4.	TIPUS D'INTERVENCIÓ PALEONTOLÒGICA	197
5.	INSTRUMENTS DE GESTIÓ I SUPORT	198
6.	PROCEDIMENT ADMINISTRATIU I TRAMITACIÓ	202
D.	CAPÍTOL QUART: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI ARQUITECTÒNIC	205
1.	IDENTIFICACIÓ, DEFINICIÓ I ÀMBIT DELS COMPONENTS DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC.	205
2.	TIPUS D'INTERVENCIÓ.	214
3.	NIVELLS DE PROTECCIÓ.	217
4.	INSTRUMENTS DE GESTIÓ I SUPORT.	219
5.	L·LICÈNCIA, PROCEDIMENT ADMINISTRATIU I TRAMITACIÓ	220
IV.	DOCUMENTACIÓ GRÀFICA	224

I. MEMÒRIA

A. INTRODUCCIÓ.

1. Antecedents.

1.1. Redacció del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell.

L'any 1982, en desenvolupament del Pla General de 1978, l'Ajuntament de Sabadell va aprovar inicialment i exposà al públic el projecte de Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic (PEPPAS). Aquest instrument i el seu catàleg eren el resultat de la reflexió, en aquell moment, de l'evolució que de la Protecció del Patrimoni se'n feia.

Com a objectius del Pla Especial, a través del seu catàleg, es perseguia la definició de tots els edificis i elements que havien de formar part del Patrimoni Arquitectònic de la Ciutat i que havien de ser protegits, alhora que s'establia el nivell que havia d'assolir aquesta protecció.

L'any 1988, l'Ajuntament de Sabadell va procedir a la redacció definitiva del text refós del Pla Especial del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell, a partir del document aprovat inicialment l'any 1982, amb els següents criteris:

- La protecció abasta bàsicament a edificis i elements arquitectònics, tot i que també recull algunes restes arqueològiques.
- La protecció d'aquests béns comporta la *contenció* i la *conservació* i és entesa també com la *rehabilitació* dels elements catalogats.
- Els béns que formen part del Patrimoni Arquitectònic són els que disposen de valors arquitectònics intrínsecs o bé constitueixen referències de la memòria col·lectiva de la ciutat.

Respecte el document aprovat inicialment s'efectua un replanteig en els següents aspectes:

- Es prescindeix dels fronts d'edificació, carrers, conjunts, i places; passant a ser exclusivament objecte de protecció, els edificis, elements i restes arqueològiques.

- Tots els béns catalogats són total o parcialment no substituïbles, eliminant el catàleg de béns inventariats.
- Es redacta una nova normativa que precisa i concreta el tipus de protecció adoptat per a cada bé catalogat, amb la conseqüent revisió del tipus de fitxa individual.
- Es redueix el nombre de béns catalogats i efectivament protegits.

1.2. Revisió PEPPAS

A principis dels anys noranta, durant el procés de revisió del Pla General d'Ordenació Municipal de la Comarca de Sabadell, que va culminar amb l'aprovació de l'actual Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS), s'inicien els treballs de revisió del PEPPAS tant en el seu vessant arquitectònic com arqueològic.

Així, l'any 1.992, s'aprova inicialment la *Revisió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell i Catàleg*.

Tot i que ha transcorregut un període de temps relativament curt des de l'aprovació definitiva del Text Refós del PEPPAS (4 anys), es considera que existeixen motius suficients que justifiquen la seva revisió i que poden resumir-se en els següents punts:

- Necessitat d'actualitzar i corregir les dades contingudes a les fitxes descriptives del catàleg, a fi de disposar d'un document útil a l'hora d'assessorar les intervencions arquitectòniques en els béns catalogats.
- Voluntat d'adequar el conjunt d'elements protegits al concepte de patrimoni i a les lògiques d'intervenció del moment de la revisió del pla (s'ha de tenir en compte que una part del PEPPAS aprovat al 88 prové dels criteris fixats en la seva aprovació inicial, al 1982).
- Interès per ajustar la normativa a l'experiència dels darrers anys, tant pel que fa a la regulació de les intervencions com a la concreció de les parts protegides dels béns catalogats.

Aquesta Revisió del PEPPAS del 1988, no continua amb la seva tramitació i caldran encara vuit anys, per a l'exposició d'un document d'Avanç de Pla per a una nova revisió del pla especial; en aquesta ocasió en un sentit més ampli, incorporant als béns amb valor arquitectònic, els Patrimonis Arqueològic i Natural de la ciutat.

1.3. Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell 1993 i la seva aplicació

En data 22 de desembre de 1993, va ser aprovat definitivament el Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell, acord que va ser publicat al DOGC el 7 de gener de 1994.

El PGMOS recull les determinacions del Pla Especial del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell (PEPPAS), el declara de plena aplicació i el considera com a complement de la seva Normativa.

Així mateix, el PGMOS, estableix mecanismes de protecció del Medi Natural, mitjançant la regulació de les àrees que el propi Pla defineix i que es troben sotmeses al règim especial de protecció establerta a la legislació urbanística vigent.

Ja en la fase de redacció de l'avanç de pla, s'elaborà un estudi titulat "Estudi de l'espai agrari de Sabadell i el rodal", en què s'inventariaren i catalogaren tots els espais del terme municipal no consolidats per l'edificació. Així mateix, es constituí el protocol del rodal, mesa de discussió i debat entre l'Ajuntament de Sabadell i les entitats locals interessades en la protecció i conservació dels espais naturals i el medi ambient. De la suma d'aquests factors en sortí la proposta definitiva del Pla General pel que fa al tractament dels espais periurbans de Sabadell. En fases més avançades de l'elaboració i tramitació del Pla General, i pel que fa als àmbits inclosos en el sòl urbanitzable, es signaren varis convenis entre l'Ajuntament de Sabadell i els propietaris pels quals l'Ajuntament rebia anticipadament bona part dels espais protegits que el mateix pla acabaria qualificant.

1.4. Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell (PEPPS)

En data 28 de juliol del 2000 s'acorda l'exposició pública de l'Avanç del Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell (PEPPS), com a resultat de la reflexió sobre la protecció i la catalogació dels edificis, tema de primer ordre i no sempre pacífic, al llarg de tot aquest aquest període de temps i que havia anat donant lloc a diverses solucions.

En primer lloc, i mitjançant la concertació de convenis amb particulars s'havien resolt temes concrets:

- Conveni urbanístic per a les illes delimitades per la Ctra. de Barcelona, Pg. de Comerç, c/. Buxeda i perllongació del c/. Bruc (Fàbrica Arraona),

- Conveni urbanístic per a l'ordenació de la finca delimitada pels carrers Tres Creus, Estació, Casanovas i Concepció (Vapor Badia)
- Conveni Urbanístic per al desenvolupament i execució de la transformació d'us Vapor Buxeda Vell,
- Conveni urbanístic per a l'ordenació, desenvolupament i execució del sector d'obertura del c/. D'Àngel Guimerà, entre Sant Pau i Migdia i el seu entorn,
- Conveni urbanístic per a l'ordenació, desenvolupament i execució de l'àmbit de les parcel·les corresponents als edificis catalogats (Torre Gorina i Despatx Gorina),
- Conveni urbanístic per al desenvolupament de la Unitat d'Actuació núm. 2 del PGMOS (Despatx Lluch),
- Conveni Urbanístic per a la conservació de la Casa Tamburini.

Per contra, i en un cas concret, com el del rengle de cases dels números 84 a 86 i 96 a 112 de la Rambla de Sabadell, era una sentència judicial qui definia els criteris en relació a la regulació de la protecció.

Una tercera via com a conseqüència del canvi de percepció produït en els criteris de protecció del patrimoni, fou l'endegament de processos urbanístics que han portat a la descatalogació d'elements concrets, com és el cas del Cinema Imperial o d'alguns cossos annexes a la Casa Duran. D'altres, ben al contrari, apuntaren cap a la protecció d'elements no recollits en el Catàleg vigent, com seria el cas de la fàbrica Planell.

1.5. Altres estudis i figures de planejament relacionades.

Simultàniament a aquests processos s'han anat elaborant, per part dels serveis tècnics de la regidoria de Cultura i del Museu d'Història de Sabadell, diversos treballs de documentació amb l'objecte genèric d'inventariar i catalogar diferents aspectes que formen part del patrimoni històric de la ciutat. Entre aquests cal destacar els següents:

- "Inventari de reixes i elements de forja de Sabadell", del maig de 1995, amb l'objecte d'estudiar tots aquells elements de ferro forjat incorporats en edificis de la ciutat,
- "Actualització del mapa arqueològic i elaboració del mapa d'Espais de Protecció Arqueològica de Sabadell", de data maig de 2000, actualitzat a novembre de 2001 i amb alguna revisió puntual al 2003. La redacció d'aquest document és motivada pel desfasament de la informació continguda a l'avanç del pla de 1992, després de vuit anys d'intervencions arqueològiques, amb un increment significatiu al municipi de

Sabadell i que han permès documentar un elevat nombre de noves localitzacions arqueològiques,

- "Inventari de la rajola decorativa de Sabadell", iniciat el 1999 amb l'objecte de documentar tots els conjunts de rajola decorativa aplicada a l'arquitectura localitzada al nucli urbà de Sabadell.
- Paral·lelament a aquests documents s'ha tramitat, per part de l'Ajuntament de Sabadell, la Modificació Puntual del Pla General en l'àmbit del riu Ripoll (MPG-5), aprovada definitivament en data 3 de desembre de 2002. Aquesta modificació del pla general incorpora en el seu cos normatiu un seguit d'espais i elements a protegir, entre els que s'incorporen elements naturals com hortes, basses, camins,...
- Altres figures de planejament, que permeten mantenir construccions característiques del paisatge urbà de Sabadell, com per exemple la Modificació Puntual del Pla General que recull en el seu àmbit l'ABB (Asea Brown Bober).

1.6. Avanç de Pla. Revisió del PEPPAS i formació del Pla de Protecció del Patrimoni Arqueològic i del Pla de Protecció del Medi Natural

A principis de l'any 1999 es va encarregar un Avanç de Revisió del PEPPAS, que fou presentat a la Taula de Patrimoni Arquitectònic de Sabadell i al que, a mitjans del mateix any, s'hi va afegir per part de l'Ajuntament, l'encàrrec de refondre amb un Avanç de Pla Especial de Protecció del Patrimoni arqueològic a partir dels treballs d'actualització del mapa arqueològic que es duien a terme des del Museu d'Història.

El document d'Avanç partia de la constatació de què en el Pla de protecció de 1989 es considerava bàsicament una relació d'ítems arquitectònics singulars amb diversos nivells de protecció, i ja en els debats dels grups de treball preparatoris dels PEPPAS del 1988 i de la revisió del 1992, aquest durant els anys 1991 i 1992, es van posar sobre la taula els suggeriments i al·legacions següents per tenir en compte en la redacció definitiva:

- a) la revisió havia de comportar un pla de protecció però també de promoció tècnica, econòmica i històrica,
- b) calia incloure l'objectiu cultural - històric més enllà de la gestió urbanística convencional, o sia definir els edificis i elements de catàleg, determinar com han de ser protegits i fixar les bases per desenvolupar la col·laboració entre administració i particulars,

- c) s'havia de considerar que la justificació primordial de preservar el patrimoni no pot ser únicament el seu valor intrínsec, sinó també el seu valor relatiu a la cultura, a la història i a la ubicació i identitat de ciutat,
- d) calia integrar cada element arquitectònic en el teixit urbà i periurbà,
- e) es feia necessari comptar amb un pressupost econòmic de manteniment i execució del Pla Especial,
- f) s'havien de preveure sistemes de salvaguarda o conservació d'elements arquitectònics complementaris (reixes, balcons, ceràmiques, vitralls, etc.).

Així mateix el PEPPAS-2:

- a) havia de ser un pla de protecció i també de promoció tècnica, econòmica i històrica,
- b) que integrés cada element arqueològic en el teixit urbà i periurbà,
- c) considerant que hi ha àrees que poden sobrepassar els límits del terme municipal,
- d) amb l'objectiu d'establir un procés d'actuació per a l'aplicació del pla.

Com que l'any 1997 es decideix no reprendre el procés de revisió iniciat l'any 1992, i per contra es vol començar de bell nou un procés d'aprovació que no entronca amb el de 1992 sinó que neix de forma autònoma i amb criteris independents, a inicis de l'any 2000 cal definir, en base als estudis de diagnosi encarregats a l'equip Falgueras - Somoza i als resultats de diversos grups de treball (comissió de treball interna municipal, Taula del Patrimoni, Patronat del Museu, etc.), una llista definitiva de criteris per tal de procedir al redactat definitiu i procedir, quan escaigui, a l'aprovació inicial.

En aquest sentit, el document efectuava una proposta d'actuació en base als següents criteris:

- a) Àmbit o àmbits contemplats: arquitectura, arqueologia i d'altres que es cregui oportú.
- b) Malgrat que semblaria convenient no considerar un nou Pla sinó la simple actualització del ja existent, jurídicament s'anuncia un procés obert, ja que el concepte legal de revisió implica que queda oberta la discussió sobre tots els aspectes i elements del pla, fins i tot d'aquells que no es vol modificar.
- c) Definició dels criteris per a l'ingrés de nous elements a ser protegits.
- d) Posar èmfasi en els aspectes de gestió: manteniment i restauració, pla de subvencions, tractament fiscal, etc.

1.7. Pla Especial d'Intervenció en el Paisatge Urbà del segle XIX.

Paral·lelament als estudis que es duen a terme dintre de la Revisió del PEPPAS, es redacta el Pla Especial d'Intervenció en el Paisatge Urbà de Sabadell (PEIPU).

Aquest document urbanístic aprovat definitivament el 7 de maig de 2003 es recolza sobre múltiples pilars: es connecta amb la idea de patrimoni històric entès com a memòria col·lectiva; amb la realitat d'un espai entès com a conformador de trama, de teixit; amb el dret col·lectiu a gaudir d'un entorn ordenat i respectuós amb el passat; amb la idea de ciutat com a arxiu de la memòria i dipositària de valors a preservar i amb els conflictes de frontera entre els drets públic i privat.

És un document complex que, més que regular, pretén estimular la col·laboració dels agents per tal d'intentar preservar els valors de paisatge urbà que l'espontaneïtat dels interessos del sector podrien malmetre.

Aquest document incorpora, a banda dels criteris d'intervenció en la ciutat construïda, la delimitació d'un conjunt d'elements considerats significatius del teixit industrial del segle XIX, fet que ha permès recollir algunes edificacions amb tipologies tan característiques com:

- El vapor Jeroni Gibert
- Part del vapor Buxeda Nou
- La nau industrial emplaçada als carrers Cellers i Roger de Flor
- Part del Vilà i Fusté
- Bona part de les tipologies de cases obreres entre mitgeres,...

o les façanes de determinats elements com els rengles d'habitatge emplaçats als carrers Riego, Sant Pau, Travessia de la Borriana, Coromines,... o d'habitatges unifamiliars singulars com la Casa Tamburini.

De forma simultània a la tramitació del PEIPU, també s'han aprovat un conjunt de modificacions puntuals vinculades als objectius d'aquest pla especial que han permès el manteniment de volumetries singulars, com la fàbrica Planell o alguns dels vapors identificats en el pla especial (vapor Buxeda Nou, vapor Jeroni Gibert, ...)

1.8. El paper de la Taula de Patrimoni.

Si bé ja el PEPPAS del 1988 preveia a la seva normativa la creació d'una entitat en certa mida assimilable a l'actual Taula de Patrimoni, en tant que ambdós organismes parteixen d'un objectiu comú: - vetllar pel Patrimoni -, el marc d'actuació previst per a cada un d'ells és ben diferent.

Mentre que el PEPPAS proposava una "Comissió Tècnica Municipal del Patrimoni Arquitectònic" definida com a mecanisme de control¹ (comissió que mai arribà a constituir-se), la Taula del Patrimoni neix de la voluntat de crear un marc per al debat que abordi aspectes diversos i complexos que van des de la idoneïtat del propi PEPPAS com a instrument de protecció fins al seguiment de les intervencions en béns catalogats.

És així que, des de la constitució de la Taula de Patrimoni, el 28 de maig del 1998, tot i no disposar pròpiament d'un marc normatiu, ha vetllat com a mecanisme participatiu de discussió sobre les actuacions en elements patrimonials i, com ja hem avançat, també sobre el propi procés de revisió del PEPPAS.

La seva acta de constitució recull tres objectius bàsics:

- Establir un marc on debatre a l'entorn de la idoneïtat del propi PEPPAS com a instrument bàsic de protecció del patrimoni arquitectònic, i en aquest sentit fer un seguiment de l'estudi i diagnosi que s'estava elaborant,
- Fer un seguiment més particularitzat dels projectes d'iniciativa municipal o d'iniciativa privada que incidien en edificis i elements protegits,
- Constituir-se com a espai propi de debat, amb caràcter provisional, amb la finalitat de definir un marc futur estable i consolidat que donés continuïtat i normalitat a la tasca iniciada des de la taula.

Actualment, la Taula de Patrimoni continua tenint aquest paper consultiu i, en el present document es vincula el seu treball al procediment de seguiment sobre la intervenció en els béns catalogats.

¹ "Òrgan de caràcter tècnic que té com a missió el control de les actuacions en els béns catalogats i els seus entorns, vetllant per l'adequat compliment de l'esperit, directrius i objectius de la normativa del pla". (Capítol IV Normativa PEPPAS)

2. Reflexions que inspiren la revisió del Pla.

El mètode que generalment havia orientat els Plans de Protecció del Patrimoni dels 80', fonamentalment arquitectònics, es basava, principalment, en una enumeració individualitzada d'aquells elements que sobresortien en la construcció de la ciutat.

Aquesta metodologia ha anat derivant en una sèrie de seleccions d'elements que responien a característiques més pròpies de la Història de l'Art Clàssic (prenent com a referents estils arquitectònics, arquitectes notables, edificacions públiques remarcables, etc.) que podien donar compte de l'evolució urbana i de la construcció de la ciutat, tot i que amb una visió una mica deformada.

És amb aquests antecedents, que es proposa assajar amb uns criteris de protecció més globals que parteixen de dos objectius clarament definits:

- La selecció i protecció no tant de l'element individual com del territori identificat com a plataforma on succeeixen els episodis de la història humana.
- El patrimoni entès en un sentit ampli i global, incloent totes les vessants que condicionen la concepció patrimonial (patrimoni arquitectònic, arqueològic i mediambiental).

En aquest sentit, la visió del Patrimoni aniria totalment vinculada al llegat evolutiu de la Història, entenent per "llegat" com allò que deixa empremta i per "evolutiu" la transformació d'un territori escàs on es canvien, es destrueixen, es substitueixen i fins i tot es juxtaposen els diferents elements patrimonials.

Les preguntes habituals a l'hora d'afrontar un Pla de Protecció són "què cal conservar?" i "com cal conservar-ho?". Per mirar d'esbrinar la resposta, ens pot ajudar mirar el Patrimoni des d'una visió genètica evolutiva. Hem de buscar quin és el *genotip* del territori. La definició biològica de *genotip* és el grup de característiques genètiques que determinen l'estructura i el funcionament d'un organisme. En el cas del Patrimoni, hem de poder identificar les històries i fases del creixement humà, les estructures que aquestes fases han generat i el seu llegat en forma d'elements concrets de qualsevol tipus (bàsicament: arquitectònics, arqueològics i mediambientals).

En el cas del llegat arquitectònic, el *genotip* el podem identificar clarament amb el concepte *tipologia*, entesa aquesta com l'abstracció conceptual d'un grup d'edificis de característiques

formals, funcionals i materials semblants que, alhora, es correspon a un episodi de la història i del territori on s'ubiquen). Per tant, hauríem de ser capaços d'explicar qualsevol episodi fonamental de la història del territori de la ciutat mitjançant cadascun d'aquells grups tipològics que l'anàlisi del Patrimoni des d'un punt de vista global i històric ens porti a tipificar.

Si la ciutat i el territori s'entenen com un organisme, aquest genotip ens permetrà, un cop identificat, reconstruir el territori en qualsevol dels seus moments històrics.

Per portar a terme aquesta detecció d'elements patrimonials i classificació tipològica cal tenir en compte les següents consideracions:

I. Si entenem el Patrimoni Històric no com un catàleg de peces monumentals, sinó com els senyals persistents de la història, sobre l'estructura urbana; si entenem que aquest procés històric de decantació de formes físiques conforma els espais públics (carrers, places, etc.) com a espais de vida col·lectiva, dotats dels valors simbòlics i de significats propis de cada història urbana, conclourem que el valor dels continguts significatius dels quals és dipositari l'espai públic determina la qualificació del Patrimoni Històric d'un lloc.

La percepció de l'espai públic (també dels àmbits semi-públics i privats) com a gresol de la història urbana resultarà més o menys rica en funció de les intervencions urbanístiques i arquitectòniques que s'han esdevingut durant l'evolució del procés històric. L'empobriment de la percepció històrica de l'espai públic pot empobrir la comunitat mateixa. El coneixement social que abans es transmetia mitjançant l'espai urbà el transmeten ara els mitjans, doncs, tant el Patrimoni Històric de la ciutat com les seves tradicions socials constitueixen un sistema de comunicació, un transmissor de coneixement.

El coneixement que els continguts significatius de l'espai públic transmet, resulta de l'acció sobre la memòria col·lectiva. Utilitzant el record, la memòria col·lectiva esdevé un corrent de pensament continu, intern al grup social, i relaciona temps i imatges espacials.

En concret, les imatges espacials intervenen de forma directa en la memòria col·lectiva. Per la ciutadania és molt important l'aspecte físic, material de la ciutat, com es pot constatar per la transcendència que té per un grup social la desaparició d'un carrer o d'un edifici: més que no pas aconteixements no visibles polítics o religiosos, de més importància general.

II. La manipulació de la memòria social sovint comporta alteració de l'espai físic en la direcció que interessa a qui té potestat per alterar-lo. És, per tant, molt important l'estatus democràtic dels mecanismes de fixació social de la memòria col·lectiva que es manifesta, entre d'altres, mitjançant l'espai públic.

Donat que el món material perdura i pot sobreviure als seus creadors, pot servir de monument als seus esforços i ideals; i, per la mateixa raó, els artefactes sobreviuen en formes que els seus creadors o propietaris no determinaren i es converteixen en proves a partir de les quals es poden reconstruir altres interpretacions del passat.

Si bé cap a la segona meitat del segle XIX la ciutat era concebuda mental i visualment com una obra d'art, i entre els anys vint - vuitanta d'aquest segle s'ha vist com un panorama, la cultura actual la contempla com un espectacle. D'altra banda, el medis d'informació substitueixen l'experiència personal, física i directa de la realitat, per la informació, la qual cosa suposa la fragmentació i la privatització de l'experiència col·lectiva, que trenca el lligam amb el passat.

En definitiva, hores d'ara quan la presència dels mitjans de comunicació estan aconseguint alterar en la ciutadania la relació entre memòria col·lectiva, història i espai urbà, el passat s'està convertint en una reconstrucció d'imatges desconnexes, en una percepció fragmentada de la Ciutat. I no sols això, sinó que la presència i l'aplicació actual de les noves tecnologies i de la publicitat provoca sobre la cultura a més del trencament amb el passat, la trivialització dels símbols culturals que s'havien entès com més sòlids.

III. La idea que tenim de cada ciutat, la imatge simbòlica, la conformen els símbols físics: el monument i la forma de l'espai públic. Dins de cada ciutat, l'evolució de la memòria històrica, respectant els valors simbòlics que li són propis, suposa, la convivència harmònica de formes significatives diferents i incorporar amb cura al llegat històric, els valors simbòlics contemporanis. Això comporta cura per l'arquitectura del passat i del present, però també de la traça i el pla. A. Rossi diu "Les ciutats romanen sobre eixos de desenvolupament, mantenen la posició dels traçats, creixen segons la direcció i amb el significat de fets més antics que els actuals, sovint molt llunyans. Moltes vegades, aquests fets romanen, estan dotats de vitalitat contínua, a vegades, es destrueixen; llavors només queden les formes, els signes físics del locus. La permanència més significativa ve donada pels carrers i pel pla; el pla es manté sota nivells diversos, es diferencia en les atribucions, sovint es deforma, però substancialment no canvia de lloc."

Hauríem d'entendre que per ser el pla un dels elements de més significat en la conformació de l'espai públic, la seva alteració és de gran importància pel significat simbòlic de la ciutat. Les actuacions d'esponjament en teixits urbans densificats, les intervencions especulativo - formals, suposen incidències sobre la memòria col·lectiva de gran transcendència i capacitat manipuladora.

IV. El monument com a símbol commemoratiu i de poder ha estat substituït per la publicitat urbana, sobretot pel cartell lluminós, i aquest no ajuda a conformar una imatge d'espai públic col·lectiu.

Intervenir en aquest moment en la definició d'una acció orientada a protegir el patrimoni històric, és a dir, a protegir les imatges que simbolitzen la memòria col·lectiva d'una ciutat, vol dir pensar en arquitectura del passat (monuments) i en la traça urbana sobre la qual s'han anat assentant, però també en la pervivència harmònica de manifestacions figuratives de la cultura que cada temps històric ha anat dibuixant sobre aquella cultura base.

V. Allò que ara considerem patrimoni és el resultat d'un període d'esforç material i tècnic (rígor constructiu, innovació plàstica) de modernització de la cultura material, reflex d'un moment històric puixant i transformador. Allò que ara considerem patrimoni se'ns ha conservat en la major part dels casos perquè després del període transformador i modernitzador que hi va donar origen, no hi ha hagut un altre moment històric prou puixant, ni una davallada prou profunda, com per transformar-lo de nou.

3. Anàlisi

3.1. PATRIMONI NATURAL. EL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ.

D'uns anys ençà ha anat variant la percepció que des de la societat es té del **sòl lliure no edificat dels entorns periurbans**.

Ja en el moment dels estudis previs per a la redacció del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS) començaren a aparèixer els conceptes de protecció d'aquests territoris pels seus valors intrínsecs (agraris, forestals, ecològics, paisatgístics, patrimonials...).

A partir de "l'Estudi de l'espai agrari de Sabadell i el Rodal" encarregat per l'Oficina del Pla, organisme encarregat de la redacció del nou Pla General, es detectaren les característiques i els espais a preservar d'acord amb aquells valors anteriorment esmentats. El resultat fou la declaració de tot el sòl no urbanitzable del terme municipal com a sòl d'especial interès a protegir.

D'acord amb l'anterior, el Pla General (PGMOS), a la seva memòria, parlava que el territori municipal no urbanitzat era un bé molt escàs en relació a la part ocupada per la ciutat, agreujat pel seu context metropolità. Prova d'això era que, segons el planejament general vigent en aquell moment (Pla General d'Ordenació de la Comarca de Sabadell de 1978), eren ocupables 2/3 del seu territori.

En aquell moment es consideraren els espais lliures de la perifèria urbana com a:

"(...) espais de l'estructura territorial, pel fet de constituir corredors lliures de la perifèria urbana imprescindibles per la qualitat de la vida de les ciutats i l'equilibri ecològic (...)"

que al mateix temps constituïen:

"(...) elements de la identitat paisatgística del rodal de Sabadell, que contenen elements patrimonials ordenadors i definidors del territori (...)"

Els criteris generals defensats pel PGMOS foren:

- Considerar el Pla General com l'instrument per a la preservació i potenciació de la identitat paisatgística i per a la millora del seu ús.
- Definir tot el Sòl No Urbanitzable (SNU) com a **sòl d'especial protecció**.

- Recollir en el SNU aquelles àrees del territori municipal caracteritzades pel seu interès agrari, forestal, ecològic, paisatgístic i patrimonial on no es permeten processos d'urbanització, **potenciant la continuïtat i millora de les condicions naturals** d'aquests sòls, **els seus valors mediambientals i patrimonials i la seva funció d'espais oberts a l'entorn de la ciutat.**
- Considerar el sòl lliure com un bé públic pels seus valors intrínsecs o associats
- Apostar per un model de contenció dels traçats de comunicacions i dels creixements físics urbans, garantint corredors verds o "separadors ecològics" entre els continus urbanitzats des del parc natural de Sant Llorenç al de Collserola: Mancomunitat - serra de Galliners i Togores - riera de Santiga.
- Proposar un tractament del sòl no urbanitzable en positiu, seguint el model del sòl urbà: qualificant-lo en zones i sistemes.

Les finalitats perseguides pel PGMOS al SNU eren les següents:

- Protecció dels processos d'urbanització de caràcter urbà
- Preservació i promoció de la millora de les explotacions agràries i forestals
- Protecció dels elements naturals més destacats o que defineixen l'aspecte global del territori, preservant-ne els valors ecològics i paisatgístics
- Regulació dels usos i activitats admissibles a cada zona o sistema per tal de no malmetre els valors que es volen protegir
- Establiment de criteris sobre característiques i localitzacions adients per a les edificacions destinades a habitatge rural i altres instal·lacions per no trencar-ne l'equilibri.

A la pràctica el PGMOS definí en el sòl no urbanitzable els següents espais o elements vertebradors:

- el sistema d'espais lliures periurbans
- les zones rurals,
- els habitatges rurals,
- la xarxa de camins.

Pel que fa al primer, es qualificaren 600 Ha amb la categoria de sistema d'espais lliures, en què mitjançant la redacció d'un Pla Especial es determinaria la seva ordenació, els usos i el règim de propietat. Aquest sistema d'espais lliures periurbans recull:

- a.- Parcs ecològics paisatgístics.
- b.- Parcs periurbans.
- c.- Parcs agrícoles.

Els **parcs ecològics paisatgístics** comprenen els sòls d'alt valor ecològic-paisatgístic i ambiental que, per les seves característiques de situació geogràfica, l'Administració vol garantir i potenciar.

Inclouen els **espais coberts per la vegetació de ribera i els cursos d'aigua** del riu Sec i el torrent de Colobriers, restringint-los a funcions científiques, pedagògiques o d'excursionisme. També es recull l'àmbit del torrent de Ribatallada inclòs al terme municipal.

S'inclouen igualment, **àrees d'interès estrictament paisatgístic** com el pla i el turó d'Arraona i els límits de l'A-18 a Sant Pau de Riu-sec, destinant-se exclusivament a l'agricultura o a repoblacions forestals com a elements separadors o d'esponjament del territori.

Els **parcs periurbans** comprenen els sòls propers a l'àrea urbana amb funcions mediambientals, d'esplai, repòs, esbarjo i lleure dels ciutadans en què l'Administració intervindrà activament per garantir, canalitzar i regular-ne l'ús. S'admet la possibilitat d'activitats privades que actuïn com a elements dinamitzadors dels mateixos parcs.

Inclouen les **àrees tradicionalment utilitzades pels ciutadans** de la Salut i can Deu, equipant-les per a l'activitat de lleure, l'esport i la divulgació mediambiental, així com amb aparcaments i serveis a l'usuari. També s'inclou l'àrea del bosc de Castellarnau.

Degut a l'**activitat agrícola no professional** (pròpia de les àrees periurbanes) que s'hi duu a terme, també s'inclou la riera de Santiga.

Els **parcs agrícoles** comprenen els sòls aptes per a l'explotació agrícola propers a l'àrea urbana, en què l'Administració intervindrà activament per a preservar-los de la seva incorporació al procés urbà, aplicant les mesures necessàries per garantir la continuïtat de l'ús agrari i incorporant-hi elements de desenvolupament, experimentació i millora de les tecnologies aplicables. Inclou les àrees de Mas Canals i Can Gambús al nord-oest de la ciutat i de Can Roqueta al sud-est.

D'igual forma el PGMOS qualificà la resta de sòls no urbanitzables com a zones rurals d'especial protecció.

L'objecte de les zones en el sòl no urbanitzable és el manteniment de l'ús agrari i forestal, permetent-s'hi únicament activitats que facilitin la continuïtat dels valors propis agraris, culturals, ambientals i paisatgístics. Inclou les zones següents:

- a.- Zones de valor agrari,
- b.- Zones de valor forestal,
- c.- Zones de valor ecològic - paisatgístic.

a.- La finalitat de les **zones de valor agrari** és la seva protecció per garantir la continuïtat de les explotacions agràries, la seva promoció i el seu desenvolupament, regulant de forma estricta els usos compatibles i les construccions permeses.

b.- La finalitat de les **zones de valor forestal** és la protecció per garantir la connexió dels espais verds de la ciutat amb els corredors d'espais oberts de la comarca i la resta del territori, regulant detalladament els usos compatibles i els aprofitaments forestals. Només s'admeten els habitatges rurals.

c.- La finalitat de les **zones de valor ecològic-paisatgístic** és la protecció per garantir la seva funció ecològica i/o paisatgística, regulant estrictament els usos compatibles i únicament admetent-s'hi els habitatges rurals.

Pel que fa als **habitatges rurals** el Pla General, amb l'objecte d'evitar un poblament excessiu de construccions i activitats, restringeix la construcció de nous habitatges en el SNU. Així mateix fixa una llista rígida d'emplaçaments (22 u.) en que s'admet l'habitatge, d'acord a criteris de localització, història i ús actual, podent-se ampliar puntualment mitjançant planejament especial.

Pel que fa a la **xarxa de camins**, el pla els confirma la seva funció vertebradora del territori no urbanitzat i la comunicació amb la ciutat, formant part del sistema local viari

3.2. PATRIMONI ARQUEOLÒGIC. ANTECEDENTS INMEDIATS.

El Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic (PEPPAS) conté alguns elements amb protecció arqueològica:

- els definits pròpiament com a restes arqueològiques,
- els béns amb Nivell de protecció ambiental, a les àrees on existeixen indicis racionals que permeten suposar l'existència de restes arqueològiques al subsòl, on es defineix geomètricament una Àrea d'expectativa arqueològica al seu entorn.

El Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic aprovat inicialment el 1992, plantejava, pel que fa als aspectes arqueològics, tres arguments que justificaven la seva inclusió:

- la creixent sensibilització ciutadana,
- la insuficiència dels mecanismes vigents en l'administració urbanística,
- el reconeixement de valors històrico-arqueològics en els edificis i elements que la revisió del pla especial del patrimoni arquitectònic eliminà del catàleg.

El seu objectiu general era salvaguardar el patrimoni arqueològic, i elements d'interès paleontològic i geològic, tot possibilitant les necessàries tasques científiques d'estudi i documentació, i si s'escau recuperació o conservació.

Amb caràcter general es feien les següents consideracions:

- El patrimoni arquitectònic disposa de recolzament en la memòria col·lectiva, mentre que el patrimoni arqueològic acaba essent selecció per part dels especialistes,
- el patrimoni arquitectònic és reutilitzable mentre que l'arqueològic, com a molt, és didàctic,
- Sabadell, situat en un passadís de comunicació humana, esdevé una macro-àrea d'expectativa,
- Són convenients gradients d'expectativa a nivells diferents d'intervenció administrativa i de control d'excavació

- Cal garantir l'obtenció de documentació i l'estudi correcte sense perjudici o a priori conservacionista
- L'interès arqueològic no arriba només fins l'època medieval sinó que la metodologia arqueològica és apta per totes les èpoques (en aquest cas amb especial atenció a la indústria)

En concret catalogava unes àrees localitzades a plànols i definia unes tipologies d'Àrea d'Expectativa Arqueològica:

- estructures en subsòl pendents estudi,
- troballes aïllades sense constància d'estructures,
- suposició d'estructures degut a característiques geomorfològiques,
- àrees ja excavades i estudiades totalment,
- construccions enrunades o sense interès d'estudi.

Finalment regulava unes formes d'actuació concretes que eren la prospecció, l'excavació, la conservació, la consolidació i la restauració.

La llei del patrimoni cultural català, 9/1993 de 30 de Setembre

Al seu capítol VI, Normes específiques de protecció del patrimoni arqueològic, defineix un seguit d'aspectes bàsics pel que fa al patrimoni arqueològic que és important esmentar.

Estableix el concepte de Patrimoni Arqueològic i els seus règims de protecció, l'autorització de les intervencions possibles i, en concret, per als béns culturals d'interès nacional (BCIN), determina les característiques dels possibles espais de protecció arqueològica, les competències en intervencions arqueològiques promogudes per l'administració i la indemnització dels propietaris i la titularitat dels descobriments, entre d'altres.

L'avanç del 2000. Documentació, estudis i anàlisis

En el mes de maig de 1999, amb motiu de la presentació dels primers esborranys de l'Avanç de la Revisió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic, basats en el treball de diagnòsi de l'any 1998 encarregat per l'Ajuntament de Sabadell, es va considerar oportú afegir a aquell treball, en curs de redacció, una refosa i actualització dels mapes de jaciments i espais de protecció arqueològica (en fase d'elaboració pel Museu d'Història) acompanyada d'un

avanç de conclusions i propostes per a la redacció del document urbanístic de protecció del patrimoni arqueològic.

Aquest document recollia la següent documentació:

- El mapa de 57 espais de protecció arqueològica cartografiats,
- la llista dels espais inventariats fins al moment,
- el model de fitxa dels EEA que ha de contenir en el futur la protecció proposada amb la proposta d'actuació concreta (seguiment, prospecció, sondeig, excavació sistemàtica integral, i combinacions) i les referències cadastrals de finques afectades,
- l'actualització del mapa arqueològic de Sabadell, consistent en 158 fitxes i tres mapes corresponents al Centre Històric, a Can Roqueta i a tot el terme municipal,
- el mapa d'Espais d'Expectativa arqueològica de Sabadell consistent en 66 fitxes i un mapa del terme municipal

Posteriorment, amb data novembre de 2001, es va dur a terme una actualització que ha modificat l'inventari de jaciments, introduint les noves troballes, també el 2003 es va fer alguna revisió puntual, eliminant aquells jaciments en els que ja s'havia completat la intervenció.

3.3. PATRIMONI ARQUITECTÒNIC. CONTEXTUALITZACIÓ

El patrimoni i la contemporaneïtat.

Singularitats i teixit

Les catalogacions s'han sobreposat pràcticament fins avui en dia a planejaments generals preexistents, hereus directes en alguns casos de l'etapa expansiva dels setanta. Així, determinades peces menors que es cataloguen de forma aïllada no són sinó restes de tipologies prèviament dominants que, una aproximació del planejament general més respectuosa amb els teixits, hagués conservat paramètricament, sense necessitat de momificació posterior.

Aquest és el cas dels rengles de cases d'obrers (característics de Sabadell), o de la vivenda suburbana, o de la caseta i l'hortet, l'interès contemporani de les quals, ha vingut demostrat a posteriori de la seva desaparició generalitzada i catalogació puntual, amb la universalització de solucions denses de baixa alçada amb verd privat.

Resulta evident en aquest cas, com l'interès del ritme pausat i regular del teixit, la qualitat ambiental de la presència de jardins, etc. (parametritzables urbanísticament sense necessitat de recórrer a la fidelitat lingüística als precedents) superen de llarg l'interès artístic, arquitectònic o monumental d'unes peces aïllades.

En aquests casos el catàleg, i el seu conseqüent esforç filològic esdevé tan sols un pal·liatiu caricaturesc d'un planejament general que no ha estat possible.

Continuïtat i contrast

Una qüestió diferent és la de tipologies de grans dimensions que tot i essent originalment majoritàries han esdevingut funcionalment obsoletes i per les quals no queda habitualment altra alternativa que la reutilització com a equipament.

Aquesta situació, que en casos singulars ha proporcionat l'oportunitat d'experiències arquitectòniques molt riques, quan adquireix molta envergadura produeix un empobriment cultural per tal com impedeix, o en el millor dels casos dilueix, la presència d'arquitectura contemporània aclaparada pel pes del gran esforç de reconstrucció fidel.

Podria ser el cas a Sabadell dels vapors i les fàbriques que difícilment poden mantenir els contenidors originals amb l'ús inicial, de manera que esdevenen la pedrera d'imatges congelades de l'estat del benestar.

No és que l'alternativa sembli ser la demolició generalitzada però caldria pensar en cada cas, en funció de les tensions transformadores que es donen pels nous usos o la nova situació urbana, quan convé preservar intacta la ruïna arqueològica i actuar nítidament per contrast, i quan, en canvi, és possible i culturalment enriquidor, treballar en la continuïtat i sotmetre la preexistència a la difícil manipulació de la reconstrucció.

Ruïnes i reconstrucció

Quan l'administració que aprova planejament de protecció no es dota immediatament dels mecanismes per gestionar activament el patrimoni sobre el que acaba d'adquirir corresponsabilitat, és previsible que es doni un procés d'abandonament que lligat, sovint, a l'obsolescència funcional, pot portar a situacions de ruïna.

Evidentment les ruïnes són moltes vegades instades de forma fraudulenta o fictícia, però també es cert que si no s'actua de forma permanent en la inspecció dels edificis i en el requeriment als propietaris del deure de conservació, la situació pot arribar a ser irreversible i perillosa per la seguretat, i no hi ha altra possibilitat que demolir.

Arribats en aquest punt, i deixant de banda la facultat de l'administració d'expropiar per evitar la pèrdua total del bé protegit, cal preguntar-se:

Serà culturalment lícit en tots els casos efectuar la reconstrucció o el remuntatge aparentment fidel a l'original?

I si aquest procés no s'ha donat en una finca aïllada sinó d'una forma majoritària en un tram de carrer o en un conjunt?

No s'hauria de considerar que, si aquesta obsolescència física té una significació en sí mateixa per a la història de la ciutat, fins a quin punt voler-la obviar amb la reposició mimètica perpetra una violenta falsificació?

Fins a quin punt és possible recuperar la continuïtat en la pràctica de determinats oficis, que facin possible la substitució de la restauració puntual, pel manteniment de la continuïtat?

Això que sembla encara factible amb estucs i pintures (i fins i tot sembla culturalment franc i lícit) què passa quan afecta ferrers, forjadors i ebanistes? Podem aconseguir les mateixes mans?

I si ho aconseguíssim, seria lícit culturalment de fer com si res?

La cultura del manteniment

El patrimoni com a inversió en actiu fix

Sembla que en els propers anys, es pot produir una progressiva assumpció, per part dels propietaris de finques, de la consciència del deure de mantenir els edificis en condicions de seguretat, salubritat i ornat públic.

Això portarà, correlativament, a considerar que l'administració que ha catalogat una finca per a què la col·lectivitat pugui gaudir-ne, parcialment, com a patrimoni públic (les peces del Museu d'Història de la Ciutat a escala natural) ha adquirit una part proporcional d'aquest deure i se'n fa corresponsable.

La mesura d'aquesta corresponsabilitat, la dimensió econòmica de l'apropiació col·lectiva de valors, seria en condicions normals la diferència entre la inversió necessària, ateses les característiques singulars que es volen conservar i la que correspondria a un normal manteniment, i seria, en condicions extremes d'inacció dels particulars, la capacitat i l'obligació de l'administració d'expropiar el bé protegit per salvaguardar-lo.

L'Estudi Econòmic-financer del PEPPAS preveia l'estructura de subcapítols necessària:

- Menys ingressos producte dels avantatges fiscals i bonificacions.
- Participació en obres que excedissin el deure de conservació, segons l'ordenança reguladora d'ajuts i subvencions, i mitjançant l'assessorament tècnic i administratiu.
- Expropiacions per incompliment del deure de conservació.
- Adquisició de béns amb destí a ús públic.
- Costos de rehabilitació d'edificis públics.

Finalment, ho referia a la necessària redacció i aprovació d'una Pla d'Actuació Municipal revisable periòdicament.

Aquestes consideracions s'han de relacionar, contradictòriament, amb el fet que avui en dia determinades catalogacions són coeficients majoradors del valor de mercat d'un immoble, o de l'entorn d'un immoble, pel que aporten de representativitat i imatge de poder, situació difícilment imaginable a principis dels vuitanta i que posa en qüestió, la perfecció de l'esquema de corresponsabilitat apuntat.

En aquest sentit, cal considerar, en el cas d'una expropiació per incompliment del deure de conservació d'un immoble catalogat i de la inversió pública posterior per la seva adequació, la possibilitat d'establir contribucions especials, havent estat delimitat prèviament l'àmbit urbà beneficiari de la millora. Actitud que integraria els edificis i entorns catalogats com un factor més entre els definidors de la qualitat de vida del medi ambient urbà.

El deure de conservació, antídoto possible del pastitx

Finalment, baixant al dia a dia de la construcció material de la realitat, dues qüestions que poden ser una sola: resulta fonamental el seguiment puntual del deure legal dels propietaris de mantenir els edificis en condicions de seguretat, salubritat i ornat públic, i la responsabilitat subsidiària de l'administració de garantir, de forma executiva si és necessari, el compliment d'aquest.

La definició del contingut normal d'aquest deure, i per tant d'allò que l'excedeix en una proposta concreta de restauració d'un bé catalogat, implica la corresponsabilitat de l'administració catalogadora en assumir els costos en proporció a aquest excés.

Moltes de les problemàtiques de fets consumats que es mouen a l'entorn de les ruïnes (fins i tot legals) d'edificis catalogats, es resoldrien amb un seguiment quotidià d'aquest deure de conservació.

En aquest camp del manteniment, la continuïtat tècnica i cultural amb la preexistència, trobaria el camí planer i delimitaria més clarament el camp de la reconstrucció vora o sobre la preexistència, on resulta inexcusable l'expressió de la continuïtat.

Amb més manteniment i conservació quotidianes, hi hauria menys ruïnes per acció o per omissió i les seves conseqüents reconstruccions mimètiques i avergonyides.

En les ruïnes inevitables o generalitzades sectorialment, caldria considerar fins a quin punt aquestes no passen a ser una dada de la història de la ciutat, i assumides com a tal precisen d'una reconstrucció que expressi clarament la situació de la nostra època.

Des del punt de vista del llenguatge arquitectònic, sembla més interessant fer compatible la restauració filològica dels béns preexistents, amb la contemporaneïtat rigorosa de les intervencions que responguin a les noves necessitats.

4. Motius per a la redacció del PEPPS.

En plantejar-se actualment la revisió del PEPPAS, es parteix d'unes noves circumstàncies legals i d'una nova concepció de la Protecció del Patrimoni respecte a la que es va fonamentar la seva primera redacció l'any 1988, a més de tot allò enunciat en els antecedents:

- El mes de setembre de 1993 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 9/93 (Llei del Patrimoni Cultural Català) que regula el tractament, entre altres, del Patrimoni Immobiliari Català, estableix les diferents categories de protecció, crea els Registres i Catàlegs als que s'han d'inscriure els edificis catalogats i clarifica que la protecció s'ha de fer a través d'instruments urbanístics, entre altres.
- En la Convenció Europea del Paisatge, celebrada a Florència el 20 d'octubre de 2000, es va aprovar la Carta Europea del Paisatge, el preàmbul de la qual remarca: *“el paisatge és per tot arreu un element important de la qualitat de vida de les poblacions; en els medis urbans i rurals, en territoris degradats com en els de gran qualitat, en els espais significatius com en els espais ordinaris”*. Així mateix, el Parlament de Catalunya ha aprovat l'Avantprojecte de Llei de Protecció i Gestió del Paisatge de Catalunya, on, en el capítol II del seu Preàmbul defineix com Protecció del Paisatge *“les accions destinades a conservar i mantenir els trets destacats o característics d'un paisatge, justificats pels seus valors patrimonials, ambientals i econòmics, que provenen de la seva configuració natural i/o intervenció humana.”* En fi, un nou marc legal que s'ha de tenir en compte al fer la Revisió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell (PEPPAS).
- Per altra banda, durant els últims anys, és notori que la concepció de la Protecció del Patrimoni ha anat evolucionant, des de posicions que hauríem de definir com defensives (i que han fracassat en la majoria de casos, portant a la immobilització i progressiva degradació dels edificis que es pretenien salvaguardar), cap a postures més dinàmiques, amb les que s'impulsen intervencions que revitalitzin els edificis, tot guardant-ne les característiques més remarcables.
- Aquests fets també han portat, des d'un altre punt de vista, a determinar un concepte global dels capítols i elements a protegir: l'arqueològic, l'arquitectònic i el mediambiental; a considerar el Patrimoni com un tot no divisible, tant en el temps i la història, com en els diversos espais i elements que configuren el paisatge i el territori; el Patrimoni com un projecte pluridisciplinar, integral i contextualitzat. En aquest sentit, la

visió del Patrimoni va totalment vinculada al llegat evolutiu de la història, entenent per llegat, allò que deixa empremta, i per evolutiu, la transformació i juxtaposició d'aquest llegat en un territori escàs, com és una ciutat i un municipi que canvia.

- Finalment, cal destacar, d'acord amb allò exposat en els antecedents la necessitat d'unificar la gestió i seguiment dels instruments com el PEPPS, el catàleg i la Taula de Patrimoni, per tal de portar a terme un seguiment constant i viu d'aquests, podent establir polítiques més actives en favor del Patrimoni.

És amb aquesta voluntat, que es planteja la Revisió del Catàleg de Patrimoni de Sabadell, mitjançant la redacció d'un únic Pla Especial, amb criteris adequats per a cada capítol, però tendint a obtenir una base general de superposició entre tots ells.

Aquesta solució té diferents avantatges: permet coordinar els criteris de protecció i els de planejament (modificant aquests quan sigui necessari i ajustant-se a la Llei 9/93); permet donar tractaments que, tot i ser generals per tota la ciutat i municipi, s'ajusten a les característiques de cada sector on apareixen en paral·lel els tres conceptes; facilita l'anàlisi i discussió de manera més detallada; permet que amb un sol document i una única aprovació es pugui tirar endavant el nou Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell (PEPPS).

També permet aglutinar el concepte de protecció integral del patrimoni de Sabadell, facilitant-ne la gestió posterior de manera unitària i amb un procediment unitari. La necessitat de lligar, entre sí, els tres grans àmbits de protecció permet valorar edificis, conjunts, elements o ambients que, en aquesta òptica unitària, són mereixedors de conservació, sense arribar a tenir el nivell del que s'entén normalment per catalogable en una lectura purament individualitzada i més tenint en compte les regulacions a que els elements integrants del Catàleg queden sotmesos a partir de la Llei 9/93.

La protecció d'aquests conjunts, edificis, elements i ambients mitjançant regulacions urbanístiques, permet assegurar la seva conservació real –per l'acumulació de més d'un valor assignat (arquitectònic, arqueològic i d'entorn mediambiental)- al quedar regulat com s'hi pot intervenir, intervenció sempre pensada en positiu. Això permet elaborar un Catàleg, amb un nombre d'elements més específic millorant, per tant, la seva efectivitat.

Al final del procés, la ciutat comptarà amb un registre i catàleg global, així com la permanència d'elements i ambients significatius, no només a nivell de tota la ciutat, com succeïa fins ara, sinó també d'aquells lligats a les característiques i a la història de cada barri, zona o sector. Tant en un cas com en l'altre, queda assegurada la coordinació entre voluntat de protecció i les determinacions urbanístiques, unificant-se en un sol document amb els següents objectius fonamentals:

5. Objectius i criteris del Pla Especial

Aquest Pla Especial constitueix l'instrument per atorgar un règim jurídic als elements i ambients que es consideren PATRIMONI, en un sentit ampli i global (arqueològic i paleontològic, natural, arquitectònic i històric), del municipi de Sabadell mitjançant el qual es pretén detectar-los i classificar-los per tal de crear els mecanismes eficaços de la seva gestió amb l'objectiu últim de conservar per al futur les imatges i els llocs que simbolitzen la memòria col·lectiva.

5.1. EL PATRIMONI COM UN TOT NO DIVISIBLE

- La nova concepció global del Patrimoni com un tot no divisible que vol mantenir el patrimoni històric i ambiental de la Ciutat de Sabadell, porta a l'objectiu de poder explicar els grans capítols de la construcció històrica i el creixement de la ciutat, a través d'un llegat global i particular alhora format per elements existents protegits.

- Aquesta mateixa nova concepció es tradueix en la creació d'un catàleg **únic** per a tots els valors mitjançant el disseny d'una fitxa única per a qualsevol tipus d'element, amb distinció de descripció d'aquest, classificació i protecció (arquitectònica, arqueològica i mediambiental).

- El catàleg, les fitxes, la gestió, la Taula de Patrimoni es fixen com a resposta a la voluntat d'entendre el patrimoni com un **tot no divisible**. Un projecte pluridisciplinar i integral.

- Mecanismes de protecció: Tractament sense apriorismes conservacionistes de les peces singulars monumentals, des del punt de vista del context urbà, valors historico-artístics,... per tal d'oferir unes **determinacions específiques d'intervenció** i no unes genèriques normatives de prevenció.

- Valoració prioritària del **paisatge** de la ciutat històrica, la força del **teixit** enfront dels elements singulars. Foment del manteniment i la integració creativa en el context urbà i paisatgístic dels conjunts de gran interès, per tal de permetre enriquir la comprensió dels processos històrics de la transformació del territori.

- Establiment d'un protocol d'intervenció **únic**, davant de qualsevol actuació en un espai o element de protecció.

- Establir un **ordre de prioritats** aplicable a tots els valors: garantir processos, conservar estructures i protegir elements singulars.

5.2. PATRIMONI NATURAL

OBJECTIUS I CRITERIS

- Unificar en un sol document tots aquells aspectes patrimonials inclòs el valor mediambiental que, amb la visió que es té actualment del patrimoni, es considera necessari conservar o protegir. D'aquesta manera els objectius perseguits pel Pla General de protecció dels espais del rodal caldrà que siguin totalment assumits pel present document.
- Identificar els components del patrimoni natural i classificar-los en grups d'elements que permetin un tractament unitari en atenció a les seves característiques.

D'acord amb l'anterior, caldrà perseguir les mateixes finalitats que el PGMOS en el sòl no urbanitzable:

- Protecció enfront els processos d'urbanització de caràcter urbà,
- Preservació i promoció de la millora de les explotacions agràries i forestals,
- Protecció dels elements naturals més destacats o que defineixen l'aspecte global del territori, preservant-ne els valors ecològics i paisatgístics,
- Regulació dels usos i activitats admissibles a cada zona o sistema per tal de no malmetre els valors que es volen protegir
- Establiment de criteris sobre característiques i localitzacions adients per a les edificacions destinades a habitatge rural i altres instal·lacions per a no trencar-ne l'equilibri.

5.3. EL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

OBJECTIUS

- Identificar, regular la intervenció i protegir si s'escau, els béns mobles i immobles d'interès susceptibles d'estudi amb metodologia arqueològica, paleontològica o geològica sigui quina sigui la seva datació i cronologia
- Identificar els àmbits d'expectativa arqueològica on existeixin indicis racionals per evidències materials, antecedents històrics o altres, que permetin suposar l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques al subsòl.
- Delimitar i regular la intervenció dels espais d'expectativa arqueològica, on són procedents les intervencions preventives, amb anterioritat a la transformació del sòl i a l'edificació.
- Possibilitar sense apriorismes conservacionistes i amb una certa independència de la hipòtesis de reutilització física futura, la recerca científica i la documentació del patrimoni històric (estructures físiques i processos socials).
- Fomentar la recuperació física, la consolidació i l'adequació museològica dels béns mobles i immobles d'interès que estiguin en prou bon estat de conservació per a permetre intervencions restauradores tècnicament nítides.
- Fomentar el manteniment, i la integració creativa en el context urbà i paisatgístic dels conjunts de gran d'interès en prou bon estat de conservació, sempre que permetin enriquir in situ la comprensió del contradictori procés històric de formació espacial del lloc sense arribar a la banalització temàtica.

CRITERIS

- El patrimoni arqueològic té una funció científica (com a conjunt dels béns mobles i immobles que poden ser objecte d'estudis que precisen metodologia arqueològica), però també social i cultural en tant que la seva recuperació, consolidació, adequació i relació amb el context (ja sigui in situ o en centres especialitzats, ja sigui mitjançant l'acció dels particulars o per l'actuació pública) permeten el gaudi i la instrucció del conjunt dels ciutadans sobre la història del lloc i les seves estructures físiques i socials.
- El patrimoni arqueològic s'ha de considerar integrat des del punt de vista urbanístic – tot i la seva especificitat científica i jurídica- en el marc més general del Patrimoni històric en

estreta relació amb el Patrimoni arquitectònic, i amb el Patrimoni paisatgístic generat per la interacció de l'home i el medi natural.

- El patrimoni arqueològic més enllà de les intervencions de recerca programades des dels diferents àmbits acadèmics i científics, i de les intervencions d'urgència desenvolupades d'ofici per l'administració en el cas de troballes fortuïtes i descobriments imprevistos, ha de ser objecte d'intervencions preventives amb anterioritat a la definitiva transformació urbanística i infraestructural del sòl, convenientment programades des del planejament de desenvolupament, els estudis d'impacte ambiental o la regulació de la intervenció en els projectes d'edificació, segons correspongui.
- Aquesta intervenció preventiva en els espais d'expectativa arqueològica o altres àmbits definits en el plànol normatiu corresponent, s'haurà de concretar inicialment per part del promotor de la transformació, en un estudi històric-arqueològic sobre el bé patrimonial i la incidència previsible de les obres o instal·lacions, que serà informat per l'administració per tal de definir les polítiques d'actuació arqueològica.
- Les polítiques d'intervenció arqueològica hauran de ser graduals segons la rellevància de les restes o la significació històrica de l'espai, a saber: documentació gràfica i plàstica, mostres, controls, prospeccions o excavacions. Les intervencions de consolidació, restauració i adequació d'elements o jaciments també es consideren intervencions arqueològiques.
- En els casos que la rellevància de les restes, la significació històrica de l'espai a protegir, o els resultats dels sondeigs, requereixin d'un projecte arqueològic complex i d'ampli abast, es podran establir convenis entre el promotor i l'administració local i la Generalitat.
- Les conclusions definitives de la recerca podran servir per a orientar les condicions finals d'ordenació d'un sector, les mesures correctores de l'impacte d'una infraestructura o les condicions particulars de l'ordenació de volums de l'edificació, en atenció a l'establert a la normativa del present pla especial.
- La conveniència de destinar la reserva de l'1% cultural, d'obres públiques o d'infraestructura, que afectin béns d'interès del patrimoni històric, als treballs de conservació i manteniment dels mateixos i del seu entorn paisatgístic.
- Els béns mobles i les parts extretes de béns immobles hauran d'incorporar-se segons la legislació vigent en els fons museístics, mentre que els béns immobles conservats in situ, es podran integrar en els programes de senyalització i visita del Museu d'Història de Sabadell.

5.4. PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

OBJECTIUS

- Identificar els traçats urbans, infraestructurals i agraris, els teixits parcel·lars i edificatoris, els tipus morfològics, els sistemes estructurals i constructius, la iconografia, els oficis i els materials, les textures i els colors que, o bé configuren anònimament àrees homogènies de territori, de qualitat ambiental remarcable, o bé permeten conèixer o evocar, fins i tot aïlladament i fragmentàriament, un determinat estadi històric de la cultura material de la ciutat.
- Aprofundir sense apriorismes conservacionistes l'estudi monogràfic i la crítica rigorosa de les peces singulars monumentals des dels punts de vista de context urbà, valors historico-artístics i patologies constructives per tal d'obtenir unes determinacions específiques d'intervenció, uns fonaments projectuals, i no genèriques normatives de prevenció o plantilles modèliques.
- En aquest sentit, identificar les peces singulars d'arquitectura, enginyeria civil, o arts aplicades que destaquen per la seva excel·lència com a manufactura artística o tècnica, per l'extraordinària significació paisatgística o urbana de la seva implantació, o per la vinculació directa com escenari, catalitzador o seu de determinats fets o processos històrics rellevants per la memòria històrica de la ciutat.
- Aprofundir en l'estudi de la vigència i viabilitat futura de les característiques fonamentals i concretes dels teixits, els tipus, els sistemes i els oficis del paisatge urbà, i integrar desacomplexadament les condicions transformadores per a la seva supervivència contemporània. Classificació tipològica dels elements, relacionada amb el llegat arquitectònic de la Ciutat de Sabadell.
- Graduar i matisar, a partir d'aquest coneixement més aprofundit i concret, entre els diversos béns protegits o a l'interior de cadascun d'ells aquelles parts, oficis, o temes arquitectònics que precisen o mereixen una estricta conservació museogràfica, del simple manteniment d'unes traces, pautes, o gàlibs urbans o espaials, o de la rigorosa documentació prèvia a la transformació o substitució, possibles i fins i tot necessàries, com a expressió d'un ampli ventall d'intervencions culturalment correctes.
- Inclusió als béns arquitectònics de nova categoria de protecció documental, abarquant béns transformats o no, on són procedents les intervencions preventives.
- Delimitar àmbits d'actuació urbanística integrada que permetin d'una banda garantir la coherència o la complementarietat entre els béns singulars, el teixit, les noves condicions

funcionals i l'espai urbà i d'altra banda la distribució de càrregues i beneficis que puguin resultar d'afectacions singulars.

- Conceptuar com inversió en el capital fix que representa la ciutat històrica i els béns protegits les actuacions públiques i privades de manteniment, conservació i intervenció que el Pla prevegi, mitjançant la seva concreció en un programa d'actuació i la corresponent previsió pressupostària rigorosa.

CRITERIS

- Valorar prioritàriament el paisatge de la ciutat històrica, el teixit abans i al mateix temps que les peces singulars, amb atenció a la presència simultània d'escales contrastants, al concepte de recintes i espais urbans diversos i a la memòria de les trames.
- Preveure les interaccions indestriables entre arquitectura històrica i caracterització formal i funcional dels espais urbans tot implicant en les polítiques de patrimoni les decisions sobre mobilitat, usos i activitats, i estratègies territorials i mediambientals.
- Considerar la vigència futura del teixit com a prioritària, enfront la conservació descontextualitzada d'unes poques peces individuals i esparses que, una aproximació del planejament general més respectuosa amb la preexistència, hagués conservat sense necessitat d'una momificació artificialiosa.
- Fer del patrimoni també una qüestió d'arquitectura. Atendre a l'exigència de generar en les noves intervencions valors de patrimoni contemporani, amb la consciència que no s'edifica el primer estrat ni tampoc el definitiu o irreversible.
- Reduir el caràcter apriorístic de les prescripcions genèriques per obrir-se - *tot assumint el risc que això comporta*- a la capacitat de l'anàlisi concreta, de la situació concreta, en el marc de l'estudi històric i del projecte arquitectònic - *síntesi propositiva de les contradiccions*- sotmès al debat públic de les comissions municipals, les entitats i els ciutadans interessats.
- Evitar el mimetisme falsificador i, la cada cop més, nebulosa interpretació comercial dels ambigus conceptes de rehabilitació i restauració, per tal de juxtaposar a la conservació atenta, lleugera, rigorosa i continuada del patrimoni en bon estat, la nítida contemporaneïtat de les reedificacions.
- Ampliar el ventall d'actuacions científicament correctes a les actuacions rigoroses de documentació històrica i constructiva de determinades preexistències materialment obsoletes prèviament a la seva necessària substitució.
- Articular els mecanismes de protecció de l'ambient urbà i de determinats tipus edificatoris amb les ordenances del planejament general, de manera que es pugui

garantir la supervivència i transmissió dels valors històrics dels teixits amb vigència funcional i espacial contemporània, més enllà de la congelació artificial d'unes poques peces descontextualitzades.

- Socialitzar el patrimoni a la vegada com a element d'identitat i vector estratègic de la ciutat futura. Integrar-lo en un projecte de la ciutat educadora - *museu d'història a cel obert*- per tal de fer-ne un bé cultural d'ús habitual de la població que reforci la identitat i autoestima locals, i un atractiu específic en el context regional.
- Situar el patrimoni arquitectònic en el context urbanístic de la cultura del manteniment i la conservació del parc edificat, reforçada per les actuals reflexions sobre la sostenibilitat. Articular estretament les previsions de gestió del planejament de protecció, amb els mecanismes de la disciplina urbanística per a fer un seguiment quotidià de l'estat dels béns immobles protegits, i per exigir de les propietats l'exercici de les seves responsabilitats pel que fa a la seguretat, salubritat i ornat dels edificis.
- Assumir des de l'administració, la part corresponent per allò que excedeix el deure normal de conservació i, en condicions extremes la responsabilitat subsidiària, en tant que la catalogació d'una finca es produeix per a què la societat pugui gaudir-ne parcialment com a patrimoni públic (les peces del Museu d'Història de la Ciutat a escala natural) i cal doncs, redistribuir una part proporcional d'aquell deure (dimensió econòmica de l'apropiació col·lectiva dels valors).
- Situar el capítol de la protecció del patrimoni en les prioritats municipals d'una forma regular i programada, com una política activa d'inversió permanent en infraestructura cultural. Considerar el Pla de Protecció indestruïble del Programa d'actuació municipal que compromet els recursos per invertir en el capital fix que representa la ciutat històrica.

6. La intervenció en el Patrimoni.

6.1. Classificació i Definició dels Béns Patrimonials

Es defineix com a patrimoni cultural, tal i com estableix la Llei 9/93 de 30 de setembre, el testimoni de la trajectòria històrica i d'identitat d'una col·lectivitat.

Els béns patrimonials recollits en el present document es classifiquen en diferents nivells de protecció que, segons el caràcter de l'element (valor arquitectònic, mediambiental o arqueològic) poden rebre diferents denominacions, així per exemple, per al cas d'elements patrimonials amb valor preferentment arquitectònic s'estableixen els següents: global, volumètric, parcial i documental, definits al capítol D.4 d'aquest document. Aquests nivells de protecció de béns arquitectònics catalogats constitueixen l'expressió d'intensitat de protecció sobre cada un d'ells.

De la mateixa manera i per als béns amb valor preferentment arqueològic s'estableixen dos nivells de protecció, definits al punt B.3.4 del pla especial: protecció sistemàtica i protecció preventiva i documental.

En el cas de béns patrimonials amb valor preferentment mediambiental s'estableixen igualment diferents nivells de protecció en funció de dos variables: tipus d'element i tipus d'intervenció admissible, regulats a la normativa del present document. Així per exemple, en el cas dels arbres hi ha definits tres graus: nivell de protecció I (no admet la substitució de l'element), nivell de protecció II (s'admet la substitució per un altre exemplar de característiques similars) i nivell de protecció III (s'admet la substitució per altres espècies que contribueixin a garantir unes millors condicions per a l'entorn natural).

A banda d'aquesta classificació en atenció al nivell de protecció, el PEPPS també incorpora la classificació recollida al Títol I de la Llei 9/93, de 30 de setembre, de patrimoni cultural català, que diferencia entre tres categories de protecció:

- Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN), definits com aquells elements més rellevants del patrimoni cultural català, tant mobles com immobles.

- Béns Culturals d'Interès Local (BCIL), béns que, tot i llur significació i importància, no compleixen amb les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional. S'inclouen igualment en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català.

En aquesta categoria es trobarien el conjunt d'elements recollits en el PEPPAS que es procedeix a revisar i que no tenen la consideració de BCIN.

- Restants béns integrants del patrimoni cultural català, és a dir, aquells que, tot i no haver estat seleccionats com a BCIN o BCIL, reuneixen els valors descrits en l'article 1 de la Llei 9/93, és a dir, valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic.

6.2. L'informe previ

Aquesta fase prèvia a l'habitual sol·licitud de llicència té la seva gènesi en la constatació de la dificultat en la concessió de les llicències que són objecte d'algun tipus de protecció patrimonial i en el treball que la Taula de Patrimoni ha dut a terme els darrers anys.

Cal dir que la intervenció en el Patrimoni és un fet que, a diferència de les intervencions de nova factura, respon a uns criteris difícilment regulables en tots els seus àmbits, per la diversa casuística i procedència dels béns a protegir. Unes normes massa rígides podrien portar a la degradació del propi bé que es vol protegir i, per altra banda, les intervencions en els elements protegits poden ser objecte de molt diversos projectes, tant a nivell de canvi d'usos com d'ampliacions o transformacions. En darrer terme, la protecció i concepció del patrimoni, també depèn de cada moment i sensibilitat cultural.

No obstant, es considera opcional la sol·licitud d'aquest informe com a pas previ a la sol·licitud de la llicència o autorització d'obres, amb caràcter orientatiu i com a assessorament per part de la Taula de Patrimoni per a la realització del projecte d'intervenció en els béns catalogats. Aquest l'informe previ elaborat per la Taula de Patrimoni, a partir d'una mínima documentació requerida, podrà recolzar la justificació de la concessió de llicència.

7. Marc legal.

La present Revisió del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell, es recolza en l'article 5 de l'esmentat Pla Especial:

Art 5.: Revisió i Modificació

"El Pla es revisarà en el supòsits establerts en l'article 154.3 del Reglament de Planejament i, en particular, haurà d'ésser revisat quan concorri algun dels següents casos:

- a) Revisió del Pla Comarcal de Sabadell*
- b) Aparició de nova legislació sobre Patrimoni Arquitectònic que incideixi substancialment en la protecció proposada*

Les altres alteracions d'aquest Pla Especial es tramitaran com a modificacions. Aquests s'efectuaran d'acord amb l'establert a l'article 49 de la Llei del Sòl, àdhuc la inclusió o exclusió d'un bé catalogat. En tots els supòsits de modificació es requerirà l'informe previ d la Comissió Tècnica Municipal del Patrimoni Arquitectònic."

Procedeix doncs, la revisió del pla especial, donat que han tingut lloc els dos supòsits previstos: d'una banda, l'aprovació del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell que va comportar la revisió del Pla Comarcal a l'àmbit de Sabadell, i per l'altra, la publicació de la Llei 9/93 de Patrimoni Cultural Català.

El Pla Especial de Protecció del Patrimoni, concreta la regulació del Patrimoni Cultural del municipi de Sabadell, segons el que estableix la Llei 9/1993, de 30 de setembre, de Patrimoni cultural Català i es desenvolupa en aplicació del Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El Pla Especial s'ajusta a les previsions urbanístiques del Pla General de Sabadell, així com al Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme.

El Pla Especial incorpora els criteris exposats per la carta europea del Paisatge així com per els criteris recollits pel projecte de Llei catalana del paisatge.

8. Documents que integren el PEPPS.

El present Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell està compost pels següents documents:

I. MEMÒRIA

Està estructurada en 4 capítols:

- A. Introducció
- B. Patrimoni Mediambiental
- C. Patrimoni Arqueològic i Paleontològic
- D. Patrimoni Arquitectònic

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

- A. Gestió dels béns municipals
- B. Subvencions municipals
- C. Ajuts fiscals
- D. Calendari d'actuacions

III. NORMATIVA.

Així com la Memòria, la Normativa també està estructurada en 4 capítols:

- Capítol I: Disposicions Generals
- Capítol II: Patrimoni Arqueològic
- Capítol III: Patrimoni Natural
- Capítol IV: Patrimoni Arquitectònic

IV. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Plànols informatius

Plànol on es relaciona el conjunt d'elements inclosos en el Pla Especial.

Plànol on s'identifiquen els elements amb protecció mediambiental.

Plànols on es recullen específicament els espais amb protecció arqueològica.

Plànols on s'inclouen els béns amb protecció arquitectònica.

V. CATÀLEG

El catàleg aplega i relaciona tots els béns arquitectònics, arqueològics i mediambientals que són objecte de protecció. Cada element protegit queda recollit en la "Fitxa de Protecció",

unitat bàsica de coneixement, classificació i establiment del nivell de protecció de l'element en qüestió. Es pretén aconseguir una fitxa activa i orgànica, no pas un document congelat, per tant, s'ha concebut i dissenyat en format digital i fàcilment manejable, amb possibilitat de consulta des de la pàgina web municipal.

El Catàleg consta de:

A. Identificació general de l'element protegit, amb fotografia i breu descripció de l'element, resum dels nivells de protecció arquitectònica, arqueològica i/o mediambiental que l'afecten, i plànol de localització a escala 1:500.

B. Descripció i anàlisi per al cas de béns amb valor arquitectònic, amb descripció d'entorn, exterior, interior i altres edificacions vinculades i plànols a escala 1:500

C. Història i documentació per al cas de béns amb valor arqueològic o arquitectònic, amb notícies històriques, bibliografia i documents d'arxiu, que podrà anar-se completant a mida que n'apareguin de noves.

D. Nivells de protecció dels tres "valors":

D.D1. Protecció i intervenció arquitectònica, amb descripció de la tipologia dins el llegat històric de la ciutat de Sabadell, nivell de protecció, categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93, regulació de la intervenció amb prescripcions i plànol protecció.

D.D2. Protecció i intervenció arqueològica, amb descripció de l'espai de protecció, element arqueològic, categoria de l'EEA, nivell de protecció, categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93 i tipus d'intervenció a realitzar.

D.D3. Protecció i intervenció mediambiental, amb descripció d'espai d'interès natural, llistat d'elements patrimonials naturals vinculats i identificació gràfica.

Aquells elements protegits que no formin part d'algun dels tres valors, no compten amb l'apartat de la fitxa corresponent. Els béns arquitectònics amb protecció documental, compten únicament amb l'apartat de la fitxa "A" i "C", obviant-se'n la "B".

Les fitxes "D" de protecció formen part de la Normativa d'aquest Pla, en tant que en són una concreció particular per a cada bé protegit.

VI. ANNEXES

Recullen diversos aspectes que s'incorporen al document a aprovar provisionalment:

Annex 1: Relació de modificacions i justificació dels canvis introduïts en el document a aprovar provisionalment

Annex 2: Béns emergents: proposta d'incorporació

Annex 3: Tramitació de béns culturals de conformitat amb la Llei 9/93

Annex 4: Tramitació de masies i cases rurals de conformitat amb el DL 1/2005

Annex 5: Estudis previs per a la modificació puntual de Pla general vinculada al PEPPS recollits en els convenis signats

B. PATRIMONI NATURAL.

1. Característiques del medi natural

El medi natural d'un municipi com Sabadell, és un medi bàsicament transformat, emmotllat en un moment o altre per l'activitat humana i en què la situació de molts elements naturals que hi són presents està condicionada, en més o menys mesura, per l'acció antròpica, el que no vol dir que perdin el seu valor, més aviat al contrari, ja que en un medi tan humanitzat les espècies, els hàbitats, els mosaics agro - forestals i els paisatges naturals adquireixen una major singularitat i significació.

L'empremta de l'activitat humana no es troba solament en la localització o en la pervivència de molts elements del patrimoni natural, sinó que, en alguns casos, ha estat precisament aquesta activitat humana la que ha donat valor a determinats elements. Les fonts, en la majoria de casos, no existirien si no fos per la laboriosa activitat humana –a vegades secular- i no deixarien de ser unes simples surgències enmig d'un talús o un regalim entre bardisses i joncs; i, aquell plàtan que marca la seva situació i li forneix una agradable ombra a l'estiu, no hi seria si algú no l'hagués plantat. En ambdós casos, sense cap mena de dubte, es consideraran aquests elements com a clars components del patrimoni natural, però cal recordar els seus orígens indubtablement antròpics.

Tampoc es pot oblidar que aquesta activitat humana sobre el medi a vegades ha estat excessiva i, més que afaïçonar el medi, pot acabar malmetent-ho si no s'estableix un equilibri entre ambdues parts. En determinats casos, aquestes pressions, o impactes, poden provenir de dins mateix del municipi, essent l'expansió urbana o determinades activitats de lleure les responsables, mentre que en altres casos poden ser les pressions dels municipis veïns, o d'abast metropolitana, les que poden incidir sobre el medi, motiu pel qual tota la proposta de conservació del patrimoni natural s'ha de plantejar també a aquesta escala supramunicipal i metropolitana.

És precisament aquesta escala supramunicipal i metropolitana la més adequada per a la planificació i la conservació del patrimoni natural, i no solament per aquestes pressions que puguin tenir el seu origen fora dels límits d'un determinat municipi, sinó perquè, precisament, els

diferents components del medi natural, les espècies, els hàbitats i els paisatges, no hi entenen de límits administratius.

Així doncs, aquest pla especial, s'ha circumscrit al terme municipal –no podia ser de cap altra manera- però s'ha fet pensant en un model territorial més ampli, de manera que les propostes que es presenten per al patrimoni de Sabadell tenen la seva necessària continuïtat en els municipis veïns i, fins i tot, es pot arribar a donar el cas de proposar la protecció de determinats elements naturals no tant pels valors que presenten en el nostre municipi, sinó pel fet que la seva conservació a Sabadell és un requisit imprescindible per a la seva valoració a escala metropolitana. Aquest seria el cas del torrent de Can Llobateres, que al nostre terme municipal no tindria entitat com per a constituir un sistema, però que, en considerar el conjunt del corredor natural que constitueix aquest curs fluvial en discórrer pel terme de Barberà del Vallès, mereix ser inclòs i protegit.

Per altra banda, en el plantejament d'aquest treball, s'ha tingut també en compte la marginalitat que, tradicionalment, s'ha atorgat als espais lliures i naturals periurbans, sovint considerats com el que no és apte per a la urbanització o com a simple reserva de sòl, motiu pel qual la gestió de molts d'aquests espais i elements naturals no solament ha estat mínima, quan no inexistent, sinó que han restat abandonats a l'espera de la seva revaloració urbanística. És en aquest sentit, i aquesta és una altra de les característiques dels espais naturals periurbans i de les regions metropolitanes, que la restauració de molts d'aquests elements ha de ser l'objectiu principal, essent necessari complementar la conservació dels elements del patrimoni natural que encara mantenen alguns dels seus valors, amb l'esforç suplementari de restaurar aquells components del medi natural que poden tornar a recuperar alguns dels seus atributs o de les funcions que havien desenvolupat.

Finalment, no es pot menystenir una de les característiques que més destaquen del medi natural: garantir el manteniment de la funcionalitat del territori. El medi natural no és un element estàtic, no és un objecte museístic, sinó que, a més d'estar compost d'elements vius, també té una funcionalitat, manté uns fluxos que són els que permeten a la societat gaudir de tot un conjunt de beneficis ambientals a un cost sorprenentment baix si es compara amb els guanys obtinguts, o amb els costos que es generen quan alguna d'aquestes funcions pateix alguna interferència degut a la pròpia activitat humana.

La regulació dels recursos hídrics, procés especialment important en un municipi on els efectes de lesavingudes estan ben arrelats a la memòria col·lectiva; la disminució de la contaminació, ja sigui a través de l'absorció de CO₂ o de l'auto - depuració de les aigües, són algunes de les

funcions del medi que, si es valoressin en termes econòmics, sorprendrien per la seva importància i magnitud, motiu pel qual el malmetement del patrimoni natural pel desconeixement dels seus valors i de les seves funcions és un exemple més de la lleugeresa amb la que, sovint actuem.

En definitiva, el medi natural al que ens referim, s'ha d'entendre com un sistema dinàmic, en contínua evolució, producte de la interacció: evolució natural – acció antròpica. És per això que hem de preveure que aquesta acció no tingui altre objectiu que perseverar i protegir tant el territori com a patrimoni així com les dinàmiques que en el seu si s'han desenvolupat, per tal de configurar-lo tal i com avui el coneixem.

2. Mètode de treball

A partir dels criteris anteriorment esmentats i, tenint en compte els valors i les funcions pròpies del medi natural de Sabadell, s'ha procedit a realitzar la tasca d'identificació i delimitació dels diferents components del medi natural als quals s'ha atorgat valor patrimonial. El procés seguit per a la seva identificació i delimitació s'ha iniciat amb l'obtenció de dades relacionades amb el medi natural a partir de la consulta dels diferents treballs, informes, estudis i plans que, d'una manera o altra, inclouen alguna informació d'interès sobre el medi natural de Sabadell.

Un important volum d'informació s'ha obtingut a partir de la documentació existent relacionada amb el planejament urbanístic vigent, donat que com a criteri de treball s'ha optat per fer coherents les propostes d'aquest document i les previsions que ja feia el Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS). És per aquest motiu que s'han contemplat en aquest primer estudi els diversos informes i estudis elaborats de manera prèvia a la seva redacció. També la documentació relativa a la modificació puntual del pla general en l'àmbit del Ripoll (MPG-5), així com la seva cartografia. I, seguint una direcció paral·lela, també s'ha estudiat la informació relacionada amb els diferents components del medi natural que conté el vigent Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell (PEPPAS).

Altres documents d'estudi que aborden temàtiques concretes han estat: *Arbres singulars de Sabadell*, *Informe de l'estat global i indicacions operatives per a la millora dels arbres pendents de declarar com d'interès local* i l' *Estudi sobre els camins ramaders i la resta de viari tradicional i històric del terme municipal de Sabadell*.

També s'ha disposat de nombrosos treballs sobre el medi natural del Ripoll a Sabadell, entre els quals cal destacar l'*Inventari d'elements d'interès cultural*, l'*estudi geològic i paleontològic de la conca fluvial* i diferents *itineraris d'interès botànic i geològic* que s'han elaborat a l'àmbit del Ripoll.

La tradició naturalista i excursionista de Sabadell també ha fomentat el fet que estudiosos locals s'interessessin pel medi que els és més proper i que s'elaboressin alguns treballs d'indubtable interès quan s'avalua el patrimoni natural local. Aquest és el cas dels diferents treballs, informes i mapes elaborats sobre el rodal de Sabadell, dels llibres *El Rodal de Sabadell* i *Fonts i mines del rodal de Sabadell*, així com de diversos reculls d'itineraris excursionistes per les fonts i el rodal de Sabadell.

La informació anterior s'ha completat, enriquit i contrastat pel Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat, pel Servei d'Urbanisme i Llicències, així com amb estudiosos locals (Secció de Natura i Secció d'Història de la Unió Excursionista de Sabadell).

Finalment també s'han consultat diversos estudis i documentació gràfica d'àmbit comarcal, metropolità o, fins i tot, comunitari. Aquest és el cas, per citar els més rellevants, de l'*Informe Espais Naturals de la plana del Vallés* elaborat per l'ADENC, del *mapa de cobertes de sòl de Catalunya* del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals de la Universitat Autònoma de Barcelona, de la *cartografia dels hàbitats d'interès comunitari* i dels *ortofotomapes* de l'Institut Cartogràfic de Catalunya corresponent a l'àmbit de Sabadell.

3. Selecció dels components del patrimoni natural

L'abundància de fonts informatives, facilita en gran mesura tot treball i tota presa de decisió, però també presenta els seus inconvenients, els quals es posen de manifest quan es comparen les dades que provenen de diferents fonts, sobre determinats elements del patrimoni natural, ja que és aquí quan comencen a aparèixer divergències, contradiccions i oblit.

Ha estat a partir d'aquesta informació bibliogràfica i documental de base, que s'han elaborat diverses llistes, el més exhaustives possible, dels diferents components del medi natural susceptibles de ser inclosos en una proposta sobre el patrimoni natural de Sabadell. El simple fet d'elaborar aquestes llistes, ha permès realitzar ja una primera selecció, donat que s'ha comprovat que molts components del medi natural són els mateixos tot i ser designats amb noms diferents en diverses publicacions. També s'ha pogut constatar que alguns d'aquests components ja han desaparegut, han estat malmesos irreversiblement o presenten un interès mínim.

El pas següent, ha estat seleccionar d'entre tots els elements llistats, aquells components del medi natural que compleixen algun dels criteris dels exposats per a la redacció d'aquest document, tot i el seu possible interès a partir d'altres valoracions.

Es podria dir que com a tercer filtre, s'ha procedit a la cartografia de tots aquells components del medi natural que han estat considerats amb interès patrimonial, de manera que determinats factors espacials i ecosistèmics, com la seva distribució en el terme municipal, les possibilitats d'actuar com a elements connectius o la seva posició en relació al medi urbà, han acabat condicionant, també, la proposta que es presenta.

Seguidament, s'han ajustat els límits d'aquests espais naturals a fi d'adaptar-los a les previsions del planejament urbanístic vigent i en desenvolupament, de manera que no es produeixin conflictes entre la voluntat d'aquest pla especial i la del planejament general en el que s'insereix.

Finalment, s'ha procedit a comprovar sobre el terreny els valors i els límits de cada un dels elements seleccionats, de manera que es pugui garantir l'adequació de la proposta realitzada amb les característiques i condicions que presenta el medi natural de Sabadell en el moment de l'elaboració d'aquest treball. Igualment s'ha procedit a fer un recull fotogràfic de la major part dels elements i espais seleccionats.

4. Espais d'interès mediambiental (EIMA)

Els espais d'interès mediambiental, d'ara en endavant (EIMA), recullen un conjunt d'àrees amb valors ecològics diversos però d'alt interès mediambiental.

Aquests EIMA es troben constituïts per 11 sistemes:

Identif.	Núm.	Denominació
5	1	Sistema del Torrent de la Murtra, el Fangar i Sobarber
	2	Sistema del torrent de Gotelles-Ribatallada
	3	Sistema del bosc de Can Deu
	4	Sistema del torrent de Colobres
	5	Sistema de la plana de Togores –Can Vilar
	6	Sistema del riu Tort
	7	Sistema de la riera de Can Banyameres - Riera Seca i Santiga
	8	Sistema del torrent de la Romeua
	9	Sistema del torrent de Can Feu
	10	Sistema del riu Ripoll
	11	Sistema del riu Sec i entorn Sant Pau

En la delimitació de tots ells s'han seguit els següents criteris:

- La pròpia naturalesa del patrimoni natural, ja que, a diferència d'altres elements patrimonials, en aquest cas es tracta d'organismes vius i d'ecosistemes funcionals, i que més que un model de protecció estàtica d'aquests elements, s'ha de garantir que puguin desenvolupar-se en un entorn amb l'estructura adequada i que mantinguin els fluxos que els caracteritzen. És per aquest motiu que la proposta elaborada s'ha fet seguint aquest ordre de prioritats: garantir processos, conservar estructures i protegir elements singulars.
- La coherència de la proposta amb les previsions que ja feia el Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS) aprovat definitivament el 22 de desembre del 1993, així com amb el planejament derivat que el desenvolupa o les modificacions puntuals que l'han anat perfilant, algunes amb clara incidència en la protecció i regulació d'espais naturals ja previstos pel PGMOS (com seria a l'àmbit del Ripoll).

- La relació dels elements amb valor mediambiental amb els altres aspectes també protegits per aquest pla especial: valors arquitectònic i arqueològic. A mode d'exemple, el xiprer monumental de davant d'una ermita o el lledoner situat al costat de l'era d'una determinada masia no tindria el mateix valor si l'element arquitectònic desaparegués.
- La potenciació de la relació entre el medi natural i els espais urbans, tant els edificats com els espais lliures que els envolten.
- L'afavoriment de la connectivitat entre els diversos sistemes, fet que proporciona més inèrcia al conjunt enfront les pressions exteriors, al temps que millora les condicions particulars de cada un d'ells.

Els EIMA proposats són els següents:

1. Sistema del Torrent de la Murtra, el Fangar i Sobarber

Pertany a la unitat geomorfològica formada per la plana agrícola de Sant Julià d'Altura, Ca n'Argelaguet i Ca n'Ustrell.

El curs d'aquest torrent s'encaixa amb suavitat, determinant un paisatge ondulat, que alterna amb els camps de conreu, els marges, la vegetació de ribera i les clapes de bosc, sobretot en la part més septentrional, on hi predominen els boscos de pi blanc.

Aigües avall, a la zona de confluència amb el torrent del Fangar, la barreja d'espècies és més notòria, alternant amb roures i alzines molt desenvolupats.

Els espais agraris d'aquest sistema són de gran riquesa ecològica, sobretot pel que fa als fringíl·lids.

2. Sistema del Torrent de Gotelles-Ribatallada

El sistema del torrent de Ribatallada transcorre de nord-oest a sud-est i és format pels torrents de Ribatallada, Capellans, Gotelles i de Guinard, passant a ser el de més riquesa hidrològica del terme municipal de Sabadell. No en va fins l'any 62 el plantà de Ribatallada era un element de gran significació a Sabadell.

El seu relleu és abrupte, amb talussos de fort pendent i vegetació molt frondosa. A tocar del curs d'aigua podem observar una comunitat de ribera força desenvolupada amb càrex, cua de cavall, canyís, avellaners, oms i pollancre que, en enfilarse al talús, permet una transició a l'alzinar amb pi blanc.

És un espai d'interès mediambiental per la funció connectora que desenvolupa així com per l'elevada biodiversitat. Cal destacar la presència de l'única comunitat d'alzines sureres del terme.

En quant a la fauna que hi trobem, destaquen els amfibis (reinetes, gripaus, tòtils, salamandres...), els toixons, fagines, guineus, senglars, ratolins, mussaranyes... Igualment, la presència dels ocells és molt important en tot aquest sistema.

3. Sistema del Bosc de Can Deu

Aquest sistema natural de plana, alterna zones boscoses d'un fort ús social, com és el bosc de Can Deu, amb camps agrícoles. Aquesta massa forestal de pi blanc, presenta zones fortament antropitzades, amb una forta mancança d'espècies de sotabosc.

A l'est, el torrent de Ribatallada excava aquesta unitat i transforma el paisatge suau de la plana en talussos i relleu escarpat, amb pendents cobertes de vegetació.

Destaquen els alzinars del torrent de Can Deu, que es despengen cap al Sot Fondo.

4. Sistema del Torrent de Colobres

El torrent de Colobres s'encaixa entre les dues unitats formades pel Pla de la Bruguera, al terme municipal de Castellar del Vallès, i per la plana de Can Moragues i Can Vilar. Aprofitant els materials quaternaris de poca consistència presents a la plana, el curs de l'aigua ha excavat, erosionant i encaixant el seu curs amb talussos de més de 60 m.

La vegetació present en aquest indret és bàsicament de ribera, amb pollancre, àlbers, avellaners, oms joves, càrex, cua de cavall, falgueres, vidalbes i una plataneda de rebrot com a conseqüència d'una anterior explotació forestal.

La font de la Tosca se'ns presenta com un brollador natural a la riba dreta del torrent. Es pot apreciar també la formació de travertí o tosca en els "Degotalls".

En aquest mateix sistema trobem la Foradada, que és un gran forat que es va fer a la roca fa aproximadament uns cent anys per tal de desviar el curs de l'aigua i aprofitar les terres que formaven el meandre com a zona d'horta. Amb aquesta intervenció es va construir un mur de contenció per on salta l'aigua i passa per sota la roca excavada.

En quant a la fauna que hi trobem, destaquen els amfibis (reinetes, gripaus, tòtils, salamandres...), els toixons, fagines, guineus, senglars, ratolins, mussaranyes... Igualment, la presència dels ocells és molt important en tot aquest sistema.

Cal destacar la connectivitat ecològica com un dels valors principals d'aquest sistema fluvial.

5. Plana de Togores – Can Vilar

Aquesta unitat de paisatge se situa entre el torrent de Colobriers i el riu Tort. El paisatge de Can Moragues, Togores i Can Vilar que configura un mosaic agroforestal de gran biodiversitat. L'espècie predominant és el pi blanc juntament amb alzines.

Aquests boscos són de gran valor ecològic, constituint un refugi d'espècies no estrictament forestals. Els petits torrents que hi circulen presenten una vegetació molt desenvolupada amb un sotabosc molt ric.

6. Sistema del Riu Tort

Constitueix un dels espais més ben conservats del rodal de Sabadell, amb elements ecològics i de connectivitat importants. En la seva capçalera destaquen els boscos de ribera, la vegetació pròpia d'un medi més humit i el bosc d'alzinar.

El riu Tort és un curs superficial de poc cabal que es nodreix de l'aigua de petits manantials. En el tram final del seu recorregut, el cabal desapareix degut a les captacions d'aigua que fan les empreses allà ubicades, a banda de les que es deriven de l'existència d'horts il·legals.

En quant a la fauna que hi trobem, destaquen els vertebrats (senglars, toixons, fagines, guineus, ratolins, mussaranyes...), així com la important presència d'ocells.

Aquest sistema fluvial desenvolupa una funció de connectivitat ecològica molt important.

7. Sistema de Riera de Can Banyameres - Riera Seca i Santiga

La riera de Santiga és una unitat geomorfològica que neix al límit entre Castellar del Vallès i Sentmenat i que, un cop conflueix amb el torrent dels Morts, passa a anomenar-se Riera Seca. En el curs alt, les formacions boscoses dels voltants són força diversificades i es pot observar la transició del bosc-galeria de ribera, amb avellaners, oms i pollancre, al bosc d'alzina, amb pi blanc i roure.

Aigües avall, amb una qualitat d'aigua menor per les aportacions d'urbanitzacions, degut a les abundants captacions, hi trobem una vegetació de ribera, composta de canyes i bardisses, que compagina els camps agrícoles amb plantacions de plàtans i rodals de boscos de pins i alzines.

Al tram final s'observa una important ocupació d'hort marginal amb gran nombre de barraques, presència que comporta un fort impacte ambiental i paisatgístic.

Tot aquest sistema confereix una unitat paisatgística d'una bona qualitat ambiental, esdevenint una àrea de migració i nidificació d'ocells, que conviuen amb la presència d'un important nombre de vertebrats.

8. Sistema del Torrent de la Romeua

La captació de les seves aigües prové de les planes amb els boscos de pins i alzines de Can Bonvilar, a la seva capçalera, així com dels boscos i vegetació de ribera al llarg del seu recorregut. Aigües avall, les comunitats vegetals conviuen amb els camps agrícoles de la plana de Mas de Canals, per acabar, un cop es produeix l'entrada al casc urbà, formant part del sistema de la Riereta.

Els espais agraris d'aquest sistema són de gran riquesa ecològica, sobretot pel que fa als ocells.

9. Sistema del Torrent de Can Feu

Malgrat que la part alta del torrent de Can Feu ha estat seccionada per una via de comunicació com és el tren, es conserven els boscos de ribera en la seva capçalera, compartint l'espai amb pins, roures i alzines. Destaquen també indrets amb vegetació de ribera on creixen àlbers força desenvolupats.

Aquesta zona es coneix amb el nom de boscos de Berard. La resta del torrent transcorre entre camps de conreu i zona urbanitzada.

10. Sistema del Riu Ripoll

Aquest medi fluvial es caracteritza pels talussos, les cornises i les terrasses, fruit de l'aprofundiment progressiu del canal fluvial en els materials del quaternari antic, del miocè i dels seus propis dipòsits formats per les unitats intermèdies i la inferior.

El curs del riu al terme de Sabadell, transcorre al llarg de 7,5 quilòmetres. Degut a la seva proximitat amb la trama urbana, aquest tram fluvial s'ha caracteritzat per una convivència històrica dels usos i activitats pròpies del medi fluvial amb la vida urbana i industrial. El llit restà profundament transformat després de l'avinguda del 1962. Fou canalitzat i es destruïren els meandres que formava. A l'actualitat, les terrasses baixes i intermèdies són ocupades per activitats agrícoles i industrials.

El sistema del riu Ripoll es caracteritza també per la seva diversitat i per oferir un paisatge singular, denotant un elevat grau d'humanització des d'èpoques molt antigues. És el gran eix connector de la ciutat amb recursos naturals i biològics propis del medi fluvial. Destaquen els seus valors mediambientals, amb la presència de vegetació de ribera, d'alzines, roures o pins en els talussos amb pendents suaus, que a compleixen una finalitat protectora, així com de recuperació de la qualitat de les seves aigües.

Les pinedes ocupen les planes, amb un sotabosc d'arbut i rebrot d'alzines. El llit, les riberes i les àrees inundables formen un conjunt de qualitat desiguals segons el tram, passant de pollanques, avellaners, comunitats aquàtiques de créixens a comunitats herbàcies ruderals i nitròfiles.

Cal destacar que, com a sistema, és un important connector ecològic.

11. Sistema del Riu Sec i entorn Sant Pau

El riu Sec, en la seva capçalera es coneix com a torrent de la Betzuca, té tributari el torrent de la Grípia, i ambdós en la seva capçalera transcorren per clapes de boscos de pins i alzines, mentre que al seu pas pel terme de Sabadell, on pren el nom de riu Sec, la qualitat de les aigües s'agreuja i la vegetació de ribera es transforma en comunitats de ruderals. Cal destacar pel seu bon estat el torrent del Puig de Guideny al límit amb Sant Quirze.

El paisatge del tram baix, ens suggereix un entorn degradat que comparteix espai amb una trama industrial i amb una horta marginal. Tot i això és un bon connector sud - nord, ja que per Llevant, forma part de la Via Verda, Collserola - Sant Llorenç.

D'aquest sistema cal destacar la sèquia que nodria les bases properes a l'Ermida que regaven totes les terres de Sant Pau de Riu-sec i Can Borrell.

5. Elements amb interès mediambiental (eIMA)

En la redacció d'aquest document s'han considerat com a elements del patrimoni natural els següents components del medi:

- Zones d'interès ecològic
- Zones urbanes de valor mediambiental
- Cursos fluvials
- Arbres
- Fonts, mines, recs i sèquies
- Hortes i talussos del Ripoll

5.1. Zones d'interès ecològic

Partint del criteri bàsic de donar prioritat al manteniment de la funcionalitat dels sistemes naturals sobre la protecció d'alguns dels seus components de manera aïllada, les zones d'interès ecològic que en aquest document han estat considerades d'interès patrimonial, corresponen a les valls que ressegueixen els nombrosos torrents i rius que creuen, generalment de nord-oest a sud-est, el terme de Sabadell i que juguen un paper molt important en la connectivitat biològica.

Aquests espais no solament inclouen al seu interior els boscos de ribera, els talussos i tots aquells bosquets i camps que voregen la xarxa hidrogràfica, sinó que han estat recollits de manera que garanteixen la connexió i la continuïtat en el territori de tots aquests elements, per acabar constituint, més que un conjunt d'espais aïllats, una autèntica xarxa d'espais naturals.

És precisament per aquests motius i, especialment, per facilitar la gestió d'aquests espais i d'altres elements patrimonials, que s'ha procurat que molts dels arbres i fonts que anteriorment s'han considerat amb valor patrimonial, estiguin inclosos dins d'aquests espais. Això mateix s'ha fet també amb alguns dels espais del terme de Sabadell que apareixen a la cartografia dels hàbitats d'interès comunitari de Catalunya, motiu pel qual s'han inclòs en les zones d'interès ecològic considerades amb valor patrimonial els alzinars del torrent del riu Tort i del torrent de Ribatallada, així com els boscos de ribera de la capçalera del riu Tort, que també estan recollits com d'interès comunitari.

Altres zones de similar valor però potser, menys conegudes, també incloses en aquest apartat serien les capçaleres dels torrents de Can Feu i de la Romeua. El conjunt format pel torrent de Can Quer, la riera de Canyameres i la riera Seca, s'ha inclòs a aquesta proposta tant pels seus valors naturals com per l'important funció que té en l'estructuració del sistema d'espais lliures i naturals de la plana vallesana.

Com acostuma a ser habitual a l'hora d'adoptar mesures de conservació del patrimoni natural en àrees metropolitanes o densament poblades, aquestes mesures han d'anar acompanyades de mesures de restauració d'alguns dels seus elements, de manera que així, en tractar de manera unitària els diferents components naturals, es pugui garantir la funcionalitat del conjunt del medi.

És precisament a partir d'aquest enfocament que, conjuntament amb la protecció de determinats espais naturals, es proposa la restauració d'altres àrees que actualment pateixen algun grau de degradació, com passa amb determinats sectors de la riera Seca - Santiga, però que són necessaris per al manteniment de la funcionalitat del conjunt del territori i del medi natural del rodal de Sabadell.

Es recullen com a zones d'interès ecològic, les següents:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Torrent de Gotelles-Ribatallada
	2	La Riereta
	3	Torrent de la Romeua
	4	Torrent de Can Feu
	5	Bosc de Berard
	6	Torrent de Colobres
	7	Riu Tort
	8	Riera de Canyameres- riera Seca i Santiga
	9	Riu Sec / Torrent del Guinart

5.2. Zones antropitzades de valor mediambiental

Amb la condició de zones antropitzades de valor mediambiental es recullen tot un seguit d'espais amb més o menys grau d'artificialitat o d'urbanització, que tenen com a funció bàsica integrar el medi natural i l'espai urbà. Es tracta de cercar aquells espais que, tot i provenir en

major o menor mida de la intervenció antròpica, són susceptibles de generar aquest diàleg entre el medi urbà i l'espai natural que l'envolta.

Amb el nom d'unitats de recorregut paisatgístic, el Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell va fer una proposta pionera, innovadora, per avançar en la integració del medi natural i urbà, tot i que a l'hora de posar en pràctica les previsions del planejament urbanístic, aquest hagi estat possiblement, l'aspecte menys desenvolupat.

En el seu art. 174, el pla d'ordenació vigent defineix com a unitats de recorregut paisatgístic "aquell conjunt de sistemes que, a través d'un vial vertebrador, estructuraven un recorregut de paisatge obert format per parcs, jardins i edificis públics singulars, respecte dels quals, aquest pla general pretén un tractament de conjunt pel que fa a la forma de l'edificació i la distribució dels espais públics."

En aquesta línia, el present pla especial persegueix els mateixos objectius al temps que el complementa, atribuint als espais seleccionats una funció connectora amb altres espais naturals periurbans de valor patrimonial, de manera que s'exclouen alguns dels previstos en el planejament urbanístic vigent quan no desenvolupen aquesta funció de relacionar el medi natural del rodal amb el medi urbà.

També se n'inclouen alguns altres de nous, precisament quan el manteniment d'aquests espais urbans o reserves per a equipaments, com a espais oberts, és bàsic per a garantir la conservació de determinats components del medi natural i la seva funcionalitat, essent aquest el cas de les delimitades a la Torre Turull o al Poblenou de la Salut.

Es recullen com a zones antropitzades de valor mediambiental les següents:

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1	Parc De la Romeua
	2	Can Rull - Parc de Catalunya
	3	Castell de Can Feu
	4	Poblenou de la Salut
	5	Bosc de Can Deu
	6	Plana de Togores – Can Vilar
	7	Parc del Nord
	8	Les Clotes
	9	Tram final del riu Tort
	10	Parc periurbà de Castellarnau
	11	Can Gambús

5.3. Cursos fluvials

Per completar i donar coherència a la proposta, no es podia menystenir el paper que, en l'estructuració i el modelat del territori, tenen els cursos fluvials que travessen el terme de Sabadell i, per extensió, la plana vallesana. I és en aquest apartat on, a més de la proposta de protecció de zones d'interès ecològic situades al voltant de rieres i torrents, calia delimitar i proposar la protecció de les lleres dels espais fluvials pels que, en un moment o altre, hi pot circular aigua.

En el camp de la conservació del medi natural, hom hi pot trobar importants dèficits, però possiblement un dels més remarcables sigui el relacionat amb la manca de delimitació, conservació i gestió del domini públic hidràulic. La superació d'aquestes mancances, quan no deixadesa per part de certs sectors de l'Administració de les seves competències, podria representar una aportació a la conservació del medi natural gairebé superior a la pròpia política d'espais naturals protegits.

El planejament urbanístic de Sabadell ja delimita el que anomena cursos de rius, com en el cas del riu Ripoll i el riu Sec. De la mateixa manera, la modificació del pla general en l'àmbit del riu Ripoll, incorpora altres afluents del Ripoll com a sistema de cursos de rius (D-6), seria el cas dels torrents de Colobres i Sot - Fondo, així com l'ampliació del sistema en el cas del riu Tort.

Els elements recollits pel pla especial amb la consideració de cursos fluvials són:

Identif.	Núm.	Denominació
	1 i 2	Torrent de Gotelles i Torrent de Ribatallada
	3	Torrent de Can Bages (inclòs al sistema del riu Ripoll)
	4	Torrent de Sot Fondo (inclòs al sistema del riu Ripoll)
	5	Torrent de Colobres
	6	Riu Tort
	7	Riu Ripoll
	8	Riu Sec

5.4. Hortes i talussos del Ripoll

Difícilment es podria tractar el patrimoni natural de Sabadell sense prestar una atenció especial a l'entorn del riu Ripoll, ja que aquest no només és un element clau en el modelat del medi i del paisatge de Sabadell, sinó que, a més, ha estat tradicionalment vinculat a la vida de la ciutat, ja sigui com a espai de lleure, de producció o, també, com a font d'amenaçes.

El Ripoll és l'element natural més estudiat de tot el patrimoni natural del municipi i el que compta amb la planificació més completa i una gestió més activa, motiu pel qual es recullen en la present proposta tot un seguit de components d'aquest patrimoni, uns de caire natural - els talussos- i altres, afaïçonats per l'activitat humana - les hortes -, que d'una manera o altra ja han estat tinguts en compte en altres propostes tant de planejament territorial, com urbanístic (Pla Director del Ripoll Mitjà, PGMOS, MPG-5,...)

És així que el PGMOS i la modificació puntual del pla general en l'àmbit del Ripoll (MPG-5), recullen i qualifiquen de forma específica aquests espais.

El pla general defineix i delimita aquests espais mitjançant les claus d.3 (talussos del Ripoll), D-4 (parc agrícola) i d.4 (horta professional).

La MPG-5 ajusta aquestes claus diferenciant entre:

- d-3 que passa a denominar-se: *marges del Ripoll*
- D-4[r] *parc agrícola del Ripoll*
- d-4 que també canvia de denominació: d'horta professional passa a *parc d'horta*

Les regulacions específiques per a aquests elements queden contingudes en la normativa que per a aquestes claus estableix la MPG-5.

En aquest document, doncs, no es tracta tant d'aportar nous elements, com de recollir aquells que ja han estat adequadament identificats i delimitats i, en alguns casos, objecte de mesures de conservació i de gestió. L'objectiu d'aquesta proposta és reforçar les mesures ja adoptades i ser coherent amb les iniciatives ja endegades, però també posar en evidència que la conservació de tots aquests elements s'ha de fer a partir d'una visió global del territori que permeti construir una autèntica xarxa d'espais lliures i naturals.

En el grup identificat com hortes i talussos del Ripoll, es defineixen els següents elements:

Com a hortes:

Identif.	Núm.	Denominació	Qualif.
III 22	1	Horta de Can Garriga	D.4r
	2	Horta del Prat Vell	D.4r
	3	Horta del Molí de l'Amat	d.4
	4	Horta de Can Puiggener	D.4r
	5	Horta d'Arraona	D.4r
	6	Horta del riu Tort	d.4
	7	Horta Vella	d.4
	8	Horta d'en Romau	d.4
	9	Horta de Can Quadres	d.4
	10	Horta de Can Roqueta	d.4
	11	Horta de la font dels Plàtans	D.4r
	12	Horta de la Verneda de Can Deu	D.4r
	13	Horta de Can Bages	D.4r
	14	Horta de Can Pagès	D.4r

Com a talussos del Ripoll:

Identif.	Núm.	Denominació
III 22	1	Sot Fondo – Baga de Can Deu
	2	Torrent i bosc de Can Bages
	3	Talús de Can Català – Riba d'Arraona
	4	Talús de Ca Puiggener
	5	Talús de Sant Nicolau
	6	Can Roqueta

5.5. Arbres

Els arbres proposats com a elements del patrimoni natural local, ho han estat per diversos motius, en atenció a criteris biològics s'ha contemplat: la dimensió, l'edat, la raresa de l'espècie i la singularitat de l'exemplar.

A banda d'aquests criteris s'han tingut en compte altres aspectes, com la relació amb elements arquitectònics protegits, el valor paisatgístic de l'element en sí mateix, els valors antropològics (culturals, històrics, socials...),etc.

Com a exemples de l'aplicació d'aquests criteris es podrien citar els següents: el pollancre del torrent de Colobriers, que amb els seus 37 metres d'alçària deu ser l'arbre més alt del terme, o l'olivera de Ca N'Argelaguet, que possiblement sigui l'arbre més vell; el pi dels plans de Mas Canals, que és un clar referent paisatgístic al situar-se aïllat al mig d'un extens camp de conreu, o altres arbres que, com la platanera de la Font Vella de la Salut, donen entitat al lloc on es situen i enriqueixen el valor patrimonial d'altres elements, així com el pi de les Tres Branques de Can Vilar, que és un arbre declarat com d'interès local d'ença la seva catalogació l'any 1994. L'elevat nombre d'arbres seleccionats, 71 en total, no ha de ser un inconvenient a l'hora d'adoptar mesures de conservació d'aquests elements del patrimoni natural de Sabadell: 14 arbres es troben en sòl urbà, motiu pel qual les mesures habituals de tractament de l'arbrat viari han de ser suficients per al seu manteniment, 22 arbres formen part d'un bé d'interès arquitectònic o es troben en una zona de protecció arqueològica, sovint també en zona urbana, motiu pel qual el seu tractament ha de ser conjunt amb aquests altres béns; dels 28 arbres restants, 25 van associats a un altre bé natural i solament 3 arbres es troben aïllats.

A continuació es reproduïx la llista d'arbres d'interès patrimonial considerats en aquest treball. Al costat del nom de cada arbre hi figura el número amb el que apareixen a la documentació cartogràfica, així com els criteris diversos que han comportat la seva selecció.

Núm.	Denominació	Criteris biològics				Criteris patrimonials			
		Dimensió	Edat	Singularitat de l'espècie en l'entorn	Singularitat de l'exemplar	Relació amb altres béns protegits	Valor paisatgístic	Valor antropològic	Altres
○ 22									
1	Acàcia de la Font de Ca N'Argelaguet	●		●		●			
2	Pi de Ca N'Argelaguet	●				●			
3	Alzina de Ca N'Argelaguet	●	●			●			
4	Olivera de Ca N'Argelaguet	●	●		●	●			
5	Lledoner de Ca N'Argelaguet	●	●			●			
6	Alzina de la Font dels Capellans	●				●			
7	Plàtans de la Font dels Gossos / Plàtans	●		●		●	●		
8	Pi del Torrent de Can Deu	●				●	●		
9	Pi de Sant Vicenç de Verdors	●				●			
10	Àlbers de Casanoves			●		●			
11	Pi dels Plans de Mas Canals			●			●		
12	Plàtan del torrent de la Romeua	●		●					
13	Pi de Can Canya	●							
14	Roure del Bosc de Cal Berardo	●							
15	Pi del Baixador de Castellarnau	●							
16	Àlber del torrent de Can Feu	●				●		●	
17	Pi del camp de futbol Ròmul			●			●		
18	Plàtans de la Font de Can Rull	●		●		●	●	●	
19	Àlber de la Font de Can Rull	●		●		●			
20	Garrofer de Can Romeu			●					
21	Plàtans de la carretera de la Salut						●	●	
22	Roure del Pont de la Salut			●		●			
23	Eucaliptus de l'Institut del Vallès	●		●		●			
24	Àlber de la Plaça del Vallès	●				●			
25	Teix dels Jardinetes			●		●	●	●	
26	Cedre de la Pl. de Frederic Mompou	●				●			
27	Lledoners de la Pl. de Frederic Mompou	●				●			
28	Sequoia del carrer Jardí	●			●				
29	Eucaliptus de Can Marcet	●		●					
30	Xiprers de l'Avinguda de Sabadell			●			●	●	
31	Cedre de Can Quadres	●		●					

I. MEMÒRIA

32	Lledoner de l'Aero Club Sabadell	●		●					
33	Pollancre de la riera de Sant Pau	●				●			
34	Alzina de la Font de Can Moragues					●	●		
35	Til·ler de la Font de Can Moragues			●		●			
36	Pollancre de la Font de Can Moragues	●				●			
37	Pollancre del torrent de Colobres	●				●			
38	Alzina de Can Català	●							
39	Alzina dels Horts de Can Vilar	●					●		
40	Alzina del Camí de Can Vilar					●	●		
41	Olivera de Can Vilar	●	●		●	●			
42	Pi de les Tres Branques de Can Vilar	●			●	●		●	
43	Alzines de Togores	●				●	●		
44	Xiprers de Togores	●				●	●		
45	Roure de la Torre del Canonge	●				●			
46	Xiprers del Cementiri	●				●	●	●	
47	Roure del Camp Gros	●				●			
48	Pi de Can Manent	●				●			
49	Roure de la Mina de Can Manent	●				●			
50	Àlbers de Can Manent	●				●			
51	Plàtan de Can Manent	●				●			
52	Pi de les Quatre Besses	●			●				
53	Alzina de Can Domènec	●				●			
54	Plàtan de la Font Vella de la Salut	●				●			
55	Roure del camí de la Font Vella de la Salut	●				●			
56	Roure del Passeig de la Salut					●			
57	Pi del Santuari de la Salut	●				●			
58	Pitòspor del Santuari de la Salut			●		●			
59	Lledoners de la Font Nova de la Salut	●				●	●		
60	Pi de Can Mimó					●	●		
61	Alzina de Can Lletget	●				●			
62	Lledoner de Can Roqueta	●	●						
63	Roures de Can Piteu / Can Llobateres	●							
64	Plàtan del Torrent de Can Llobateres	●							
65	Alzina surera de Ribatallada			●		●			
66	Plàtans del Torrent de Colobres	●			●	●	●		
67	Cedres Can Marçet	●				●	●		
68	Palmeres Plaça Marçet	●		●			●		
69	Oliveres de la Salut	●				●	●	●	
70	Xiprers de la Salut					●	●	●	
71	Arbres del pati d'illa delimitada pels carrers de Montserrat, Casablanças, l'Espirall i Sant Pau						●		

5.6. Fonts, mines, recs i sèquies.

Aquest grup d'elements, tot i el seu indubtable component natural, es caracteritza pel fet que ha estat l'activitat humana la que els ha acabat creant o si més no modelant, com seria el cas de les fonts.

El seu valor es troba, doncs, més en el seu aspecte antropològic que natural, però no s'ha d'oblidar que sense l'aigua tampoc existirien. I és precisament perquè necessiten l'aigua que acaben esdevenint un clar indicador de l'estat de salut del medi natural del rodal de Sabadell.

De les 64 fonts que, en el terme de Sabadell, es citen en el llibre *Fonts i mines del rodal de Sabadell*, moltes d'elles ja ha desaparegut, ja sigui per causa d'alguna riuada o per la urbanització i, la majoria presenten, actualment, un estat de conservació pitjor que quan es va escriure el llibre, ara fa 20 anys, tot i que ja en aquelles èpoques l'autor es lamentava de la degradació que patien les fonts del rodal. El seguiment de la qualitat de les aigües d'algunes d'aquestes fonts, contribueix, també, a no donar una visió massa encoratjadora, ja que els resultats obtinguts acostumen a mostrar la seva contaminació.

És, però, precisament a causa de l'especial sensibilitat del medi aquàtic, i del fet que tradicionalment les fonts han estat un punt d'atracció i lleure dels ciutadans, que convé, no solament conservar de manera activa les fonts i les mines que encara existeixen, sinó que, a més cal fer l'esforç de conservar les que, tot i estar malmeses, encara es poden recuperar. Alguns projectes de restauració de fonts endegats des del Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat són un bon exemple de la valuosa tasca que es pot fer per recuperar aquest patrimoni.

També cal tenir present que algunes de les fonts que es proposa protegir en aquest pla especial, no han estat seleccionades precisament pels seus valors naturals, ja que a banda d'haver estat reconstruïdes recentment, estan connectades a la xarxa d'abastament públic. Però fins i tot en aquests casos, s'han volgut incloure aquests elements perquè són representatius de la història i de la memòria del que havia estat Sabadell no fa massa temps enrera. La Font Rosella, és un bon exemple, ja que és un singular testimoni, malgrat haver estat totalment reconstruïda, de la pròpia història de Sabadell, ja que es tenen referències seves d'ençà el segle XIV.

Un element cabdal per entendre la història d'aquesta ciutat és la Sèquia Monar, que si bé sembla que no es tracta d'un element unitari propi del s. X, com sempre s'havia sostingut, té el

valor de resoldre l'aprofitament del riu per mitjà de l'addició en el temps de tot un conjunt de recs moliners. Sense oblidar altres recs com la sèquia Romau o la sèquia de Sant Pau de Riu-sec.

En la taula que a continuació es relaciona s'indica la denominació d'aquests elements així com el número amb què apareixen a la documentació gràfica i els valors específics que s'han considerat en cada cas.

Núm.	Denominació	Valor mediambiental	Relació amb altres béns protegits	Valor paisatgístic	Valor històric	Valor antropològic
 22						
1	Font dels Plàtans (Font del Gossos)	●	●	●		
2	Font de la Teula	●			●	●
3	Font del Corró	●				
4	Font del Molí d'en Mornau	●	●		●	
5	Font del Socaire (Sant Jaume)	●				
6	Font del Roc del Socaire (La Figuera)	●				●
7	Font de Jonqueres (Can Salvi)	●	●	●	●	
8	Mines del Pigat	●				
9	Font del Verdum	●				
10	Font dels Gitanos	●	●	●		●
11	Font del Sant	●				
12	Font de l'horta de Can Puiggener (Font del Fruiterar)	●				
13	Font dels Degotalls	●				
15	Font de la Roca	●				
16	Font del Pi	●				
17	Font del Quimet	●		●		
18	Font de Gotelles	●	●			
19	Font de la Moreria	●	●			
20	Font dels Capellans	●	●	●		
21	Font del Sifó	●				
22	Font i bassa de Ca N'Argelaguet	●	●	●	●	
24	Font de Can Rull	●		●	●	●
25	Font i bassa de Can Moragues	●	●		●	●
26	Font de la Tosca	●	●	●		●
27	Font de Can Pagès	●	●		●	
28	Mina del Feu	●	●			

I. MEMÒRIA

29	Font i bassa de la Torre del Canonge	●	●		●	
30	Mina de Can Manent	●				
31	Font Vella de la Salut	●	●	●	●	●
32	Mina de Can Mimó	●			●	
33	Mina de Can Fadó	●			●	
34	Mina de Can Lletget	●			●	
35	Mina de Ca N'Hereu	●			●	
36	Mina de Gotelles	●	●		●	
37	Mina de Ca la Paula	●			●	
38	Mina de Ribatallada	●			●	
40	Font del Patufet	●				
41	Font del Suro	●	●			
42/624	Sèquia Monar	●	●	●	●	●
43	Sèquia Romau	●	●		●	●
44	Sèquia de Sant Pau	●	●			
45	Font del Canyar	●	●			
46	Sèquia de Can Garriga i Can Pagès	●	●	●	●	

6. Instruments de gestió i de suport.

6.1. Actuacions de custòdia del territori

Les actuacions de custòdia tenen com a objectiu potenciar aquelles activitats de les finques forestals, rurals, o fins i tot urbanes, que permetin gestionar i protegir el territori, els seus recursos i els valors naturals, culturals i paisatgístics.

Existeixen diverses opcions de custòdia del territori en finques privades, en funció del tipus del compromís jurídic que s'estableixi entre les parts (acords verbals o escrits), en funció de la durada (limitada o indefinida), en funció de si es produeix o no transmissió de la propietat,...

En atenció a aquest darrer criteri, els acords de custòdia poden ser de dos tipus:

a. Acords de custòdia del territori *sense transmissió* de la propietat de la finca. Aquest tipus d'acord suposa la coparticipació de la propietat i l'entitat de custòdia en tots els temes relatius a la protecció i la gestió de la finca. Dintre d'aquesta opció existeixen dues modalitats:

- la cessió o transmissió de drets reals (usdefruit, servitud o altres)
- l'arrendament

b. Acords *amb transmissió* de la propietat a l'entitat de custòdia. En aquest cas serà l'entitat qui gestionarà i vetllarà pels recursos i els valors de la finca. La manera de realitzar aquesta transmissió pot ser diversa:

- donacions
- compra - vendes
- permutes
- herència o llegat

Aquest tipus d'iniciatives són força novadores, en tant que poc desenvolupades al nostre país. En aquests moments, no es troben encaixades en un marc legislatiu o fiscal que permeti un suport econòmic, tot i que es preveu que, en un futur, aquest instrument de gestió esdevingui

també de suport, de manera que es compensi als propietaris amb ajuts directes, o bé amb desgravacions o revaloritzacions de les finques, tal i com ja succeeix en altres països.

6.2. Ajuts i beneficis fiscals

Els propietaris de finques privades incloses total o parcialment en un espai d'interès mediambiental (EIMA), així com els propietaris d'elements integrants del patrimoni natural (elMA) tot i no trobar-se inclosos en una àrea de protecció, es preveu que puguin sol·licitar una reducció en el tribut de contribució rústica o urbana, segons s'escaigui, vinculada al compromís justificat de la seva voluntat de protecció, conservació i millora del bé patrimonial, així com dels mecanismes a adoptar per a assolir aquests objectius.

Aquesta reducció podrà respondre a diferents coeficients, en funció de les característiques mediambientals, paisatgístiques, etnogràfiques,...

A fi d'incorporar aquest aspecte a les Ordenances fiscals municipals, es preveu l'inici de la seva modificació, de manera que s'adaptin a les determinacions d'aquest Pla Especial.

6.3. Altres opcions legals complementàries

Les opcions complementàries poden ser de tipus molt diversos:

Reserves naturals: La llei 12/1985 d'espais naturals preveu que es puguin declarar reserves naturals aquells espais d'extensió reduïda i amb un interès científic destacable. Les entitats locals, els propietaris i les associacions o entitats privades poden promoure aquestes declaracions.

Refugis de fauna salvatge: La llei 3/1988 de protecció dels animals preveu la possibilitat que una finca privada sigui declarada com a refugi de fauna salvatge, on la caça queda prohibida. Els refugis han de presentar una memòria anual d'activitats i resultats.

Plans tècnics de gestió forestal: La legislació forestal preveu i fomenta l'ordenació de finques privades per a aquest ús mitjançant la figura de plans tècnics. Els plans tècnics de gestió i millora forestal ja tenen tradició a Catalunya i són impulsats i aprovats pel Centre de la Propietat Forestal. Aquest dos tipus de pla de gestió regula la gestió i la conservació dels recursos naturals forestals.

C. PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC

1. Introducció

L'arqueologia és una ciència que estudia les restes materials del passat. Per tant, és una disciplina que genera coneixement històric. Però, a més, és un camp d'investigació que posa a l'abast de la comunitat les eines i la teorització sobre uns elements materials que van configurant, lentament però de forma constant, el patrimoni moble i immoble referent a la història de la humanitat. Aquest patrimoni es guarda, habitualment, als museus, unes institucions culturals que tenen com a funcions bàsiques la conservació, l'estudi i la difusió d'aquests béns mobles. Altres vegades, però, aquest patrimoni esdevé un patrimoni de caràcter eminentment constructiu, arquitectònic.

Tot això és necessari remarcar-ho per incidir en el fet que el treball dels arqueòlegs i de les arqueòlogues ha de ser entès com una tasca eminentment científica. Però, en el marc social, aquest treball agafa una dimensió més àmplia i genera una repercussió major: la dimensió patrimonial i cultural.

Aquest abast cultural significa que l'administració pública per un costat, i la societat per un altre, tenen uns drets i uns deures envers el patrimoni arqueològic, envers el seu estudi, la seva preservació i la seva difusió.

Aquest compromís es tradueix, quan ens referim a les atribucions de l'administració pública, en la necessitat de posar al servei d'aquest treball arqueològic els instruments jurídics i les infraestructures necessàries per al seu correcte desenvolupament.

En primer lloc, doncs, s'ha de protegir i impulsar la recuperació del potencial arqueològic que hom coneix i que es pot preservar en el subsòl o, en força casos, també per damunt de la cota zero. La legislació patrimonial ja existeix a nivell genèric, però en l'àmbit local les disposicions normatives encara són escadusseres –o senzillament no existeixen- i és per això l'arqueologia encara genera “molts problemes”. Senzillament, les administracions municipals no disposen d'aquells mecanismes de funcionament administratiu que permetrien que l'activitat

arqueològica fos una activitat més, absolutament normalitzada, com ho és la feina de la resta de professionals del camp urbanístic o cultural.

I remarquem també del camp urbanístic perquè, per sort o per desgràcia, l'activitat contemporània dels arqueòlegs està molt condicionada per l'enorme activitat urbanística que s'està realitzant arreu del país, la qual està significant una profunda alteració d'aquelles parts del territori on es preserva el patrimoni arqueològic, unes vegades conegut per la documentació històrica d'indicis, altres vegades per l'aparició fortuïta sense tenir-ne coneixement previ. Potser per això, cada vegada més, el futur de la gestió de l'arqueologia municipal, en les etapes inicials del procés, passa per la seva vinculació professional i tècnica amb els departaments d'urbanisme.

Però com estem remarcant, l'arqueologia està entre dos móns: l'urbanístic i el cultural. Per tant, en segon lloc, com a final del procés d'aquesta gestió patrimonial, i també des de l'administració, s'han de dinamitzar i consolidar aquells centres encarregats de la gestió de tota aquesta activitat arqueològica i de gestionar tot el patrimoni moble que es genera: museus, centres o oficines del patrimoni, etc. Són organismes que, en general, haurien de tenir la responsabilitat administrativa de gestionar aquesta activitat així com també la responsabilitat de gestionar i d'impulsar la difusió i la divulgació de tot el coneixement generat per l'activitat investigadora, responsabilitat compartida amb la universitat en general i els mateixos professionals lliures en concret.

Finalment, entre tots cal entendre que l'arqueologia, sigui des del punt de vista administratiu, sigui des del punt de vista social i cultural, sigui des del punt de vista estrictament científic, ha d'arrelar-se en la quotidianitat del present i ha de ser objecte d'una percepció cada vegada més positiva: el treball arqueològic que fan els professionals i els investigadors, la gestió del patrimoni arqueològic que es fa des de l'administració pública i la difusió del coneixement que genera aquesta activitat han d'arribar a la ciutadania de forma transparent, normalitzada i enriquidora. Estem parlant de cultura, estem parlant de recerca, estem parlant d'història i estem parlant d'una disciplina, científicament, abastament reconeguda, seria i rigorosa, la qual té un lloc clar en l'actual mercat laboral i la qual aplega un conglomerat d'especialistes i professionals prou important, en nombre i qualitat.

Tots aquests compromisos han de comptar amb una empena definitiva, la de la voluntat política per tirar endavant una eina de planificació i d'actuació com la que aquí es vol impulsar un Pla Especial de Protecció del Patrimoni, integral que incorpori i aposti per la protecció arqueològica.

És evident que, en aquesta documentació, poden quedar alguns aspectes fora del tractament preventiu d'aquest patrimoni (p. ex. els camins històrics o aquelles àrees verges del rodal on no es tenen indicis de cap element arqueològic), però també és cert que el document que s'ha elaborat és un primer pas, que com a eina de catàleg urbanístic parteix d'uns condicionants tècnics que, de vegades, no es poden solventar (no es pot protegir íntegrament tot el terme municipal) i que, per tant, està subjecte a la revisió i a les modificacions que, de ben segur, seran oportunes i l'acabaran consolidant com una bona eina de treball.

En definitiva, el més important serà la definició col·lectiva i consensuada dels criteris i dels objectius que finalment han d'impulsar la seva posta en marxa, així com també el desplegament normatiu i tècnic que establirà el marc de responsabilitats, drets i deures de cadascun dels agents que, de manera quotidiana, es troben afectats per aquests temes: administracions públiques, particulars, promotors, arquitectes i professionals de l'arqueologia, bàsicament.

2. El mapa de jaciments arqueològics de Sabadell: una eina de coneixement

Aquest mapa recull totes les informacions arqueològiques documentades a Sabadell de les quals és possible donar una localització concreta. En el mapa s'ha cartografiat, doncs, allò que coneixem del patrimoni arqueològic, sense cap discriminació, com també aquells llocs en què s'ha intervingut arqueològicament, sense diferenciar les troballes positives de les negatives. És l'eina de coneixement de la qual partirem a l'hora d'elaborar un segon mapa, el dels Espais d'expectativa arqueològica (d'ara endavant EEA), que serà l'eina final de treball i de gestió administrativa.

2.1. Metodologia de treball

La realització de l'actualització del Mapa Arqueològic de Sabadell ha requerit de l'anàlisi de les dades científiques i tècniques obtingudes en els diferents jaciments arqueològics documentats en el terme municipal, com també de les diferents intervencions que s'hi han realitzat.

La primera feina realitzada ha estat, doncs, la compilació de tot un conjunt de dades que ajuden a valorar la situació real en la que es troba aquest patrimoni.

Aquestes dades es recullen en una fitxa informatitzada que descriu de forma sintètica les característiques dels diferents jaciments inventariats. La recollida de dades ha estat, doncs, selectiva, en el sentit que només s'ha ressenyat aquella informació necessària per tal d'assolir els objectius plantejats a priori i: la valoració de l'estat de conservació del patrimoni arqueològic així com la definició dels principals EEA.

Les informacions i dades presentades en la fitxa fan referència a dos aspectes essencials dels jaciments: en primer lloc ens mostra les característiques científiques d'aquests i, en segon lloc, incorpora dades de caràcter administratiu i cadastral.

2.2. Fonts consultades i buidatge de dades

Les fonts consultades han estat diverses. Les primeres dades obtingudes han partit de l'anterior inventari del patrimoni arqueològic de Sabadell (inclòs al PEPPAS, aprovat inicialment el 4 de maig del 1992, però mai aprovat definitivament).

Aquest treball, que ha servit de referència, ha estat revisat, ampliat i actualitzat. A tal efecte s'han consultat les següents fonts:

- Avanç del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arqueològic de Sabadell, Àrea del Territori, 1992
- Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell, d'Isabel Argany, Josep Llobet i Jaume Puig, maig de 1982 (catàleg preliminar)
- Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell, Ajuntament de Sabadell, Àrea del Territori, 1998
- Fons del Museu d'Història de Sabadell. Relació de jaciments arqueològics que tenen dipòsits de material al MHS
- Memòries del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell.
- Fitxes de l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya: Vallès Occidental, Sabadell (Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)
- Pre-fitxes de l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya: Vallès Occidental, Sabadell (Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya).
- Memòries i Informes científics d'excavacions i intervencions arqueològiques (dipositats a la biblioteca del MHS i a l'arxiu del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya)
- Notícies orals
- Memòries històriques, arqueològiques i de museus, de Rafael Subirana, 1996 (manuscrit inèdit).
- Diaris d'excavacions de Vicenç Renom (manuscrit inèdit)
- Publicacions especialitzades
- Documentació no editada: memòries i informes inèdits
- Mapes i registre cartogràfic (p. ex.: Mapa Arqueològic de Sabadell, elaborat per Albert Roig)

2.3. Sistemàtica de les fitxes de jaciment arqueològic

La fitxa de registre dels jaciments arqueològics s'ha realitzat utilitzant com a base la fitxa de l'Inventari de patrimoni de Sabadell aportada pel PEPPAS-2/1992. Aquesta fitxa base, ha estat modificada i amplificada amb la intenció de què fos clara i funcional. Aquestes dues característiques posen de manifest una pretensió clara: l'elaboració d'una fitxa menys descriptiva i més sintètica.

S'incorporen com a annex al document urbanístic, de manera que es preveu la seva actualització a mida que es vagin fent noves incorporacions o s'actualitzin els jaciments actuals.

Sobre la numeració dels jaciments s'ha d'aclarir que pretén posar en relació dos paràmetres: informació i situació. El procediment per referenciar i ordenar els jaciments del catàleg ha estat bàsicament geogràfic, seguint una lògica merament funcional. La numeració dels elements catalogats, dintre i entre blocs, és correlativa. La incorporació de noves entrades podria aconsellar la realització de llistats independents per a cada bloc, però això doblaria la numeració i complicaria no solament l'inventari sinó també els mapes de localització.

La fitxa recull en el primer apartat la denominació principal del jaciment – la més utilitzada o la més popular -, i en un subapartat es recullen els diferents noms amb què es pot denominar el mateix jaciment –denominacions alternatives donades per diferents fonts, autors, institucions,...-

El segon apartat de la fitxa descriu de forma exhaustiva la localització del jaciment. D'aquesta manera contempla una descripció de la seva situació en el terme municipal i tots aquells elements de referència que poden servir per identificar el lloc. També s'han registrat les coordenades UTM i les coordenades geogràfiques, així com l'altitud.

En el tercer apartat es defineix el context en el qual es troba el jaciment arqueològic, sota uns paràmetres molt concrets que es refereixen a la ubicació geogràfica i mediambiental de la troballa.

La cronologia s'especifica en el quart apartat. Es contempen dos nivells d'anàlisi:

1. Cronologia general. Aquest camp ens informa de la cronologia i del moment cultural del jaciment.
2. Cronologia concreta. Aquest camp precisa, si es coneix, el moment, el període o la fase cronològica del jaciment. Donat que molts jaciments catalogats mostren un desenvolupament diacrònic força dilatada, la fitxa contempla la possibilitat de registrar, en aquest camp concret, fins a quatre referències cronoculturals diferents.

La referència cadastral situa administrativament la parcel·la on es localitza: el jaciment que hem descrit. La nomenclatura està integrada per un número de set xifres: les cinc primeres corresponen a les coordenades X i Y de la xarxa UTM, i les dues darreres al número de parcel·la. Els carrers i, en general, els espais públics no tenen referència cadastral. Tampoc no han estat referenciats diferents jaciments situats en sectors rurals, per manca d'informació de base.

El següent apartat especifica, de forma genèrica, la titularitat del terreny on es localitza el jaciment. S'han recollit tres paràmetres per a definir el tipus de propietat:

1. Pública
2. Privada
3. Propietat de l'Església

El setè apartat de la fitxa descriu el tipus d'intervencions arqueològiques realitzades en el jaciment: seguiment de màquines, excavació programada,... En aquest punt també es poden especificar altres tasques vinculades al món de la recerca arqueològica i del patrimoni històric: documentació, restauració, consolidació,... Les actuacions dels afeccionats queden contemplades, sota els mateixos paràmetres, en l'apartat vuitè.

El tipus de jaciment s'especifica de forma breu en l'apartat número nou, on es contempen dos nivells d'anàlisi:

1. Genèric: es defineix el jaciment sota dos únics paràmetres: hàbitat a l'aire lliure o estructures soterrades.
2. Concret: si es pot definir amb més exactitud, s'especifica el tipus concret d'hàbitat a l'aire lliure: emplaçament d'explotació econòmica, molí draper,... La manca de dades de prospecció o d'excavació fa que algun dels jaciments resulti una mica agosarat definir el tipus concret. D'altra banda, aquesta dificultat també la tenim en zones treballades d'antic, sense una metodologia acurada.

L'apartat de descripció del jaciment, està destinada a esmentar totes aquelles dades que no queden reflectides en els altres apartats de la fitxa, dades tècniques que completen el coneixement del jaciment, com seria el cas de la morfologia de les estructures que el configuren, la distribució, forma i organització del jaciment, l'estratigrafia, les restes materials remarcables, etc.

L'apartat número onze està format per quatre petits formularis que recullen la història de les diverses intervencions realitzades al jaciment: any de la campanya, durada dels treballs, direcció, motivacions, promotor de la intervenció i pressupost.

En l'apartat següent, es descriu, de forma breu l'estat de conservació del jaciment, sota els següents paràmetres:

- Bo: conserva gran part de les estructures. No manquen parts essencials del jaciment.
- Dolent: el seu aspecte presenta un estat ruïnós. Únicament mostra alguna resta material.

- Destruït: jaciments del qual és possible documentar la seva ubicació i característiques però que actualment no conserva cap tipus de resta.
- Conservat - destruït: jaciment excavat en part, amb restes destruïdes i d'altres intactes.

Els següents apartats es defineixen per si mateixos: notícies històriques i fonts, bibliografia, identificació fotogràfica i plànol.

En l'apartat de notícies històriques es recullen aquelles dades aportades per la historiografia local que fan referència als jaciments, com també aquelles aportacions orals que revelen informacions valuoses sobre aspectes determinats de llocs arqueològics.

Sobre la bibliografia, indicar que està ordenada cronològicament, d'aquesta manera es permeten noves entrades sense modificar l'ordre del llistat. Dintre d'aquest bloc s'inclouen: llibres, publicacions especialitzades i articles de premsa.

Pel que fa a les fotografies incloses en la fitxa, s'ha de dir que intenten reflectir l'estat dels jaciments i dels terrenys on es situen, a data de redacció de l'inventari (maig 2000).

2.4. Cartografia

El conjunt del patrimoni arqueològic municipal es troba identificat i delimitat gràficament al plànol normatiu P/4 inclòs en el present pla especial.

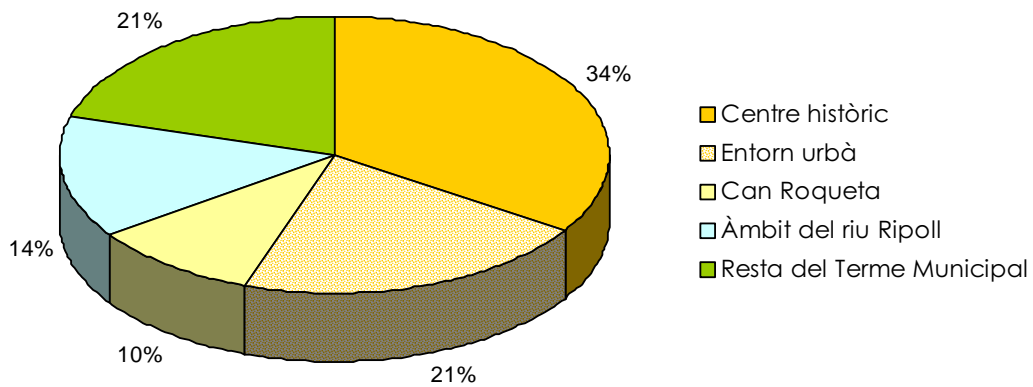
2.5. Relació de jaciments inventariats

El total dels jaciments i elements d'interès històric inventariats és de 187. Aquest inventari, es va tancar a efectes pràctics, amb data de gener de 1999 i és el que consta en forma de fitxes, a l'apartat corresponent, tot i que es preveu que pugui ser actualitzat periòdicament.

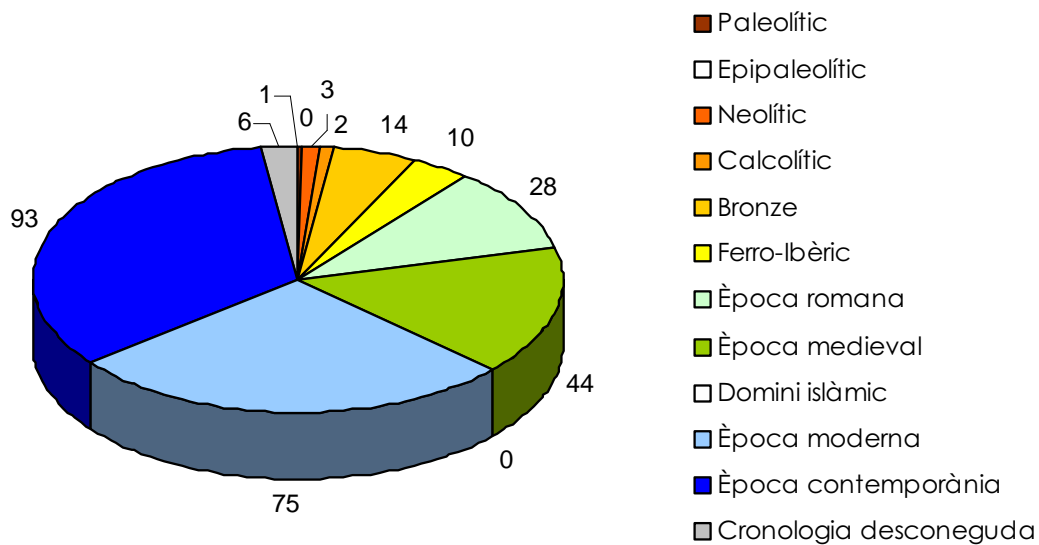
D'ençà d'aquesta data i fins al març del 2001, es documentaren 19 jaciments més que han estat afegits a l'Inventari inicial.

Durant l'any 2003 s'ha procedit a una darrera actualització d'aquest catàleg que ha donat lloc a la incorporació de 10 nous jaciments. La totalitat dels nous jaciments queden inclosos en els espais d'expectativa arqueològica proposats en aquest document.

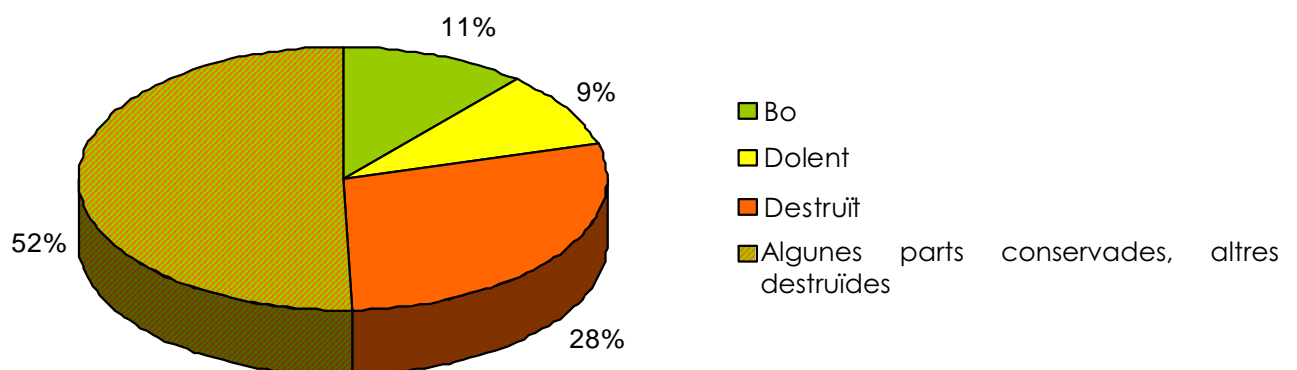
Aquests jaciments es distribueixen en els diferents sectors del terme municipal en la següent proporció:

Quant a la seva cronologia, es pot fer la distribució següent, tenint en compte que, en força ocasions, un mateix jaciment pot presentar diferents cronologies:

Pel que fa al seu estat de conservació, s'obtenen uns percentatges del tipus:

3. El mapa d'Espais d'Expectativa Arqueològica de Sabadell (EEA): una eina de treball i de gestió

Tal i com ja s'ha explicat, a partir de la localització dels jaciments arqueològics i establint models d'assentament, basats en les condicions físiques del territori, es pot dibuixar un mapa d'expectatives: es pot definir un mapa d'espais de protecció.

3.1. Inventari i cartografia dels Espais d'Expectativa Arqueològica

S'han elaborat fitxes per als diferents Espais d'Expectativa Arqueològica que consten de set apartats diferenciats:

- el primer recull la denominació atorgada a l'EEA, així com una petita descripció de les característiques de l'entorn recollit en l'àmbit de protecció.
- en el segon, en cas de no coincidir la denominació de l'EEA amb la del bé protegit, s'identifica aquest darrer.
- a continuació s'especifiquen els jaciments i/o elements d'interès històric (molins, masies...) inclosos en el mateix EEA.
- en el quart apartat es defineix la categoria, diferenciant entre: espais d'àmplia expectativa arqueològica o de mínima expectativa.
- en el cinquè punt es defineixen els nivells de protecció arqueològica proposats per a aquests espais, que poden ser de dos tipus: protecció sistemàtica o protecció preventiva i documental.
- Al següent punt s'especifica en atenció a la Llei de Patrimoni cultural (Llei 9/93 de 30 de setembre) la categoria de protecció del patrimoni cultural.
- Al darrer dels punts es regula el tipus d'intervenció a realitzar, establint tres tipus diferenciats: documentació, prospecció i excavació i detallant les actuacions concretes a dur a terme.

Els EEA han estat cartografiats sense fer distincions entre les àrees d'àmplia expectativa arqueològica i les de mínima expectativa, discriminant, això sí, aquells espais on el potencial arqueològic ha quedat reduït a la mínima expressió o bé ha desaparegut totalment.

La representació gràfica dels diversos espais a protegir s'ha realitzat mitjançant una delimitació poligonitzada que inclou els jaciments arqueològics i/o els elements d'interès històric documentats, ajustant-se principalment a les variables topogràfiques, geogràfiques i de traçat viari i parcel·lari. En alguns casos s'ha optat per la delimitació de l'espai amb cercles, els diàmetres dels quals corresponen a l'amplitud teòrica de l'expectativa arqueològica estimada. Els factors que fan ampliar o disminuir l'àrea d'aquests espais són diversos: agrupació d'elements, ubicació física i geogràfica dels llocs, entitat dels jaciments, concreció de la troballa, coneixement històric del sector i cronologia de les restes, entre d'altres.

3.2. Relació dels espais catalogats

El mapa dels EEA consta d'un total de 61 espais protegits. D'aquests espais destaquen diferents sectors urbans o del rodal, els quals presenten una àmplia documentació arqueològica o bé una àmplia expectativa i mereixen una especial atenció de cara al futur immediat:

- Can Roqueta
- Centre Històric
- Castellarnau
- La Salut
- Sant Nicolau – Ca n'Ermengol
- Diferents punts de l'àmbit estricte del Ripoll
- Sant Pau de Riu – Sec / Camp d'aviació

Les àrees definides com a Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA) són les següents:

Identif.	Núm.	Denominació
63	1	Sant Julià d'Altura
	2	Serra de Ca N'Ustrell
	3	Can Deu
	4	Mas Canals
	5	Castellarnau
	6	Can Coniller Vell
	7	Serra de Pedralba
	8	Can Gambús
	9	Serrat de Can Llong
	10	Can Rull
	11	Can Feu
	12	Can Marcet - Can Planas
	13	Can Llobet
	14	Sant Pau de Riu-Sec - Camp d'Aviació
	15	Carrers d'Espronceda - Goya
	16	Molí d'en Galí
	17	Can Moragues
	18	Can Garriga
	19	Mas Baiona
	20	Molí de l'Oriac
	21	Molí d'en Font
	22	Serra de Can Borgonyó
	23	Carrer de Frances Layret
	24	Creu Alta - Vapor de Cal Tous
	25	Sant Vicenç de Jonqueres - Collsalarca
	26	Can Puiggener
	27	Camí de Togores - Molí de l'Amat
	28	Torre del Canonge
	29	Can Manent - Can Domènec
	30	El Fruiterar
	31	Taulí
	32	Camí de la Tintoreria Castelló
	33	Via Romana - Gual del Molí d'en Torrella

34	Castell d'Arrahona
35	Els Corral·ls Vells
36	La Salut
37	Sant Nicolau - Ca N'Ermengol
38	Can Manent
39	Ca N'Alzina
40	Can Mimó
41	Can Viloca
42	Horta Vella - Nois Buxó - Molí Xic
43	Molí d'en Fontanet
44	Horta del Romau
45	Can Fadó Vell
46	Can Lletget
47	Can Roqueta - Can Piteu - Torre-Tomeu
48	Sant Oleguer
49	Auxiliar Industrial Sabadellense
50	Centre històric
51	Vapor d'en Bassó
52	Molí de les Tres Creus
53	Joan B. Amade - Vapor de Vila i Fusté - La Farinera
54	Vapor de Joan Comerma
55	Vapor d'en Cusidó
56	Miquel Cladellas
57	Josep Buxó i Fill
58	Vapor Buxeda Nou - Jeroni Gibert
59	Vapor de Ca l'Escardat
60	Vapor d'en Borrell
61	Vapor d'en Joaquim Arimon
62	Vapor de Cal Borni Duch
63	Vapor Fills d'Esteve Serra
64	Vapor de Cal Seydoux
65	Carrer Major de la Creu Alta
66	Sèquia Monar

Els jaciments que han permès la identificació de la majoria de les anteriors àrees d'expectativa arqueològica són els següents:

Identif.	Núm.		Denominació
	1	50a	Centre històric. PASSEIG DE MANRESA
	2	50a	Centre històric. PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR
	3	50a	Centre històric. RACÓ DEL CAMPANAR
	4	50a	Centre històric. ESGLÉSIA DE SANT FÈLIX
	5	50a	Centre històric. APARCAMENT JARDINETS (PLAÇA DEL DR.ROBERT)
	6	50a	Centre històric. CARRER DE SANT ANTONI MARIA CLARET - PLAÇA DEL DR.ROBERT
	7	50a	Centre històric. CARRER DE SANT ANTONI MARIA CLARET
	8	50a	Centre històric. CARRER DEL PEDREGAR
	9	50b	Centre històric. CASA DURAN
	10	50b	Centre històric. CARRER DE LA BORRIANA, núms.33-35 - CARRER DE SANT JOAN
	11	50b	Centre històric. RAVAL DE DINS, núms.21, 23 i 25
	12	50b	Centre històric. CARRER DE LA BORRIANA, núm.14
	13	50b	Centre històric. CARRER DE SANT JOAN
	14	50b	Centre històric. CARRER DE SANT JOAN - CARRER DE SANT JOSEP
	15	50b	Centre històric. CARRER DEL DR.PUIG
	16	50b	Centre històric. CARRER DEL DR.PUIG, núms.7 i 13
	17	50c	Centre històric. CARRER DE MARIÀ FORTUNY, núms.17
	18	50c	Centre històric. CARRER DEL DR.PUIG, núms.21- CARRER DE MARIÀ FORTUNY, núms.20
	19	50c	Centre històric. CARRER DE LA SALUT - CARRER DEL DR.PUIG

20	50c	Centre històric. PLAÇA DE L'ÀNGEL - CARRER DE LA SALUT
21	50c	Centre històric. CARRER DE LA SALUT
22	50c	Centre històric. PLAÇA DE L'ÀNGEL
23	50c	Centre històric. RAVAL DE DINS, núm.12
24	50c	Centre històric. FORNS I OBRADOR DE L'ESCAIOLA
25	50d	Centre històric. CARRER DE LES VALLS - CARRER DE CALDERÓN
26	50d	Centre històric. CARRER DE GRÀCIA
27	50d	Centre històric. CARRER DE SANT QUIRZE
28	50d	Centre històric. CASA SENSERICH
29	50d	Centre històric. PLAÇA DE SANT ROC, núm.4
30	50d	Centre històric. PLAÇA DE SANT ROC, núm.13
31	50d	Centre històric. CARRER DE L'ADVOCAT CIRERA, nùms.12, 14 i 16
32	50d	Centre històric. CARRER DE JOAN MARAGALL
33	50e	Centre històric. CARRER DE L'ADVOCAT CIRERA
34	50e	Centre històric. CARRER DE L'ADVOCAT CIRERA, nùms.5-13
35	47a	Can Roqueta. CAN ROQUETA
36	47a	Can Roqueta. CARRERS DE MAS CARBÓ, DE CA N'ALZINA I AVDA. DE C.BORDOLL
37	47a	Can Roqueta. AVINGUDA DE CAN BORDOLL - CARRER DE CAN LLOBATERES
38	47a	Can Roqueta. AVINGUDA DE CAN BORDOLL
39	47a	Can Roqueta. CARRER DE CA N'ALZINA, nùms.101-107
40	47a	Can Roqueta. CARRER DE CA N'ALZINA, nùms.109-115
41	47a	Can Roqueta. SERRA DE LA SALUT

42	47a	Can Roqueta. CARRER DE CA N'ALZINA, núms.125-143 (SECTOR D.I.A.S.A.)
43	47b	Can Roqueta. CARRER DE CA N'ALZINA, SOLAR núm.14
44	47b	Can Roqueta. CARRER DE CAN CAMPS - CARRER DE CAN BORDOLL
45	47b	Can Roqueta. CARRER DE CAN CAMPS, núm.1
46	47b	Can Roqueta. CARRETERA B-140
47	2	SERRA DE CA N'USTRELL
48	1	SANT JULIÀ D'ALTURA
49	19	MAS BAIONA
50	17	CAN MORAGUES
51	27	CAMÍ DE TOGORES
52	38	CAN MANENT
53	25	SANT VICENÇ DE JONQUERES
54	25	COLLSALARCA
55	9	SERRAT DE CAN LLONG
56	5	TORRE BERARDO
57	5	CARRER 0 CASTELLARNAU
58	5	CASTELLARNAU (ROMÀ)
59	5	CASTELLARNAU (PREHISTÒRIC)
60	5	INSTITUT DE BATXILLERAT ARRAONA - EGARA
61	22	SERRA DE CAN BORGONYÓ
62	23	CARRER DE FRANCESC LAYRET
63	34	CASTELL D'ARRAONA
64	36	LA SALUT
65	36	ELS PEONS
66	39	CA N'ALZINA
67	37	CA N'ERMENGOL
68	37	SANT NICOLAU
69	37	PLA DE SANT NICOLAU - MARGE DEL RIU
70	37	ANTENA DE RÀDIO SABADELL
71		CARRER D'ALFONS SALA
72		CARRER DE COVADONGA

73	33	VIA ROMANA - GUAL DEL MOLÍ D'EN TORRELLA
74	32	CAMÍ DE LA TINTORERIA CASTELLÓ
75	31	TAULÍ
76	24	CREU ALTA, ANTIC CAMP DE FUTBOL
77		SERRA DE CAMARÓ
78	10	CAN RULL
79	7	SERRA DE PEDRALBA
80	8	CAN GAMBÚS
81	50e	Centre històric. CARRER D'ALFONS XIII
82	50e	Centre històric. CARRER DE NARCÍS GIRALT
83	50e	Centre històric. CARRER DE LES TRES CREUS
84	50e	Centre històric. CARRER DE SANT JOSEP, núms.4-10
85		CARRER DE GRÀCIA
86	12	CAN MARCET
87	12	CTRA. DE MOLINS DE REI (ENTRE EL CARRER DE REINA ELIONOR I DE PAU CLARIS)
88	12	SOLAR DE CAN PLANAS
89	48	SANT OLEGUER
90	48	PLA DE SANT OLEGUER
91	47b	CAN PITEU
92	47b	FORN DE TORRE-ROMEU
93	3	CAN DEU
94	48	CARRER DE CALDERS
95		CAN TORRES
96	15	CARRER D'ESPRONCEDA - GOYA
97	14	CAMP D'AVIACIÓ
98	14	CAN DIVIU
99	14	SANT PAU DE RIU-SEC
100	11	FORNS DE CAN FEU
101		CARRER DE LA INDÚSTRIA, núm.18
102	65	CARRER MAJOR DE LA CREU ALTA
103	50e	Centre històric. CARRER DE JESÚS
104	50f	Centre històric. CARRER DE SANT QUIRZE, núm.18

105	50f	Centre històric. CARRER DE SANT QUIRZE, núm.34
106	50f	Centre històric. PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, nùms.45-49
107	50f	Centre històric. CARRER DE LA ROSA, núm.30
108	50f	Centre històric. CARRER DEL DR.PUIG, núm.9 - PLAÇA RICARD SIMÓ
109	50f	Centre històric. RAVAL DE DINS, núm.14
110	47b	Can Roqueta. CARRER DE CA N'ALZINA, núm.148-150-152
111	16	MOLÍ D'EN GALÍ
112	20	MOLÍ DE L'ORIAN
113	21	MOLÍ D'EN FONT
114	27	MOLÍ DE L'AMAT
115	42	MOLÍ XIC
116	43	MOLÍ D'EN FONTANET
117	52	MOLÍ DE LES TRES CREUS
118	42	HORTA VELLA
119	44	HORTA DEL ROMAÚ
120	30	EL FRUITERAR
121	66	SÈQUIA MONAR
122	14	CAN DIVIU - TORRE GORINA
123	13	CAN LLOBET
124	6	CAN CONILLER VELL
125	4	MAS CANALS
126	18	CAN GARRIGA
127	28	TORRE DEL CANONGE
128	29	CAN MANENT
129	29	CAN DOMÈNEC
130	26	CAN PUIGGENER
131	35	ELS CORRALS VELS
132	40	CAN MIMÓ
133	45	CAN FADÓ VELL
134	46	CAN LLETGET
135	41	CAN VILOCA

136	47b	Can Roqueta. MAS DE CAN ROQUETA
137	57	JOSEP BUXÓ I FILL
138	56	MIQUEL CLADELLAS
139	55	VAPOR D'EN CUSIDÓ
140	24	VAPOR DE CAL TOUS
141	51	VAPOR D'EN BASSÓ
142	50e	Centre Històric. VAPOR DE JOAN SALT
143	54	VAPOR DE JOAN COMERMA
144	53	JOAN B. AMADE
145	53	VAPOR DE VILA I FUSTÉ
146	53	LA FARINERA
147	42	NOIS BUXÓ
148	50f	Centre Històric. AGUSTÍ BRUJAS
149	58	VAPOR BUXEDA NOU
150	58	JERONI GIBERT
151	50f	Centre històric. JOAN SOLER
152	59	VAPOR DE CA L'ESCARDAT
153	60	VAPOR D'EN BORRELL
154	61	JOAQUIM ARIMON
155	62	VAPOR DE CAL BORNÍ DUCH
156	63	VAPOR FILLS D'ESTEVE SERRA
157	64	VAPOR DE CAL SEYDOUX
158	49	AUXILIAR INDUSTRIAL SABADELLENSE
159	50g	Centre històric. CARRER DEL DR.PUIG, núms.17-19
160	50g	Centre històric. PLAÇA DE SANT ROC
161	50g	Centre històric. CARRER DE SANT QUIRZE, núm.47
162	50g	Centre històric. CARRER DEL RAVAL DE DINS, núms.40-42
163		PLAÇA DE SANT JAUME
164	50g	Centre històric. CARRER DEL SOL
165		CARRER DE TORRAS I BAGES
166		APARCAMENT DEL MERCAT CENTRAL
167	50g	Centre històric. CARRER DE SANT PAU, núms. 7-9 - DE SANT PERE, núm.12

168	47c	Can Roqueta. CAN ROQUETA II (EST)
169	47c	Can Roqueta. PARCEL·LA CARRERS DE CA N'ALZINA - DE MAS CARBÓ
170	47c	Can Roqueta. NECRÒPOLIS DE CAN PITEU - CAN ROQUETA
171	47c	Can Roqueta. ESTACIÓ DE BOMBAMENT DE LA DEPURADORA DE SABADELL-RIU RIPOLL
172	5	JARDINS DE CASTELLARNAU
173	47c	Can Roqueta. CAN PITEU II
174	57	BUXÓ PREHISTÒRIC
175	47c	CA N'HEREU
176	8	CASES BLANQUES
177	5	CAMÍ DE CAL BERARDO
178	50	Centre Històric. CARRER DE LES COMÈDIES, nùms. 41-43 / LES PAUS, nùms. 6-8
179	50	Centre Històric. CARRER DE MARIÀ FORTUNY / PASSATGE D'EN JONC
180	50	Centre Històric. CASAL DE L'ESTUDI (carrer de Gràcia, 2 / carrer de la Rosa, 1)
181	50	Centre Històric. CARRERS DEL RAVAL DE DINS, RAVAL DE FORA I MARE DE DÉU DE LES NEUS
182	50	Centre Històric. VAPOR D'EN FOLGUERA / VAPOR DE JOAN SOLER (c. de Sant Pau, nùms. 28-34 / c. de Migdia, 25)
183	50	Centre Històric. PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, nùms. 16-18 / CARRER DE LA BORRIANA, nùms. 30-32
184	50	Centre Històric. CARRER DE GRÀCIA, nùms. 28-28bis
185	50	Centre Històric. TRAVESSIA DE LA BORRIANA, nùms. 2-4
186	50	Centre Històric. CARRER DE SANT JOAN, 26 / CARRER DE LA BORRIANA, 19
187	50	Centre Històric. TRAVESSIA DE LA BORRIANA, nùms. 1-3

3.3. Criteris de zonació i potencial arqueològic

Els Espais d'Expectativa Arqueològica es classifiquen en dues categories:

- Espais d'àmplia expectativa arqueològica
- Espais de mínima expectativa arqueològica

Al municipi de Sabadell, els EEA d'àmplia expectativa doblen en nombre els EEA de mínima expectativa (44 i 22 respectivament). Això és molt indicatiu del potencial arqueològic del territori municipal. La valoració d'expectativa s'ha efectuat en base als indicis arqueològics, al coneixement històric de l'indret, a l'impacte d'urbanització del sector i a l'estimació hipotètica de conservació de restes, en el subsòl o en alçat, segons diverses condicions geoarqueològiques i/o arquitectòniques analitzades.

A un nivell general, les àrees d'àmplia expectativa arqueològica estan definides per un sol jaciment (p. ex. La Salut) o per diversos jaciments pròxims (p. ex. Torre Berardo, Carrer O Castellarnau, Castellarnau romà, Castellarnau prehistòric, Institut de Batxillerat Arraona - Egara), alguns d'ells ja excavats –de manera total o parcial- i d'altres inèdits. La coherència d'aquests espais d'ampli potencial arqueològic resideix en l'evidència d'una clara ocupació humana, ocupació que esdevé diacrònica i/o sincrònica, segons els casos.

D'altra banda i dins de la mateixa categoria, hi ha un conjunt d'espais caracteritzats per l'aparició aïllada de restes de materials. La manca d'una prospecció intensiva fa que sigui difícil precisar el lloc d'origen d'aquests artefactes i també es fa difícil acotar l'espai de protecció. D'aquesta manera hom s'ha decantat per establir, en aquells casos concrets, una àrea màxima de protecció preventiva al voltant del lloc de la troballa.

Altres espais a protegir queden justificats per la situació que mostren en el medi natural; aquesta situació els fa llocs favorables per l'hàbitat i/o l'enterrament, relacionant la cultura identificada amb un patró d'hàbitat o d'enterrament estandaritzat.

La segona categoria d'Espais d'Expectativa Arqueològica està definida per aquells sectors on les possibilitats de trobar vestigis intactes són poc probables: són els espais de mínima expectativa arqueològica. En aquests espais el creixement urbà s'ha fet més palès, és a dir, són indrets emplaçats generalment en una zona urbanitzada; en aquests indrets, habitualment, l'expectativa arqueològica es redueix substancialment (p. ex. Creu Alta, antic camp de futbol; carrers d'Espronceda – Goya).

Cal diferenciar, però, l'espai urbà que configura el Centre Històric i la perifèria d'aquest nucli: parts de l'eixample, de la Creu Alta o del Barri de Gràcia, per exemple. Les seves característiques urbanístiques, amb cases poc fonamentades, sectors amb impacte constructiu encara feble, etc., el fan un espai menys agressiu respecte el potencial arqueològic preservat en el subsòl. Una prova d'aquest fet és el gran nombre d jaciments existents en aquests sectors.

En aquest sentit s'ha de dir que el centre històric, com també el sector de Can Roqueta, a part d'haver estat definits com a sectors arqueològics d'entitat pròpia, constitueixen per si sols una àrea d'expectativa de gran interès.

Així, en el cas del Centre Històric s'ha optat per ampliar l'expectativa arqueològica als límits del primer creixement urbà que depassà les muralles i el fossat, vers els segles XVII-XVIII, i també en certs sectors que tingueren un creixement primerenc vers el s. XIX. Cal remarcar que, sovint aquesta expectativa pot preservar-se no tan sols en el subsòl sinó també en les mateixes construccions d'habitatges o d'altres tipus d'edificis encara conservats i drets. Aquesta nova definició d'espai de protecció arqueològica del Centre Històric queda delimitada pels següents carrers: Carme, Sant Llorenç, Alfons XIII, Sant Pere, Sant Pau, Migdia, Avellaneda, Ferran Casablanca, Horta Novella, Mossèn Gaietà, Sant Cugat, Torras i Bages, Colom, Jovellanos, Calderón, Escola Industrial, Capmany, Escola Pia, Via de Massagué, Sant Francesc, Sant Honorat, Soledat, Salut i Font Nova.

No cal dir, per al cas del centre històric, que es discriminen com a llocs d'expectativa aquells espais ja intervinguts i aquells que han estat edificats en els darrers trenta anys havent destruït qualsevol probable vestigi.

Per al cas del sector de Can Roqueta s'ha ampliat l'expectativa en funció de la previsió del planejament urbanístic de la zona, que implicava un creixement del polígon industrial (Can Roqueta II) i la instal·lació de futurs serveis d'infraestructura (bàsicament al sector de Can Piteu, per l'estació depurador d'aigües residuals del Ripoll). L'extensió d'aquest espai protegit abraça, també, una àmplia àrea rural situada al nord, amb força elements del paisatge històric agrícola conservats i susceptibles de ser estudiats amb metodologia arqueològica.

Segons les futures previsions del planejament urbanístic municipal, així com segons la dinàmica que vagi adquirint la promoció privada, de ben segur s'aniran consolidant altres sectors d'àmplia expectativa arqueològica, sobre els quals caldrà reforçar les mesures de protecció preventiva: Sant Pau de Riu-Sec, Can Gambús – Castellarnau – Can Llong, diferents parcel·les

del nucli urbà ocupades per antics vapors tèxtils i àrees del rodal afectades per un planejament viari important. (p. ex. el sector Can Moragues – Sant Nicolau)

Una tercera categoria d'àrea d'expectativa arqueològica quedaria definida per aquells espais on el potencial arqueològic ha quedat tan reduït, generalment per l'impacte urbanístic (vies de comunicació, serveis, edificacions, etc.) que no es tindrà en compte i es catalogarà solament com a lloc arqueològic, discriminant-lo com a espai de protecció arqueològica, sense cap expectativa arqueològica (p. ex. Carrer Covadonga).

3.4. Nivells de protecció

Els nivells de protecció dels diferents espais a protegir s'han dividit en dues categories:

- Protecció sistemàtica
- Protecció preventiva i documental

En total hi ha 41 espais per als quals es proposa una protecció sistemàtica, és a dir, dels quals es disposa de prou indicis i de documentació i coneixement històrics com per programar una intervenció arqueològica exhaustiva, amb força probabilitat de localització de restes, ja sigui en alçat o en subsòl. En general aquests espais de protecció sistemàtica també presenten edificis d'interès històric i arquitectònic en un estat de conservació òptim per efectuar-hi recerca arqueològica integral.

La resta d'espais (25) són protegits a nivell preventiu i documental, en base a uns indicis arqueològics en general febles o bé per un estat general del lloc, molt afectat des del punt de vista urbanístic o bé perquè la mateixa dinàmica investigadora n'ha exhaurit el potencial arqueològic.

Aquesta protecció, a efectes pràctics, una vegada finalitzen les intervencions arqueològiques i els estudis que se'n deriven, haurien de permetre activar mecanismes de protecció específica si es localitzen o documenten restes de prou entitat i valor com per a proposar-ne la seva conservació in situ i la seva musealització (punt museístic, parc arqueològic, etc.).

En aquest sentit, cal emparar-se en les diferents figures que es contemplan a la Llei del Patrimoni Cultural Català (declaració de BCIL, jardins històrics, conjunts monumentals, etc.) i activar altres mecanismes de col·laboració entre privats i administració, si s'escau (convenis, subvencions, etc.)

Quant al règim sancionador, les competències dels ajuntaments són clares i estan especificades en la mateixa Llei 9/93 (articles 71 i 75).

1.1.1 Els tipus d'intervenció arqueològica

La proposta d'intervenció arqueològica a efectuar en cada espai de protecció es divideix en dues combinacions d'actuacions possibles:

- Prospecció - excavació
- Documentació - prospecció - excavació

En general aquestes dues possibilitats d'intervenció o seqüència d'intervencions estan condicionades per antecedents d'intervencions ja efectuades, pel grau d'exhauriment del jaciment, pel tipus d'indicis analitzats, per dades proporcionades per prospeccions anteriors, pel grau de coneixement històric i documental del sector, etc. A manera d'exemple: al sector del Ripoll, els espais a protegir requereixen, directament, una intervenció prospectiva o d'excavació, perquè la documentació de què disposem actualment (inventari d'elements d'interès natural, elaborat entre les anys 1997-1999 per part de l'Ajuntament de Sabadell i la Diputació de Barcelona), és prou exhaustiva. Igualment en el cas del sector de Can Roqueta o del Centre Històric, perquè els resultats de la dinàmica investigadora, han estat prou reveladors del seu potencial arqueològic. Altres espais, com per exemple els que contenen elements industrials d'interès històric (bàsicament antics vapors tèxtils), requeriran una intervenció inicial de caràcter documental, per avaluar-ne les actuacions posteriors a efectuar, donada la manca de documentació en relació amb l'estudi dels edificis, dels serveis i de les instal·lacions que s'hi poden localitzar, de la seva evolució constructiva, etc.

La primera combinació d'actuacions (Prospecció – excavació), es centra amb l'actuació de camp al subsòl o en alçat i, depenent de l'actuació urbanística prevista o dels indicis de què es disposa, s'efectuarà una prospecció prèvia a la intervenció sistemàtica (valoració del jaciment) o, directament, una excavació sistemàtica integral.

La segona (Documentació - prospecció – excavació), permet avançar la recerca amb un estudi documental preliminar, sovint quan ens trobem davant d'espais protegits en els quals s'integren elements arquitectònics o construïts d'interès històric. Aquesta intervenció documental, que servirà de base per a orientar la investigació a desenvolupar, ha d'anar acompanyada, igualment, de les tasques prospectives pertinents i, si s'escau, d'una excavació sistemàtica, sigui en alçat, o al subsòl.

Cal remarcar que el procés d'intervenció arqueològica no finalitza amb el treball d'investigació (feines de camp i laboratori), sinó que cal tenir consciència de les actuacions que cal emprendre per tal de conservar, consolidar i restaurar el patrimoni recuperat, si aquest és prou rellevant i significatiu per al conjunt del patrimoni històric local. Moltes vegades el procés de recuperació històrica del nostre passat no acaba amb la finalització d'una excavació, ans al contrari; s'inicia el veritable procés "recuperador" quan aquest coneixement el consolidem i el fem "visible" quan les restes documentades són analitzades i divulgades (publicacions, conferències...) i quan els objectes són restaurats i exposats al públic.

En funció del seu abast i, segons el Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, les intervencions arqueològiques es classifiquen en:

- *Excavacions*: remocions en la superfície, en el subsòl o en medis subaquàtics amb la finalitat de descobrir i investigar sistemàticament tota classe de restes arqueològiques o paleontològiques.
- *Prospeccions*: són les exploracions superficials, del subsòl o en medis subaquàtics, sense remoció de terrenys i amb recollida o no de materials arqueològics o paleontològics, dirigides a la localització i l'estudi de dades per la detecció de vestigis.
- *Controls*: són les tasques de vigilància i, en determinats casos, de coordinació d'obres o treballs que puguin afectar restes arqueològiques o paleontològiques, incloses les neteges dels jaciments
- *Mostrejos*: són les extraccions de mostres que poden incloure remoció de terreny o recollida de materials.
- *Documentació gràfica i plàstica*: són intervencions dirigides a l'obtenció d'informació gràfica de jaciments arqueològics o paleontològics.
- *Consolidació, restauració i adequació*: són les intervencions que tenen per objecte la conservació i manteniment o l'adequació per a la visita pública dels jaciments arqueològics o paleontològics.

1.1.2 Prospecció superficial o en profunditat

Els objectius de la prospecció arqueològica són la localització, identificació i interpretació dels indicis i de les restes d'activitats humanes en un període i espai determinats. Mitjançant la prospecció ocular es localitzen i estudien les restes arqueològiques en superfície, però també les estructures soterrades, les traces d'antigues parcel·lacions, els topònims... Sense les dades proporcionades per aquesta tècnica, els arqueòlegs només tenen a l'abast les informacions fruit de l'atzar o de les investigacions efectuades anteriorment, sovint massa escasses.

La prospecció sistemàtica, permet obtenir informacions més representatives sobre alguns aspectes d'interès arqueològic, com per exemple, el coneixement de la quantitat, localització i característiques dels possibles jaciments: funcionalitat, tipus d'ocupació, etc.

En alguns casos, la prospecció pot consistir en la realització d'una sèrie de petits sondeigs, per tal de verificar l'existència o no de restes arqueològiques soterrades. Aquest mètode, és especialment útil quan s'ha de remoure una important coberta vegetal o una potent sedimentació, que impedeixen observar la presència superficial de restes. Poden realitzar-se de forma manual o, més fàcilment, mitjançant aparells mecànics: retro - excavadores, pala mecànica, "bobcats", etc. Aquest mètode acostuma a utilitzar-se sobretot en actuacions amb caràcter d'urgència. Té l'avantatge de què es poden localitzar i delimitar en poc temps els possibles jaciments; els únics desavantatges són el seu cost i el caràcter destructiu del mètode.

Dintre d'aquest apartat, també cal esmentar, el seguiment arqueològic. El control arqueològic dels rebaixos és una pràctica generalitzada en molts llocs afectats per l'expectativa arqueològica. D'aquesta manera, l'arqueòleg encarregat del seguiment té la potestat d'aturar, - sota l'empara del Servei d'Arqueologia de la Generalitat -, en el lloc que determini, els rebaixos.

El que sí ha de quedar clar és que la prospecció arqueològica, ja sigui superficial o mecànica, o el seguiment arqueològic, no aconsegueixen, per si mateixos, la informació històrica que ens ha de permetre conèixer el funcionament d'un determinat jaciment. En aquest sentit, s'ha de dir que l'excavació arqueològica es presenta, en molts casos, com l'únic mètode òptim per a conèixer les característiques de les ocupacions antigues.

1.1.3 Excavació sistemàtica del subsòl

S'entén com excavació, aquella disciplina arqueològica la qual, mitjançant un mètode i un conjunt de tècniques específiques, permet recuperar els objectes i les restes del passat. En l'actualitat, es contempen dues modalitats d'intervenció arqueològica o paleontològica:

- Les que es duen a terme en el marc d'un projecte d'investigació
- Les no motivades per un projecte d'investigació i que, poden classificar-se en dos subtipus: . preventives
. d'urgència

Les diferències, no rau en el mètode o en les tècniques utilitzades, sinó en les causes que provoquen l'execució d'una o altra modalitat.

La primera, és conseqüència d'un programa d'investigació ben definit, en el qual es planifica una excavació, com a eina per tal de resoldre un conjunt de problemes o interrogants plantejats a priori.

La segona, és producte de la necessitat de salvar de la destrucció un conjunt de restes arqueològiques afectades per obres d'infraestructures viàries, urbanitzacions, xarxes de serveis, etc. En aquest segon cas, l'excavació no solament permet recuperar objectes i restes del passat, sinó que permet avaluar de forma molt concreta, la importància de les restes exhumades i d'aquesta manera donar llum verda a la seva conservació o destrucció futures.

1.1.4 Documentació arqueològica d'edificis d'interès històric i patrimonial.

En l'actualitat la investigació arqueològica abraça no solament l'estudi de les restes del subsòl, sinó també les restes amb valor històric construïdes per damunt de la cota zero i susceptibles de ser analitzades segons una metodologia arqueològica: estudi de paraments constructius, anàlisi de les fases constructives, estudi i determinació de la funció dels espais construïts, documentació i inventari dels elements decoratius (pintures, esgrafiats, enrajolats, etc.), recuperació dels béns mobles i altres materials que formen part de l'estructura construïda, etc.

Aquesta arqueologia del volum edificat implica un estudi de tipus interdisciplinar, en el qual hi ha de participar a banda dels arqueòlegs, arquitectes, historiadors documentalistes, historiadors de l'art i antropòlegs, entre altres.

Com ja es recollia a l'Avanç del PEPPAS del 1992, aquesta documentació abraça tots els edificis enrunats o no, amb valor arqueològic, amb interès per al seu estudi des de les diverses àrees del coneixement humà.

3.5. La gestió dels Espais d'Expectativa Arqueològica.

El patrimoni arqueològic local ha de ser preservat, estudiat, conservat i divulgat mitjançant l'aplicació i la gestió administratives, bàsicament dels Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA) i mitjançant el desplegament normatiu i jurídic del Pla Especial.

Aquest programa de gestió ha de tenir un fort caràcter preventiu i avançar-se, a través d'una planificació a mig termini, fins i tot a les sol·licituds de llicència d'obres que afectin als EEA, al temps que, procurar informar als ciutadans de la importància del patrimoni arqueològic, de la seva ubicació en el territori i de la necessitat de tenir present el seu estudi i la seva divulgació.

És per aquest motiu que, a fi anticipar-se a les intervencions en espais protegits o, si més no, actuar durant l'execució de les obres, seguint els criteris d'intervenció arqueològica, es proposa una regulació del procediment administratiu per a l'obtenció de les autoritzacions i llicències d'obres.

4. Marc legal. La legislació vigent i el paper dels Ajuntaments envers el patrimoni arqueològic.

El Text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat per Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, quan estableix els principis generals de l'actuació urbanística defineix el desenvolupament urbanístic sostenible com "*la utilització racional del territori i el medi ambient que comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.*" (Art. 3.1).

La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, dedica específicament, el capítol IV del títol II a regular específicament la protecció del patrimoni arqueològic.

El Decret 78/2002 de 5 de març, desenvolupa la Llei de Patrimoni en tractar-se del seu desplegament reglamentari, al temps que amplia el seu marc d'acció a la protecció paleontològica.

Sobre la competència municipal en la gestió del patrimoni arqueològic i paleontològic, la legislació catalana, atorga als ajuntaments una part fonamental de la responsabilitat sobre el patrimoni arqueològic.

Els Ajuntaments i els consells comarcals tenen l'obligació de vetllar per la integritat del patrimoni cultural i de dotar-se dels mitjans materials i personals necessaris per a fer-ho, de la mateixa manera que, han de comunicar a la Generalitat les situacions de perill que l'amenacin.

5. Els Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA).

La voluntat d'identificar i regular un conjunt d'àrees amb protecció arqueològica, respon a la necessitat de poder traçar les línies mestres d'investigació, conservació i difusió del patrimoni local. D'aquí la necessitat de disposar d'un mapa arqueològic actualitzat amb les localitzacions de les troballes arqueològiques, així com del corresponent inventari sistemàtic de les mateixes.

Sense una catalogació rigorosa de les àrees d'expectativa arqueològica del municipi no es pot dur a terme una correcta i ajustada gestió del potencial arqueològic del territori. Aquestes àrees d'expectativa arqueològica, cal dotar-les d'una entitat jurídica, en el marc de la Llei 9/93 de Patrimoni Cultural Català, com a Espais de Protecció Arqueològica (EPA), a fi de documentar-les, preservar-les, conèixer-les i difondre-les amb prou rigor i eficàcia.

En tant que no s'assoleix aquesta categoria, que es tramita en paral·lel en l'expedient vinculat a què fa referència l'Annex 3 del present document, s'ha optat per substituir la denominació EPA per EEA (espai d'expectativa arqueològica), a fi de recollir des de la normativa urbanística del pla especial el seu tractament i regulació i a l'espera de poder complementar aquesta regulació local amb la prevista per la legislació autonòmica.

Aquests espais s'identifiquen i delimiten gràficament en un plànol normatiu, en què s'identifiquen un conjunt d'elements que responen a: punts o jaciments dels quals es preserven restes arqueològiques en el subsòl, sectors delimitats pel tipus de documentació disponible: restes arqueològiques en superfície, fonts orals de troballes, significació de les restes excavades per l'entorn, etc.; emplaçaments d'antics edificis o altres tipus d'instal·lacions i d'estructures d'interès històric: indústries, habitatges, vials, recs, explotacions agropecuàries, etc.

6. Els elements amb protecció arqueològica (ePA).

6.1. La protecció arqueològica d'elements d'interès històric de l'entorn rural

L'expectativa arqueològica dels diferents punts que es cataloguen en aquest document no afecta tan sols a sectors amb indicis arqueològics "clàssics", en el sentit que van de l'època prehistòrica a la medieval - moderna, fruit de troballes en superfície generades per prospeccions, troballes fortuïtes com a producte de remocions del subsòl, etc.

Aquesta expectativa també afecta tots aquells elements del patrimoni arquitectònic emplaçats en el paisatge rural (principalment masies) que poden contenir, tant en el subsòl, com per damunt de la cota zero, restes d'interès arqueològic: soterranis (cellers, pous, mines, etc.), estructures precedents a la construcció actual, estructures annexes enderrocades amb anterioritat, paraments i obertures antigues tapiades, etc.

És així que es proposa la protecció del conjunt d'edificacions emplaçades en l'entorn rural i recollides a la tipologia "*agrícola i traçat urbà irregular*", en concret en el subtipus: *agrícola rodal*.

Com a mesura preventiva la protecció no afecta estrictament l'element edificat, sinó també a una àrea preventiva al seu entorn que, en el cas de béns emplaçats en sòl, actualment classificat com a no urbanitzable, resulta de dibuixar l'homotètica al conjunt de construccions i espais lliures protegits, mentre que per a aquells béns emplaçats en sòl urbà o urbanitzable, recull la totalitat de la parcel·la en que es localitzen.

6.2. La protecció arqueològica d'elements i zones d'interès històric de l'entorn fluvial del riu Ripoll: molins, sèquies i altres estructures relacionades amb el curs fluvial.

De la mateixa manera que succeeix en el cas de les masies, l'expectativa arqueològica dels diferents punts que es cataloguen en aquest document també afecta sectors d'interès arqueològic i històric que es localitzen a l'àmbit fluvial del Ripoll, bàsicament molins, sèquies i altres estructures relacionades.

Per a la conservació preventiva del paisatge històric d'aquest sector del terme municipal, és necessari remarcar els valors arqueològics d'aquests elements. La major part dels molins catalogats per l'anterior pla especial, es troben força degradats i transformats, ja sigui per un abandó general de les estructures construïdes o bé per les successives instal·lacions modernes que s'han anat afegint.

Els molins, com es proposa per a les construccions rurals, requereixen un àmbit de protecció arqueològica preventiva del seu entorn immediat, per la probabilitat de localitzar restes soterrades d'instal·lacions amortitzades, mecanismes anul·lats de captació d'aigües (recs, pous, mines, carcavans, etc.), estructures de construccions enrunades, etc. Igualment l'actuació arqueològica ha de contemplar no tan sols aquells elements del subsòl sinó també aquells que es localitzen per sobre de la cota zero amb valor històric.

6.3. La protecció arqueològica d'elements d'interès històric de l'entorn industrial: vapors tèxtils i altres establiments

La protecció del patrimoni industrial requereix un estudi aprofundit dels seus valors arqueològics. Partim d'una experiència relativament recent, però els paràmetres metodològics i de coneixement ja comencen a ser prou madurs per a apuntar propostes sobre com s'ha de catalogar aquest patrimoni i quines són les mesures de protecció més adequades per a la seva conservació, estudi i difusió.

En aquest sentit, aquest document proposa una protecció maximalista, quant a la protecció d'aquests conjunts industrials, donat que requereixen una especial atenció pel seu paper clau en la configuració del territori fluvial de Sabadell dels segles XVIII-XIX (bàsicament el Ripoll) i de la trama urbana de la ciutat del XIX (els eixamples industrials).

El catàleg arqueològic proposa la inclusió de totes aquelles indústries que poden preservar, en el seu subsòl, instal·lacions soterrades de valor patrimonial i històric, bàsicament les dels antics vapors tèxtils, amb la potencial presència de calderes, maquinària de bombeig d'aigua, etc. Però també s'hi inclouen pels elements de caràcter arqueològic que es poden preservar en alçat, l'estudi dels quals ha de permetre conèixer més a fons la seva evolució constructiva.

Els elements amb protecció arqueològica recollits en les tipologies anteriors (entorn rural, entorn fluvial i àmbit industrial), es recullen al plànol normatiu sota la llegenda: *Altres elements amb protecció arqueològica* i són els següents:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Ca n'Argelaguet
	2	Ca n'Ustrell
	3	Can Togores
	4	Can Vilar
	5	Granja del Pas
	6	Masia de Sant Pau
	7	Can Llong
	8	Ca n'Oriach
	9	Can Pagés
	10	Molí de l'Oriach
	11	Molí d'en Mornau
	12	Molí Xic
	13	Molí de sant Oleguer
	14	Molí d'en Torrella
	15	Vapor Buxeda Vell
	16	Vapor d'en Codina
	17	Fàbrica Sallarés Deu
	18	Fàbrica Sampere
	19	Vapor d'en Pissit
	20	Vapor d'en Badia
	21	Vapor de la O
	22	Vapor cremat
	23	Vapor de Ca la Daniela
	24	Fàbrica del Sec
	25	Vapor Montllor
	26	Fàbrica Llagostera - Sampera (Cal Llagostera)
	27	Ca l'Estruch
	28	Vapor Llonch

7. El patrimoni paleontològic

La catalogació del patrimoni paleontològic és una tasca complexa, ja que bona part del subsòl del terme, pertanyent al ric substrat vallesà de l'època quaternària amb els nivells subjacents del Miocè, és susceptible de contenir restes fossilitzades de fauna i vegetació.

A Sabadell hom pot partir de l'inventari efectuat per Manel Llenas, l'any 1997, on es cataloguen un total de 23 punts amb troballes paleontològiques.

Les profunditats de les diferents restes localitzades fins al moment oscil·len entre els 15, 25, 30 i 60m. Però les restes fòssils poden aparèixer, segons l'estratigrafia geològica i la micro - tectònica dels diferents sectors del terme, a qualsevol fondària.

Excepcionalment, cal destacar a Sabadell, la localització del jaciment de Can Llobateres, a l'aire lliure, el qual és propietat de la Diputació de Barcelona i que forma part del programa d'investigació de l'Institut Paleontològic Dr. Miquel Crusafont. Es tracta, de facto, d'un espai de protecció paleontològic amb prou rellevància pel seu interès científic i patrimonial, que depassa l'escala local. Les operacions urbanístiques que s'han efectuat al sector de Can Piteu i Can Roqueta (construcció de la Depuradora del Ripoll i ampliació del polígon industrial), propers a Can Llobateres, han posat al descobert importants restes fòssils, a cotes molt diverses i en punts també molt diferenciats, fet que en confirmen l'expectativa i el potencial.

En tot cas, l'existència d'aquesta documentació específica sobre el patrimoni paleontològic local així com aquests descobriments, han de servir de referència i han de comportar també, un impuls en la col·laboració entre l'administració municipal i la Diputació de Barcelona, a través de l'Institut de Paleontologia Dr. Miquel Crusafont, per a la gestió d'aquest camp patrimonial.

La protecció d'aquestes localitzacions paleontològiques segueix les mateixes pautes que els espais de protecció arqueològica, segons contempla la mateixa llei 9/1993 (art. 1, 18 i 49.1, entre d'altres).

Els jaciments paleontològics identificats són els següents:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Riutort
	2	La Salut
	3	Destileria Costa
	4	Serra d'en Cameró
	5	Cementiri
	6	Fàbrica Buixó
	7	Sant Nicolau
	8	Túnel FFCC Generalitat
	9	Carrer Gurrea
	10	Torre-Romeu
	11	Can Grau
	12	Arrahona Tèxtil SA - I
	13	Arrahona Tèxtil SA - II
	14	Fàbrica Marçet
	15	Indústries Casablanques
	16	Fàbrica Cuadras
	17	Sant Oleguer
	18	Can Roqueta 1
	19	Can Roqueta 2
	20	Riu Ripoll
	21	Fàbrica Fochs
	22	Encreuament carreteres de Barcelona i Santa Perpètua
	23	Material de localització indeterminada recollit sota la denominació "subsòl de Sabadell"

8. Forma d'actuació enfront les troballes fortuïtes

El patrimoni arqueològic local és susceptible d'incrementar-se amb noves troballes, amb l'aparició fortuïta de restes i de descobriments imprevistos.

Davant les troballes fortuïtes la legislació vigent és prou explícita. Així els articles 23, 51 i 52 de la Llei 9/1993 indiquen que si durant l'execució d'unes obres es localitzen restes arqueològiques, el promotor o la direcció facultativa de l'obra han de paraitzar immediatament els treballs, han de prendre les mesures necessàries per a la seva protecció i n'han de comunicar el seu descobriment al Departament de Cultura, el qual ha de traslladar la notificació a l'Ajuntament. És aleshores que l'Administració disposa de vint dies per a efectuar-ne la valoració i decidir el tipus d'intervenció que cal emprendre. La suspensió dels treballs de l'obra s'efectua sense dret a indemnització, i l'administració del govern català ha de resoldre en favor de la continuació de l'obra o de la incoació de les restes com a bé catalogat, en el termini màxim de dos mesos.

De ben segur però que, per a que s'aconsegueixi una sensibilització dels diferents sectors econòmics vers la comunicació d'aquest tipus de troballes a l'administració competent, cal una màxima sensibilització dels ciutadans vers aquest patrimoni. Aquí la tasca de difusió patrimonial és fonamental i necessària: publicacions divulgatives, exposicions, programes didàctics per a escolars, conferències, etc.

L'administració ha de ser igualment receptiva als problemes que poden generar aquestes troballes al promotor de l'obra –sigui privat o públic- en termes de calendari i costos dels treballs d'execució. Cal buscar vies de diàleg, d'actuació àgil en la planificació de la intervenció arqueològica i, si s'escau, col·laborar en la recerca i la difusió dels treballs arqueològics aplicant mecanismes de suport econòmic.

9. La qüestió del finançament

Cal destriar l'afectació dels EEA en funció de si es localitzen en l'àmbit públic o en l'àmbit privat; així com en funció de si afecten promocions públiques i privades.

En allò que afecta a l'àmbit públic cal tenir presents que, a banda de les obligacions comunes a tothom, existeixen uns mecanismes normatius singulars: l'u per cent cultural (decret 175/1994, de 28 de juny, publicat al DOGC 1927, del 29 de juliol de 1994).

Cal destacar que, un dels factors més importants en l'actuació envers els Espais d'Expectativa Arqueològica és el temps d'intervenció. L'administració ha de ser capaç de respondre, informar i proposar la intervenció arqueològica amb eficàcia, rapidesa i rigorositat, sempre en el marge de temps que hi ha entre la sol·licitud del permís d'obra i la concessió de la mateixa.

Cal també, que aquesta valoració patrimonial de les restes documentades i/o excavades sigui plasmada en un informe amb caràcter vinculant sobre la necessitat i l'interès en la conservació o no de les restes, com també respecte l'opció i les possibilitats de llur difusió.

En concret, doncs, caldrà que amb el projecte d'obres que afecti qualsevol EEA s'adjunti, de manera sistemàtica, un projecte d'intervenció arqueològica elaborat per un professional o una empresa especialitzada i supervisat pels serveis tècnics municipals.

La Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català, estableix als art. 48 i 49, propostes de finançament en funció de si l'element sobre el que s'actua es tracta d'un EEA (espai de protecció arqueològica) o bé d'un BCIN (bé cultural d'interès nacional). En el primer cas, proposa, si bé no imposa la col·laboració de l'Ajuntament afectat i per al segon, en cas de tractar-se d'una promoció privada, la col·laboració en el finançament del projecte, del Departament de Cultura.

Els termes d'aquest cofinançament queden fixats a la normativa del present pla especial.

D. PATRIMONI ARQUITECTÒNIC.

1. Mètode de treball.

El procés seguit per a l'elaboració del catàleg i cadascuna de les fitxes ha estat el següent:

S'ha partit d'un llistat inicial elements recopilats pels Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Sabadell a partir de les següents fonts:

- Relació dels elements d'estudi durant la redacció del PEPPAS (1.982), no inclosos en el llistat final.
- Catàleg PEPPAS del 1.988: Relació de 157 elements.
- Elements inventariats en la redacció de la MPG-5 "Modificació del Pla General (PGMOS-93) en l'àmbit del Riu Ripoll".
- Relació dels elements identificats per l'estudi sobre Rajola Decorativa. "Inventari de la rajola decorativa de Sabadell", iniciat el 1999.
- Relació dels elements recollits a l'estudi "Inventari de reixes i elements de forja de Sabadell", del maig de 1995.
- Relació dels elements incorporats per l'equip redactor del PEPPS amb anterioritat a l'abril de 2.003.
- Relació dels elements estudiats durant la redacció del PEIPU (2.002) i les modificacions puntuals vinculades.
- Elements seleccionats per la Taula de Patrimoni des de la seva constitució el 1.998 fins a data d'avui.
- Finalment s'han afegit 65 elements que s'han escollit a partir de posar en valor els edificis en relació al seu entorn i aquells emplaçats en àmbits d'estudi amb unes condicions de paisatge singulars i representatives, com el carrer Creueta, la Rambla, l'anella central, etc.

A partir d'un total de 619 elements, s'ha elaborat una selecció d'aquells més rellevants en funció de les seves característiques (de la seva major qualitat o major pes en l'entorn), de la seva tipologia, del grau de compatibilitat amb el planejament,... fins a recollir al Catàleg un total de 332 elements.

A continuació es reproduïx un llistat dels elements inclosos en el catàleg classificats per tipologies, comparant-la amb la relació de béns protegits pel PEPPAS.

RESUM GENERAL D'ELEMENTS ANALITZATS I LES SEVES PROTECCIONS														
	PEPPAS						PEPPS							
	TOTAL ELEMENTS	PROTECCIÓ A	PROTECCIÓ B	PROTECCIÓ C	CATEGORIA BCIN	CATEGORIA BCIL	TOTAL ELEMENTS	PROTECCIÓ GLOBAL	PROTECCIÓ VOLUMÈTRICA	PROTECCIÓ PARCIAL	PROTECCIÓ DOCUMENTAL	CATEGORIA BCIN	CATEGORIA BCIL	ALTRES BÉNS
BÉNS EDIFICIS														
1. AGRÍCOLES I TRAÇAT URBÀ IRREGULAR	23	2	21	0	2	21	43	2	21	10	10	2	10	31
2. CASALS I HABITATGES UNIFAMILIARS SINGULARS	35	1	27	7	0	35	74	10	25	31	8	0	34	40
3. RENGLLES I PROMOCIONS D'HABITATGES UNIFAMILIARS	8	0	6	2	0	8	30	2	3	21	4	0	6	24
4. HABITATGES PLURIFAMILIARS I AGRUPACIONS	10	0	8	2	0	10	50	0	16	27	7	0	12	38
5. DESPATXOS	4	0	4	0	0	4	9	1	4	4	0	0	5	4
6. MOLINS. INDÚSTRIA D'ENERGIA HIDRÀULICA	3	0	3	0	0	3	8	1	2	3	2	1	0	7
7. VAPORS. INDÚSTRIA D'ENERGIA VAPOR	7	0	7	0	0	7	18	2	11	1	4	0	6	12
8. INDÚSTRIA D'ENERGIA ELÈCTRICA	8	0	8	0	0	8	19	2	12	2	3	0	8	11
9. EDIFICIS D'ÚS COL·LECTIU	32	8	21	3	0	32	64	11	32	12	9	1	32	31
TOTAL	130	11	105	14	2	128	315	31	126	111	47	4	113	196
BÉNS ELEMENTS														
10. ELEMENTS D'INFRAESTRUCTURA, MOBILIARI URBÀ, PAISATGE PROJECTAT I BÉNS MOBLES	30	30	0	0	0	30	38	2	30	5	1	1	6	31
ELEMENTS PEPPS QUE HAN CANVIAT A VALOR ARQUEOLÒGIC	1	1	0	0	0	1								
TOTAL	31	31	0	0	0	31	38	2	30	5	1	1	6	31
TOTAL BÉNS PROTEGITS	161	42	105	14	2	159	353	33	156	116	48	5	119	227

2. Anàlisi del creixement històric de la ciutat

2.1. El caràcter específic de Sabadell: La ciutat industrial històrica.

Sabadell és una ciutat administrativa de 3.648 Ha. i 190.000 habitants formant part d'una ciutat real de 300.000, co-capital d'una comarca de 650.000, en l'entorn metropolitana de Barcelona.

El centre de la ciutat té una superfície de 236 Ha. amb 25.000 habitants que conté un centre històric de 15 Ha. amb 1.500 habitants.

Pionera en la industrialització catalana del segle XVIII i XIX, amb la implantació de la tipologia fabril dels vapors (després transformada amb el canvi a energia elèctrica) i dels petits eixamples molt homogenis de rengles d'habitatges obrers.

Les principals fites en la configuració històrica contemporània del teixit urbà es poden resumir en:

- El Pla d'Eixample de M. Pasqual (1886)
- La Rambla com a ordenadora del creixement sud
- Els Casals burgesos sumptuosos
- El boom de la indústria llanera
- Els grans equipaments culturals (Teatre, Cercle,...)
- I el Pla d'Eixample Renom - Manich (1928)

També cal fer referència a un seguit de monuments singulars del centre com a exemple d'escenificació dels poders locals, amb continuïtat d'ús fins a l'actualitat:

- Església dels claretians encarada amb l'Ajuntament.
- El Gremi de fabricants.
- La Biblioteca i l'edifici Cultural de la Caixa de Sabadell.
- La Seu de la Catalana de Gas
- El Mercat Municipal.

Per la seva banda, el procés de debilitació de la memòria històrica en el context "desarrollista" s'exemplifica en :

- L'enderroc dels Pedregars i la desaparició de la Plaça Major.
- La destrucció del bosc de Can Feu.
- La degradació dels marges Ripoll, i els entorns agrícoles de Sant Pau de Riu-sec i Sant Vicenç de Jonqueres
- L'enderroc de vapors, casals i rengles d'habitatges.

2.2. Els períodes de creixement històric: La Vila de Sabadell abans del S. XIV

Els primers pobladors

- Els primers assentaments de la comarca del Vallès són de fa 7.000 anys, quan s'hi establiren unes comunitats d'agricultors i ramaders. A la zona de Can Roqueta (Sabadell) s'han dut a terme diverses excavacions que han posat al descobert l'assentament més important de Catalunya de pagesos i pastors de fa entre 3.800 i 2.700 anys.
- Les societats pageses i ramaderes van trobar a la plana del Vallès un indret favorable per al conreu, la pastura i la comunicació. En aquest indret s'han trobat nombroses sitges excavades al sòl per guardar-hi el gra i també múltiples enterraments que permeten conèixer els complexos costums funeraris de fa més de 3.000 anys.
- L'estudi de més d'una vintena de jaciments de l'Edat del Ferro posa de manifest que al Vallès es va produir una eclosió demogràfica fa uns 3.000 anys. Les necròpolis excavades han lliurat un important conjunt d'objectes metàl·lics, en bronze o ferro (braçalets, sivelles, fíbules, ganivets...). La necròpolis d'incineració de Can Piteu - Can Roqueta és la més gran que es coneix a Catalunya corresponent a aquest període.

La mansió Arragonem, la romanització del territori

- El poblat de origen ibèric (Arrahona), es va crear a l'època romana al pas de la coneguda Via Aurèlia (Roma - Cadis), desenvolupant funcions de factoria comercial.
- La romanització va ser un procés lent que va significar la desaparició d'una cultura, la ibèrica, i la seva substitució per una altra, la romana, en gairebé 150 anys. Del pas dels ibers pel territori del Vallès (fa entre 2.600 i 2.100 anys) en trobem traces a Can Roqueta (Sabadell), on s'han descobert nombroses sitges per a l'emmagatzematge de productes.
- Els ibers van trobar a la serra de Sant Iscle i al pla de Can Roqueta un espai idoni per viure, per la proximitat del riu i perquè era un lloc fèrtil i de fàcil circulació. Al Vallès, a partir del segle I aC, comencen a aparèixer els primers assentaments romans, alguns sobre antics establiments ibèrics ja existents (com el de La Salut).
- El període de l'emperador August (segle I) va ser un moment de prosperitat econòmica i es van fundar les villae, conjunts industrials i residencials de gran importància, la majoria dedicades a la producció de vi. D'entre les villae del Vallès destaca la de la Salut, on es trobà un mosaic amb la figura de Neptú. Tradicionalment, s'ha associat aquesta vil·la amb el nom de la mansió Arragonem (Arraona), tot i que cap evidència arqueològica ho demostra. Arragonem era un lloc de parada per a l'avituellament de les cavalleries i dels viatgers que transitaven per la Via Augusta.

Edat mitjana

- La parròquia de Sant Feliu d'Arraona és esmentada per primera vegada en un document de l'any 1039. Situada al marge esquerre del riu Ripoll (entre el que ara és el barri de Torre-Romeu i el cementiri de Sabadell), d'aquesta parròquia en queda l'actual capella de Sant Nicolau. La parròquia, junt amb el castell d'Arraona (1049), controlava el terme d'Arraona, un terme de poblament dispers que englobava un conjunt de masos i els senyories d'Òdena i Montcada.
- La formació d'un nucli de poblament agrupat es va produir, en canvi, a la plana del marge dret del riu Ripoll, amb unes primeres edificacions que es van construir al costat de la capella de Sant Salvador (actual església de Sant Fèlix), documentada d'ençà l'any 1076. A la llera del riu també s'hi construeixen els primers molins fariners.
- Les primeres referències a un mercat proper a Sant Salvador daten de l'any 1069. La primera ocasió en què apareix el nom de Sabadell és l'any 1050, quan s'esmenta una via que anava de Sabadell a Sant Cugat del Vallès. L'any 1111 s'esmenta el Fòrum Sabatelli, on hi conflüïen els camins de les viles de l'entorn. El mercat i els camins van afavorir el creixement de la població. D'això en són testimoni les demandes de terres per a fer-hi cases que es van dirigir a la Pavordia i als Tres Senyors.
- En el segle XIII, creix el poder dels senyors feudals, dels Montcada. S'edifiquen els espais buits de la vila i es troba un primer element: Hospital de Sa Muntada.
- S'organitza el municipi: es protegeix la vila amb tanques i portes. Apareixen cases fora de les tanques: XIV el Barri o Borromera, Capsavila, el Raval, i davant del portal de Barcelona.
- Durant el segle XIV, Sabadell deixa de pertànyer al senyor feudal per passar a ser vila reial, aconseguint privilegis que revitalitzen la seva vida social i econòmica. El 1369, a Sabadell hi havia 162 focs, segons el recompte que es va fer per tal de saber quantes famílies o llars hi havia a la vila. Calculant unes cinc persones per família, a la vila es comptava que hi vivien unes 810 persones.
- En aquesta època baixmedieval la vila estava rodejada de muralles, fossats i portals: Portal de Manresa, de la Palanca, de Granollers, de Barcelona, del Mas Mateu, d'en Vidal, i Portal de Terrassa

2.3. Procés de formació del Centre Històric: Segles XV-XVIII

Segle XV, cruïlla de camins

- Sabadell va viure un descens demogràfic durant aquest segle, el creixement urbà s'atura i la població es concentra. Desapareixen pràcticament les cases del portal de Barcelona i del Barri.
- La vila tenia entre 500 i 600 habitants que es concentraven a l'actual centre històric, una important cruïlla de camins. La frontera amb el terme de Terrassa arribava fins el carrer de Les Valls.

La Vila de Sabadell al segle XV

- Una de les obres més importants que es van dur a terme a la vila va ser la conducció de les aigües de la Font Rosella que la reina Elionor havia atorgat el 1367. El 1460 es va crear l'Horta Novella, a la qual es va donar aquest nom per distingir-la de l'Horta Vella (després Horta Major) situada a la vora del Ripoll. En el segle XV, el Consell de la Vila va prenent consistència: abasteix d'aigua a la vila, es construeix del safareig d'Horta Nova, i s'instal·len fonts públiques.
- A més de les activitats agrícoles i comercials, a Sabadell s'hi desenvolupava també la indústria. A la vora del riu Ripoll s'hi comencen a bastir els primers molins drapers.

Sabadell a l'època moderna (segles XVI-XVIII)

- La vila comença a créixer més enllà de les seves muralles. Les primeres cases fora del perímetre emmurallat de la ciutat van començar a bastir-se a partir del segle XVI.
- El creixement urbà va inutilitzar alguns dels antics portals, que van haver de canviar la seva ubicació. Es van construir nous edificis com ara el Casal de l'Estudi (conegut després com la Casa del Comú) i un nou porxo a la Plaça Major.
- Es registraren dues direccionalitats en l'expansió de la vila medieval: una, més important, cap al nord i una altra cap a ponent. Cap al nord es formaren els ravals; cap al 1605 ja es disposava d'una font al Raval de Dins i el 1622 es traslladà el Portal del Raval al Raval de Fora, quedant definit un nou recinte urbà.
- La vila va continuar creixent durant el segle XVII. D'una superfície de 37.900 metres quadrats al segle XVI, s'arriba als 78.272 m² al segle XVIII.
- La indústria tèxtil més important durant els segles XVI, XVII i XVIII va ser la llanera, seguida - a força distància - per la del tissatge de lli. El 1559 es va crear el Gremi de Paraires (més tard anomenat Gremi de Fabricants) per tal d'establir les regles de l'ofici i afavorir el creixement de l'activitat tèxtil. Al llarg del segle XVIII Sabadell tenia altres activitats industrials importants, com la terrissera i la paperera.
- En els següent segle s'eliminen els residus feudals. Període de crisi degut a les guerres i a les pestes. Regressió de la indústria i ressorgiment de l'agricultura. Descens de la població a 1.170 persones. Es tanquen les cases que quedaven fora de les muralles.
- En el segle XVIII es torna a doblar la població. Aixecament d'edificis públics: campanar, cementiri, Ajuntament. Apareixen a baix al riu, aprofitant la seva aigua, els molins paperers. Primers conflictes entre paraires i teixidors.
- A la segona meitat del s XVIII, s'inicià la primera construcció de les primeres cases a la cruïlla del camí de Manresa amb el camí de Castellar del Vallès, formant-se el nucli de la Creu Alta, sota jurisdicció del municipi de Sant Pere de Terrassa. La seva proximitat creà un conflicte que no es resolgué fins a la darrera agregació, el 1904, de les terres de Sant Vicenç de Jonqueres i de Sant Julià d'Altura.

2.4. Transformacions urbanes del segle XIX i primer terç del XX

El segle XIX, és el segle que dóna la configuració actual de Sabadell. És el segle dels vapors, de les rengleres d'habitatges, dels casals i dels primers projectes urbanístics.

Vila Pre - industrial. 1800-1841 Origen del Sabadell Burgès.

- Desaparició de les institucions del passat. Primers operacions urbanístiques: voravies, empedrat dels carrers, rètols i números a les cases. Comença l'ús del terreny com a valor econòmic. Es trasllada el cementiri per qüestions higièniques al Pla del Taulí. Es produeix l'expansió del casc antic seguint els camins naturals, rieres i divisions jurisdiccionals.
- Es va donar l'impuls definitiu a l'indústria llanera, que va desplaçar a la predominant indústria cotonera, gràcies a la introducció dels telers mecànics a l'any 1832 i les màquines de vapor a l'any 1838 (amb el primer vapor al carrer Manaut).
- Població 1.818: 1.381 persones; 1.841: 7.429 persones.

Formació i consolidació de la ciutat industrial. 1.842- 1.886.

- La ciutat es va desenvolupar industrialment, augmentant el proletariat, que des del segle XIX va formar associacions obreres (1.840). Les ideologies obreres, el republicanisme federal i el catalanisme, va anar creixent al llarg del segle XIX.
- Millora de les comunicacions: arribada del ferrocarril el 1.855, entre Barcelona i Saragossa i construcció de la carretera de Montcada a Sabadell (1.852), que després es perllongà fins a Terrassa. El disseny d'ambdues infraestructures a manera de variant, configuren una determinada dimensió de ciutat i incideixen en la direccionalitat de la trama de l'eixample. En direcció Est, el Pont de la Salut es va acabar el 1.868. I s'iniciaren les obres de les carreteres de Sabadell a Caldes de Montbui, a Granollers, a Prats de Lluçanès, a Castellar i el Camí veïnal de Mollet.
- Establiment d'un aranzel de lliurecanvisme a l'any 1868.
- Ampliació del Terme Municipal el 1.852 des del carrer de les Valls fins a la Ronda Zamenhof.
- Població 1.856: 13.945 persones; 1.841: 7.429 persones.
- Planejament: Encàrrec del *Plano General* a l'arquitecte Oriol Bernadet (1.847), aparició de les primeres ordenances (Ban del Bon Govern, el 1.854), encàrrec del primer pla d'Eixample a l'arquitecte Daniel Molina (1.861).

- Establiment dels serveis urbans a remolc de l'empenta industrial: Organització dels diferents serveis: la fundació de la Societat d'Amants de l'Agricultura i la Indústria de la Vila de Sabadell, que es preocupava de l'abastament d'aigua per a la indústria i l'agricultura (1.843), la instal·lació de l'enllumenat públic a gas (1.852), la incorporació dels Bombers (1.859) i la primera execució de clavegueres.
- Nova localització dels equipaments com ara l'escorxador i l'hospital.
- Dues institucions financeres neixen durant la segona meitat del segle: la Caixa d'Estalvis de Sabadell (1859) i el Banc de Sabadell (1881).
- En l'àmbit cultural, cal destacar la renovació del Teatre Principal (1866) i la fundació de l'Acadèmia de Belles Arts (1880), l'Obrera Sabadellenca (1.877), l'Ateneu Sabadellenc (1.880), la Cooperativa la Sabadellenca (1.881) i la Societat d'Invalidesa i Foment de la Indústria (1.883).
- L'agricultura - que no ha tingut mai un paper destacat- es troba, cada cop més, en recessió, davant la urbanització i industrialització del sòl. La base econòmica del municipi és la indústria, que aporta els dos terços de la renda generada i que es mou bàsicament a l'entorn de la indústria tèxtil. L'especialització en la producció de teixits de llana converteixen Sabadell en el primer centre tèxtil llaner d'Espanya.
- Establiment d'un aranzel de lliurecanvisme a l'any 1868.
- L'any 1877, Sabadell obté el títol de ciutat. En aquell moment compta amb 18.000 habitants aproximadament, un nombre que s'anirà incrementant amb la immigració provenint de la resta de Catalunya, d'Alacant, Múrcia i València. L'any 1.881 fou designada cap de partit judicial.
- Planejament: Pla d'Eixampla, de l'arquitecte M. Pascual (1.886), intervenció des del planejament que més ha influït en l'actual configuració de la ciutat.
- Població. 1.880: 18.121 habitants, 1.885: 21.397 habitants.
- Les contradiccions de la revolució lliberal espanyola dels anys trenta tingueren un fort ressò a la vila, ben aviat les noves corrents polítiques s'introduïren a la ciutat, especialment en els sectors de menestralia i classes mitges. Així durant la segona meitat del segle XIX, tots aquests sectors protagonitzaren els avalots i aixecaments contra les quintes (servei militar) i consuma (impostos), amb especial virulència durant l'aixecament de Sabadell i la vaga general del 54, pel dret a associació obrera. Aquesta hegemonia dels sectors republicans sabadellencs arribà al seu zenit, surant la revolució de 1868, que portà a l'adveniment de la primera República l'any 1873. A Sabadell, s'organitzà el Cèrcol Republicà Federal durant l'any 1869, que anà agafant força davant les frustracions per les esperances incompletes del nou règim polític. En aquest procés de radicalització constant que patí la vila, Sabadell, es va declarar cantó independent dins de la República el mateix 1873, cantó que fou durament reprimit i tan sols durà dos dies.

Després d'aquesta etapa, malgrat es mantingué la preeminència republicana en els sectors populars, el moviment obrer començà a prendre camins propis entorn a les noves ideologies emancipatòries de classe, davant el fracàs de la República i la introducció de les ideologies anarquistes i socialistes.

- Serà també al llarg d'aquest segle XIX, quan es formin les grans famílies de la burgesia de Sabadell, entorn de les grans fàbriques tèxtils. Famílies (Turull, Coromines, Borrell, etc.) amb una gran continuïtat durant el segle XIX i amb una forta cultura de classe endogàmica, que impregnà la vida local de Sabadell, fins ben entrats el segle XX i en alguns aspectes, referents més a l'imaginari polític i social, que al seu poder real, fins els nostres dies. Aquest grup estava format pels propietaris de les grans fàbriques, amb fortes connexions amb les institucions polítiques de la ciutat.

2.5. EL S. XX

Modernització de industrialització i configuració urbana. 1.886- 1.917. Ciutat industrial.

- Al segle XIX es produí la primera gran embranzida demogràfica seguint el procés de la revolució industrial i s'arribà als 23.375 habitants, el 1.900. L'impuls continuà al segle XX. El Sabadell actual, és producte de dos grans processos que impactaren profundament en la conformació de la nostra ciutat. És el segle dels vapors, de les rengleres d'habitatges, dels casals i dels primers projectes urbanístics.
- Transformació del medi natural. Farcit de l'espai entre la Rambla i el carril, reformes del casc antic, annexió del terme de Sant Vicenç de Jonqueres.
- Alguns edificis emblemàtics de la ciutat es construeixen durant la primera meitat del segle: els edificis modernistes com l'Hotel Suís (1902), el Despatx Lluch (1908) i la Caixa d'Estalvis de Sabadell (1915), i també la Torre de l'Aigua (1918) i el Mercat Central (1930), entre altres.
- Sabadell entrà al segle XX com el Manchester català del segle XIX i ja com a ciutat, rebé el títol l'any 1877, que gràcies a l'augment de la demanda durant la Primera Guerra Mundial, visqué un creixement econòmic espectacular davant la crisi i reestructuració que havia patit a finals de segle. El moviment obrer sabadellenc participà des de l'Obrera, local dels sindicats creat l'any 1877, en el nou sindicalisme anarco - sindicalista que donà lloc el 1910 a la CNT, amb una de les taxes d'afiliació i activisme més altes de la Catalunya i Espanya del moment. El 1923, Sabadell, amb 40.000 habitants ja era la segona ciutat de Catalunya. Una ciutat populosa, republicana i obrera, que havia viscut molt agitada les grans lluites de 1916-1920, per igualar els salaris al nivell de vida i la conjuntura revolucionària de 1917; ciutat que fou necessari reduir amb la força de 1.800

homes del sotmetent, al temps que bombardejar l'Obrera amb canons de l'exèrcit, abans de la dictadura de Primo de Rivera. Era una ciutat viva en el cos d'una Catalunya viva.

- Sabadell, a finals de segle, era un crisol de corrents culturals, filosòfiques i polítiques en el marc d'una ciutat industrial i conflictiva. Una ciutat amb un món cultural de diaris, revistes, cercles de tertúlia, fou l'època de la creació de l'Ateneu Sabadellès, que més tard crearia Belles Arts i de les cooperatives de consum. Riquesa cultural travessada de conflictes ideològics entre carlins, conservadors, lliberals, republicans i àcrates. En el món laic i progressista confluen la maçoneria, l'espiritisme, el cooperativisme, l'anarquisme, el positivisme i totes les modes filosòfiques unides a la nostra vila per un projecte laic i republicà, que donà com a producte la creació de la primera escola sabadellenca, regida sota els principis de la *Institución Libre de Enseñanza*, promoguda pel Cercle Republicà Federal i el Centre de Societats Obreres. Era, alhora, un Sabadell que s'enfrontava a la crisi industrial de final de segle, agreujada pel desastre de 98 i on la burgesia local s'esforçava per trobar una sortida política i econòmica al règim de la restauració.
- Planejament: Comissió de llicències d'edificació per part de "La Comissió de l'Eixample".
- Població: Es produeix el "boom" de la industrial llanera. Despertar Cultural: edificis públics (Teatre Municipal, Cercle Sabadellès.). 1.914: 32.938 habitants.

1918-1939, Depressió i guerra civil

- Transformació del medi natural. Tren elèctric a Barcelona, Camp d'Aviació, primera tala d'arbres al Bosc de Can Feu.
- El període republicà fou relativament tranquil a Sabadell amb l'eclosió del republicanisme i l'obrerisme, en una ciutat que assajava l'inici de la política de masses en democràcia. Malgrat els episodis de 1934, que provocaren nombroses detencions a Sabadell i la imposició de la dreta a l'Ajuntament, la Federació Local de Sindicats de Sabadell es definí pel sindicalisme moderat (trentista) i l'empresariat local no assumí posicions maximalistes, però Sabadell era una ciutat polititzada, republicana, obrerista i catalanista, és a dir, tot allò que els guanyadors de la guerra civil volien destruir. A resultes d'això, Sabadell i la seva comarca fou una de les ciutats més reprimides durant la postguerra, amb un total de 59.000 sumaris oberts en els tribunals franquistes, sobre una població de 74.000 habitants.
- Planejament: Pla d'Eixampla Renom - Manich (1.928). Cases barates i primers barris obrers.
- Població. 1.920: 37.529 habitants; 1.940: 47.831 habitants.

1940-1956, Reconstrucció i consolidació

- Transformació del medi natural: Desaparició del Bosc de Can Feu, es realitzen diverses modificacions en el casc antic canviant totalment la seva fisonomia, fins ara rural. Enderroc dels Pedregars (1948-50), obertures de nous carrers i noves alineacions.
- Planejament: Pla General d'Ordenació 1.950 (Pla Baldrich), primer intent de l'Administració per zonificar el terme. Llei del Sòl. 1.956. Pla Marcet de la Vivenda (intent paternalista per solucionar el problema d'habitatges obrers a càrrec dels fabricants).
- Creixement. Reconstrucció d'edificis religiosos, construcció de nous edificis industrials, degut al desenvolupament del sector tèxtil.
- Durant l'etapa franquista, Sabadell quedarà molt marcada per l'alcaldia del falangista i empresari paternalista José María Marcet i Coll (1940-1960). Personatge falangista de primera hora, molt ben connectat en els cercles polítics de la dictadura, intentà integrar als diferents sectors de la ciutat entorn al nou règim. En un intent d'aconseguir una classe obrera fidel preparà l'operació "*mandos rojos para la CNS*" (Sindicat Vertical) que, en part, fou un fracàs, que condemnà a la mort i l'exili a militants obrers de Sabadell, a dirigents populistes que aconseguiren amb l'inestimable ajuda de la repressió del règim assegurar la pau social a la nostra vila fins als anys seixanta, després d'alguns rebrots de conflicte durant els quaranta. Més sort tingué en la integració de la burgesia local, agraïda al règim que fes desaparèixer el perill obrer, entorn al nou Ajuntament; integració que fins els setanta es mostrà molt sòlida per part de l'empresariat sabadellenc.
- Lligada a la gran activitat industrial hi ha l'expansió urbana, que es produeix sense ordre ni concert, sobretot amb l'allau migratòria dels anys 50, 60 i començaments dels 70. Neixen nous barris com el de Ca n'Oriac i el de Torre-Romeu. La forta immigració s'instal·la a la perifèria de la ciutat: barris d'autoconstrucció, edificacions marginals, coves. El dèficit degut a l'escala demogràfica s'agreuja per la manca de rendibilitat de la construcció. Incompetència de l'Administració Municipal: creixement arbitrari. Agregació de la Creu de Barberà al terme de Sabadell.
- Població 1.940: 47.831 habitants; 1,956: 80.499 habitants.

Contemporani.

- El segle XX és el del gran creixement. Els 182.012 habitants del 1975 gairebé multipliquen per vuit la població del 1900, que era de 23.294 ciutadans. Durant el segle XX, Sabadell experimenta un fort impuls industrial, sobretot en el tèxtil i la metal·lúrgia i modernitza la seva economia amb els serveis.

- Les acaballes del franquisme constitueixen un període de gran turbulència a Sabadell. Les entitats, els moviments veïnals i els grups polítics i sindicals de la ciutat s'impliquen fortament en la lluita democràtica, situant Sabadell com un dels referents d'una nova vida cultural, social i política. La crisi econòmica dels anys setanta afecta nombroses empreses a la ciutat, que acaben tancant portes. Amb la recuperació de la democràcia el 1979, es planteja la necessitat d'un nou model de ciutat.
- Després dels anys de penúria de la postguerra, Sabadell, es convertí en ciutat receptora d'una immigració que canvià la seva fisonomia completament, degut als grans canvis estructurals dels anys seixanta. Si el 1950, Sabadell contava amb 60.000 habitants, el 1960, ja eren 105.000 i el 1970, arribaven a 160.000. Aquest fou un canvi radical per la nostra vila i en molts sentits encara mal assimilats. Malgrat el creixement, aquest no féu desaparèixer el vell Sabadell (com a L'Hospitalet o Cornellà) sinó que aquest es mantingué i això, malgrat tots els seus aspectes positius, portà a una endogàmia política tancada en el vell Sabadell que, en certa manera, ha durat fins els nostres dies.
- A resultes dels canvis produïts durant els seixanta, es consolidà l'aparició d'una nova classe obrera i classe mitja, que nodriren els moviments d'oposició contra la dictadura i l'Ajuntament franquista. Els anys seixanta i principis dels setanta, foren agitats en mobilització obrera i ciutadana, que nodriren alhora una nova vida cultural a la nostra ciutat. El trencament amb les institucions franquistes a la nostra localitat, tingué la seva màxima representació amb la gran vaga general de Sabadell de 1976 contra l'Ajuntament franquista i el règim en general. L'articulació d'una gran oposició política porta a les forces d'esquerra a l'Ajuntament, en les primeres eleccions democràtiques l'any 1979.
- Els primers Ajuntaments democràtics, intentaren suplir el creixement desordenat i especulatiu que havien permès i incentivat els ajuntaments anteriors, dotant a la ciutat d'una mínima estructura urbana i d'equipaments socials. Foren anys durs per la nostra ciutat en un context econòmic de crisi, especialment la conjuntura del 1976-1979, que marcava l'esgotament d'un model de creixement basat en la indústria tèxtil, dels quals es sortí intentant crear un model de creixement basat en el sector terciari, del qual encara no s'han vist clarament els resultats. Foren també els anys de creixement del Banc de Sabadell que, aprofitant una conjuntura de falta de líquides dels bancs espanyols, que havien invertit molt anteriorment, contràriament al Banc de Sabadell, pogué expandir-se en el sector financer i en molts sentits prefigurar el model de ciutat que adoptaria l'Ajuntament.

2.6. LECTURA URBANÍSTICA DE LA INFORMACIÓ CIENTÍFICA.

A partir de la consideració del valor prioritari dels teixits urbans, s'agrupen els béns catalogats en el planejament vigent, i les altres restes arquitectòniques, urbanístiques i territorials d'interès, en àmbits de característiques bàsicament homogènies, que permeten la comprensió de la formació històrica de la ciutat:

El centre històric

El centre, o primer nucli, es correspon a la vila fins a la darrereria del S. XVIII, però profundament transformat durant el S. XIX. Ve a recollir a l'actual centre cívic i comercial de la ciutat. Les edificacions tenen més nombre de plantes: com a mínim tres.

- El centre de l'ametlla: del Passeig de la Plaça Major a l'església i el Museu.
- La meitat de llevant de l'ametlla central: del Pedregar a la Plaça de l'Àngel.
- La meitat de ponent de l'ametlla central: de la Plaça del Gas a l'Escola industrial amb el camí de Sant Quirze.
- L'eix carrer de Gràcia / carrer de Sant Pau: entre el carrer de l'Escola i la plaça Vila - Arrufat.

L'eixample

L'eixample, com a ciutat nova, que a mitjans de s. XIX, s'encaixa al nucli existent i crea una malla ortogonal de carrers de vuit metres i unes rondes i vies transversals de major amplada, és una quadrícula en la qual s'adapten indistintament construccions industrials i residencials. Els tipus d'edificació és el casal noble, la casa de planta baixa i pis i les quadres o el vapor. La crisi del tèxtil, la demanda d'habitatge de major qualitat i l'elevada edificabilitat que permetia el planejament vigent, possibilità la transformació d'aquesta zona. El tram final de la Rambla, n'és un bon exemple.

Els eixamples que s'edificaren entre la fi del segle XIX i la primeria del XX, seguien la composició de l'anterior, però amb uns carrers de deu metres i diferenciant vies amb caràcter de nexa entre parts de ciutat. Les construccions eren més modestes, en relació amb el primer eixample, moltes d'una sola planta. La presència de la indústria continuava essent molt important.

- Eixample nord-oest: Illes molt homogènies de cases de rengle: situades entre els carrers Josep Renom a tramuntana, Garcilaso a migdia i Coromines, Estrella i Unió de Llevant a ponent.
- Eixample nord-est: alineacions de cases de rengle alternades amb casals burgesos en l'entorn del camí antic de Granollers ara carrer de la Creueta: des del carrer de les Paus a tramuntana fins el carrer de l'Illa a migdia.

- Eixample est - central: el carrer de la Indústria, porta de la ciutat antiga des de l'estació. Es tracta d'una àrea amb diverses tipologies mixtes residencials - terciàries (despatxos), on s'escenifiquen alguns dels episodis més retòrics de l'arquitectura local.
- Eixample sud - central: la Rambla amb els carrers paral·lels: del Sol per ponent i Narcís Giralt i Sant Oleguer per llevant. Inclou una àrea amb diverses tipologies residencials on s'escenifiquen alguns dels episodis més representatius de l'arquitectura local.
- Eixample sud-est: de llevant a ponent entre el carrer Concepció, Turull i el carrer de Sant Oleguer i de tramuntana, a migdia entre el carrer Riego i el carrer Borrell. Són àrees de transformacions d'ús del teixit industrial original format pels vapors i els rengles d'habitatges. Complementàriament tenen interès per les antigues traces dels camins de Sant Oleguer.
- Eixample sud - oest: de llevant a ponent entre el carrer de Sant Pau i la carretera de Barcelona o entre el vapor Buxeda Vell i el vapor Llonch, i de tramuntana a migdia, entre el carrer d'Alemanya i el carrer Duran i Sors o entre el vapor de Ca l'Escardat i el vapor Buxeda Nou. Es tracta també, d'àrees de transformacions d'ús del teixit industrial original, format pels vapors i els rengles d'habitatges. Complementàriament són d'interès per les antigues traces dels camins de Sant Pau i Barcelona.

El Ripoll

En l'àmbit ja definit i estudiat detalladament amb diversos nivells de protecció per als diferents béns inventariats en la MPG-5.

La Creu Alta

Entre el carrer Major i la Riera Villaret i entre el carrer Gambús i la Plaça.

Comprèn restes de la trama original (XVIII-XIX) i unes poques edificacions de caràcter rural i menestral, sense proteccions en el PEPPAS vigent.

Els masos de ponent

Rosari d'antigues finques agrícoles (Torre Berardo, Castellarnau, Can Llong, Can Rull, Can Gambús, Can Feu...) avui en dia reduïdes a la presència més o menys descontextualitzada de les cases principals (protegides en major o menor mesura pel PEPPAS vigent), en mig els espais lliures de les noves àrees de ciutat.

L'espai agrari de Sant Pau.

Paratge configurat a l'entorn de l'ermita i hostatgeria del mateix nom, i de diversos edificis recollits en el PEPPAS vigent en la sortida sud del terme avui en dia sotmès a una gran transformació per motiu de grans infraestructures i d'un futur sòl industrial.

L'espai agroforestal de Sant Julià

Inclou una superfície important de sòls del nord de la ciutat: Parc periurbà del bosc de Can Deu, a Sant Julià d'Altura, Parc de valor ecològic - paisatgístic en les conques fluvials, Parc de valor agrícola de la Serra de Ca n'Ustrell i Mas Canals, amb edificis no contemplats en el PEPPAS vigent i Zona Rural de valor forestal de la carretera de Matadepera.

L'espai agroforestal de llevant.

Comprèn la conca del Riu Tort, la carena del camí vell de Castellar i la conca del Torrent de Canyameres, que connecten fora del terme, al nord, amb l'estrep de llevant del Parc de Sant Llorenç del Munt i al sud, per Santiga, cap a la conca del Besòs).

Hi ha zones de valor forestal, en l'entorn de can Moragues i del camí vell de Castellar, Parcs i zones de valor ecològic - paisatgístic en les conques fluvials del Ripoll i del Riu Tort amb l'ermita de Togores, i la Torre del Canonge, Parc Periurbà de la Salut i zones de valor agrari, a l'entorn del Torrent de Canyameres, en les finques de Can Manent, Can Domènech, Ca n'Alzina, Can Mimó, Can Fadó vell, Can Lletget, etc.

3. Anàlisi tipològic i arquitectònic

El conjunt dels béns catalogats al patrimoni arquitectònic, s'ha dividit en dos grups: un primer format per edificis i un segon format per elements.

El primer grup compta amb una classificació tipològica seguint el llegat històric de la ciutat de Sabadell. D'aquesta consideració tipològica, se'n deriven un grup d'edificacions amb característiques essencials comunes. Amb tot, la pertinença de cada bé arquitectònic a un grup tipològic s'ha d'entendre, més com a participant de les seves característiques generals, que com a exemple ideal de la seva definició.

El segon grup, el constitueixen diferents elements, classificats segons siguin d'infraestructura (xemeneies, ponts, sèquies, dipòsits i pous...), de mobiliari urbà (monuments, fonts, creus de terme...), de paisatgisme projectat (jardins, passeigs, tanques...) o de béns mobles puntuals.

Els béns estudiats que formen part del Catàleg es limiten per la seva data de construcció a l'any 1975.

3.1. Agrícola i traçat urbà irregular.

E. AGRÍCOLA RODAL

Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament al camp, estretament relacionades amb l'activitat agrícola i ramadera. Algunes d'elles actualment donen nom a nous barris que han ocupat les seves terres.

Conjunt d'edificacions generalment envoltat per closa amb portalada d'accés, format per edificació original i d'altres construccions annexes que segueixen les característiques i tècniques constructives d'aquesta (pallers, graners, corts, galliners...).

Edificació original normalment de cos i volum de gran presència, estratificant els usos per plantes, d'ús ramader la baixa, habitatge la primera i graner les golfes. Façana principal generalment encarada a sud, amb ordre compositiu clar i portal d'accés ubicat a l'eix de simetria donant a l'era o barri. Coberta inclinada a dues vessant amb teula àrab.

F. AGRÍCOLES O ARTESANES URBANA

Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament a les primeres traces urbanes, relacionades amb l'activitat agrícola o artesana.

Edificació original entre mitgeres de volum uniforme, estratificant els usos per plantes, d'ús d'emmagatzematge d'estris agrícoles o d'activitat artesana la baixa, assecatge de gra les golfes i habitatge la resta. Façana principal donant a carrer, amb portal d'accés de dimensions superiors a la resta d'obertures a planta baixa. Coberta inclinada a dues vessants de teula àrab amb carener paral·lel a carrer.

G. TRAÇAT URBÀ IRREGULAR

Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament al traçat medieval i irregular, amb estructura de carrers estrets.

Edificació original entre mitgeres de volum uniforme, estratificant els usos per plantes. Façana principal donant a carrer i coberta inclinada a dues vessants de teula àrab amb carener paral·lel a carrer.

3.2. Casals i Habitatges unifamiliars singulars.

a) CASALS

Edificacions residencials unifamiliars nobles, realitzades generalment per mestres d'obres, emplaçades al nucli urbà, originals de l'època tèxtil.

Edificació amb ample de parcel·la mínim de dos cossos, amb planta baixa i dues plantes pis d'ús residencial i pati enjardinat. Organització simètrica en planta amb accés a través de cancell i passadís central amb accés a escala principal amb acabats acurats. Composició de façana principal ornamentada seguint cànons clàssics composada generalment a través tres eixos verticals. Façanes donant a pati enjardinat generalment amb presència de galeries.

b) HABITATGES UNIFAMILIARS SINGULARS

Edificacions residencials unifamiliars benestants, realitzades per mestres d'obres o arquitectes, emplaçades al nucli urbà o periurbà, de diferents èpoques.

Habitatges unifamiliars singulars, amb característiques pròpies i singulars cadascun d'ells, destinats a ús residencial, amb amplex de parcel·la mínim de dos cossos, entre mitgeres, testers o aïllats, amb planta baixa i planta pis mínim i generalment amb pati enjardinat.

3.3. Rengle i promocions d'habitatges unifamiliars.

a) RENGLE

Conjunt d'habitatges unifamiliars obrers construïts en promoció contínua, realitzats generalment per mestres d'obres, emplaçats al nucli urbà, propers a un vapor, amb ordre regular, originals de la segona meitat del S. XIX, època tèxtil.

Conjunt format per la repetició d'habitatges unifamiliars, caracteritzats cadascun d'ells per ample de parcel·la de cos, entre parets mitgeres, amb planta baixa i planta pis. Organització interior en planta amb accés i passadís lateral. Composició de façana principal poc ornamentada composta generalment a través de dos eixos verticals, amb porta d'accés i finestra a planta baixa, i única balconera a planta primera. Coberta inclinada a dues vessants de teula àrab amb carener paral·lel a carrer.

b) PROMOCIÓ D'HABITATGE UNIFAMILIAR

Conjunt d'habitatges unifamiliars obrers construïts en promoció contínua, realitzats per mestres d'obres, emplaçats al nucli urbà.

Conjunt format per la repetició d'habitatges unifamiliars, entre parets mitgeres, en planta baixa, planta baixa i pis, o planta baixa i dues plantes pis. Composició del conjunt de la façana formada sense repetició d'una unitat unifamiliar, amb aparició de tractaments ornamentals.

3.4. Habitatges Plurifamiliar i agrupacions.

a) HABITATGES PLURIFAMILIARS

Edificació residencial plurifamiliar construïda en única promoció, realitzada per mestres d'obres o arquitectes, emplaçada al nucli urbà, sense coincidència de la unitat parcel·lària original amb cos edificat, característica a partir de la segona dècada del S. XX.

Edificació formada per habitatges unifamiliars amb divisió de propietat horitzontal, entre parets mitgeres, testers o en bloc, amb planta baixa d'ús generalment comercial i diferents plantes pis d'ús habitatge. Façana principal amb composició unitària i accés comú als diferents habitatges, vestíbul general i escala de veïns de comunicació vertical i aparició de patis de ventilació.

b) AGRUPACIONS

Conjunt format per varis blocs d'habitatge plurifamiliar configurant espais lliures, amb planejament urbanístic global, construït generalment en única promoció, realitzat per mestres d'obres o arquitectes, emplaçat a l'àrea periurbana, amb pèrdua total d'unitat parcel·laria i amb aparició original a partir de la segona meitat del S. XX.

Conjunt format per blocs d'habitatges plurifamiliars configurant i definint espai lliure públic o privat, amb singularitats pròpies.

3.5. Despatxos.

Edificació d'ús administratiu industrial, realitzat generalment per mestres d'obres, emplaçat al nucli urbà i original de la segona dècada del S. XIX (època del tèxtil).

Tractament de façana principal singular, amb composició clara i riquesa de materials emprats.

3.6. Molins. Indústria d'energia hidràulica.

Conjunt d'edificacions industrials anteriors al S. XIX la majoria, amb adaptacions orogràfiques i topogràfiques, emplaçades vora el curs d'aigua regular del riu Ripoll o sobre sèquies de reg de les hortes, de les que se n'obtenia aigua per regadiu o energia mitjançant la força motriu d'aquesta, per a la manufacturació específica farinera i tèxtil (batanar draps) o per manufacturació global paperera.

En ressalta l'edificació principal normalment de cos i volum de gran presència en forma de nau, generalment de planta baixa i/o planta baixa i pis, estratificat originàriament per plantes segons l'ús; el lloc de treball i l'habitatge a la baixa, i el sedàs, el pedrer i el sesser al pis superior. L'edificació principal, compta amb façanes laterals amb aspecte exterior de murs secs, amb "ventanes" seriades (finestres destinades a ventar) als pisos superiors donant a amplies naus i coberta inclinada a dues vessants amb teula àrab.

El conjunt originari del molí es constituïa de bassa, sèquia d'aigua continua, cup, basses, assuts, voltes o albellonades, sala de moles i sala d'emmagatzematge, tots ells relacionats i interaccionats.

3.7. Vapors. Indústria d'energia vapor.

Conjunt d'edificacions industrials, la majoria de mitjans del s. XIX, ubicades inicialment dins un entorn urbà pròxim a una via de comunicació ràpida, destinades a l'explotació i l'activitat industrial amb obtenció d'energia mitjançant la força motriu del vapor per a la manufacturació, bàsicament tèxtil.

Edificacions organitzades entorn d'un o varis patis (patis de drapaires) on s'hi ubica la sala de calderes i la xemeneia d'obra vista, donant subministrament a tot el conjunt. Les quadres o naus compten amb amplades de 12 a 14m, generalment de planta baixa i/o planta baixa i pis, rebent la il·luminació a través de les obertures seriades, d'àmplies dimensions i de ritme clar, de les façanes laterals, amb coberta a doble vessant suportada mitjançant rítmiques encavallades de fusta i acabada, generalment, amb teula àrab. L'accés a les quadres i les feines de càrrega i descàrrega, es realitza generalment a través dels patis, on s'hi troba també la sala de calderes.

3.8. Indústria d'energia Elèctrica.

Conjunt d'edificacions industrials del S. XX, ubicat inicialment dins un entorn urbà o periurbà, pròxim a una via de comunicació ràpida, destinat a l'explotació i l'activitat industrial amb obtenció d'energia mitjançant la força motriu de l'electricitat, per manufacturació, producció o emmagatzematge.

Edificacions sense organització preestablerta donada la força d'energia, amb joc de volumetries i façanes amb tractament més contemporani.

3.9. Edificis d'ús col·lectiu.

a) EDIFICIS RELIGIOSOS

Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicades indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinades al culte religiós.

b) EDIFICIS EDUCATIUS

Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicades indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinades a l'ús educatiu.

c) EDIFICIS CIVILS.

Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicades indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinades a usos civils.

Edificis representatius, destacant tant per la seva rellevància històric – artística, com de localització i relació respecte la ciutat. Amb característiques pròpies i singulars cadascun d'ells, destinats originalment a usos d'espectacle, d'institucions, d'entitats, de serveis o sanitaris.

3.10. Elements d'infraestructura, Mobiliari urbà i Espais Oberts.

Es tracta d'elements d'obra civil, com mobiliari urbà i elements de paisatgisme urbà que per les seves característiques i valors patrimonials han de ser preservades.

4. Nivells de protecció. Classificació i Definició

S'estableixen pels béns arquitectònics quatre nivells diferents de protecció: global, volumètric, parcial i documental. Aquests nivells de protecció dels béns arquitectònics catalogats, constitueixen l'expressió d'intensitat de protecció sobre cada un d'ells.

S'apliquen a cada bé catalogat, sobre cadascun dels àmbits (o elements) de protecció establerts a la fitxa "D1". En conseqüència, un mateix bé, pot disposar de diferents nivells de protecció, essent el nivell màxim el que defineix la protecció del conjunt del bé catalogat.

Aquests nivells de protecció, n'indiquen les formes generals d'intervenció i actuació permeses, determinant-se més detalladament a la fitxa "D1".

Aquests nivells de protecció van lligats a la valoració del bé arquitectònic catalogat, segons el seu valor històric, col·lectiu, artístic, arquitectònic, paisatgístic i/o arqueològic.

4.1. Global.

Protecció de reconeixement total del bé catalogat. S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca la seva singularitat, amb rellevància arquitectònica, paisatgística, històric - artística i/o tipològica.

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració i rehabilitació, sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

4.2. Volumètrica

Protecció de reconeixement de la volumetria del bé catalogat. S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca, principalment, la seva rellevància paisatgística.

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació i reconstrucció sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

4.3. Parcial

Protecció de reconeixement parcial del bé catalogat, entenent per *parcial* aquella part o parts concretes del bé (façana, coberta, dependències interiors, envoltant, sistemes constructius...).

S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca una part pel seu valor arquitectònic, històric - artístic, cultural i/o tipològic.

Es diferencien bàsicament dos tipus:

- **parcial de volumetria:** protecció que recull l'envolvent del bé atenent principalment al seu valor paisatgístic.
- **parcial puntual o de façana:** protecció que recull façanes i/o elements arquitectònics que s'hi emplacen (constructius, ornamentals,...)

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació i reconstrucció, sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

4.4. Documental

Protecció documental del bé catalogat, que permeti mantenir la seva memòria històrica.

S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca el seu valor cultural.

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació, deconstrucció, obra nova, ampliació, desplaçament i reconstrucció sempre que es mantingui la memòria dels valors del bé catalogat.

5. Qualitat dels béns catalogats

Els béns inclosos en el Catàleg i que són, per tant, objectes patrimonials, en tant que elements arquitectònics, poden tenir diverses significacions o qualitats de major rellevància per les quals han estat inclosos en aquest pla especial. Aquestes diverses qualitats es poden classificar en:

Qualitat de rellevància ARQUITECTÒNICA

Qualitat de rellevància ARQUEOLÒGICA

Qualitat de rellevància PAISATGÍSTICA

Qualitat de rellevància HISTÒRICO - ARTÍSTICA (memòria històrica)

Qualitat de rellevància MEMÒRIA COL·LECTIVA o CULTURAL

Qualitat de rellevància TIPOLOÒGICA

Aquests trets diferenciadors caracteritzen l'element en concret i es recullen en la fitxa de Catàleg D1.

6. Formes d'intervenció

6.1. Tipus d'Intervenció i Obres.

Les formes d'actuació que poden realitzar-se en l'àmbit del Patrimoni Arquitectònic, d'aquest Pla Especial i Catàleg, es tipifiquen de la manera que es descriu a continuació. El tipus d'intervenció haurà de ser degudament incorporat, descrit i justificat en la sol·licitud d'Informe Previ i de Llicència d'Obres que s'estableixen com a procediment per a autoritzar la intervenció.

a) RESTAURACIÓ.

Es defineix *Restauració*, com el conjunt d'intervencions que tenen per objectiu prolongar l'existència d'un bé, millorant les seves condicions físiques. S'inclou, dins l'àmbit de la Restauració, els conceptes que tradicionalment s'han tractat de manera diferenciada, com són els de Manteniment, Consolidació i Restauració.

La restauració és, doncs, aquella intervenció física que té per objecte les obres de:

- *Manteniment*, per tal de conservar l'element protegit en condicions de salubritat i ornat, sense alterar la seva estructura i distribució, ni ocultar o modificar valors constructius o morfològics. Es consideren d'aquest tipus, les reparacions eventuais de tots aquells elements que estiguin en mal estat o hagin deixat de complir la seva funció (cobertes, baixants, instal·lacions sanitàries, etc.) i les obres d'estricta manteniment (arrebossats, pintats, neteges de façana, etc.).
- *Consolidació*, per tal de reforçar o substituir elements deteriorats, a fi d'assegurar l'estabilitat i seguretat de l'edifici i el manteniment de les seves condicions bàsiques d'ús, amb possibles modificacions menors de la seva estructura.
- Les obres pròpiament dites de *Restauració*, per tal de restituir un bé catalogat o parts d'aquest, a les seves condicions o estat original, comprenent a més, obres de consolidació o demolició parcial, justificades per la restauració, tot fent una lectura històrica de les diverses etapes de l'element.

b) REHABILITACIÓ.

El present Pla defineix *Rehabilitació*, com el conjunt de intervencions físiques que tenen per objectiu l'adequació, millora o actualització de les condicions d'habitabilitat, amb el manteniment de les característiques tipològiques de l'element, tot i incorporar nous possibles usos. Inclou els conceptes de *Modernització*, *Reutilització* i *Reestructuració*:

- *Modernització*: Millora de les condicions d'habitabilitat d'un edifici o d'una part dels seus locals, mitjançant la substitució o modernització de les seves instal·lacions i, fins i tot, la redistribució del seu espai interior, tot mantenint les seves característiques morfològiques.
- *Reutilització*: Adequació del bé protegit a uns usos més actuals i/o a les necessitats col·lectives. Destinació del bé a un altre ús, que en faci viable el manteniment i la gestió de l'element.
- *Reestructuració*: Transformació o adequació de l'espai interior de l'edificació, afectant als elements estructurals, causant alteracions en la seva morfologia. La *reestructuració* pot ser total o parcial, en funció del nivell d'afectació i buidat del seu interior però, en tot cas, no afecta les façanes.

c) DECONSTRUCCIÓ

Es defineix *Deconstrucció*, com les intervencions físiques d'enderroc i demolició o substitució, total o parcial, de les edificacions catalogades on es contempli aquesta possibilitat. Prèviament es procedirà a la documentació exhaustiva de l'element sobre el què s'actua.

d) OBRA NOVA

Es defineix *Obra Nova*, com les intervencions físiques que tenen per objecte les construccions de nova planta, sobre solars buits existents dins de peces considerades com a béns patrimonials o adjacents a peces catalogades, quan la seva fitxa així ho estableixi. També es consideren *Obra Nova* les noves edificacions que es construeixin sobre els solars que puguin resultar com a conseqüència de l'enderroc d'edificacions, conforme a la normativa d'aquest Pla.

e) AMPLIACIÓ

Es defineix com *Ampliació*, aquelles intervencions físiques que tenen per objecte incrementar el volum construït d'un bé catalogat dins d'una parcel·la o l'ocupació en planta a partir d'edificacions existents.

f) DESPLAÇAMENT

Es defineix com *Desplaçament*, aquelles intervencions físiques que tenen per objecte relocalitzar elements urbans que, pel seu interès cal conservar, preferentment, a prop de la seva localització original.

g) RECONSTRUCCIÓ

Es defineix com *Reconstrucció*, aquelles intervencions físiques, que tenen per objecte la reposició total o parcial d'un element concret o d'un edifici preexistent en el mateix lloc, reproduint les seves característiques morfològiques, mitjançant la reproducció del bé original.

6.2. Usos admesos.

En els béns catalogats i pels àmbits corresponents a l'edificació protegida, l'espai edificable, i a l'entorn, s'admet, en general, qualsevol ús permès pel Pla General de Sabadell, d'acord amb la seva qualificació urbanística.

L'adaptació de les edificacions protegides als diferents usos admesos, no podrà implicar intervencions ni obres, de grau diferent al contemplat en cada fitxa de protecció.

En els béns catalogats inclosos en sistemes d'espais lliures, podran admetre aquells usos que, sense malmetre els valors de l'element protegit, garanteixin la seva conservació, sempre i quan siguin compatibles amb els usos de lleure, propis d'aquest tipus de sistemes, o bé es tramiti la modificació de planejament corresponent que faci compatible amb el planejament l'ús més adient per a la conservació i utilització més racional possible del bé catalogat i el seu entorn.

Quan, en aquests espais, sigui permesa l'edificació parcial, com a ampliació d'un bé protegit, els usos permesos per a aquestes construccions seran els mateixos que els corresponents a l'edificació protegida.

Es tramitarà amb un objectiu similar, la modificació del planejament necessària a fi d'ampliar els usos actualment admesos en determinats béns patrimonials emplaçats al rodal, de manera que pugui garantir-se la seva conservació i la seva recuperació, dins els usos permesos pel DL 1/2005 al sòl no urbanitzable.

L'ús d'un bé catalogat no comportarà mai la seva degradació ni l'afectació d'aquells valors que es consideren rellevants.

7. La fitxa: Com intervenir en el patrimoni.

Les fitxes corresponents als béns arquitectònics consten de quatre apartats:

A. Identificació general de l'element protegit,

B. Descripció i anàlisi arquitectònic,

C. Història i documentació,

D. Nivells de protecció:

D.D.1. Protecció i intervenció arquitectònica: Aquest full de la fitxa incorpora unes primeres dades d'identificació de l'element i n'estableix, classifica i fixa les prescripcions de cara a futures intervencions sobre l'element. Incorpora les següents dades:

- **Nom i Adreça de l'Element**

- **Número d'Element d'Anàlisi**

- **Nivell de protecció:**

Global
Volumètric
Parcial
o de volumetria
o puntual o de façanes
Documental

- **Categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93:**

BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional)
BCIL (Bé Cultural d'Interès Local)
Altres Béns

- **Classificació de l'element segons grup i subgrup tipològic:**

1. Agrícola i traçat urbà irregular
 - 1.1 Agrícola Rodal
 - 1.2 Agrícoles o Artesanes Urbana
 - 1.3 Traçat Urbà Irregular
2. Casals i Habitatges Unifamiliars singulars
 - 2.1 Casals
 - 2.2 Habitatges Unifamiliars Singulars
3. Rengle i Promocions d'Habitatges Unifamiliars
 - 3.1 Rengle
 - 3.2 Promoció d'Habitatge Unifamiliar
4. Habitatges Plurifamiliar i agrupacions
 - 4.1 Habitatges Plurifamiliars
 - 4.2 Agrupacions
5. Despatxos
6. Molins. Indústria d'Energia Hidràulica.
7. Vapors. Indústria d'Energia Vapor.
8. Indústria d'Energia Elèctrica.
9. Edificis d'ús col·lectiu
 - 9.1 Edificis Religiosos
 - 9.2 Edificis Educatius
 - 9.3 Edificis Civils
10. Elements d'infraestructura, mobiliari urbà, espais oberts i altres

- Rellevància de les diferents qualitats que han destacat i fet entrar en valor l'element en qüestió:

- qualitat ARQUITECTÒNICA
- qualitat ARQUEOLÒGICA
- qualitat PAISATGÍSTICA
- qualitat HISTÒRICO - ARTÍSTICA (memòria històrica)
- qualitat MEMÒRIA COL·LECTIVA o CULTURAL
- qualitat de rellevància TIPOLÒGICA

- Tipus d'intervenció admeses:

- RESTAURACIÓ
- REHABILITACIÓ
- DECONSTRUCCIÓ
- OBRA NOVA
- AMPLIACIÓ
- DESPLAÇAMENT
- RECONSTRUCCIÓ

- Enumeració dels elements segons el Plànol de Protecció.

- Regulació de la intervenció a partir de l'assenyalament o no d'una sèrie de sentències restrictives segons tipus i localització de la intervenció. Aquestes sentències poden ser de dos tipus:

- INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ (sentències grafiades en color verd fosc): Aquestes sentències tenen caràcter normatiu bàsic. Les intervencions admeses, van encaminades a no modificar les característiques assenyalades del bé protegit i la seva modificació requereix la prèvia modificació del Pla especial.
- INTERVENCIÓ DE RECONeixEMENT (sentències grafiades en color verd clar): Aquestes sentències tenen caràcter normatiu complementari. Les intervencions que es facin podran modificar el bé, però hauran de partir de l'estudi i el reconeixement previ de l'element.

Les sentències no recollides en la classificació anterior i que apareixen grafiades en color gris clar no regulen la intervenció pròpiament, sinó que assenyalen les condicions bàsiques lligades a la protecció del bé, és a dir desautoritzen la seva desaparició o la dels elements recollits en inventaris vinculats, al temps que impedeixen que puguin ser ocultats, retirats o traslladats. És per aquest motiu que tenen igualment, caràcter normatiu bàsic.

A continuació es reproduïx un exemple de la fitxa de protecció i intervenció arquitectònica:

D.D.2. Protecció i intervenció arqueològica: Aquest full de la fitxa incorpora la denominació i descripció del bé, relaciona el conjunt de jaciments que s'inclouen dins l'àmbit d'expectativa i defineix i regula mitjançant la categoria i el nivell de protecció.

Els apartats de què consta són els següents:

- **Denominació i descripció de l'Espai d'Expectativa Arqueològica (EEA)**
- **Jaciments inclosos**
- **Categoria de l'EEA:**
 - o Espai de mínima expectativa arqueològica
 - o Espai d'àmplia expectativa arqueològica
- **Nivell de protecció:**
- **Categoria de protecció del patrimoni cultural:**
 - o Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN)
 - o Bé Cultural d'Interès Local (BCIL)
 - o Altres béns
- **Intervenció a realitzar:**
 - o Documentació
 - o Prospecció
 - o Excavació
- **Proposta de conservació**
- **Comentaris sobre l'expectativa arqueològica**

D.D.3. Protecció i intervenció mediambiental: Aquest darrer full que compona l'apartat D de la fitxa recull la denominació i descripció del bé i relaciona el conjunt d'elements d'interès mediambiental relacionats amb l'EIMA.

Els apartats de què consta són els següents:

- **Denominació i descripció de l'Espai d'Interès MediAmbiental (EIMA)**

Relació d'elements d'interès mediambiental vinculats (eIMA):

- **Zones d'interès ecològic**
- **Zones antropitzades de valor mediambiental**
- **Cursos fluvials**
- **Hortes**
- **Talussos del Ripoll**
- **Arbres**
- **Fonts, mines, recs i sèquies**

8. Instruments de gestió i suport.

La política d'acció municipal sobre la protecció del patrimoni es basa en el principi del seu manteniment, millora i gaudi públic. Amb aquest objectiu, es podran redactar els instruments de planejament derivat que siguin necessaris per tal d'assegurar la conservació i manteniment dels elements protegits, facilitant la seva reutilització amb els nous usos que siguin adients i la seva integració en la trama urbana.

L'activitat municipal s'ha d'exercir segons les atribucions que atorga la legislació vigent. Entre d'altres podran establir-se, depenent dels criteris municipals, les següents mesures:

- 1.- Elaboració del planejament urbanístic necessari per al compliment dels objectius d'aquest Pla Especial.
- 2.- Ampliació, modificació i revisió del Pla Especial i Catàleg.
- 3.- Inclusió de les previsions d'obres, serveis i inversions públiques que es derivin d'aquest Pla, dins del marc de la programació municipal.
- 4.- Expropiació dels béns catalogats quan concorrin les circumstàncies legitimadores previstes a l'article 104 e) Quart del Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'urbanisme. (quan "*els propietaris o propietàries d'immobles no facin les obres d'adaptació que siguin requerides per a la seguretat de les persones o les obres que siguin determinades pels plans, les normes o els projectes de caràcter històric, arqueològic o artístic.*")
- 5.- Establir els mecanismes de foment, cooperació i ajuda als propietaris dels béns catalogats.
- 6.- Atorgar exempcions i desgravacions tributàries als propietaris dels immobles i espais catalogats dins els límits permesos per la legislació, sempre que es compleixin les condicions previstes en aquest Pla Especial, adaptant, en el seu cas, les ordenances municipals corresponents.
- 7.- Assessorar l'elaboració de projectes i obres sobre els béns catalogats mitjançant el suport de l'opinió raonada dels membres de la Taula de patrimoni.

Sabadell, març de 2007

Manel Somoza Barreiro, arquitecte.
 Director de l'Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

Maite Morao Iglesias, arquitecta.
 Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER.

A. MESURES DE FOMENT I SUPORT FINANCER

1.- Col·laboració amb els particulars.

La col·laboració amb els particulars podrà portar-se a terme mitjançant:

- La prestació d'assessorament per a la redacció dels projectes i l'execució d'obres de conservació i restauració d'elements protegits, mitjançant el suport de l'opinió raonada dels membres de la Taula de patrimoni.
- El foment, mitjançant la tramitació i aprovació dels instruments de planejament necessaris, de la reutilització i modificació dels usos permesos, per tal d'afavorir el manteniment i modernització dels edificis catalogats.
- El reconeixement de desgravacions tributàries i fiscals als immobles catalogats, dins els límits autoritzats per al legislació vigent.
- La concessió d'ajuts a aquells propietaris o promotors que assumeixen al seu càrrec les obres i despeses de prospecció arqueològica efectuada sota la coordinació del Museu d'Història de Sabadell i d'acord amb els corresponents permisos del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.
- Reducció en el tribut de contribució rústica o urbana, segons s'escaigui als propietaris de finques privades incloses totalment o parcial en un espai d'interès mediambiental (EIMA), així com els propietaris d'elements integrants del patrimoni natural (eIMA) tot i no trobar-se inclosos en una àrea de protecció. Aquesta reducció anirà vinculada al compromís justificat de la seva voluntat de protecció, conservació i millora del bé patrimonial, així com dels mecanisme a adoptar per a assolir aquests objectius.
- Reducció en el tribut de contribució rústica o urbana, segons escaigui als propietaris de finques privades protegides totalment o parcial en estar incloses en el catàleg de béns arquitectònics. Aquesta reducció anirà vinculada al compromís justificat de la seva voluntat de protecció, conservació i millora del bé patrimonial.

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

- La instal·lació de medis especials de seguretat o serveis de protecció que garanteixin la conservació dels immobles.

Paral·lelament a les mesures anteriors l'Ajuntament, d'acord amb el seu pressupost i possibilitats, podrà adoptar mesures de foment i actuació econòmica positiva.

2.- Exempcions fiscals.

Les determinacions proposades per aquest Pla Especial comporten repercussions en les recaptacions d'impostos amb les següents característiques segons els tipus de béns:

a) Els Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN), segons l'article 59 de la Llei de Patrimoni Cultural Català 9/93 de 30 de setembre, estan exempts de l'IBI, en els termes fixats per la Llei de l'Estat 39/1988, de 28 de desembre, de regulació de les hisendes locals. Igualment estan exemptes de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres aquelles tinguin per finalitat la conservació, la millora o la rehabilitació.

b) La resta de béns catalogats gaudeixen dels següents beneficis fiscals:

1. Pel que fa a l'IBI, s'aplica la norma 14 del RD 1020/93, que estableix els coeficients correctors del valor del sòl i de les construccions (coeficient L) per a les finques incloses en catàlegs i plans especials de proteccions: *"fincas afectadas por cargas singulares: En caso de fincas con cargas singulares, por formar parte de conjuntos oficialmente declarados histórico-artísticos o estar incluidas en catálogos o planes especiales de protección, se podrán aplicar los siguientes coeficientes en función del grado de protección:*

- *protección integral: (la naturaleza de la intervención posible es la de conservación; se permiten obras de reparación, restauración, mantenimiento o consolidación de sus elementos) 0,70.*
- *Protección estructural (la naturaleza de la intervención posible es la de cambio de uso o redistribución) 0,80.*
- *Protección ambiental: (la naturaleza de la intervención posible es la de renovación por vaciado o sustitución interior incluso la reproducción formal del cerramiento exterior) 0,90.*

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

Este coeficiente no será de aplicación en caso de que se permita su demolición total, aún cuando se impongan a la nueva construcción condiciones tales como acabados exteriores, ritmos de huecos u otras similares".

2. L'Ajuntament aprovà definitivament en data 23 de desembre de 2004 l'Ordenança fiscal núm. 2.4 de l'Impost sobre Construccions, Instal·lacions i Obres, que estableix una bonificació del 95% de l'impost per al supòsit, entre d'altres, de les obres en edificis inclosos en el Catàleg del Pla Especial de protecció del Patrimoni Arquitectònic de Sabadell, quan afectin a elements protegits de l'edifici.

3.- Mesures de foment i ajut.

Respecte del patrimoni arqueològic, en els casos que els propietaris o els promotors assumeixen al seu càrrec les obres i despeses de prospecció arqueològica, efectuada pels privats sota la coordinació del Museu d'Història de Sabadell i d'acord amb els corresponents permisos del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya l'Ajuntament col·laborarà a sufragar el cost que hagi suposat per al particular fer front a aquestes despeses, que hauran de ser acreditades pels tècnics arqueòlegs que hagin portat a terme la intervenció.

La quantia d'aquesta col·laboració s'establirà en cada cas en funció dels costos totals de l'obra que hagi motivat la possibilitat d'intervenció arqueològica, sota un criteri de contribuir a sufragar amb més intensitat aquelles intervencions que en termes de cost signifiquin un percentatge major en relació als totals costos de l'obra, i per tant siguin més difícils d'absorbir pel particular. Tanmateix, s'estableix també un límit màxim de l'ajut, que es fixa en el 50% dels costos en les obres d'una certa envergadura, i en el 80% en les obres de menor entitat (obra nova de fins a tres habitatges o locals, i reformes o rehabilitacions). El fet que aquest darrer percentatge es fixi per sobre del 50% del cost es justifica perquè es tracta d'una activitat portada a terme pel privat però purament en interès públic, que pot ser particularment onerosa en el cas d'obres particulars o petites promocions.

L'atorgament de subvencions per part de l'Ajuntament als particulars que hagin sufragat despeses per intervencions arqueològiques sobre sòl privat efectuades en

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

ocasió de l'enderroc, construcció, reforma o rehabilitació d'una edificació quedaran regulades de la següent manera:

a.- En el moment de l'atorgament de la corresponent llicència d'obra, l'Ajuntament farà constar que l'obra es troba inclosa en una zona d'expectativa arqueològica i que el propietari o el promotor hauran de realitzar al seu càrrec la intervenció arqueològica pertinent, explicitant simultàniament el dret a percebre una subvenció d'acord amb les presents bases.

b.- Per a l'execució de la intervenció arqueològica, el Servei de Cultura de l'Ajuntament i el Museu d'Història de Sabadell, mitjançant els tècnics corresponents, assessorarà els promotors o propietaris, coordinarà les accions a dur a terme i tramitarà els corresponents permisos al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

c.- Els promotors o propietaris, una vegada portada a terme la intervenció arqueològica i costejades les despeses que aquesta hagi generat, podran sol·licitar la subvenció corresponent al Servei de Cultura de l'Ajuntament, i hauran d'acompanyar a la sol·licitud la documentació següent:

- factures que hagi originat la intervenció arqueològica, amb constància de que han estat abonades.
- memòria de la recerca arqueològica o, si aquesta encara no hagués estat emesa, informe tècnic de la direcció dels treballs arqueològics on s'especifiquin els diversos aspectes de la intervenció (metodologia, resultats, etc.).

Tanmateix, els serveis tècnics municipals podran sol·licitar l'aportació de la documentació complementària que creguin adient per a una millor resolució de la sol·licitud.

d.- S'estableix un període de presentació de sol·licituds que va de l'1 de gener al 30 de setembre. Les subvencions s'atorgaran durant l'últim trimestre de l'any, a la vista de les sol·licituds que hagin estat presentades durant l'exercici. En cap cas s'admetran sol·licituds que es refereixin a actuacions de més d'un any d'antiguitat.

e.- La documentació presentada serà informada i conformada pel Servei de Cultura i el Museu d'Història de Sabadell, així com pel Servei d'Urbanisme, els quals proposaran a

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

l'òrgan municipal competent, l'atorgament de la subvenció per la quantia que resulti de l'aplicació dels criteris establerts en les bases següents, o bé la seva denegació, prèvia audiència de l'interessat, per no concórrer algun dels requisits establerts en aquest Pla Especial.

f.- La quantia de cada ajut s'establirà discrecionalment per l'Ajuntament, en funció dels costos acreditats de la intervenció arqueològica amb un criteri de proporcionalitat inversa respecte del pressupost de la llicència d'obres, i sempre en funció de les disponibilitats pressupostàries de l'exercici.

g.- En qualsevol cas, la quantia de l'ajut no superarà els límits màxims següents:

- el 80% dels costos acreditats per la intervenció arqueològica en:
 - obra nova de fins a tres habitatges o locals
 - reforma o rehabilitació d'habitatges, locals comercials o naus industrials.

- el 50% dels costos acreditats per la intervenció arqueològica en:
 - obra nova de més de tres habitatges o locals
 - obra nova de nau industrial.

h.- L'òrgan municipal competent resoldrà la sol·licitud en el termini màxim de tres mesos a comptar des de l'entrada de la documentació completa en el registre.

i.- Al temps de rebre la quantia aprovada, el beneficiari de la subvenció signarà carta de pagament on consti l'acceptació de la subvenció en els termes en que hagi estat atorgada.

j.- Les subvencions s'atorgaran en el marc de la normativa general reguladora de la concessió de subvencions aprovada per l'Ajuntament, que serà aplicable, juntament amb el Reglament d'Obres, Activitats i Serveis dels Ens Locals, a tots aquells aspectes no regulats en el present Pla Especial.

Respecte el patrimoni arquitectònic, es duran a terme les accions necessàries, adoptant els actes administratius que legalment pertocin, a fi i efecte, de recollir en les ordenances fiscals o en el document adient, els acords dels convenis vinculats al PEPPS i pels que es proposa l'habilitació de subvencions per a la rehabilitació dels béns amb protecció arquitectònica.

B. GESTIÓ DELS BÉNS PROTEGITS

1.- Deures dels propietaris:

a) Deures legals d'ús, conservació i rehabilitació.

Els propietaris de tota classe de terrenys i construccions hauran de destinar-los als usos que no resultin incompatibles amb el planejament i mantenir-los en condicions de seguretat, salubritat i ornat públic. Queden subjectes al compliment de les normes sobre protecció del medi ambient, sobre patrimoni arquitectònic, arqueològic i sobre rehabilitació urbana.

b) Deures de preservació, manteniment i estudi científic.

Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns culturals d'interès nacional o de béns catalogats els han de preservar i mantenir per assegurar la integritat de llur valor cultural.

L'ús a que es destinin aquests béns ha de garantir-ne sempre la conservació.

Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns culturals d'interès nacional o de béns catalogats han de permetre l'accés dels especialistes als esmentats béns, per tal que puguin estudiar-los i catalogar-los convenientment.

2.- Adquisicions i expropiacions:

a) Adquisicions.

D'acord amb les possibilitats financeres i amb subjecció a les previsions del programa d'actuació, l'Ajuntament podrà adquirir els béns catalogats que siguin alienats voluntàriament pels seus propietaris.

b) Expropiacions.

L'Ajuntament de Sabadell, sense perjudici d'adoptar les mesures que siguin procedents, podrà expropiar els edificis, els fragments i els elements catalogats, en els casos següents:

- Quan així es prevegi expressament en els plans d'ordenació definitivament aprovats.

II. ESTUDI ECONÒMIC I FINANCER

- Si els propietaris no realitzessin les obres d'adaptació requerides pels plans, normes o projectes de caràcter històric o artístic, d'acord amb el que es preveu a l'article 104 e) Quart del Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'urbanisme.
- En els immobles declarats d'interès nacional, serà causa expropiatòria l'incompliment dels deures de conservació, preservació, manteniment i protecció establerts per la Llei 9/93, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, conforme disposa el seu art. 67 quart.
- També podran expropiar-se els immobles que impedeixin la contemplació dels béns culturals d'interès nacional, constitueixin caus de risc o qualsevol perjudici per aquests béns o puguin destruir o desmerèixer la imatge o la seguretat dels conjunts d'interès històric-artístic.

c) Dret de templeig i retracte.

En el supòsit que el propietari d'un bé catalogat tingui la voluntat de posar-lo a la venda, haurà d'anunciar-ho puntualment a l'Ajuntament, per tal que aquest pugui exercir, si escau, el dret de templeig i retracte que li correspon o facilitar-ne possibles reutilitzacions a la iniciativa privada. Aquest dret no és aplicable als immobles integrants de conjunts urbans que no estiguin catalogats individualment, ni als immobles inclosos en entorns de protecció.

Sabadell, març de 2007

Manel Somoza Barreiro, arquitecte.
Director de l'Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

Maite Morao Iglesias, arquitecta.
Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

III. NORMATIVA

A. CAPÍTOL PRIMER: DISPOSICIONS GENERALS.

1. Objecte, definició i contingut.

Art. 1.- Definició del Pla Especial

Aquest Pla Especial constitueix l'instrument per atorgar un règim jurídic als béns que es consideren PATRIMONI, en un sentit ampli i global (arqueològic i paleontològic, natural, arquitectònic i històric) del municipi de Sabadell, mitjançant el qual es pretén detectar-los i classificar-los per tal de crear els mecanismes eficaços per a la seva gestió i conservació.

Art. 2.- Objectius del Pla Especial

1. Explicar els grans capítols de la història, els assentaments i el creixement de la ciutat, a través d'un llegat global.
2. Establir els mecanismes de protecció, fomentar les mesures de conservació, millora i difusió del patrimoni, preveure la gestió i concretar la intervenció de la Taula de Patrimoni, com a resposta a la voluntat d'entendre el patrimoni com un tot no divisible, on es superposen i interaccionen, els valors arquitectònic, arqueològic i mediambiental. Un projecte pluridisciplinar i integral, amb un protocol d'intervenció ÚNIC, davant de qualsevol actuació en un espai o element de protecció.
3. Tractar, sense apriorismes conservacionistes, les peces singulars monumentals, des del punt de vista del context urbà, dels valors històric - artístics,... per tal d'oferir unes determinacions específiques d'intervenció i no unes genèriques normatives de prevenció.
4. Valorar, prioritàriament, el paisatge de la ciutat històrica, la força del teixit enfront dels elements singulars. Fomentar el manteniment i la integració creativa en el context urbà i paisatgístic dels conjunts de gran interès, per tal de

III. NORMATIVA

permetre enriquir la comprensió del procés històric de la transformació del territori.

5. Establir un ordre de prioritats: garantir processos, conservar estructures i protegir elements singulars.

Art. 3.- Àmbit territorial i material del Pla

L'àmbit territorial s'estén a tot el terme municipal de Sabadell. Aquest Pla Especial constitueix l'instrument per establir els mecanismes de protecció dels valors patrimonials presents en els béns naturals, arqueològics i arquitectònics, delimitats en el plànol d'aquest Pla Especial i recollits en cadascuna de la fitxes de Protecció que integren el Catàleg annex i que conformen el patrimoni cultural i natural de la ciutat.

Art. 4.- Vigència i supòsits de revisió.

El Pla entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya o diari oficial que s'escaigui, i conservarà la seva vigència en tant que no es revisi.

La vigència és indefinida, i és causa de revisió, la modificació de les circumstàncies locals, territorials, de caràcter cultural, social, tecnològic, demogràfic, econòmic o ambiental, que exigeixin un altre model de protecció del patrimoni de Sabadell.

Art. 5.- Caràcter de les determinacions del Pla.

Les determinacions del Pla vinculen les intervencions sobre els elements, les edificacions i conjunts de caràcter patrimonial, ja tinguin caràcter natural, arqueològic o arquitectònic i ja siguin de titularitat pública o privada.

Les determinacions establertes per a cada bé protegit poden tenir caràcter normatiu bàsic o complementari.

Art. 6.- Interpretació.

1. Les normes del Pla s'interpretaran segons el sentit propi de les paraules, en relació amb el seu context, els antecedents històrics i legislatius i la realitat social del temps en què han de ser aplicades i atenent, fonamentalment, a l'esperit i finalitat d'aquestes.

III. NORMATIVA

2. Prevaldrà sempre, la interpretació que ofereixi una solució més favorable, per a la millor conservació de l'element a protegir, entenent la conservació com una intervenció que permeti el manteniment no només físic, sinó conceptual dels elements.
3. En cas de discrepància entre la documentació gràfica de les fitxes urbanístiques i l'escripta, prevaldrà la que garanteixi, en major grau, la conservació del bé.
4. Les qualificacions urbanístiques que figuren en les fitxes del catàleg, només tenen caràcter informatiu.

Art. 7.- Marc legal del Pla.

1. El Pla Especial completa la regulació del patrimoni cultural per al municipi de Sabadell, segons el que estableix la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català.
2. El Pla Especial incorpora com a criteris de formulació els principis establerts a la Carta Europea del Paisatge i al projecte de Llei Catalana del Paisatge.
3. El Pla Especial es desenvolupa en el marc de les previsions urbanístiques del Pla General de Sabadell, en matèria de Protecció de Patrimoni.
4. El Pla Especial es desenvolupa en aplicació del Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Art. 8.- Contingut del PEPPS i valor normatiu.

1. Formen part de la documentació del Pla Especial, la memòria descriptiva i justificativa, la normativa, l'estudi econòmic i financer, els plànols normatius, el Catàleg que recull el conjunt de fitxes de protecció i els annexes.
2. Formen part del cos normatiu d'aquest Pla Especial, la normativa, les fitxes de protecció i els plànols normatius.
3. Les fitxes descriptives dels béns amb valor arquitectònic que integren el catàleg del PEPPS (fitxes A, B i C) s'incorporen amb la voluntat de què puguin ser permanentment actualitzables a mida que s'aprofundeix en el coneixement de l'element i en tant que la intervenció autoritzable permet l'obtenció de noves dades.

III. NORMATIVA

Art. 9.- Procediment per a la inclusió d'un bé en el Catàleg o per a la descatalogació. Gestió dels béns emergents.

1. Qualsevol inclusió o exclusió s'efectuarà mitjançant una Modificació Puntual del Pla Especial. En els supòsits establerts per la Llei 9/93 caldrà, a més a més, informe de la Direcció General de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
2. La modificació podrà ser promoguda d'ofici, a instància de l'interessat o a proposta d'altres administracions públiques.
3. Tota modificació per inclusió o exclusió d'un bé, a més dels tràmits establerts per la legislació competent, complirà les següents condicions:
 - a) Informe previ de la Taula de Patrimoni.
 - b) En cas d'inclusió, caldrà complimentar la fitxa escaient pel bé objecte de modificació, aplicant els criteris normatius particulars per al nou element, segons els criteris establerts en aquest pla especial.
 - c) En cas d'exclusió, caldrà la concurrència d'algun dels supòsits següents:
 - Per desaparició dels motius que justificaren la seva inclusió
 - Que sigui necessari el seu enderroc per motius d'interès públic.
 - Per destrucció total o parcial ocasionada per força major, sens perjudici de les responsabilitats que puguin exigir-se.
 - En qualsevol cas, caldrà informe previ de la Taula de Patrimoni.
4. Des del moment de l'aprovació definitiva de la catalogació individual, mitjançant la modificació puntual del pla especial, els nous béns passaran a ser part integrant d'aquest Pla a tots els efectes.

Art. 10.- Modificació del Pla Especial

L'alteració d'aspectes continguts en el Pla Especial o en el Catàleg de béns protegits no continguda entre els supòsits de revisió o de gestió de regulacions amb consideració d'*intervenció de reconeixement*, haurà de ser tramitada com a Modificació Puntual del present Pla Especial.

En tots els supòsits de modificació es requerirà l'informe previ de la Taula de Patrimoni.

Art. 11.- Gestió dels béns emergents.

1. Davant l'aparició d'un bé emergent caldrà l'informe previ de la Taula de Patrimoni que determinarà en cada cas i en funció dels estudis pertinents, el seu valor i, en conseqüència, la seva possible inclusió en el catàleg.

III. NORMATIVA

2. La identificació d'un bé emergent pot comportar, a banda de l'inici de l'expedient de modificació puntual del pla especial, la modificació de les condicions urbanístiques que regulen l'element i, en conseqüència, la modificació puntual del planejament a què es troba subjecte o bé l'obligatorietat de redactar una figura de desenvolupament o de gestió que permeti reordenar els aprofitaments, amb l'objecte de garantir la seva conservació o l'adequació de la seva relació amb l'entorn.
3. La delimitació de nous àmbits de planejament estarà subjecta al marc legislatiu vigent. La redacció d'aquest planejament anirà a càrrec dels serveis tècnics municipals, amb independència de què es pugui arribar a algun altre acord amb la propietat.
4. La incorporació d'un bé emergent pot comportar, la reorientació de les condicions finals d'ordenació d'un sector, de les mesures correctores de l'impacte d'una infraestructura, de la disposició final de l'ordenació de volums d'una edificació, etc.

No obstant l'anterior i, en aquells supòsits en què no sigui possible garantir els aprofitaments previstos pel planejament vigent, es compensarà, als afectats singularment, d'acord amb els criteris de la Llei d'Expropiació Forçosa i de la Llei del Règim del Sòl i Valoracions, sempre que no sigui possible delimitar urbanísticament un àmbit de repartiment de beneficis i càrregues.

Art. 12.- Objecte i àmbit de protecció.

1. El Pla Especial regula la conservació, millora, restauració, protecció i intervenció dels béns artístics, històrics, arqueològics, arquitectònics i naturals del municipi de Sabadell.
2. Són susceptibles de protecció del pla:
 - a) Els béns culturals declarats d'interès nacional conforme a la legislació vigent o que es trobin en procés de declaració.
 - b) Els edificis i els elements o fragments arquitectònics i ornamentals d'interès artístic, històric, arqueològic, paleontològic, etnològic o arquitectònic.
 - c) Els conjunts o perímetres urbans que conformen un paisatge urbà per la seva bellesa, transcendència patrimonial o record històric.
 - d) Les obres públiques commemoratives, monumentals, estàtues, làpides, emblemes, pedres heràldiques, creus de terme, fonts, elements urbans

III. NORMATIVA

artístics o de memòria històrica, i altres elements d'anàloga condició o valor documental o científic.

- e) Les zones d'interès ecològic, les zones antropitzades de valor mediambiental, els cursos fluvials, les hortes i talussos del Ripoll, els arbres singulars i les fonts, mines, recs i sèquies recollits al Catàleg.
- f) Els espais d'expectativa arqueològica, així com els jaciments inventariats al Catàleg.

Art. 13.- Classificació dels béns i valors a protegir

1. Les determinacions específiques del Pla complementen el règim de protecció contingut a la Llei del Patrimoni Cultural català.
2. Segons el Títol I de la Llei 9/93, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, els béns es classifiquen en:

- Béns Culturals d'Interès Nacional que són els béns més rellevants del patrimoni cultural català, tant mobles com immobles.

- Béns Catalogats, també coneguts com Béns Culturals d'Interès Local (BCIL), com els béns integrants del patrimoni cultural català que, tot i llur significació i importància, no compleixen les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional i que han de ser inclosos en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català.

- Altres Béns: Hi romanen els restants béns integrants del patrimoni cultural català, és a dir, aquells que, tot i no haver estat seleccionats com a BCIN o BCIL, reuneixen els valors descrits en l'article 1 de la Llei 9/93, o sigui, valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic.

i així consta en cada fitxa de protecció.

3. Segons el valor dels béns a protegir es classifiquen en:

Patrimoni Mediambiental o Natural

Patrimoni Arqueològic o Paleontològic.

Patrimoni Arquitectònic.

Art. 14.- Estructura de la Normativa i Criteris de Protecció

1. La Normativa s'estructura d'acord amb la classificació dels béns a protegir segons el seu valor arqueològic, arquitectònic i mediambiental.

III. NORMATIVA

2. Els criteris i nivells de Protecció s'estableixen al capítol corresponent: Arqueològic, Arquitectònic i Mediambiental.

Art. 15.- Proporcionalitat i criteris operatius de la Protecció.

1. La protecció dels béns és compatible amb la seva funcionalitat, sempre que es respectin els valors objecte de protecció.
2. La coherència entre els criteris de protecció i el règim urbanístic aplicable, és garantia de la raonabilitat i proporcionalitat del Pla Especial.
3. Són admissibles els usos no específicament prohibits, compatibles amb les exigències de conservació i protecció, en els termes de la legislació aplicable, essent prevalents aquells en què es prioritzi el manteniment en bon ús del patrimoni cultural.
4. Són excepcionals les substitucions d'immobles, les modificacions de volums i el desplaçament de béns d'interès local. Únicament són autoritzables quan resulta imprescindible per causa major o interès social i l'autorització s'ha de tramitar en la forma prevista per la legislació patrimonial, com a bé d'interès local.

Art. 16.- Marc Normatiu de la Protecció.

La Protecció del Pla Especial és compatible, i no excloent, amb la protecció que han establert les normes reguladores del patrimoni cultural català.

Art. 17.- El Catàleg i les fitxes de protecció.

1. El catàleg és el compendi de tots els elements recollits pel pla especial de protecció. Està format per cadascuna de les fitxes que es correspon a un element, sigui quin sigui el seu valor o nivell de protecció i pels plànols de localització i normatius del conjunt d'elements.
2. Les fitxes estan formades per diversos apartats:
 - A. Identificació general de l'element protegit**, amb fotografia i breu descripció de l'element, resum dels nivells de protecció arquitectònica, arqueològica i/o mediambiental que l'afecten, i plànol de localització a escala 1:500.
 - B. Descripció i anàlisi**, per al cas d'elements amb valor arquitectònic, amb descripció d'entorn, exterior, interior i altres edificacions vinculades.

III. NORMATIVA

C. Història i documentació, per al cas d'elements amb valor arquitectònic, amb notícies històriques, bibliografia i documents d'arxiu, que podrà anar-se completant a mida que apareguin de noves o es facin estudis vinculats a la intervenció.

D. Protecció i intervenció, amb plànol normatiu que resumeix, per a cada bé protegit, tots els *valors* de protecció que hi són presents.

Fitxa de detall per a cada un dels *valors* a protegir:

D1. Protecció i intervenció valor arquitectònic, inclou descripció de la tipologia dins el llegat històric de la ciutat de Sabadell, nivell de protecció, categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93, regulació de la intervenció amb prescripcions i plànol de protecció.

D2. Protecció i intervenció valor arqueològic, amb la denominació i descripció de l'espai de protecció, descripció del jaciment arqueològic, identificació dels altres elements inclosos en l'espai de protecció, categoria de l'EEA, nivell de protecció, categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93 i tipus d'intervenció a realitzar.

D3. Protecció i intervenció valor mediambiental, amb descripció de l'espai d'interès natural, llistat d'elements patrimonials naturals inclosos i identificació gràfica amb caràcter normatiu dels béns protegits.

2. Desenvolupament del Pla.

2.1. Gestió i instruments.

Art. 18.- Gestió.

1. La gestió d'aquest pla correspon a l'Ajuntament, sens perjudici de la participació d'altres persones o entitats, com és el cas de la Taula de Patrimoni, en tant que es configuri com a òrgan tècnic de caràcter consultiu.
La Corporació municipal exercirà, per tant, totes les facultats que li són atribuïdes i, en especial, les relatives a les intervencions en les activitats d'ús i d'edificació, així com les que derivin de les seves competències en matèria de planejament, gestió i disciplina urbanística.
2. La protecció del Patrimoni es considera de gran transcendència i, en conseqüència, les infraccions que es puguin cometre contra les determinacions d'aquest pla seran sancionades d'acord amb el que estableix la Llei.

Art. 19.- Instruments.

1. Per completar les previsions d'aquest pla podrà redactar-se planejament de desenvolupament.
2. Els instruments que desenvolupin aquest Pla o treballin en algun dels seus elements, hauran de ser coherents amb l'esperit i determinacions d'aquest Pla.

2.2. La Taula de Patrimoni.

Art. 20.- Objecte, Composició i funcionament de la Taula de Patrimoni.

1. És un òrgan de caràcter tècnic que es crea a resultes d'aquest Pla Especial amb la missió d'assessorament de les actuacions en els béns catalogats i els seus entorns, vetllant per l'adequat compliment de l'esperit, directrius i objectius d'aquest Pla Especial.
2. La seva composició i funcionament, es regularà pels mitjans que es determini a partir de l'aprovació definitiva del present Pla Especial.

3. La Taula de Patrimoni tindrà iniciativa per a proposar a l'Ajuntament les accions que consideri oportunes de cara a vetllar per la conservació, regulació i difusió del Patrimoni.

2.3. Les intervencions en el patrimoni.

Art. 21.- Tipologia i abast de les intervencions.

El tipus i abast de cada intervenció es definirà d'acord amb la Normativa de cada tipus de bé, segons sigui mediambiental, arqueològic o arquitectònic.

Art. 22.- Gestió dels elements protegits. Procediment per a l'obtenció de llicència d'obres i activitats i la llicència d'ús i ocupació.

1. Serà objecte d'informe de la Taula de Patrimoni, qualsevol tipus d'intervenció en els béns catalogats o en el seu entorn immediat.
2. Les sol·licituds de llicència en els elements protegits se sotmetran a les prescripcions generals i a les específiques que siguin d'aplicació, establertes en el Pla General d'Ordenació de Sabadell, incorporant dins el seu tràmit l'informe preceptiu de la taula de Patrimoni que servirà d'assessorament per a la resolució de la llicència.
3. S'estableix, a més, com a mecanisme d'assessorament de cara a la determinació de les condicions i requeriments per a les intervencions en els béns catalogats, la possibilitat de sol·licitar opcionalment un informe de la Taula del Patrimoni, com a pas previ a la sol·licitud de la corresponent llicència d'obres.
4. Per a la tramitació de les llicències, a més de la documentació habitual en qualsevol tràmit de sol·licitud de llicència, caldrà aportar serà, com a mínim la següent:
 - Dades del promotor i tècnics designats per a la realització del projecte.
 - Descripció i breu història de l'edifici catalogat.
 - Documentació fotogràfica exhaustiva.
 - Aixecament de l'element a l'escala que es justifiqui com més adequada per a descriure l'element i l'actuació.
 - Descripció sintètica de l'entorn on està inserit l'element.

III. NORMATIVA

- Memòria justificativa i de definició de la intervenció. Pressupost estimatiu.
- Descripció gràfica de la proposta d'intervenció. Plantes i Seccions a l'escala que es justifiqui com més adequada per a descriure la proposta.
- Enumeració dels elements i aspectes afectats per la intervenció: usos, elements, façanes, etc.

Aquesta serà també la documentació mínima exigida en el cas que s'opti per la sol·licitud de l'informe de la Taula del Patrimoni, previ al tràmit de la llicència.

5. Un cop sol·licitada la llicència per a la intervenció en un bé catalogat serà emès un pre - informe del projecte pel tècnic municipal en relació al PEPPS. Aquest informe serà desfavorable en cas de clara incompatibilitat amb les prescripcions de la Fitxa de Catàleg o si no s'aporti la documentació preceptiva, malgrat haver-se atorgat el termini legal d'esmena de la sol·licitud.
6. En cas que el pre - informe anterior sigui favorable, s'eleva a la Taula de Patrimoni per a l'emissió del seu informe amb caràcter no vinculant.
7. Una vegada acabades les obres, s'haurà de notificar a l'Ajuntament, que procedirà a comprovar l'adequació de la intervenció a la proposta autoritzada.
8. La concessió de la llicència serà notificada a la Taula de Patrimoni pels serveis tècnics municipals.

Art. 23.- Gestió dels elements en atenció a la Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català

1. El Pla Especial relaciona els béns catalogats d'interès nacional i local i els identifica en cadascuna de les fitxes corresponents.
2. El Pla Especial incorpora els elements que no són ni d'interès Nacional ni Local com a Altres Béns.
3. La protecció per a totes les categories (BCIN, BCIL i altres béns), ve donada per l'aplicació de la Llei de Patrimoni Cultural Català així com per la seva inclusió en el present Pla Especial.

4. La incorporació de futurs béns d'interès nacional o local es tramitarà pel procediment establert per la Llei 9/1993.
5. La declaració d'un bé d'interès local es pot deixar sense efecte pel procediment establert a la Llei 9/1993 de patrimoni cultural català, aquest fet no implicarà la seva exclusió del catàleg, sinó el seu tractament com a Altres Béns.
6. Qualsevol inclusió o exclusió, s'efectuarà mitjançant Modificació del Pla Especial. La modificació podrà ser promoguda d'ofici, a instància de l'interessat o a proposta d'altres administracions públiques.
7. Tota modificació per inclusió o exclusió d'un bé complirà les condicions expressades en l'article 9 de la present Normativa.

2.4. Règim jurídic comú.

Art 24.- Deures dels titulars.

Els titulars dels béns amb valor arquitectònic, protegits per aquest pla especial estan obligats a preservar-los i mantenir-los en la seva integritat i valor cultural, realitzant les obres de consolidació i millora que evitin el seu deteriorament estructural en els elements visibles i no visibles i, en especial:

- a) Les que afecten a la solidesa estructural o natural del conjunt.
- b) Les que afecten a cobertes i tancaments.
- c) Les que evitin les humitats i altres patologies que puguin afectar la bona conservació de l'element o edificació.
- d) Les que facilitin la visualització del bé i/o la comprensió de la seva entitat i caràcter original.

A banda dels deures de conservació, esdevé també un deure dels titulars, el permetre l'accés amb motius culturals, a efectes d'investigació.

Art 25.- El deure legal de conservació.

Els propietaris o titulars d'altres drets reals, siguin particulars o entitats públiques o privades, han de mantenir els béns continguts en el catàleg, en condicions de seguretat, salubritat i ornament públic.

Art 26.- Finalitat de la conservació.

1. El deure de conservació té per objecte preservar i mantenir la integritat dels béns, elements o conjunts, per tal d'assegurar llur valor cultural.
2. L'ús i el destí dels béns, compatible amb els seus valors garanteix la seva conservació.
3. L'actuació de l'Ajuntament de Sabadell, ha d'adreçar-se a evitar la pèrdua, destrucció o empobriment dels béns, elements o conjunts.

Art 27.- Límits al deure de conservació.

1. El cost econòmic que comporti el compliment del deure de conservació en relació als béns protegits correspon al propietari i, en conseqüència, no ha de ser assumit per l'Administració quan es tracti d'obres exigibles a qualsevol propietari per mantenir l'edificació en condicions de seguretat, salubritat i ornament públic.
2. L'Administració assumirà aquelles despeses derivades del deure de conservació que excedeixin del deure exigible a tot propietari per ser conseqüència directa de la seva inclusió al catàleg de conformitat amb la normativa d'aplicació.
3. La desaparició física del bé protegit com a conseqüència de l'incompliment dolós o negligent del deure de conservació, comporta l'obligació de restituir-lo.
4. En el supòsit de cas fortuït, caldrà que el titular acreditat haver adoptat les mesures necessàries per a la conservació del bé, la prevenció d'incendis, d'actes vandàlics, etc.

En aquestes circumstàncies es podrà demanar la descatalogació del bé i serà l'Ajuntament qui haurà de ponderar el valor cultural del bé ha restituir-se enfront el perjudici o gravamen que la restitució comporta.

Art 28.- Efectes de la declaració de ruïna.

1. Els béns catalogats poden ésser objecte de declaració de ruïna d'acord amb la legislació urbanística vigent.
2. La declaració de ruïna no autoritza l'enderroc de l'edifici. Té els efectes legalment previstos. En cas de declaració de ruïna legal d'algun dels béns catalogats, l'Ajuntament podrà iniciar expedient d'Expropiació, d'acord amb els termes legals establerts, a fi i efecte de traspasar la propietat del bé al

III. NORMATIVA

Patrimoni Municipal, i procedir amb els mitjans necessaris a la seva salvaguarda física.

Art 29.- Publicitat i Instal·lacions.

1. Els béns culturals es regeixen per la legislació aplicable.
2. Les ordenances municipals corresponents definiran la regulació específica aplicable als edificis protegits per aquest pla en matèria de:
 - a) La col·locació de publicitat, rètols, tendalls i marquesines.
 - b) Les instal·lacions urbanes elèctriques o de telecomunicacions.
 - c) La utilització de maquinària que produeixi vibracions que puguin pertorbar l'element o alterar les seves condicions d'estabilitat.
3. Les instal·lacions i serveis de tot tipus s'han de realitzar amb autorització municipal i informe previ de la Taula de Patrimoni d'acord amb el principi de mínim impacte sobre els valors protegits, que, en tot cas, s'han de ponderar en l'autorització. Aquest criteri d'intervenció és especialment d'aplicació en el cas de les condicions d'implantació de les diferents instal·lacions i serveis en edificis protegits.

Art 30.- Definició del tipus d'intervenció.

El tipus d'intervenció es classificarà segons la normativa de cada tipus de bé, és a dir, en funció de si l'element presenta valor arquitectònic, mediambiental o arqueològic.

En general, qualsevol tipus d'intervenció sobre un bé catalogat o el seu entorn que incideixi en els elements o aspectes protegits específicament i que es defineixi com a menor, segons les Ordenances corresponents, serà considerada com a obra major i, per tant, tramitada com a tal, a raó de la seva inclusió en el Catàleg de béns protegits. No obstant l'anterior, s'incorpora com a excepció a la regulació genèrica, la tramitació d'aquelles intervencions que, pel seu caràcter, poden considerar-se d'estricta manteniment dels elements originals que integren el bé, per a les que podrà mantenir-se la consideració d'obra menor.

Les obres que afectin un bé catalogat o el seu entorn, incidint en els elements o aspectes específicament protegits, i que siguin considerades segons les Ordenances corresponents, exemptes de llicència, requeriran informe tècnic i, en cas de considerar-se no adequades a la naturalesa del bé, podrà sol·licitar-se a criteri dels serveis tècnics municipals el seu pas per la Taula de Patrimoni.

2.5. Règim sancionador.

El règim sancionador aplicable és l'establert pels articles 71 i següents de la Llei 9/93, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català i, en allò que calgui, l'establert pel Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, Pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Urbanisme, i per la Llei 24/1191 d'Habitatge.

Art 31.- Infaccions

Tota actuació que contravingui la normativa d'aquest Pla es considerarà infracció administrativa, sense perjudici de les responsabilitats penals que es puguin derivar de les conductes tipificades al Títol XVI del Codi Penal.

Les infraccions seran sancionades prèvia tramitació del corresponent procediment amb audiència de l'interessat, amb sancions, dins la quantia autoritzada per la legislació vigent.

L'Ajuntament pot imposar multa coercitiva per fer efectiu el compliment dels deures de la propietat i de les resolucions administratives dictades pel seu compliment.

Art 32.- Responsables de les infraccions

Serán responsables de les infraccions assenyalades a l'article anterior:

- 1.- En el cas de realització d'obres no permeses: el propietari, o arrendatari si s'escau, el constructor i els tècnics facultatius de l'obra.
- 2.- En el cas de negligència en la conservació: el propietari o l'usuari que hagi de conservar l'element.
- 3.- En el cas de modificació d'us o d'ampliacions no compatibles: L'usuari o el propietari de l'immoble.
- 4.- En altres casos no especificats s'establirà el que determina l'art. 72 de la Llei 9/93, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català.

Art 33.- Reparació dels danys causats

L'Ajuntament ha d'ordenar a les persones o institucions responsables, sense perjudici de la sanció que correspongui, la reparació dels danys causats il·lícitament en els béns protegits mitjançant ordres executives de reparació, reposició, reconstrucció o enderrocament o mitjançant les que siguin necessàries per restituir el bé al seu estat anterior. Aquestes mesures, en el cas de danys produïts en béns culturals d'interès nacional, han d'ésser adoptades per la Generalitat de Catalunya.

B. CAPÍTOL SEGON: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI NATURAL.

1. Objecte, contingut i interpretació del pla especial en els seus aspectes mediambientals

Art 34.- Objecte, contingut i interpretació

L'objecte d'aquest pla especial és establir les mesures necessàries per a protegir i gestionar el patrimoni natural de Sabadell; a fi de preservar, consolidar i millorar les condicions dels espais definits com d'interès mediambiental així com d'aquells elements puntuals que integren aquest patrimoni.

El contingut d'aquest document defineix i delimita el conjunt d'espais d'interès mediambiental, recull i descriu els components puntuals del patrimoni natural i estableix el conjunt de determinacions que hauran de regular el conjunt de béns protegits.

Aquesta Normativa s'ha d'interpretar d'acord amb l'articulat que segueix, en relació amb el context i amb subordinació a allò que disposen les Normes Urbanístiques del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell, del seu planejament derivat i del conjunt del Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell.

Les determinacions recopilades en les fitxes dels béns patrimonials recollits en aquest document tenen caràcter normatiu bàsic (NB), a excepció d'aquelles identificades amb les inicials NC que tindran caràcter complementari.

III. NORMATIVA

Art 35.- Modificacions puntuals del Pla Especial. Criteris per al patrimoni mediambiental

Són d'aplicació l'article 10 i corresponents, relatius als supòsits i procediment, per a la modificació del pla especial.

Per al cas concret dels arbres recollits en el present catàleg, i que poden ser traslladats o reemplaçats, segons l'establert al règim d'aplicació en cada nivell de protecció, caldrà informe previ d'autorització dels serveis tècnics municipals. Aquest tipus d'intervenció, si bé ha de comportar l'actualització de la fitxa de protecció de l'element, no suposa modificació puntual del pla especial.

En qualsevol cas, l'informe previ, només pot autoritzar el trasplantament o la substitució en els termes convinguts en l'art. 53 el present document i, en cap cas, comportarà la inclusió o exclusió de nous components mediambientals al Catàleg de Patrimoni natural.

2. Identificació, definició i àmbit dels components del patrimoni natural

Art 36.- Espais d'Interès Mediambiental (EIMA)

Tenen la consideració d'espais d'interès mediambiental (EIMA), aquells espais definits al plànol de proposta (P-2), i que recullen un conjunt d'àrees amb valors ecològics diversos però d'alt interès mediambiental.

Aquests valors ecològics pretenen garantir l'objectiu prioritari expressat a la memòria d'aquest pla especial: mantenir processos, conservar estructures i protegir elements singulars, en aquest ordre.

És per aquest motiu, que es recullen espais amb característiques i valors molt diferenciats com poden ser el propi interès natural de l'espai, les seves qualitats mediambientals, en tant que connectors o consolidadors d'un sistema, el seu caràcter d'amortidor o espai de transició entre situacions o entorns adversos i sistemes més vulnerables...

Es proposen: els cursos fluvials, les valls que ressegueixen els torrents, les zones forestals, els espais lliures urbans que es troben interconnectats i que cusen el medi natural amb el teixit urbà i les hortes i talussos del Ripoll.

Art 37.- Objectius

Els objectius genèrics fixats en la delimitació dels EIMA són:

- Garantir la protecció del sistema, al temps que consolidar i potenciar els seus valors mediambientals.
- Afavorir la connectivitat entre els diversos sistemes, fet que proporciona més inèrcia al conjunt enfront les pressions exteriors, al temps que millora les condicions particulars de cada un d'ells.
- Potenciar la relació entre el medi natural i els espais urbans, tant els edificats com els espais lliures que els envolten.

III. NORMATIVA

- Relacionar dels elements amb valor mediambiental amb els altres béns també protegits per aquest pla especial amb valors arquitectònic i/o arqueològic.
- Connectar amb altres espais naturals periurbans de municipis veïns, a fi de constituir àrees de protecció més extenses.
- Fer coherent la proposta amb les previsions del Pla General Municipal d'Ordenació de Sabadell (PGMOS), així com amb el planejament derivat que el desenvolupa o les modificacions puntuals que l'han anat perfilant.

Art 38.- Elements amb Interès Mediambiental (eIMA)

Tenen la consideració d'elements del patrimoni natural el conjunt de components del medi que, reunint els objectius genèrics dels EIMA, desenvolupen una funció mediambiental que els és pròpia i característica i per la que esdevenen significatius en el territori.

Es classifiquen en:

- Zones d'interès ecològic
- Zones antropitzades de valor mediambiental
- Cursos fluvials
- Hortes i talussos del Ripoll
- Arbres
- Fonts, mines, recs i sèquies

3. Regulació de la intervenció

3.1. Regulació dels Espais d'Interès Mediambiental (EIMA).

Art 39.- Identificació

Es recullen com a Espais d'Interès Mediambiental (EIMA), els identificats al plànol normatiu (P-3) i que es denominen:

Identif.	Núm.	Denominació
5	1	Sistema del Torrent de la Murtra, el Fangar i Sobarber
	2	Sistema del torrent de Gotelles-Ribatallada
	3	Sistema del bosc de Can Deu
	4	Sistema del torrent de Colobres
	5	Sistema de la plana de Togores –Can Vilar
	6	Sistema del riu Tort
	7	Sistema de la riera de Can Canyameres - Riera Seca i Santiga
	8	Sistema del torrent de la Romeua
	9	Sistema del torrent de Can Feu
	10	Sistema del riu Ripoll
	11	Sistema del riu Sec i entorn Sant Pau

Art 40.- Règim aplicable

A les determinacions fixades pel PGMOS per aquests àmbits, el Pla Especial de Protecció, afegeix un seguit de disposicions pel que fa a la protecció d'elements naturals (EIMA), condicions de paisatge i regulació d'usos.

La protecció d'elements amb interès mediambiental (EIMA) ve regulada específicament, per a cada tipus d'element natural, al punt 3.2 de la present normativa.

Sobre les condicions de paisatge no s'admetran intervencions que comportin l'alteració de les característiques paisatgístiques dels espais protegits (moviments de terres, abocaments, obertura d'accessos sense autorització municipal,...)

Art 41.- Regulació d'usos

A banda d'allò regulat pel PGMOS, són incompatibles tots aquells usos que impliquin transformació en la destinació o en les característiques d'aquest sòl o lesionin el valor específic que en cada espai natural es defineixi. Es prohibeix, també, amb caràcter general, qualsevol transformació d'aquests espais naturals que suposi la desaparició dels elements amb interès mediambiental que el constitueixen (arbres, vegetació,...), així com l'alteració del sòl o la transformació del paisatge característic d'aquests indrets.

3.2. Regulació dels elements amb interès mediambiental (eIMA)

Art 42.- Zones d'interès ecològic

Recullen el conjunt de valls que ressegueixen els nombrosos torrents i rius que creuen, generalment de nord-oest a sud-est, el terme de Sabadell i que tenen un paper decisiu en la connectivitat biològica.

Es troben incloses majoritàriament en sòl no urbanitzable i les que es localitzen en sòl urbà o urbanitzable queden incloses en sistemes d'espais lliures o presenten com a ús dominant el de lleure.

Els espais definits com a zones d'interès ecològic es troben qualificats amb les claus:

Zona de valor agrari	(clau 7.1)
Zona de valor forestal	(clau 7.2)
Zona de valor ecològic - paisatgístic	(clau 7.3)
Parc periurbà	(clau D-2)
Parc ecològic - paisatgístic	(clau D-3)
Parc agrícola	(clau D-4)
Sist. de connectors ambientals i de paisatge	(clau D-7)
Parc veïnal	(clau d-2)
Parc veïnal del Ripoll	(clau d-2(r))
Equipament esportiu i de lleure	(clau C-10)

Es defineixen com a zones d'interès ecològic les següents:

III. NORMATIVA

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1	Torrent de Gotelles-Ribatallada
	2	La Riereta
	3	Torrent de la Romeua
	4	Torrent de Can Feu
	5	Bosc de Berard
	6	Torrent de Colobres
	7	Riu Tort
	8	Riera de Santiga (torrent de Can Quer - riera de Canyameres - riera Seca)
	9	Riu Sec / Torrent del Guinart

Art 43.- Règim de protecció

A les determinacions fixades pel PGMOS per aquestes àrees s'afegeixen les següents condicions:

- s'estableix com a objectiu prioritari el manteniment de les espècies vegetals autòctones que siguin compatibles amb la preservació i millora de l'entorn protegit
- l'afavoriment de la seva evolució cap a estadis de major maduresa
- la preservació i potenciació de les espècies de fauna sedentària i migratòria presents a l'entorn protegit.
- la restauració dels sectors actualment malmesos

Art 44.- Zones antropitzades de valor mediambiental

Les zones antropitzades de valor mediambiental estan constituïdes per espais lliures urbans que, per les seves pròpies característiques i per la seva ubicació integren l'entorn urbà amb el rodal, al temps que actuen com a connectors d'altres sistemes.

El Pla General protegeix aquests elements mitjançant les claus urbanístiques constituents del sistema d'espais lliures. Principalment s'inclouen les següents qualificacions:

Parc urbà	(clau D-1)
Parc periurbà	(clau D-2)
Parc ecològic - paisatgístic	(clau D-3)

III. NORMATIVA

Places i jardins urbans	(clau d-1)
Espais lliures d'estada del Ripoll	(clau d-1 (r))
Parc veïnal	(clau d-2)

Les excepcions són la Plana de Togores - Can Vilar, qualificada com a:

Zona de valor forestal (clau 7.2)

i els cordons d'arbrat de determinats carrers que esdevenen connectors naturals d'aquests sistemes.

S'inclouen com a zones antropitzades de valor mediambiental:

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1	Parc De la Romeua
	2	Can Rull - Parc de Catalunya
	3	Castell de Can Feu
	4	Poblenou de la Salut
	5	Bosc de Can Deu
	6	Plana de Togores – Can Vilar
	7	Parc del Nord
	8	Les Clotes
	9	Tram final del riu Tort
	10	Parc periurbà de Castellarnau
	11	Can Gambús

Art 45.- Règim aplicable

A les determinacions fixades pel PGMOS s'afegeixen les següents condicions:

- es garantiran les funcions ecològiques, ambientals i paisatgístiques dels entorns recollits en aquesta categoria, així com la seva vinculació amb els valors històrics, socials, culturals, educatius i patrimonials.
- es potenciarà alhora el seu ús mediambiental i de lleure, en tant que els seus valors van lligats a la qualitat de vida dels ciutadans, així com a la necessitat d'espais d'esbarjo i de relació.
- qualsevol actuació que afecti aquests espais, haurà de reconèixer, garantir i preservar les seves característiques, en tant que connectors de l'entorn urbà amb el rodal, així com entre altres sistemes.
- La preservació d'aquests espais haurà d'anar lligada a la difusió dels seus valors, així com a la promoció d'activitats d'educació ambiental, en tant

III. NORMATIVA

que són espais lligats amb el lleure dels ciutadans i que permeten fer arribar la necessitat de la protecció i potenciació dels espais naturals, així com un model de relació amb el territori més respectuós amb l'entorn.

- En el disseny i manteniment dels parcs urbans, així com en la selecció d'espècies vegetals i el seu el manteniment en els cordons d'arbrat identificats al plànol normatiu (P/2), es tindrà en compte l'adequació d'aquestes espècies a les condicions naturals autòctones de l'entorn i el seu paper en tant que connectors naturals de sistemes.

Art 46.- Cursos fluvials

Els cursos fluvials recollits en aquest document comprenen el conjunt de lleres dels espais fluvials pels que, en un moment o altre, hi pot circular aigua.

A diferència del que estableix el PGMOS per a la clau D.6 (cursos de rius), la condició de *curs fluvial* definida per aquest pla especial no comporta cap tipus de regulació o d'alteració de la normativa aplicable pel que respecta a la titularitat, condicions d'ús o mesures d'intervenció, definides pel Pla General o per la legislació sectorial aplicable.

Reben la consideració de curs fluvials els següents:

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1 i 2	Torrent de Gotelles i Torrent de Ribatallada
	3	Torrent de Can Bages (inclòs al sistema del riu Ripoll)
	4	Torrent de Sot Fondo (inclòs al sistema del riu Ripoll)
	5	Torrent de Colobres
	6	Riu Tort
	7	Riu Ripoll
	8	Riu Sec

Art 47.- Règim aplicable

La condició de curs fluvial definida per aquest pla especial estableix:

- la protecció de la vegetació de ribera, quedant prohibida qualsevol intervenció que afecti els elements naturals d'aquest entorn.

III. NORMATIVA

- la preservació de les espècies vegetals autòctones situades a les vores o lleres de rius i torrents, en la mida que siguin compatibles amb la conservació i millora de l'entorn protegit, potenciant la seva evolució cap a estadis de major maduresa.
- la preservació i potenciació de les espècies de fauna sedentària i migratòria presents a l'entorn protegit.
- la prohibició d'alterar el curs del riu pel que fa al seu traçat, cabal, condicions biològiques,...
- la restauració dels cursos actualment malmesos o que hagin sofert algun procés de degradació

Art 48.- Hortes i talussos del Ripoll

Es defineixen com a *hortes* els sòls propers al Ripoll que, tradicionalment s'han destinat a horts de regadiu, associats a la presència de recs i sèquies i que formen part integrant de la xarxa d'espais lliures del Ripoll.

Els elements definits dintre d'aquesta categoria es divideixen en els subgrups:

Hortes:

Identif.	Núm.	Denominació	Qualif.
III 22	1	Horta de Can Garriga	D.4r
	2	Horta del Prat Vell	D.4r
	3	Horta del Molí de l'Amat	d.4
	4	Horta de Can Puiggener	D.4r
	5	Horta d'Arraona	D.4r
	6	Horta del riu Tort	d.4
	7	Horta Vella	d.4
	8	Horta d'en Romau	d.4
	9	Horta de Can Quadres	d.4
	10	Horta de Can Roqueta	d.4
	11	Horta de la font dels Plàtans	D.4r
	12	Horta de la Verneda de Can Deu	D.4r
	13	Horta de Can Bages	D.4r
	14	Horta de Can Pagès	D.4r

Talussos:

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1	Sot Fondo – Baga de Can Deu
	2	Torrent i bosc de Can Bages
	3	Talús de Can Català – Riba d'Arraona
	4	Talús de Ca Puiggener
	5	Talús de Sant Nicolau
	6	Can Roqueta

Art 49.- Règim aplicable

Són d'aplicació les següents condicions:

- es garantiran les funcions ecològiques, ambientals i paisatgístiques dels entorns recollits en aquesta categoria, així com la seva vinculació amb els valors històrics, socials, culturals, educatius i patrimonials.
- es potenciarà el manteniment de la identitat dels espais, en tant que molts d'ells són conformadors del paisatge, la imatge i la història de la ciutat.

A banda d'aquests aspectes les regulacions per a aquests elements queden contingudes a la normativa de la MPG-5 i es desenvolupen als capítols cinquè, vuitè, novè i relacionats. Per a allò no definit de forma específica en la MPG-5, s'atendrà, de manera subsidiària, el previst pel PGMOS.

Art 50.- Arbres

Es defineixen com aquells elements del patrimoni natural local, que han estat seleccionats en atenció als seus valors biològics (dimensió, edat, raresa de l'espècie, singularitat de l'exemplar...) i a altres criteris com serien els valors paisatgístics, històrics, socials, culturals, la relació amb altres elements protegits, etc.

Es defineixen els següents criteris de selecció i valors per als elements inclosos en aquesta categoria:

III. NORMATIVA

Núm.	Denominació	Criteris biològics				Criteris patrimonials			
		Dimensió	Estat	Singularitat de l'espècie en l'entorn	Singularitat de l'exemplar	Relació amb altres béns protegits	Valor paisatgístic	Valor antropològic	Altres
○ 22									
1	Acàcia de la Font de Ca N'Argelaguet	●		●		●			
2	Pi de Ca N'Argelaguet	●				●			
3	Alzina de Ca N'Argelaguet	●	●			●			
4	Olivera de Ca N'Argelaguet	●	●		●	●			
5	Lledoner de Ca N'Argelaguet	●	●			●			
6	Alzina de la Font dels Capellans	●				●			
7	Plàtans de la Font dels Gossos / Plàtans	●		●		●	●		
8	Pi del Torrent de Can Deu	●				●	●		
9	Pi de Sant Vicenç de Verders	●				●			
10	Àlbers de Casanoves			●		●			
11	Pi dels Plans de Mas Canals			●			●		
12	Plàtan del torrent de la Romeua	●		●					
13	Pi de Can Canya	●							
14	Roure del Bosc de Cal Berardo	●							
15	Pi del Baixador de Castellarnau	●							
16	Àlber del torrent de Can Feu	●				●		●	
17	Pi del camp de futbol Ròmul			●			●		
18	Plàtans de la Font de Can Rull	●		●		●	●	●	
19	Àlber de la Font de Can Rull	●		●		●			
20	Garrofer de Can Romeu			●					
21	Plàtans de la carretera de la Salut						●	●	
22	Roure del Pont de la Salut			●		●			
23	Eucaliptus de l'Institut del Vallès	●		●		●			
24	Àlber de la Plaça del Vallès	●				●			
25	Teix dels Jardinetes			●		●	●	●	
26	Cedre de la Pl. de Frederic Mompou	●				●			
27	Lledoners de la Pl. de Frederic Mompou	●				●			
28	Sequoia del carrer Jardí	●			●				
29	Eucaliptus de Can Marcet	●		●					
30	Xiprers de l'Avinguda de Sabadell			●			●	●	
31	Cedre de Can Quadres	●		●					
32	Lledoner de l'Aero Club Sabadell	●		●					

III. NORMATIVA

33	Pollancre de la riera de Sant Pau	●				●			
34	Alzina de la Font de Can Moragues					●	●		
35	Til·ler de la Font de Can Moragues			●		●			
36	Pollancre de la Font de Can Moragues	●				●			
37	Pollancre del torrent de Colobres	●				●			
38	Alzina de Can Català	●							
39	Alzina dels Horts de Can Vilar	●					●		
40	Alzina del Camí de Can Vilar					●	●		
41	Olivera de Can Vilar	●	●		●	●			
42	Pi de les Tres Branques de Can Vilar	●			●	●		●	
43	Alzines de Togores	●				●	●		
44	Xiprers de Togores	●				●	●		
45	Roure de la Torre del Canonge	●				●			
46	Xiprers del Cementiri	●				●	●	●	
47	Roure del Camp Gros	●				●			
48	Pi de Can Manent	●				●			
49	Roure de la Mina de Can Manent	●				●			
50	Àlbers de Can Manent	●				●			
51	Plàtan de Can Manent	●				●			
52	Pi de les Quatre Besses	●			●				
53	Alzina de Can Domènec	●				●			
54	Plàtan de la Font Vella de la Salut	●				●			
55	Roure del camí de la Font Vella de la Salut	●				●			
56	Roure del Passeig de la Salut					●			
57	Pi del Santuari de la Salut	●				●			
58	Pitòspor del Santuari de la Salut			●		●			
59	Lledoners de la Font Nova de la Salut	●				●	●		
60	Pi de Can Mimó					●	●		
61	Alzina de Can Lletget	●				●			
62	Lledoner de Can Roqueta	●	●						
63	Roures de Can Piteu / Can Llobateres	●							
64	Plàtan del Torrent de Can Llobateres	●							
65	Alzina surera de Ribatallada			●		●			
66	Plàtans del Torrent de Colobres	●			●	●	●		
67	Cedres Can Marcet	●				●	●		
68	Palmeres Plaça Marcet	●		●			●		
69	Oliveres de la Salut	●				●	●	●	
70	Xiprers de la Salut					●	●	●	
71	Arbres del pati d'illa delimitada pels carrers de Montserrat, Casablanca, l'Espirall i Sant Pau						●		

Art 51.- Marc legal

Per a tot allò no regulat pel present Pla Especial serà d'aplicació el Decret 47/1988 d'onze de febrer sobre declaració d'arbres d'interès comarcal i local, així com el Decret 120/1989 de disset d'abril sobre declaració d'arbres monumentals d'interès comarcal i d'interès local.

Art 52.- Règim de protecció

S'estableixen 3 nivells de protecció en funció del tipus d'intervenció admissible en el bé protegit.

- **Nivell de protecció I:** S'aplica a aquells elements que presenten alguna o diverses característiques que els converteixen en un exemplar singular. Els motius poden ser diversos:
 - l'edat
 - les dimensions
 - la forma
 - la raresa de l'espècie
 - el valor antropològic,...

En aquest cas l'element botànic no es pot substituir ni pot ser modificat el seu emplaçament. Així com tampoc es permet l'alteració del seu entorn immediat. Excepcionalment s'admetrà el trasplantament, en cas de que aquest es justifiqui per unes millors condicions per al desenvolupament i protecció de l'element.

- **Nivell de protecció II:** S'aplica a aquells elements botànics que presenten alguna o diverses de les característiques següents:
 - l'espècie es caracteritza per un cicle de vida curt
 - l'element té valor paisatgístic
 - l'exemplar presenta relacions amb altres béns protegits
 - forma part d'un conjunt d'altres exemplars de la mateixa espècie o d'un entorn natural, en què la seva presència és necessària per garantir la pervivència i la imatge del conjunt.

L'element es pot substituir per un altre de característiques similars (mateixa espècie i major dimensió possible que permeti el seu trasplantament,...)

III. NORMATIVA

- **Nivell de protecció III:** S'aplica a aquells exemplars que tenen valor en tant que element botànic integrant del medi natural. Els elements inclosos en aquest darrer grup poden desaparèixer i ser substituïts per altres espècies que garanteixin unes millors condicions per a l'entorn natural de què formen part.

Els arbres recollits com a elements d'Interès Mediambiental (eIMA) es proposen amb els següents nivells de protecció:

III. NORMATIVA

Identif.	Núm.	Denominació	Nivell de protecció		
			Nivell de protecció I: No substituïbles	Nivell de protecció II: Reemplaçables	Nivell de protecció III: Substituïbles
○ 22	1	Acàcia de la Font de Ca N'Argelaguet			●
	2	Pi de Ca N'Argelaguet			●
	3	Alzina de Ca N'Argelaguet	●		
	4	Olivera de Ca N'Argelaguet	●		
	5	Lledoner de Ca N'Argelaguet	●		
	6	Alzina de la Font dels Capellans		●	
	7	Plàtans de la Font dels Gossos / Plàtans	●		
	8	Pi del Torrent de Can Deu			●
	9	Pi de Sant Vicenç de Verdors			●
	10	Àlbers de Casanoves			●
	11	Pi dels Plans de Mas Canals		●	
	12	Plàtan del torrent de la Romeua		●	
	13	Pi de Can Canya			●
	14	Roure del Bosc de Cal Berardo		●	
	15	Pi del Baixador de Castellarnau			●
	16	Àlber del torrent de Can Feu			●
	17	Pi del camp de futbol Ròmul		●	
	18	Plàtans de la Font de Can Rull	●		
	19	Àlber de la Font de Can Rull			●
	20	Garrofer de Can Romeu		●	
	21	Plàtans de la carretera de la Salut			●
	22	Roure del Pont de la Salut		●	
	23	Eucaliptus de l'Institut del Vallès			●
	24	Àlber de la Plaça del Vallès			●
	25	Teix dels Jardinetes		●	
	26	Cedre de la Pl. de Frederic Mompou	●		
	27	Lledoners de la Pl. de Frederic Mompou	●		
	28	Sequoia del carrer Jardí	●		
	29	Eucaliptus de Can Marçet			●
	30	Xiprers de l'Avinguda de Sabadell		●	
	31	Cedre de Can Quadres	●		
	32	Lledoner de l'Aero Club Sabadell	●		
	33	Pollancre de la riera de Sant Pau			●
	34	Alzina de la Font de Can Moragues		●	
	35	Til·ler de la Font de Can Moragues		●	

III. NORMATIVA

36	Pollancre de la Font de Can Moragues			●
37	Pollancre del torrent de Colobres			●
38	Alzina de Can Català		●	
39	Alzina dels Horts de Can Vilar	●		
40	Alzina del Camí de Can Vilar		●	
41	Olivera de Can Vilar		●	
42	Pi de les Tres Branques de Can Vilar	●		
43	Alzines de Togores	●		
44	Xiprers de Togores		●	
45	Roure de la Torre del Canonge		●	
46	Xiprers del Cementiri	●		
47	Roure del Camp Gros		●	
48	Pi de Can Manent			●
49	Roure de la Mina de Can Manent		●	
50	Àlbers de Can Manent			●
51	Plàtan de Can Manent		●	
52	Pi de les Quatre Besses	●		
53	Alzina de Can Domènec		●	
54	Plàtan de la Font Vella de la Salut	●		
55	Roure del camí de la Font Vella de la Salut		●	
56	Roure del Passeig de la Salut	●		
57	Pi del Santuari de la Salut			●
58	Pitòspor del Santuari de la Salut		●	
59	Lledoners de la Font Nova de la Salut		●	
60	Pi de Can Mimó			●
61	Alzina de Can Lletget	●		
62	Lledoner de Can Roqueta	●		
63	Roure de Can Piteu		●	
64	Plàtan del Torrent de Can Llobateres		●	
65	Alzina Surera de Ribatallada	●		
66	Plàtans del Torrent de Colobres	●		
67	Cedres de Can Marcet	●		
68	Palmeres Plaça Marcet		●	
69	Oliveres de la Salut	●		
70	Xiprers de la Salut		●	
71	Arbres del pati d'illa delimitada pels carrers de Montserrat, Casablanques, l'Espirall i Sant Pau			●

Art 53.- Regulació de la intervenció

En qualsevol dels tres nivells de protecció definits, s'haurà de garantir per als elements protegits:

- L'estat fitosanitari (tractament)
- L'estat nutricional (rec, adobat i esmenes)
- L'estat estructural (poda i sustentabilitat)
- L'estat de seguretat (incendis,...)

El seguiment i la cura dels arbres recollits en aquest pla especial, és un deure d'obligat compliment per als propietaris de les finques on es localitzen.

L'incompliment d'aquesta obligació facultarà a l'Ajuntament per a l'execució subsidiària del tractament que es consideri necessari, en el benentès de què les despeses aniran a càrrec de la propietat.

Es prohibeix, amb caràcter general, per el conjunt d'elements botànics recollits en aquest catàleg:

Qualsevol actuació directa sobre l'exemplar que pugui arribar a afectar-lo negativament:

- podes indiscriminades o fora de temporada
- tala d'arrels
- danys a l'escorça
- perforació per fixació d'elements
- qualsevol altre intervenció que pugui considerar-se perjudicial per al desenvolupament de l'arbre

Qualsevol intervenció sobre l'entorn en què s'emplaça:

- moviments de terres (descalçament d'arrels, soterrament de la soca,...)
- abocament de productes nocius
- pas d'instal·lacions en l'àmbit aeri de protecció de l'element (constituït per l'envolvent que recull la copa de l'arbre amb un radi de protecció resultant de sumar el radi de la copa més 3 metres)
- qualsevol altre intervenció que pugui considerar-se perjudicial per al desenvolupament de l'arbre

III. NORMATIVA

Art 54.- Fonts, mines, recs i sèquies

Recullen un conjunt d'elements que, tot i el seu indubtable component natural, es caracteritzen pel fet que ha estat l'activitat humana que els ha acabant creant o si més no donant forma.

El seu valor rau més en el seu aspecte antropològic que natural, tot i que requereixen per a la seva existència d'un element natural com és l'aigua.

Dintre d'aquest grup es protegeixen els següents eIMA:

Identif.	Núm.	Denominació
 22	1	Font dels Plàtans (Font dels Gossos)
	2	Font de la Teula
	3	Font del Corró
	4	Font del Molí d'en Mornau
	5	Font del Socaire (Sant Jaume)
	6	Font del Roc del Socaire (La Figuera)
	7	Font de Jonqueres (Can Salvi)
	8	Mines del Pigat
	9	Font del Verdum
	10	Font dels Gitanos
	11	Font del Sant
	12	Font de l'horta de Can Puiggener (Font del Fruiterar)
	13	Font dels Degotalls
	15	Font de la Roca
	16	Font del Pi
	17	Font del Quimet
	18	Font de Gotelles
	19	Font de la Moreria
	20	Font dels Capellans
	21	Font del Sifó
	22	Font i bassa de Ca N'Argelaguet
	24	Font de Can Rull
	25	Font i bassa de Can Moragues
	26	Font de la Tosca
	27	Font de Can Pagès
	28	Mina del Feu
	29	Font i bassa de la Torre del Canonge
	30	Mina de Can Manent
	31	Font Vella de la Salut

III. NORMATIVA

32	Mina de Can Mimó
33	Mina de Can Fadó
34	Mina de Can Lletget
35	Mina de Ca N'Hereu
36	Mina de Gotelles
37	Mina de Ca La Paula
38	Mina de Ribatallada
40	Font del Patufet
41	Font del Suro
42/624	Sèquia Monar
43	Sèquia Romau
44	Sèquia de Sant Pau
45	Font del Canyar
46	Sèquia de Can Garriga i Can Pagès

Art 55.- Règim aplicable

S'estableixen per a les fonts, mines, recs i sèquies, identificades al plànol normatiu (P-2) les següents condicions:

- es prohibeix modificar els seus elements constitutius i el seu entorn, així com qualsevol alteració injustificada del seu traçat, cabal i qualitat biològica.
- es potenciarà la restauració dels elements protegits actualment malmesos o que hagin sofert algun procés de degradació
- es potenciarà l'estudi i difusió de l'existència d'aquests elements vinculats al medi natural.

4. Instruments de gestió i de suport

Art 56.- Ajuts i beneficis fiscals

Els propietaris de finques privades incloses total o parcialment en un espai d'interès mediambiental (EIMA), així com els propietaris d'elements integrants del patrimoni natural (eIMA) tot i no trobar-se inclosos en una àrea de protecció, podran sol·licitar una reducció en el pagament de la contribució rústica o urbana, segons correspongui, sempre i quan, s'expressi i justifiqui el seu compromís així com els mecanismes a adoptar, de protecció, conservació i millora del bé patrimonial.

De manera paral·lela a la tramitació d'aquest document, s'iniciaran els tràmits per a procedir a incorporar aquest aspecte a les Ordenances fiscals, per part de l'Ajuntament.

5. Procediment administratiu i tramitació de llicències

Art. 57.- Procediment administratiu i tramitació de llicències en elements recollits com a Patrimoni Mediambiental

S'atendrà a l'establert amb caràcter general per als béns protegits als art. 21 al 23 i corresponents.

C. CAPÍTOL TERCER: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI ARQUEOLÒGIC.

1. Identificació, definició i àmbit dels components del patrimoni arqueològic i paleontològic

1.1. Objecte, contingut i interpretació del pla especial en els seus aspectes arqueològics i paleontològics.

Art 58.- Objecte

Es objecte del pla especial, en la seva vessant arqueològica i paleontològica:

- Identificar, regular la intervenció i protegir si s'escau, els béns mobles i immobles d'interès, susceptibles d'estudi amb metodologia arqueològica, paleontològica o geològica sigui quina sigui la seva datació i cronologia
- Identificar els àmbits d'expectativa arqueològica on existeixin indicis racionals per evidències materials, antecedents històrics o altres, que permetin suposar l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques al subsòl.
- Delimitar i regular la intervenció en els Espais d'Expectativa Arqueològica on són procedents les intervencions preventives amb anterioritat a la transformació del sòl i a l'edificació.
- Possibilitar sense apriorismes conservacionistes i amb una certa independència de la hipòtesis de reutilització física futura, la recerca científica i la documentació del patrimoni històric (estructures físiques i processos socials).
- Fomentar la recuperació física, la consolidació i l'adequació museològica dels béns mobles i immobles d'interès que estiguin en prou bon estat de conservació per a permetre intervencions restauradores tècnicament nítides.
- Fomentar el manteniment, i la integració creativa en el context urbà i paisatgístic dels conjunts de gran d'interès en prou bon estat de conservació, sempre que permetin enriquir, in situ, la comprensió del contradictori procés històric de formació espacial del lloc, sense arribar a la banalització temàtica.

Art 59.- Criteris

Són criteris del pla especial en la seva vessant arqueològica i paleontològica, els següents:

- La funció científica del patrimoni arqueològic i paleontològic (com a conjunt dels béns mobles i immobles que poden ser objecte d'estudis que precisen d'una metodologia arqueològica o paleontològica), però també social i cultural en tant que la seva recuperació, consolidació, adequació i relació amb el context (ja sigui in situ, o en centres especialitzats, ja sigui mitjançant l'acció dels particulars o per l'actuació pública) permeten el gaudi i la instrucció del conjunt dels ciutadans sobre la història del lloc i les seves estructures físiques i socials.
- La integració des del punt de vista urbanístic del patrimoni arqueològic – tot i la seva especificitat científica i jurídica- en el marc més general del Patrimoni històric en estreta relació amb el Patrimoni arquitectònic, i amb el Patrimoni paisatgístic generat per la interacció de l'home i el medi natural.
- La necessitat d'actuar amb el patrimoni arqueològic, mitjançant intervencions preventives, convenientment programades des del planejament de desenvolupament, els estudis d'impacte ambiental o des de la regulació de la intervenció en el projectes d'edificació, amb anterioritat a la definitiva transformació urbanística i infraestructural del sòl, més enllà de les intervencions de recerca programades des dels diferents àmbits acadèmics i científics i de les intervencions d'urgència desenvolupades d'ofici per l'administració en el cas de troballes fortuïtes i descobriments imprevistos.
- La concreció d'aquesta intervenció preventiva, per part del promotor de la transformació, en un estudi històric–arqueològic, sobre el bé patrimonial i la incidència previsible de les obres o instal·lacions, que serà informat per l'administració per tal de definir les polítiques d'actuació arqueològica.
- L'adequació de les polítiques d'intervenció segons la rellevància de les restes o la seva significació històrica, de manera que contemplin des d'un simple seguiment i documentació efectuats pels serveis tècnics municipals o pel promotor, fins al cas més singular d'una excavació sistemàtica segons un projecte arqueològic.

III. NORMATIVA

- L'orientació mitjançant les conclusions definitives de la recerca, de les condicions finals d'ordenació d'un sector, de les mesures correctores de l'impacte d'una infraestructura o de la disposició final de l'ordenació de volums d'una edificació, en atenció als criteris establerts al present Pla Especial.
- La compensació dels particulars afectats singularment, d'acord amb els criteris de la Llei d'Expropiació Forçosa i de la Llei del Règim del Sòl i Valoracions, sempre que no sigui possible delimitar urbanísticament un àmbit de repartiment de beneficis i càrregues.
- La conveniència de destinar la reserva de l'1% cultural, d'obres públiques o d'infraestructura, que afectin béns d'interès del patrimoni històric, als treballs de conservació i manteniment dels mateixos i del seu entorn paisatgístic.
- La incorporació, segons la legislació vigent, dels béns mobles i les parts extretes de béns immobles, en el sistema de museus.
- La integració dels béns immobles conservats in situ, en els programes de senyalització i visita del museu d'història a cel obert de la ciutat.
- L'establiment de convenis promotor-administració local-Generalitat per a aquells casos en què la rellevància de les restes, la significació històrica de l'espai a protegir, o els resultats dels sondeigs, requereixin de l'execució d'un projecte arqueològic.

1.2. Components del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Art 60.- Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA)

Es recullen dintre d'aquesta categoria aquelles àrees amb expectatives arqueològiques que, a data 2005 i, un cop revisades i actualitzades les llistes de partida incloses en la memòria, s'han reduït a un total de 62 EEA. La delimitació d'aquestes zones respon a l'existència de:

Punts o jaciments dels quals es preserven restes arqueològiques en el subsòl.

Restes arqueològiques en superfície, fonts orals de troballes, significació de les restes excavades per l'entorn, etc.

Emplaçaments d'antics edificis o altres tipus d'instal·lacions i d'estructures d'interès històric: indústries, habitatges, vials, recs, explotacions agropecuàries, etc.

S'estableixen com a Espais d'Expectativa Arqueològica els següents entorns, identificats gràficament al plànol P-4:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Sant Julià d'Altura
	2	Serra de Ca N'Ustrell
	3	Can Deu
	4	Mas Canals
	5	Castellarnau
	6	Can Coniller Vell
	7	Serra de Pedralba
	9	Serrat de Can Llong
	10	Can Rull
	11	Can Feu
	12	Can Marcet - Can Planas
	13	Can Llobet
	14	Sant Pau de Riu-Sec - Camp d'Aviació
	15	Carrers d'Espronceda - Goya
	16	Molí d'en Galí
	17	Can Moragues
	18	Can Garriga
	19	Mas Baiona

III. NORMATIVA

20	Molí de l'Oriac
21	Molí d'en Font
22	Serra de Can Borgonyó
23	Carrer de Francesc Layret
24	Creu Alta - Vapor de Cal Tous
25	Sant Vicenç de Jonqueres - Collsalarca
26	Can Puiggener
27	Camí de Togores - Molí de l'Amat
28	Torre del Canonge
29	Can Manent - Can Domènec
30	El Fruiterar
31	Taulí
32	Camí de la Tintoreria Castelló
33	Via Romana - Gual del Molí d'en Torrella
34	Castell d'Arrahona
35	Els Corral Vells
36	La Salut
37	Sant Nicolau - Ca N'Ermengol
38	Can Manent
39	Ca N'Alzina
40	Can Mimó
41	Can Viloca
42	Horta Vella - Nois Buxó - Molí Xic
43	Molí d'en Fontanet
44	Horta del Romau
45	Can Fadó Vell
46	Can Lletget
47	Can Roqueta - Can Piteu - Torre-Tomeu
48	Sant Oleguer
49	Auxiliar Industrial Sabadellense
50	Centre històric
52	Molí de les Tres Creus
53	Joan B. Amade - La Farinera
54	Vapor de Joan Comerma
55	Vapor d'en Cusidó

III. NORMATIVA

56	Miquel Cladellas
58	Vapor Buxeda Nou - Jeroni Gibert
59	Vapor de Ca l'Escardat
61	Vapor d'en Joaquim Arimon
62	Vapor de Cal Borni Duch
63	Vapor Fills d'Esteve Serra
64	Vapor de Cal Seydoux
65	Carrer Major de la Creu Alta
66	Sèquia Monar

Art 61.- Altres elements de protecció arqueològica

Es tracta de conjunts edificats amb interès arqueològic i que apareixen identificats gràficament al plànol P-4. Són els següents:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Ca n'Argelaguet
	2	Ca n'Ustrell
	3	Can Togores
	4	Can Vilar
	5	Granja del Pas
	6	Masia de Sant Pau
	7	Can Llong
	8	Ca n'Oriach
	9	Can Pagés
	10	Molí de l'Oriach
	11	Molí d'en Mornau
	12	Molí Xic
	13	Molí de sant Oleguer
	14	Molí d'en Torrella
	15	Vapor Buxeda Vell
	16	Vapor d'en Codina
	17	Fàbrica Sallarés Deu
	18	Fàbrica Sampere
	19	Vapor d'en Pissit

III. NORMATIVA

20	Vapor d'en Badia
21	Vapor de la O
22	Vapor cremat
23	Vapor de Ca la Daniela
24	Fàbrica del Sec
25	Vapor Montllor
26	Fàbrica Llagostera - Sampera (Cal Llagostera)
27	Ca l'Estruch
28	Vapor Llonch

Art 62.- Jaciments arqueològics

S'identifiquen com a jaciments totes les intervencions arqueològiques realitzades que disposen d'una localització concreta.

Apareixen inventariats en aquest catàleg només aquells jaciments en els que s'ha efectuat una intervenció positiva, és a dir, aquells en què s'ha realitzat una troballa arqueològica, tot i que per a la confecció dels EEA s'ha partit del conjunt de jaciments, sense discriminar les campanyes positives de les negatives i a fi de poder definir sistemàticament les àrees d'expectativa.

Art 63.- Punts de troballes paleontològiques

Es recullen com a punts de troballes paleontològiques, les extraccions pertanyents al substrat de l'època quaternària amb els nivells subjacents del Miocè, que contenen restes fossilitzades de fauna i vegetació.

S'identifiquen els següents jaciments paleontològics:

Identif.	Núm.	Denominació
	1	Riutort
	2	La Salut
	3	Destil.leria Costa
	4	Serra d'en Cameró
	5	Cementiri
	6	Fàbrica Buixó
	7	Sant Nicolau

III. NORMATIVA

8	Túnel FFCC Generalitat
9	Carrer Gurrea
10	Torre-Romeu
11	Can Grau
12	Arrahona Tèxtil SA – I
13	Arrahona Tèxtil SA – II
14	Fàbrica Marçet
15	Indústries Casablanques
16	Fàbrica Cuadras
17	Sant Oleguer
18	Can Roqueta 1
19	Can Roqueta 2
20	Riu Ripoll
21	Fàbrica Fochs
22	Encreuament carreteres de Barcelona i Santa Perpètua
23	Material de localització indeterminada recollit sota la denominació "subsòl de Sabadell"

2. Criteris de protecció

Art 64.- Categories de l'EEA

En atenció a la probabilitat de localització de restes arqueològiques, els EEA es classifiquen en dues categories:

- Espai d'àmplia expectativa arqueològica
- Espai de mínima expectativa arqueològica

A la fitxa de protecció i intervenció (fitxa D2 / valor arqueològic) s'indica, per a cada bé catalogat inclòs en un espai de protecció arqueològica, així com per a cada EEA, la seva denominació, descripció i categoria.

Art 65.- Nivells de protecció i aplicació de la Llei de Patrimoni Cultural Català

El present pla especial estableix tres nivells de protecció:

- Nivell de protecció sistemàtica, es defineix en aquells àmbits en què es disposa de suficient documentació i coneixement històrics per a programar una intervenció arqueològica exhaustiva, amb força probabilitats de localització de restes. La protecció sistemàtica comporta l'actuació sobre aquest espai, seguint el tipus d'intervenció arqueològica definit específicament a la fitxa de protecció de cada bé catalogat.

- Nivell de protecció preventiva i documental, es proposa per a aquells espais en què els indicis arqueològics són febles, bé perquè han estat molt afectats des del punt de vista urbanístic o bé perquè ha estat exhaurit el seu potencial arqueològic, per la mateixa dinàmica investigadora.

- Nivell de protecció paleontològica, s'aplica en aquells casos en què s'han localitzat troballes paleontològiques.

En aplicació de la Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català els béns catalogats amb valor arqueològic es classifiquen en:

- Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN)
- Béns Cultural d'Interès Local (BCIL)
- Altres béns

III. NORMATIVA

A la fitxa de protecció i intervenció (fitxa D2 / valor arqueològic) es fixa, per a cada bé catalogat inclòs en un espai de protecció arqueològica, així com per a cada EEA, el seu nivell de protecció i la seva categoria de protecció en atenció a la Llei 9/1993.

Art 66.- Regulació de la intervenció

La intervenció, en béns catalogats amb protecció arqueològica, així com en àmbits inclosos en Espais d'Expectativa Arqueològica, pot comportar, un cop analitzades les conclusions definitives de la recerca, la reorientació de les condicions finals d'ordenació d'un sector, o de les mesures correctores de l'impacte d'una infraestructura o de la disposició final de l'ordenació de volums d'una edificació, en atenció als criteris establerts a l'art. 11.

En qualsevol cas i, en aquells supòsits en què no sigui possible garantir els aprofitaments previstos pel planejament vigent, es compensarà, als afectats singularment, d'acord amb els criteris de la Llei d'Expropiació Forçosa i de la Llei del Règim del Sòl i Valoracions, sempre que no sigui possible delimitar urbanísticament un àmbit de repartiment de beneficis i càrregues.

3. Tipus d'intervenció arqueològica

Art 67.- Identificació dels tipus d'intervenció arqueològica

La proposta d'intervenció arqueològica a efectuar en cada espai de protecció pot ser de tres tipus:

- de documentació
- de prospecció
- d'excavació

A la fitxa de protecció i intervenció (fitxa D2 / valor arqueològic) es regula, per a cada bé catalogat inclòs en un espai de protecció arqueològica, així com per a cada EEA, els tipus d'intervenció arqueològica a realitzar i una descripció més detallada dels treballs en què ha de consistir aquesta intervenció.

Art 68.- Combinacions d'actuacions

Per a cada bé recollit al catàleg, es determina una combinació d'actuacions o seqüència d'intervencions a efectuar, especificades a la fitxa de protecció de cada element i que es determinen en funció dels antecedents de la intervenció, del grau d'exhauriment del jaciment, dels tipus d'indicis, del grau de coneixement del sector, etc.

Les seqüències d'actuacions fixades poden ser de dos tipus:

- Prospecció - excavació
- Documentació - prospecció – excavació.

La introducció en el procés d'un pas previ de documentació es preveu per a aquells casos en els què la manca de coneixement de l'element, fa necessària una intervenció prèvia de reconeixement, a fi de determinar les actuacions posteriors a efectuar.

Art 69.- Intervenció de documentació arqueològica.

Es preveu, no només per a l'estudi de les restes del subsòl, sinó també per a totes aquelles restes amb valor històric i/o arqueològic, construïdes per damunt de la cota zero i susceptibles de ser analitzades mitjançant una metodologia arqueològica.

La intervenció de documentació suposa: l'estudi de paraments, l'anàlisi de fases constructives, l'estudi i determinació de la funció dels espais construïts, la documentació i inventari dels elements decoratius (pintures, esgrafiats, enrajolats, etc.), la identificació i documentació dels béns mobles i altres materials que formen part de l'estructura construïda i totes aquelles altres actuacions que es considerin oportunes, en funció de la naturalesa del bé objecte d'estudi.

Art 70.- Intervenció de prospecció

Es preveu la intervenció de prospecció, ja sigui superficial o en profunditat, per a la localització, identificació i interpretació dels indicis i de les restes d'activitats humanes en un període i espai determinats.

Aquest tipus d'intervenció pot permetre el coneixement de la quantitat, localització i característiques dels possibles jaciments, funcionalitat, tipus d'ocupació..., la localització i l'estudi de restes arqueològiques en superfície, d'estructures soterrades, de traces d'antigues parcel·lacions, etc.

El seguiment arqueològic en les obres d'edificació es considera una modalitat pròpia de la intervenció de prospecció. L'arqueòleg encarregat del seguiment tindrà la potestat d'aturar –sota l'empara del Servei d'Arqueologia de la Generalitat -, en el lloc que determini, les obres d'excavació.

Art 71.- Intervenció d'excavació sistemàtica del subsòl

S'entén per excavació aquella disciplina arqueològica que, mitjançant un mètode i un conjunt de tècniques específiques, permet recuperar els objectes i les restes del passat.

III. NORMATIVA

En el moment de redactar aquest pla especial, es contempen dues modalitats d'intervenció arqueològica o paleontològica, en funció de les causes que provoquen l'execució:

- Les que es duen a terme en el marc d'un projecte d'investigació
- La resta, que poden ser de dos tipus:
 - preventives
 - d'urgència

En funció del seu abast i, segons el Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, es classifiquen en:

- *Excavacions*: remocions en la superfície, en el subsòl o en medis subaquàtics amb la finalitat de descobrir i investigar sistemàticament tota classe de restes arqueològiques o paleontològiques.
- *Prospeccions*: exploracions superficials, del subsòl o en medis subaquàtics, sense remoció de terrenys i amb recollida o no de materials arqueològics o paleontològics, dirigides a la localització i l'estudi de dades per la detecció de vestigis.
- *Controls*: tasques de vigilància i, en determinats casos, de coordinació d'obres o treballs que puguin afectar restes arqueològiques o paleontològiques, incloses les neteges dels jaciments
- *Mostreigs*: extraccions de mostres que poden incloure remoció de terreny o recollida de materials.
- *Documentació gràfica i plàstica*: intervencions dirigides a l'obtenció d'informació gràfica de jaciments arqueològics o paleontològics.
- *Consolidació, restauració i adequació*: intervencions que tenen per objecte la conservació i manteniment o l'adequació per a la visita pública dels jaciments arqueològics o paleontològics.

4. Tipus d'intervenció paleontològica

Art 72.- Identificació dels tipus d'intervenció paleontològica

La protecció d'aquestes localitzacions paleontològiques segueix les mateixes pautes que els espais de protecció arqueològica (Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural, art. 1, 18 i 49.1, entre d'altres), si bé la intervenció paleontològica acostuma a produir-se en actuacions en profunditat, tot i que les restes fòssils poden aparèixer, segons l'estratigrafia geològica i la microtectònica dels diferents sectors del terme, a qualsevol fondària, fins i tot a cel obert.

5. Instruments de gestió i suport

Art 73.- Actuació enfront les troballes fortuïtes

El patrimoni arqueològic local és susceptible d'incrementar-se amb noves troballes, amb l'aparició fortuïta de restes i de descobriments imprevistos. L'actuació enfront aquestes troballes està prevista i regulada per la legislació vigent (Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català), de manera que, si durant l'execució d'unes obres es localitzen restes arqueològiques, el promotor o la direcció facultativa de l'obra han de paralitzar immediatament els treballs, han de prendre les mesures necessàries per a la seva protecció i n'han de comunicar el seu descobriment al Departament de Cultura, el qual ha de traslladar la notificació a l'Ajuntament.

A partir d'aquest moment, l'Administració disposarà de vint dies per a efectuar-ne la valoració i decidir el tipus d'intervenció que cal emprendre.

La suspensió dels treballs de l'obra s'efectuarà sense dret a indemnització, i l'administració del govern català ha de resoldre en favor de la continuació de l'obra o de la incoació de les restes com a bé catalogat, en el termini màxim de dos mesos.

Art 74.- Ajuts i beneficis fiscals

En el cas d'actuacions en Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN), es preveu la col·laboració en el finançament del projecte, del Departament de Cultura, en els termes establerts per la Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català.

Per a les intervencions, en Espais d'Expectativa Arqueològica, amb categoria de BCIL o altres béns integrants del Patrimoni Cultural es preveu un cofinançament entre Administració local i Generalitat.

És així que es proposa tramitar com a conseqüència de l'aprovació d'aquest pla especial, una modificació puntual de l'Ordenança fiscal, a fi d'incorporar l'exempció total o parcial de la taxa corresponent a l'atorgament de llicència, en funció dels costos de la intervenció arqueològica.

III. NORMATIVA

Respecte del patrimoni arqueològic, en els casos que els propietaris o els promotors assumeixen al seu càrrec les obres i despeses de prospecció arqueològica, efectuada pels privats sota la coordinació del Museu d'Història de Sabadell i d'acord amb els corresponents permisos del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya l'Ajuntament col·laborarà a sufragar el cost que hagi suposat per al particular fer front a aquestes despeses, que hauran de ser acreditades pels tècnics arqueòlegs que hagin portat a terme la intervenció.

La quantia d'aquesta col·laboració s'establirà en cada cas en funció dels costos totals de l'obra que hagi motivat la possibilitat d'intervenció arqueològica, sota un criteri de contribuir a sufragar amb més intensitat aquelles intervencions que en termes de cost signifiquin un percentatge major en relació als totals costos de l'obra, i per tant siguin més difícils d'absorbir pel particular. Tanmateix, s'estableix també un límit màxim de l'ajut, que es fixa en el 50% dels costos en les obres d'una certa envergadura, i en el 80% en les obres de menor entitat (obra nova de fins a tres habitatges o locals, i reformes o rehabilitacions). El fet que aquest darrer percentatge es fixi per sobre del 50% del cost es justifica perquè es tracta d'una activitat portada a terme pel privat però purament en interès públic, que pot ser particularment onerosa en el cas d'obres particulars o petites promocions.

L'atorgament de subvencions per part de l'Ajuntament als particulars que hagin sufragat despeses per intervencions arqueològiques sobre sòl privat efectuades en ocasió de l'enderroc, construcció, reforma o rehabilitació d'una edificació quedaran regulades de la següent manera:

a.- En el moment de l'atorgament de la corresponent llicència d'obra, l'Ajuntament farà constar que l'obra es troba inclosa en una zona d'expectativa arqueològica i que el propietari o el promotor hauran de realitzar al seu càrrec la intervenció arqueològica pertinent, explicitant simultàniament el dret a percebre una subvenció d'acord amb les presents bases.

b.- Per a l'execució de la intervenció arqueològica, el Servei de Cultura de l'Ajuntament i el Museu d'Història de Sabadell, mitjançant els tècnics corresponents, assessorarà els promotors o propietaris, coordinarà les accions a dur a terme i tramitarà els corresponents permisos al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

III. NORMATIVA

c.- Els promotors o propietaris, una vegada portada a terme la intervenció arqueològica i costejades les despeses que aquesta hagi generat, podran sol·licitar la subvenció corresponent al Servei de Cultura de l'Ajuntament, i hauran d'acompanyar a la sol·licitud la documentació següent:

- factures que hagi originat la intervenció arqueològica, amb constància de que han estat abonades.
- memòria de la recerca arqueològica o, si aquesta encara no hagués estat emesa, informe tècnic de la direcció dels treballs arqueològics on s'especifiquin els diversos aspectes de la intervenció (metodologia, resultats, etc.).

Tanmateix, els serveis tècnics municipals podran sol·licitar l'aportació de la documentació complementària que creguin adient per a una millor resolució de la sol·licitud.

d.- S'estableix un període de presentació de sol·licituds que va de l'1 de gener al 30 de setembre. Les subvencions s'atorgaran durant l'últim trimestre de l'any, a la vista de les sol·licituds que hagin estat presentades durant l'exercici. En cap cas s'admetran sol·licituds que es refereixin a actuacions de més d'un any d'antiguitat.

e.- La documentació presentada serà informada i conformada pel Servei de Cultura i el Museu d'Història de Sabadell, així com pel Servei d'Urbanisme, els quals proposaran a l'òrgan municipal competent, l'atorgament de la subvenció per la quantia que resulti de l'aplicació dels criteris establerts en les bases següents, o bé la seva denegació, prèvia audiència de l'interessat, per no concórrer algun dels requisits establerts en aquest Pla Especial.

f.- La quantia de cada ajut s'establirà discrecionalment per l'Ajuntament, en funció dels costos acreditats de la intervenció arqueològica amb un criteri de proporcionalitat inversa respecte del pressupost de la llicència d'obres, i sempre en funció de les disponibilitats pressupostàries de l'exercici.

III. NORMATIVA

g.- En qualsevol cas, la quantia de l'ajut no superarà els límits màxims següents:

a) el 80% dels costos acreditats per la intervenció arqueològica en:

- obra nova de fins a tres habitatges o locals
- reforma o rehabilitació d'habitatges, locals comercials o naus industrials.

b) el 50% dels costos acreditats per la intervenció arqueològica en:

- obra nova de més de tres habitatges o locals
- obra nova de nau industrial.

h.- L'òrgan municipal competent resoldrà la sol·licitud en el termini màxim de tres mesos a comptar des de l'entrada de la documentació completa en el registre.

i.- Al temps de rebre la quantia aprovada, el beneficiari de la subvenció signarà carta de pagament on consti l'acceptació de la subvenció en els termes en que hagi estat atorgada.

j.- Les subvencions s'atorgaran en el marc de la normativa general reguladora de la concessió de subvencions aprovada per l'Ajuntament, que serà aplicable, juntament amb el Reglament d'Obres, Activitats i Serveis dels Ens Locals, a tots aquells aspectes no regulats en el present Pla Especial.

6. Procediment administratiu i tramitació

Art 75.- Gestió dels béns arqueològics i dels elements emergents

El patrimoni arqueològic local ha de ser preservat, estudiat, conservat i divulgat mitjançant l'aplicació i la gestió administratives, principalment dels Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA) i mitjançant el desplegament normatiu i jurídic del present Pla Especial.

Les sol·licituds de llicència d'obres en àrees d'expectativa arqueològica hauran d'anar acompanyades dels pertinents estudis arqueològics o si s'escau del programa d'intervenció arqueològica, així com d'un pressupost orientatiu de la intervenció a realitzar, confeccionat per un arqueòleg o empresa d'arqueologia, seguint allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català, així com l'establert per l'article 69 de l'Ordenança de tramitació dels expedients urbanístics i d'activitats.

En cas de no adjuntar-se aquesta documentació i, en virtut de l'article 11 de l'Ordenança de tramitació, no s'entendrà iniciada la tramitació de l'expedient a tots els efectes.

L'Ajuntament haurà d'analitzar i valorar aquests estudis previs a fi d'avaluar el tipus d'intervenció a realitzar.

En cas d'aprovació dels estudis presentats s'iniciarà la tramitació del Permís d'intervenció arqueològica. Per aquesta primera fase es preveu una durada d'un mes, a comptar des de la data d'inici de l'expedient.

En cas de detectar-se deficiències en la documentació presentada es requerirà a la persona interessada per tal que, en el termini de 10 dies hàbils rectifiqui o completi el document presentat. Passats aquests dies i, en virtut de l'art. 11 de l'Ordenança de tramitació haurà d'iniciar-se novament l'expedient, no conservant-se la documentació entregada.

Un cop obtingut el permís d'intervenció es realitzaran els treballs arqueològics especificats als estudis previs, sota el control d'un arqueòleg. A partir de la intervenció efectuada es redactarà i presentarà un informe preliminar que incorpori la valoració patrimonial de les restes localitzades així com la documentació dels elements objecte d'estudi.

III. NORMATIVA

A continuació, es procedirà a visitar, per part dels serveis tècnics municipals, l'element en estudi.

L'Ajuntament o la Generalitat, segons s'escaigui valoraran les conclusions de l'informe, de manera que, en funció del valor de l'element arqueològic efectuaran: propostes de conservació i musealització i/o l'atorgament de la llicència d'obres.

El termini per a la resolució de la sol·licitud de llicència urbanística serà de dos mesos quan la presentació de l'informe dels estudis arqueològics, es realitzi dintre del primer mes de tramitació (s'assimilarà a una llicència d'obres majors, en virtut de l'article 82.d de l'Ordenança de Tramitació). Si es supera aquest termini, es comptabilitzarà un mes més a partir de la data d'entrada de l'informe arqueològic.

En cas de què les conclusions de l'informe aconsellin algun tipus d'intervenció no compatible amb el projecte presentat, aquest haurà de ser modificat a fi d'incorporar els aspectes arqueològics que resultin de l'estudi de l'element, fins al punt de modificar el planejament si resulta necessari, així com modificar el pla especial de protecció a fi d'incorporar els elements objecte de l'estudi.

A banda del procediment administratiu descrit i, en virtut de l'article 7.1. del Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, les persones o entitats que pretenguin realitzar una intervenció arqueològica o paleontològica hauran de sol·licitar autorització a la Direcció General del Patrimoni Cultural, sol·licitud que s'haurà de presentar almenys dos mesos abans de la data prevista per a l'inici dels treballs.

En àrees d'expectativa arqueològica definides com Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA), es proposa el següent model de procediment administratiu, que per la seva especificitat complementa a allò regulat pels art. 22 i 23 sobre gestió i tramitació de llicències urbanístiques:

III. NORMATIVA

	Procés	Documentació a presentar	Agent, actor	Duració
1	Sol·licitud de llicències d'obres	- Estudis arqueològics previs o programa d'intervenció arqueològica, si s'escau - Pressupost orientatiu de la intervenció a realitzar	Realitzats per un arqueòleg o empresa d'arqueologia a càrrec de la propietat o del promotor	
2	Anàlisi i valoració dels estudis presentats		- Museu d'Història - Servei d'Urbanisme - Taula del patrimoni - Generalitat de Catalunya	
3	en cas de: A. Aprovació dels estudis arqueològics: - Informe favorable per a la concessió de la llicència. (Finalitza el procés de tramitació) - Sol·licitud d'execució d'un projecte arqueològic: tramitació del permís d'intervenció arqueològica (Passa al punt 4) B. Necessitat de completar o modificar la documentació presentada: Reinicia al punt 1	- Sol·licitud oficial d'intervenció arqueològica o paleontològica adreçada al Departament de Cultura/Direcció General de Patrimoni Cultural/Àrea de Coneixement i Recerca de la Generalitat de Catalunya, amb la documentació annexa que es requereixi.	- Museu d'Història + Servei d'Urbanisme - Generalitat de Catalunya	Estimada: d'un mes a comptar des de la data d'inici de l'expedient.* * S'ha de tenir en compte que la sol·licitud d'autorització de la Direcció General del Patrimoni Cultural s'ha de presentar almenys dos mesos abans de la data prevista per a l'inici dels treballs.
4	Realització de la intervenció arqueològica (prospecció i/o excavació)		Realitzats per un arqueòleg o empresa d'arqueologia a càrrec de la propietat o del promotor	
5	Presentació d'un informe preliminar arqueològic un cop acabada la intervenció	Valoració patrimonial de les restes localitzades i documentades.	Arqueòleg o empresa d'arqueologia	Termini de lliurament màxim : un mes.
6	Visita dels serveis tècnics municipals i, si s'escau, de la Generalitat de Catalunya.		- Museu d'Història - Servei d'Urbanisme - Taula del patrimoni (en casos molt concrets), - Generalitat de Catalunya	
7	Avaluació de les conclusions de l'informe i si s'escau: a. Propostes de conservació i musealització b. Atorgament de la llicència d'obres		- Ajuntament - Generalitat de Catalunya	Executiva: d'un mes a comptar des de la data d'entrada de l'informe preliminar (punt 5).

D. CAPÍTOL QUART: NORMATIVA ESPECÍFICA PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

1. Identificació, definició i àmbit dels components del patrimoni arquitectònic.

Art. 76.- Objecte

1. Identificar les peces singulars d'arquitectura, enginyeria civil, o arts aplicades que destaquen per la seva excel·lència com a manufactura artística o tècnica, per l'extraordinària significació paisatgística o urbana de la seva implantació, o per la vinculació directa com escenari, catalitzador o seu de determinats fets o processos històrics rellevants per la memòria històrica de la ciutat.
2. Identificar els traçats urbans, infraestructurals i agraris, els teixits parcel·lars i edificatoris, els tipus morfològics, els sistemes estructurals i constructius, la iconografia, els oficis i els materials, les textures i els colors que o bé configuren anònimament àrees homogènies de territori de qualitat ambiental remarcable o bé permeten conèixer o evocar, fins i tot aïlladament i fragmentàriament, un determinat estadi històric de la cultura material de la ciutat.
3. Aprofundir sense apriorismes conservacionistes l'estudi monogràfic i la crítica rigorosa de les peces singulars monumentals des dels punts de vista de context urbà, valors històric - artístics, i patologies constructives per tal d'obtenir unes determinacions específiques d'intervenció, uns fonaments projectuals, i no genèriques normatives de prevenció o plantilles modèliques.
4. Aprofundir en l'estudi de la vigència i viabilitat futura de les característiques fonamentals i concretes dels teixits, els tipus, els sistemes i els oficis del paisatge urbà, i integrar desacomplexadament les condicions transformadores per a la seva supervivència contemporània. Classificar tipològicament dels elements, relacionada amb el llegat arquitectònic de la Ciutat de Sabadell.
5. Graduar i matisar, a partir d'aquest coneixement més aprofundit i concret, entre els diversos béns protegits o a l'interior de cadascun d'ells aquelles parts, oficis, o temes arquitectònics que precisen o mereixen una estricta conservació museogràfica, del simple manteniment d'unes traces, pautes, o gàlibs urbans o espaials, o de la rigorosa

documentació prèvia a la transformació o substitució, possibles i fins i tot necessàries, com a expressió d'un ampli ventall d'intervencions culturalment correctes.

6. Incloure als béns arquitectònics de nova categoria de protecció documental, abarcant béns transformats o no, on són procedents les intervencions preventives.
7. Delimitar àmbits d'actuació urbanística integrada que permetin d'una banda garantir la coherència o la complementarietat entre els béns singulars, el teixit, les noves condicions funcionals i l'espai urbà i d'altra banda la distribució de càrregues i beneficis que puguin resultar d'afectacions singulars.
8. Conceptuar com inversió en el capital fix que representa la ciutat històrica i els béns protegits les actuacions públiques i privades de manteniment, conservació i intervenció que el Pla prevegi, mitjançant la seva concreció en un programa d'actuació i la corresponent previsió pressupostària rigorosa.

Art. 77.- Criteris.

1. Valorar prioritàriament el paisatge de la ciutat històrica, el teixit abans i al mateix temps que les peces singulars, amb atenció a la presència simultània d'escapes contrastants, al concepte de recintes i espais urbans diversos, i a la memòria de les trames.
2. Preveure les interaccions indèstriables entre arquitectura històrica i caracterització formal i funcional dels espais urbans tot implicant en les polítiques de patrimoni les decisions sobre mobilitat, usos i activitats, i estratègies territorials i mediambientals.
3. Considerar la vigència futura del teixit com a prioritària front la conservació descontextualitzada de les materialitats d'unes poques peces individuals i esparses que una aproximació del planejament general més respectuosa amb la preexistència dominant hagués conservat paramètricament, sense necessitat d'una artificiosa momificació.
4. Fer del patrimoni també una qüestió d'arquitectura. Atendre a l'exigència de generar en les noves intervencions valors de patrimoni contemporani, amb la consciència simultània que no s'edifica el primer estrat ni tampoc el definitiu o irreversible.
5. Reduir el caràcter apriorístic de les prescripcions genèriques per obrir-se - tot assumint el risc que això comporta- a la capacitat de l'anàlisi concreta de la situació concreta en el marc de l'estudi històric i del projecte arquitectònic - síntesi propositiva de les contradiccions- sotmès al debat públic de les comissions municipals, les entitats i els ciutadans interessats.
6. Evitar el mimetisme falsificador, i la cada cop més nebulosa interpretació comercial dels ambigus conceptes de rehabilitació i restauració, per tal de juxtaposar a la conservació

III. NORMATIVA

atenta, lleugera, rigorosa i continuada del patrimoni en bon estat, la nítida contemporaneïtat de les reedificacions.

7. Ampliar el ventall d'actuacions científicament correctes a les actuacions rigoroses de documentació històrica i constructiva de determinades preexistències materialment obsoletes prèviament a la seva necessària substitució.
8. Articular els mecanismes de protecció de l'ambient urbà i de determinats tipus edificatoris amb les ordenances del planejament general de manera que es puguin garantir la supervivència i transmissió dels valors històrics dels teixits amb vigència funcional i espacial contemporània més enllà de la congelació artificial d'unes poques peces descontextualitzades.
9. Socialitzar el patrimoni a la vegada com a element d'identitat i vector estratègic de la ciutat futura. Integrar-lo en un projecte de la ciutat educadora - museu d'història a cel obert- per tal de fer-ne un bé cultural d'ús habitual de la població que reforci la identitat i autoestima locals, i un atractiu específic en el context regional.
10. Situar el patrimoni arquitectònic en el context urbanístic de la cultura del manteniment i la conservació del parc edificat, reforçada per les actuals reflexions sobre la sostenibilitat. Articular estretament les previsions de gestió del planejament de protecció amb els mecanismes de la disciplina urbanística per a fer un seguiment quotidià de l'estat dels béns immobles protegits, i per exigir de les propietats l'exercici de les seves responsabilitats quant a la seguretat, salubritat i ornat dels edificis.
11. Assumir des de l'administració la part corresponent per allò que excedeix el deure normal de conservació, i en condicions extremes la responsabilitat subsidiària, en tant que la catalogació d'una finca per a què la societat pugui gaudir-ne parcialment com a patrimoni públic (les peces del Museu d'Història de la Ciutat a escala natural) redistribueix una part proporcional d'aquell deure (dimensió econòmica de l'apropiació col·lectiva dels valors).
12. Situar el capítol de la protecció del patrimoni en les prioritats municipals d'una forma regular i programada, com una política activa d'inversió permanent en infraestructura cultural. Considerar el Pla de Protecció indestruïble del Programa d'actuació municipal que compromet els recursos per invertir en el capital fix que representa la ciutat històrica.

Art. 78.- Definició.

1. Són aquells elements i edificis de valor arquitectònic que reuneixen els valors descrits en l'article 1 de la Llei 9/93, o sigui, valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, ,

documental, bibliogràfic, científic o tècnic, a considerar com a rellevants en ells mateixos o en relació al sector urbà on s'emplacen.

2. Es classifiquen segons les seves característiques en Edificis i Elements. S'entén per edifici tota construcció a l'interior de la qual es pot desenvolupar algun tipus d'activitat humana. S'entén per element tota construcció ornamental, testimonial o funcional, a l'interior de la qual no es pot desenvolupar en general cap mena d'activitat humana.
3. Qualsevol actuació en els béns objecte de protecció estarà sotmesa al que disposen aquestes Normes.
4. A cadascun dels béns li correspon una fitxa de Catàleg, amb la configuració descrita en l'article 111 i en ella s'hi concreta la classificació i la protecció específica per a cada bé catalogat.
5. Per a la descripció i classificació específica de cada fitxa individual, s'utilitza un repertori conceptual que es pot agrupar en classificació tipològica, categoria del bé a protegir, tipus de intervencions, qualitats dels elements, Nivells de protecció i prescripcions de intervenció de reconeixement o manteniment estrictes dels diversos elements que configuren el bé a protegir.

Art. 79.- Tipus i història: Classificació tipològica.

1. Agrícola i traçat urbà irregular.

- a) **AGRÍCOLA RODAL:** Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament al camp, estretament relacionades amb l'activitat agrícola i ramadera. Algunes d'elles actualment donen nom a nous barris que han ocupat les seves terres.
- b) **AGRÍCOLES O ARTESANES URBANES:** Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament a les primeres traces urbanes, relacionades amb l'activitat agrícola o artesana.
- c) **TRAÇAT URBÀ IRREGULAR:** Edificacions residencials unifamiliars emplaçades originàriament al traçat medieval i irregular, amb estructura de carrers estrets.

2. Casals i habitatges unifamiliars singulars.

- a) **CASALS:** Edificacions residencials unifamiliars nobles, realitzades generalment per mestres d'obres, emplaçades al nucli urbà, originals de l'època tèxtil.
- b) **HABITATGES UNIFAMILIARS SINGULARS:** Edificacions residencials unifamiliars benestants, realitzades per mestres d'obres o arquitectes, emplaçades al nucli urbà o periurbà, de diferents èpoques.

3. Rengle i promocions d'habitatges unifamiliars.

- a) **RENGLÉ:** Conjunt d'habitatges unifamiliars obrers construïts en promoció contínua realitzats generalment per mestres d'obres, emplaçats al nucli urbà, propers a un vapor, amb ordre regular, originals de la segona meitat del s. XIX, època tèxtil.
- b) **PROMOCIÓ D'HABITATGE UNIFAMILIAR:** Conjunt d'habitatges unifamiliars obrers construïts en promoció contínua, realitzats per mestres d'obres, emplaçats al nucli urbà.

4. Habitatges Plurifamiliar i agrupacions.

- a) **HABITATGES PLURIFAMILIARS:** Edificació residencial plurifamiliar construïda en única promoció, realitzada per mestres d'obres o arquitectes, emplaçada al nucli urbà, sense coincidència de la unitat parcel·laria original amb el cos edificat, característica a partir de la segona dècada del s. XX.
- b) **AGRUPACIONS:** Conjunt format per varis blocs d'habitatge plurifamiliar configurant espais lliures, amb planejament urbanístic global, construït generalment en única promoció, realitzada per mestres d'obres o arquitectes, emplaçat a l'àrea periurbana, amb pèrdua total d'unitat parcel·laria, amb aparició original a partir de la segona meitat del s. XX.

5. Despatxos: Edificació d'ús administratiu industrial, realitzada generalment per mestre d'obres, emplaçada al nucli urbà, original a partir de la segona dècada del s. XIX, (època tèxtil).

6. Molins. Indústria d'energia hidràulica: Conjunt d'edificacions industrials anteriors al s. XIX la majoria, amb adaptacions orogràfiques i topogràfiques, emplaçades vora el curs d'aigua regular del riu Ripoll o sobre sèquies de rec de les hortes, de les que se n'obtenia aigua per regadiu o energia mitjançant la força motriu d'aquesta, per a la manufacturació específica farinera i tèxtil (batanar draps) o per manufacturació global paperera.

7. Vapors. Indústria d'energia vapor: Conjunt d'edificacions industrials de mitjans s. XIX, ubicades inicialment dins un entorn urbà pròxim a una via de comunicació ràpida, destinades a l'explotació i activitat industrial, amb obtenció d'energia mitjançant la força motriu del vapor, per manufacturació bàsicament tèxtil.

8. **Indústria d'energia Elèctrica:** Conjunt d'edificacions industrials del S. XX, ubicat inicialment dins un entorn urbà o periurbà pròxim a una via de comunicació ràpida, destinat a l'explotació i activitat industrial amb obtenció d'energia mitjançant la força motriu de l'electricitat, per manufacturació, producció o emmagatzematge.
9. **Edificis d'ús col·lectiu.**
- a) **EDIFICIS RELIGIOSOS:** Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicats indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinats al culte religiós.
 - b) **EDIFICIS EDUCATIUS:** Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicats indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinats a l'ús educatiu.
 - c) **EDIFICIS CIVILS:** Edificacions o conjunt d'edificacions d'ús col·lectiu, ubicats indistintament dins l'entorn urbà o el rodal, destinats a usos civils.
10. **Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts.** Es tracta d'elements d'obra civil, com mobiliari urbà i elements de paisatgisme urbà que per les seves característiques i valors patrimonials han de ser preservades.

Art. 80.- Qualitats dels elements.

Els béns inclosos en el Catàleg i que són, per tant, objectes patrimonials en tant que elements arquitectònics, poden tenir diverses significacions o qualitats de major rellevància per les quals han estat inclosos en aquest pla especial. Aquestes diverses qualitats es poden classificar en:

Qualitat de rellevància **ARQUITECTÒNICA**

Qualitat de rellevància **ARQUEOLÒGICA**

Qualitat de rellevància **PAISATGÍSTICA**

Qualitat de rellevància **HISTÒRICO - ARTÍSTICA** (memòria històrica)

Qualitat de rellevància **MEMÒRIA COL·LECTIVA o CULTURAL**

Qualitat de rellevància **TIPOLÒGICA**

Aquests trets diferenciadors caracteritzen l'element en concret i es recullen en la fitxa de Catàleg D1.

Art. 81.- Elements o parts d'elements sobre els que es regula la intervenció.

Es distingeixen principalment Volumetria, Façanes, Cobertes, Interiors, Espais Lliures i Entorn del Bé catalogat.

III. NORMATIVA

Es defineixen:

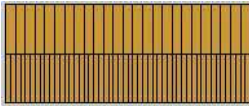
- Intervencions en la volumetria: fa referència a actuacions en l'envolvent del bé protegit, inclou tots els paraments de l'element (verticals, horitzontals, inclinats...); tant si limiten amb l'espai públic com si el defineixen des de l'espai privat.
- Intervencions en façanes: s'aplica a actuacions que incideixen en els paraments exteriors d'un bé protegit, excloent les cobertes i tant si limiten amb l'espai públic com si el defineixen des de l'espai privat.
- Intervencions en cobertes: es tracta d'actuacions que afecten als elements de cobriment d'un bé protegit.
- Intervencions en interiors: afecten parts del bé protegit recollides dintre de l'envolvent exterior de l'element, com poden ser entrades, escales, enteixinats,... i/o aspectes més generals: distribució, estructura funcional interior, disposició dels accessos,...
- Intervencions en espais lliures: fa referència a actuacions en àrees no edificables vinculades al bé catalogat i incloses dintre de l'àmbit de protecció (tot i que per alguns elements s'admet una ocupació puntual). Aquests espais lliures, en alguns casos, (generalment en elements emplaçats al rodal, tenen la consideració d'espais lliures de transició i es defineixen amb uns límits menys precisos i amb una regulació més permissiva, donat que el seu caràcter prové, no tant del propi espai verd, com del fet de entendre'l com un buit necessari per a garantir la lectura de les construccions protegides.
- Intervencions en l'entorn del bé: es defineixen com aquelles actuacions amb una localització pròxima a un element catalogat (poden trobar-se incloses o no en el seu àmbit de protecció), fet que comporta la necessitat de regular el tipus d'intervenció admissible, per la repercussió que poden tenir en el bé, així com per les relacions que s'hi poden establir.

III. NORMATIVA

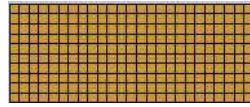
La regulació del conjunt d'intervencions admeses en els diferents apartats descrits, es concreta de forma específica per a cada bé catalogat, en la fitxa D.D.1 de *Protecció i intervenció*.

Als plànols normatius es recull la delimitació física de cada part del bé protegit amb els següents grafismes:

Volumetria + cobertes + elements interiors (especificats a la fitxa normativa):

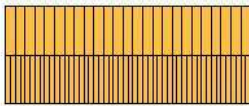

En elements amb coberta inclinada

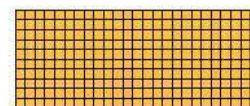

En elements amb coberta plana

Volumetria + cobertes

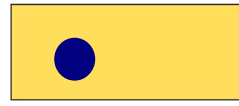

En elements amb coberta inclinada

En elements amb coberta plana

Envolvent (en el cas de protecció parcial de volumetria) / façanes + elements puntuals (en el cas de Protecció parcial puntual o de façana):

Memòria històrica - cultural:

Espais lliures:

Espais lliures

Espais lliures de transició

Entorn del bé catalogat:

Pot aparèixer també sense representació gràfica però especificat a la fitxa.

III. NORMATIVA

Els béns integrats per diferents cossos edificats o elements diferenciats (cossos principals, secundaris, annexes, espais lliures, ...) poden tenir nivells de protecció diversos que s'assignen gràficament a cada element en el plànol normatiu (cos E1, cos E2,...) i que és regulen de forma independent segons s'especifica al quadre de prescripcions (fitxa D: columna E1, columna E2,...).

No obstant l'anterior, el nivell de protecció que s'assigna a cada bé de forma genèrica a la fitxa D, és sempre el més alt dels que puguin regular el conjunt dels elements que l'integren.

2. Tipus d'intervenció.

Art. 82.- Formes d'intervenció.

Les formes d'actuació que poden realitzar-se a l'àmbit del Patrimoni Arquitectònic d'aquest Pla Especial i Catàleg es tipifiquen de la manera que es descriu a continuació. El tipus de intervenció haurà de ser degudament incorporada, descrita i justificada en la sol·licitud d'Informe Previ i de Llicència d'Obres que s'estableix com a procediment.

- a) **RESTAURACIÓ:** Es defineix *Restauració*, com el conjunt d'intervencions que tenen per objectiu prolongar l'existència d'un bé, millorant les seves condicions físiques. S'inclou, dins l'àmbit de la Restauració, els conceptes que tradicionalment s'han tractat de manera separada com els de *Manteniment*, *Consolidació* i *Restauració*. La restauració és, doncs, aquella intervenció física que té per objecte les obres de:
- **Manteniment** per tal de conservar l'element protegit en condicions de salubritat i ornat, sense alterar la seva estructura i distribució ni ocultar o modificar valors constructius o morfològics. Es consideren d'aquest tipus, les reparacions eventuais de tots aquells elements que estiguin en mal estat o hagin deixat de complir la seva funció (cobertes, baixants, instal·lacions sanitàries, etc.) i les obres d'estricta manteniment (arrebossats, pintats, neteges de façana, etc.).
 - **Consolidació**, per tal de reforçar o substituir elements deteriorats, a fi d'assegurar l'estabilitat i seguretat de l'edifici i el manteniment de les seves condicions bàsiques d'ús, amb possibles modificacions menors de la seva estructura.
 - Les obres pròpiament dites de **Restauració**, per tal de restituir un bé catalogat o parts d'aquest, a les seves condicions o estat original, comprenent a més, obres de consolidació o demolició parcial, justificades per la restauració, tot fent una lectura històrica de les diverses etapes de l'element.
- b) **REHABILITACIÓ:** El present Pla defineix Rehabilitació com el conjunt de intervencions físiques que tenen per objectiu l'adequació, millora o actualització de les condicions d'habitabilitat, amb el manteniment de les característiques tipològiques de l'element,

III. NORMATIVA

tot i incorporar nous possibles usos. Inclou els conceptes de *Modernització*, de *Reutilització* i *Reestructuració*:

- **Modernització:** Millora de les condicions d'habitabilitat d'un edifici o d'una part dels seus locals, mitjançant la substitució o modernització de les seves instal·lacions, i, fins i tot, la redistribució del seu espai interior, tot mantenint les seves característiques morfològiques.
 - **Reutilització:** Adequació del bé protegit a uns usos més actuals i/o a les necessitats col·lectives. Destinació del bé a un altre ús, que en faci viable el manteniment i la gestió de l'element.
 - **Reestructuració:** Transformació a adequació de l'espai interior de l'edificació, afectant als elements estructurals, causant alteracions en la seva morfologia. La *reestructuració* pot ser total o parcial, en funció del nivell d'afectació i buidat del seu interior, però, en tot cas, no afecta les façanes.
- c) **DECONSTRUCCIÓ:** Es defineix *Deconstrucció*, com les intervencions físiques d'enderroc i demolició o substitució, total o parcial, de les edificacions catalogades on es contempli aquesta possibilitat. Prèviament es procedirà a la documentació exhaustiva de l'element sobre el que s'actua.
- d) **OBRA NOVA:** Es defineix *Obra Nova* com les intervencions físiques que tenen per objecte les construccions de nova planta, sobre solars buits existents dins de peces considerades com a béns patrimonials o adjacents a peces catalogades, quan la seva fitxa així ho estableixi. També es consideren *Obra Nova*, les noves edificacions que es construeixin sobre els solars que puguin resultar com a conseqüència de l'enderroc d'edificacions, conforme a la normativa d'aquest Pla.
- e) **AMPLIACIÓ:** Es defineix com *Ampliació*, aquelles intervencions físiques que tenen per objecte incrementar el volum construït d'un bé catalogat dins d'una parcel·la o l'ocupació en planta a partir d'edificacions existents.
- f) **DESPLAÇAMENT:** Es defineix com *Desplaçament*, aquelles intervencions físiques que tenen per objecte relocalitzar elements urbans que, pel seu interès cal conservar, preferentment, a prop de la seva localització original.
- g) **RECONSTRUCCIÓ:** Es defineix com *Reconstrucció*, aquelles intervencions físiques, que tenen per objecte la reposició total o parcial d'un element concret o d'un edifici preexistent en el mateix lloc, reproduint les seves característiques morfològiques, mitjançant la reproducció del bé original.

Art. 83.- Usos admesos

1. En els béns catalogats i pels àmbits corresponents a l'edificació protegida, l'espai edificable, i a l'entorn, s'admet en general qualsevol ús permès pel Pla General de Sabadell, d'acord amb la seva qualificació urbanística.
2. L'adaptació de les edificacions protegides als diferents usos admesos no podran implicar obres de grau diferent al contemplat en cada fitxa de protecció.
3. A l'àmbit de l'espai lliure solament és permès l'ús de parc, jardí o d'aquells altres complementaris a l'edificació protegida. Quan en aquest espai hi és permesa l'edificació parcial, com a ampliació d'un bé protegit, els usos permesos per a aquestes construccions seran els mateixos que els corresponents a l'edificació protegida.
4. A les masies de rodal s'amplien els usos admesos per tal de millorar les possibilitats de conservació, recuperació i manteniment d'aquestes edificacions. Els nous usos admesos seran els que determini la modificació puntual de planejament que es tramitarà de forma simultània a aquest document.
5. L'ús d'un bé catalogat no comportarà mai la seva degradació o desvirtuació.

Art. 84.- Preceptivitat de les formes d'actuació.

Les formes d'actuació de conservació, consolidació i restauració es consideren preceptives per a tots els béns catalogats quan es demostrï la seva necessitat.

Les altres formes d'actuació es consideren opcionals o facultatives.

Art. 85.- Desmuntatge d'un bé catalogat.

Si en un edifici o element catalogat, un estudi demostrés la necessitat ineludible de procedir al desmuntatge de part o la totalitat de les façanes, per tal d'executar l'obra permesa per aquesta Normativa, aquesta operació es podrà portar a terme amb les següents consideracions:

1. Informe positiu de la Taula de Patrimoni.
2. Establiment d'aval bancari que garanteixi la total reconstrucció de la façana o element d'acord amb l'estudi econòmic i el projecte tècnic d'execució aprovat per llicència.
3. Els acabats de façana, pel que fa a materials i execució, seran els mateixos que a l'edificació existent. Això implicarà una investigació dels materials utilitzats (tipus de granulometria de la sorra i de l'aglomerat, color original, ...) i dels sistemes constructius emprats en el seu dia per a l'execució de l'obra original. El projecte haurà de proposar solucions d'execució que garanteixin la mateixa qualitat i textura, utilitzant, si fos necessari, els mateixos sistemes d'execució.

3. Nivells de protecció.

Art. 86.- Classificacions

1. Les determinacions específiques del Pla complementen el règim de protecció contingut a la Llei del Patrimoni Cultural Català.

2. Els béns individuals poden quedar protegits en els següents nivells de protecció:

- **Protecció global:** Protecció de reconeixement total del bé catalogat. S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca la seva singularitat, amb rellevància arquitectònica, paisatgística, històric - artística i/o tipològica.

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració i rehabilitació, sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

- **Protecció volumètrica:** Protecció de reconeixement de la volumetria del bé catalogat. S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca, principalment, la seva rellevància paisatgística.

La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació i reconstrucció sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

- **Protecció parcial:** Protecció de reconeixement parcial del bé catalogat, entenent per *parcial* aquella part o parts concretes del bé (façana, coberta, dependències interiors, envoltant, sistemes constructius...).

S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca una part pel seu valor arquitectònic, històric - artístic, cultural i/o tipològic.

Es diferencien bàsicament dos tipus:

- **parcial de volumetria:** protecció que recull l'envolvent del bé atenent principalment al seu valor paisatgístic.
- **parcial puntual o de façana:** protecció que recull façanes i/o elements arquitectònics que s'hi emplacen (constructius, ornamentals,...)

La definició del l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general,

intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació i reconstrucció, sempre que mantinguin els valors del bé catalogat.

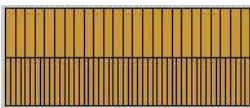
- **Protecció documental:** Protecció que permeti mantenir la seva memòria històrica.

S'aplica al Bé catalogat del qual en destaca el seu valor cultural.

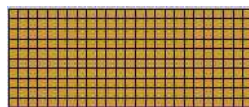
La definició de l'àmbit propi de cada bé catalogat i la seva intervenció es determina a la fitxa "D1" de cadascun d'ells, acceptant-s'hi, en general, intervencions de restauració, rehabilitació, ampliació, deconstrucció, obra nova, ampliació, desplaçament i reconstrucció sempre que es mantingui la memòria dels valors del bé catalogat.

3. En cada fitxa de protecció s'especifica el tipus de intervenció permesa segons els nivells de protecció fixats. Als plànols normatius es recull la delimitació física d'aquest nivell de protecció amb els següents grafismes:

Protecció GLOBAL:

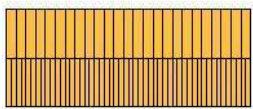

En elements amb coberta inclinada

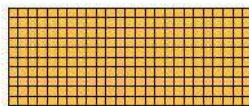

En elements amb coberta plana

Protecció VOLUMÈTRICA:

En elements amb coberta inclinada

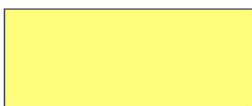

En elements amb coberta plana

Protecció PARCIAL DE VOLUMETRIA O PARCIAL PUNTUAL O DE FAÇANES:

Protecció DOCUMENTAL:

4. Instruments de gestió i suport.

Art. 87.- Instruments de planejament, gestió i foment

Es podran redactar els instruments de planejament derivat que siguin necessaris per tal d'assegurar la conservació i manteniment dels elements protegits, facilitant la seva reutilització amb els nous usos que siguin adients i la seva integració en la trama urbana.

L'activitat municipal s'ha d'exercir segons les atribucions que atorga la legislació vigent. Entre d'altres podran establir-se, depenent dels criteris municipals, les següents mesures:

- 1.- Elaboració del planejament urbanístic necessari per al compliment dels objectius d'aquest Pla Especial.
- 2.- Ampliació, modificació i revisió del Pla Especial i Catàleg.
- 3.- Inclusió de les previsions d'obres, serveis i inversions públiques que es derivin d'aquest Pla, dins del marc de la programació municipal.
- 4.- Expropiació dels béns catalogats quan concorrin les circumstàncies legitimadores previstes a l'article 104 e) Quart del Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'urbanisme. (quan *"els propietaris o propietàries d'immobles no facin les obres d'adaptació que siguin requerides per a la seguretat de les persones o les obres que siguin determinades pels plans, les normes o els projectes de caràcter històric, arqueològic o artístic."*)
- 5.- Establir els mecanismes de foment, cooperació i ajuda als propietaris dels béns catalogats, que, en el cas dels béns arquitectònics, comportarà dur a terme les accions necessàries, adoptant els actes administratius que legalment pertoquin, a fi i efecte, de recollir en les ordenances fiscals o en el document adient, l'habilitació de subvencions per a la seva rehabilitació.
- 6.- Atorgar exempcions i desgravacions tributàries als immobles catalogats dins els límits permesos per la legislació, sempre que es compleixin les condicions previstes en aquest Pla Especial, adaptant, en el seu cas, les ordenances municipals corresponents.
- 7.- Assessorar l'elaboració de projectes i obres sobre els béns catalogats.
- 8.- Subvencionar els honoraris tècnics dels projectes que tinguin especial interès i complexitat en la mesura de les possibilitats del pressupost municipal.

5. Llicència, procediment administratiu i tramitació

Art. 88.- El catàleg i les fitxes.

1. El Catàleg dels béns arquitectònics es compon de 10 volums corresponents a cadascuna de les deu tipologies descrites en l'article 79.

2. Les fitxes corresponents als béns arquitectònics consten de quatre fulls:

A. Identificació general de l'element protegit,

B. Descripció i anàlisi arquitectònic,

C. Història i documentació,

D. Nivells de protecció:

D.D1. Protecció i intervenció arquitectònica: Aquest full de la fitxa incorpora unes primeres dades d'identificació de l'element i n'estableix, classifica i fixa les prescripcions per tal de regular les intervencions en l'element.

3. La fitxa de protecció i intervenció arquitectònica conté les següents dades i determinacions:

- **Nom i Adreça de l'Element**

- **Número d'Element d'Anàlisi**

- **Nivell de protecció:**

Global

Volumètric

Parcial

o de volumetria

o puntual o de façanes

Documental

- **Categoria de protecció de la llei de patrimoni any 93:**

BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional)

BCIL (Bé Cultural d'Interès Local)

Altres Béns

- **Classificació de l'element segons grup i subgrup tipològic:**

1. Agrícola i traçat urbà irregular (agrícola rodal, agrícoles o artesanes urbana i traçat urbà irregular)
2. Casals i habitatges unifamiliars singulars (Casals i Habitatges Unifamiliars Singulars)
3. Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars (rengles i promocions d'habitatges unifamiliars)

III. NORMATIVA

4. Habitatges plurifamiliars i agrupacions (habitatges plurifamiliars i agrupacions)
5. Despatxos
6. Molins. Indústria d'Energia Hidràulica.
7. Vapors. Indústria d'Energia Vapor.
8. Indústria d'Energia Elèctrica.
9. Edificis d'ús col·lectiu (edificis religiosos, edificis educatius i edificis civils)
11. Elements d'infraestructura, mobiliari urbà, espais oberts i altres

- Rellevància de les diferents qualitats que han destacat i fet entrar en valor l'element en qüestió:

qualitat ARQUITECTÒNICA
qualitat ARQUEOLÒGICA
qualitat PAISATGÍSTICA
qualitat HISTÒRICO - ARTÍSTICA (memòria històrica)
qualitat MEMÒRIA COL·LECTIVA o CULTURAL
qualitat de rellevància TIPOLÒGICA

- Tipus d'intervenció admeses:

RESTAURACIÓ
REHABILITACIÓ
DECONSTRUCCIÓ
OBRA NOVA
AMPLIACIÓ
DESPLAÇAMENT
RECONSTRUCCIÓ

- Enumeració dels elements segons el Plànol de Protecció.

- Regulació de la intervenció a partir de l'assenyalament o no d'una sèrie de sentències restrictives segons tipus i localització de la intervenció. Aquestes sentències poden ser de dos tipus:

- INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ (sentències grafades en color verd fosc):
Aquestes sentències tenen caràcter normatiu bàsic. Les intervencions admeses, van encaminades a no modificar les característiques assenyalades del bé protegit i la seva modificació requereix la prèvia modificació del Pla especial.
- INTERVENCIÓ DE RECONeixEMENT (sentències grafades en color verd clar):
Aquestes sentències tenen caràcter normatiu complementari. Les intervencions que es facin podran modificar el bé, però hauran de partir de l'estudi i el reconeixement previ de l'element.

Les sentències no recollides en la classificació anterior i que apareixen grafades en color gris clar no regulen la intervenció pròpiament, sinó que assenyalen les condicions bàsiques lligades a la protecció del bé, és a dir desautoritzen la seva desaparició o la dels elements recollits en inventaris vinculats, al temps que impedeixen que puguin ser ocultats, retirats o traslladats. És per aquest motiu que tenen igualment, caràcter normatiu bàsic.

Art. 89.- Procediment administratiu i tramitació

S'atendrà a l'establert amb caràcter general per als béns protegits als art. 22 i 23 i corresponents.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Sobre la gestió dels béns protegits i en concret sobre les adquisicions i expropiacions d'aquests, s'estableixen els següents punts:

1. Adquisicions.

D'acord amb les possibilitats financeres i amb subjecció a les previsions del programa d'actuació, l'Ajuntament podrà adquirir els béns catalogats que siguin alienats voluntàriament pels seus propietaris.

2. Expropiacions.

L'Ajuntament de Sabadell, sense perjudici d'adoptar les mesures que siguin procedents, podrà expropiar els edificis, els fragments i els elements catalogats, en els casos següents:

- Quan així es prevegi expressament en els plans d'ordenació definitivament aprovats.
- Si els propietaris no realitzessin les obres d'adaptació requerides pels plans, normes o projectes de caràcter històric o artístic, d'acord amb el que es preveu a l'article 104 e) Quart del Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'urbanisme.
- En els immobles declarats d'interès nacional, serà causa expropiatòria l'incompliment dels deures de conservació, preservació, manteniment i protecció establerts per la Llei 9/93, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, conforme disposa el seu art. 67 quart.
- També podran expropiar-se els immobles que impedeixin la contemplació dels béns culturals d'interès nacional, constitueixin caus de risc o qualsevol perjudici per aquests béns o puguin destruir o desmerèixer la imatge o la seguretat dels conjunts d'interès històric-artístic.

3. Dret de tempteig i retracte.

En el supòsit que el propietari d'un bé catalogat tingui la voluntat de posar-lo a la venda, haurà d'anunciar-ho puntualment a l'Ajuntament, per tal que aquest pugui exercir, si escau, el dret de tempteig i retracte que li correspon o facilitar-ne possibles reutilitzacions a la iniciativa privada. Aquest dret no és aplicable als immobles integrants de conjunts urbans que no estiguin catalogats individualment, ni als immobles inclosos en entorns de protecció.

DISPOSICIÓ FINAL

Queda derogat el Pla Especial de protecció del Patrimoni Arquitectònic (PEPPAS).

Sabadell, març de 2007

Manel Somoza Barreiro, arquitecte.
Director de l'Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

Maite Morao Iglesias, arquitecta.
Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

IV. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

Plànol I/1	Superposició d'elements amb valor arquitectònic incorporats al PEPPS sobre elements protegits del PEPPAS.
Plànol P/1	Espais de protecció. Resum.
Plànol P/2	Espais de protecció Mediambiental
Plànol P/3	Espais de protecció Arquitectònica
Plànols P/3.01-15	Tipus de proteccions dels elements
Plànol P/4	Espais d'Expectativa Arqueològica
Plànol P/4.1	Espais d'Expectativa Arqueològica

Sabadell, març de 2007

Manel Somoza Barreiro, arquitecte.

Director de l'Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

Maite Morao Iglesias, arquitecta.

Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

V. CATÀLEG

El Catàleg consta de les fitxes de protecció de la totalitat dels elements.

A continuació es llisten els volums corresponents a cadascuna de les proteccions i tipologies

Volum 1	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. AGRICOLES I TRAÇAT URBÀ IRREGULAR
Volum 2	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. CASALS I HABITATGES UNIFAMILIARS SINGULARS
Volum 3	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. RENGLES I PROM. D'HABITATGES UNIFAMILIARS
Volum 4	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. HABITATGES PLURIFAMILIARS I AGRUPACIONS
Volum 5	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. DESPATXOS
Volum 6	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. MOLINS. INDUSTRIA D'ENERGIA HIDRÀULICA
Volum 7	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. VAPORS. INDUSTRIA D'ENERGIA VAPOR
Volum 8	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. INDUSTRIA D'ENERGIA ELECTRICA
Volum 9	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. EDIFICIS COL·LECTIUS
Volum 10	PROTECCIÓ ARQUITECTÒNICA. ELEMENTS D'INFRASTRUCTURA, MOBILIARI URBÀ I ESPAIS OBERTS
Volum 11	PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA
Volum 12	PROTECCIÓ MEDIAMBIENTAL

Sabadell, març de 2007

Manel Somoza Barreiro, arquitecte.
Director de l'Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

Maite Morao Iglesias, arquitecta.
Àrea d'Urbanisme Habitatge i Patrimoni

ANNEX 1

AJUNTAMENT DE SABADELL ÀREA D'URBANISME HABITATGE I PATRIMONI

Pla especial de protecció del patrimoni de Sabadell

P.E. - 47

Març de 2007

RELACIÓ DE MODIFICACIONS I JUSTIFICACIÓ DELS CANVIS INTRODUIÏTS EN EL DOCUMENT A APROVAR PROVISIONALMENT

PEPPS

ANNEX 1

AJUNTAMENT DE SABADELL ÀREA D'URBANISME HABITATGE I PATRIMONI

Pla especial de protecció del patrimoni de Sabadell

P.E. - 47

Març de 2007

RELACIÓ DE MODIFICACIONS I JUSTIFICACIÓ DELS CANVIS INTRODUITS EN EL DOCUMENT A APROVAR PROVISIONALMENT

PEPPS

Al present annex es relacionen les modificacions i la justificació dels canvis introduïts en el document aprovat inicialment, a fi de recollir els aspectes estimats de les alegacions rebudes durant el termini d'exposició pública, així com aquells ajustos o correccions realitzats d'ofici, durant la tramitació d'aquest expedient.

A fi de clarificar aquestes modificacions s'agrupen en atenció a la justificació que les motiva en sis apartats:

- a. Correccions d'errades materials
- b. Ajustos en la redacció dels document amb l'objecte de clarificar, acotar i desenvolupar aspectes de la memòria i la normativa
- c. Ajustos en el tipus de regulació de les futures intervencions en béns protegits
- d. Modificacions en la protecció dels béns catalogats que comporten un increment del seu nivell de protecció
- e. Modificacions en la protecció dels béns catalogats que comporten una reducció del seu nivell de protecció
- f. Incorporació de nous béns al catàleg patrimonial: els béns emergents

a. Correccions d'errades materials

Es tracta bàsicament de correccions en les fitxes descriptives del béns protegits així com dels plànols que acompanyen el document.

Les modificacions, introduïdes d'ofici o a instància d'al·legants, consisteixen en l'ajust d'adreces, denominacions i descripcions, la incorporació de noves imatges, la millora de links informàtics, l'actualització de parcel·les urbanístiques, l'ajust de la correspondència entre la identificació física i gràfica, la subsanació d'errades materials en l'activació informàtica de sentències, la millora d'aspectes gràfics, la correcció amb la denominació completa del nivell de protecció (substituint l'abreujada en molts casos), etc.

A continuació es relacionen els canvis recollits en atenció al bé en què es produeixen. La relació no pretén ser exhaustiva, en tant que es tracta d'ajustos sense entitat normativa i amb l'únic objecte de millorar, clarificar o completar la informació descriptiva dels elements i en el benentès que el catàleg ha estat elaborat amb la voluntat de què sigui permanentment actualitzat a mida que s'hi intervé i es realitza el preceptiu estudi patrimonial.

I. Béns amb protecció arquitectònica:

Tipologia 1: Agrícola i traçat urbà irregular

Núm.	Denominació	Modificació
1	Casa Duran	Correcció adreça
66	Castell de Can Feu	Correcció descripció
69	Can Gambús	Correcció gràfica
76	Can Domènech	Correcció gràfica
80	Granja del Pas	Correcció desactivació sentències
907	Casal de l'Estudi	Incorporació noves imatges
1004003	Casal d'en Ferrer Sibiula	Incorporació noves imatges
1009045	Cases del c. del Pedregar	Actualització links informàtics

Tipologia 2: Casals i Habitatges unifamiliars singulars

Núm.	Denominació	Modificació
124	Casal de la Plaça del Gas	Correcció gràfica
130	Cal Carder	Correcció denominació
217-A	Casa Àngela Solà, Vídua de Llagostera	Incorporació noves imatges i descripcions. Actualització links informàtics
276	Cases M. Baygual	Correcció errada de transcripció de la categoria de protecció en atenció a l'expedient vinculat de tramitació de BCILS
279	Torre Turull	Correcció gràfica
860	Casa Pompeu Casanovas	Incorporació noves imatges
B03	Casal al c. de la Salut	Correcció denominació
B28	Casa i magatzem Antoni Borràs	Correcció gràfica

Tipologia 3: Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars.

Núm.	Denominació	Modificació
184	Rengle del c. Corominas	Correcció adreça i correcció gràfica
189	Rengle del Poeta Folguera	Correcció gràfica
264	Rengle de la Plaça Usatges	Correcció desactivació sentències
304	Rengle Plaça Usatges	Correcció descripció
708	Rengle del c. del Sol	Correcció gràfica
711-A	Rengle d'habitatges de la Rambla	Correcció denominació i tipologia. Incorporació noves imatges, actualització links informàtics. Correcció desactivació sentències.
845-2a	Rengle del c. Riego	Correcció gràfica i desactivació sentències vinculades
883	Rengle del c. Sant Oleguer	Desactivació sentències
914	Casa Pau Gambús	Desactivació sentències

Tipologia 4: Habitatges Plurifamiliars i agrupacions.

Núm.	Denominació	Modificació
117	Edifici d'habitatges d'en Mateu Brujas	Correcció gràfica
120	Conjunt de cases del carrer de la Rosa	Correcció gràfica
1005001	Casa del Passeig de la Plaça Major	Fusió dels béns 1005001 i B15 en una fitxa única
A29	Edifici d'habitatges al c. Alemanya	Actualització links informàtics
A57	Edifici d'habitatges al c. Sant Cugat	Correcció denominació

Tipologia 5: Despatxos.

Núm.	Denominació	Modificació
166	Despatx del c. de la Creueta	Incorporació noves imatges

Tipologia 6: Molins. Indústria d'energia hidràulica.

No s'han fet modificacions per errades materials

Tipologia 7: Vapors. Indústria d'energia vapor.

Núm.	Denominació	Modificació
176	Vapor de la O i xemeneia	Correcció denominació
177	Vapor Cremat i xemeneia	Correcció gràfica
230	Vapor Llonch	Actualització links informàtics
267	Vapor d'en Cusidó	Actualització links informàtics
328	Fàbrica dels Nois Buxó i Xemeneia	Actualització links informàtics
402	La Farinera	Modificació imatges
405	Vapor de Joaquim Arimon	Actualització links informàtics
406	Vapor Fills d'Esteve Serra	Actualització links informàtics
407	Vapor de Cal Seydoux	Actualització links informàtics
628	Vapor de Ca l'Estruch i xemeneia	Correcció gràfica
807	Vapor de Cal Borni Duch	Correcció gràfica i de sentències vinculades

Tipologia 8: Indústria d'energia Elèctrica.

Núm.	Denominació	Modificació
26	Fàbrica artèxtil	Correcció denominació nivell de protecció
39	Fàbrica Sampere	Correcció denominació nivell de protecció. Correcció gràfica.
281	Asea Brown Boveri	Correcció denominació
225	Fàbrica Sallarés Deu SA	Correcció autors i tipologia. Actualització links
311	Estació transformadora	Correcció gràfica, millora del sistema de representació. Incorporació dades històriques i bibliogràfiques
A32	Conjunt de naus de la Rambla Ibèria	Actualització links informàtics
A56	Naus del c. Pau Claris	Actualització links informàtics
B04	Antic dipòsit del gas	Correcció gràfica i tipològica. Desactivació de sentències

Tipologia 9: Edificis d'ús col·lectiu.

Núm.	Denominació	Modificació
47	Capella	Correcció descripcions
108	Edifici de correus	Correcció descripcions
142	Teatre Principal	Correcció data. Incorporació noves imatges
172	Casa Bracons (Escola Nostra Llar)	Correcció denominació
223	Escola del carrer Jardí	Correcció gràfica
A01	Parròquia de Ca n'Oriach	Correcció de la denominació del nivell de protecció. Actualització links informàtics

Tipologia 10: Elements d'infraestructura, Mobiliari urbà i Espais Oberts.

Núm.	Denominació	Modificació
624	Sèquia Monar	Correcció gràfica, es representa amb traç substituint la icona que l'identificava
631	Xemeneia de la Fàbrica Montllor	Correcció descripcions
905	Forns i obrador de ceràmiques de l'Escaiola	Correcció denominació i adreça. Incorporació noves fotografies
A18	Cementiri de Sant Nicolau	Correcció descripcions. Actualització links informàtics
D01	Refugi antiaeri de Sabadell	Correcció denominació i tipologia. Incorporació descripcions.

II. Béns amb protecció arqueològica:

Núm.	Denominació	Modificació
47	Can Roqueta – Can Piteu – Torre-romeu	Correcció denominació i descripció
9	Serrat de Can Llong	Correcció categoria de l'EPA

III. Béns amb protecció mediambiental:

Arbres:

En general, s'han corregit alguns desajustos entre la identificació gràfica i el llistat d'elements.

Núm.	Denominació	Modificació
13	Roure de Ca la Clota	S'elimina (desaparegut)
42	Pi de les tres branques de Can Vilar	Es corregeix la denominació

Fonts, mines, recs i sèquies:

Núm.	Denominació	Modificació
1	Font dels Plàtans (Font del Gossos)	S'afegeix denominació
12	Font de l'horta de Can Puiggener (Font del fruiterar)	S'afegeix denominació
14	Font dels Degollats	S'elimina en ser una desviació lèxica de l'element 13 (font dels degotalls) amb què popularment es denomina un segon brollador del mateix element
23	Font Rosella	S'elimina (desapareguda)
29	Font i bassa de la Torre del Canonge	Es corregeix la denominació
37	Mina de Ca la Paula	Es corregeix la denominació
39	Font del Bufí	S'elimina (desapareguda)
42/624	Sèquia Monar	Es recull gràficament també al plànol de proteccions mediambientals

b. Ajustos en la redacció dels document amb l'objecte de clarificar, acotar i desenvolupar aspectes de la memòria i la normativa

A la **memòria** del document:

1. Sobre els Espais d'Expectativa Arqueològica (EEA):

en tant que no s'assoleix la categoria d'EPA definida per la Llei 9/93 de Patrimoni Cultural Català i que es tramita en paral·lel en un expedient vinculat, s'ha optat per substituir la denominació EPA per EEA (espai d'expectativa arqueològica), a fi de recollir des de la normativa urbanística del pla especial el seu tractament i a l'espera de poder complementar aquesta regulació local amb la prevista per la legislació autonòmica.

2. Sobre les fitxes normatives del catàleg:

es descriuen les fitxes D2 i D3 i es corregeix algun aspecte de la D1

A l'**estudi econòmic i financer**:

3. Sobre les mesures de foment i ajut:

- s'amplien al patrimoni arquitectònic, desenvolupant les accions necessàries i adoptant els actes administratius que legalment pertoquin, a fi i efecte, de recollir en les ordenances fiscals o en el document adient, l'habilitació de subvencions per a la seva rehabilitació.
- es corregeix la paraula taxa per tribut per definir l'import de béns immobles.

A la **normativa** del pla especial:

3. Sobre el contingut del PEPPS i el seu valor normatiu:

S'aclareix que les fitxes descriptives dels béns amb valor arquitectònic que integren el catàleg (fitxes A, B i C) s'incorporen amb la voluntat de què puguin ser permanentment actualitzables a mida que s'aprofundeix en el coneixement de l'element i en tant que la intervenció autoritzable permet l'obtenció de noves dades.

4. Sobre la modificació del pla especial:

S'aclareixen els criteris que comporten gestió, modificació i revisió

5. Sobre les intervencions en béns catalogats:

es modifica el redactat de la normativa a fi d'acotar la consideració de llicència d'obres majors per aquelles actuacions que no incideixin en elements o aspectes protegits específicament, i que, pel seu caràcter, puguin ser considerades d'estricta manteniment dels elements originals.

6. Sobre les conseqüències urbanístiques de la inclusió d'un bé emergent:

es garanteix per aquells supòsits en què no sigui possible mantenir els aprofitaments previstos pel planejament vigent, la compensació, als afectats singularment, d'acord amb els criteris de la Llei d'Expropiació Forçosa i de la Llei del Règim del Sòl i Valoracions, sempre que no sigui possible delimitar urbanísticament un àmbit de repartiment de beneficis i càrregues.

7. Pel que fa a les fitxes normatives dels béns amb valor arquitectònic i en resposta a diverses al·legacions s'aclareixen els següents aspectes:

- la seva interpretació: especialment pel que fa a la relació amb els cossos edificats, a les diferències entre la regulació de les intervencions de conservació i les de reconeixement, així com el significat d'aquelles sentències que no es troben en aquestes dues categories.
- la seva concreció: es concreten per a cada bé els valors de rellevància i les intervencions admeses que es definien amb caràcter general per a cada tipologia i nivell de protecció.

8. Pel que fa als béns amb valor mediambiental:

- es concreten per a cada un dels arbres i fonts recollits, els valors i nivells de regulació que abans s'establien de forma genèrica. A banda d'aquesta modificació s'incorpora en el redactat de l'article 42 la qualificació D-7 (Sistema de connectors ambientals i de paisatge) provinent de la MPG-54 aprovada inicialment el 29-11-06, durant la tramitació del present document.
- S'amplien les qualificacions que incorporen els diversos Espais d'Interès MediAmbiental amb la clau D-7 (sistema de connectors ambientals i de paisatge) provinent de la MPG-54, aprovada inicialment el 29-11-06, durant la tramitació del PEPPS.

9. Sobre l'apartat d'adquisicions i expropiacions recollit a l'estudi econòmic i financer:

S'incorpora també a la normativa com a disposició addicional.

c. Ajustos en el tipus de regulació de les futures intervencions en béns protegits

Es tracta d'ajustos en la regulació que determinen la manera d'intervenir en els béns protegits.

I. Béns amb protecció arquitectònica:

Núm.	Denominació	Tipologia	Modificació
4	Casa Turull	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es regula la retirada de reixes i baranes
6	Casal Duran	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es regulen les noves edificacions a fi de què s'adequin al bé protegit
10	Cases Manent	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es regula que les futures ampliacions reconeixin el conjunt del bé
11	Casa Ponsà	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es regulen les intervencions a la resta de façanes del bé
869	Cases de la Rambla	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es regula que les futures ampliacions reconeixin el conjunt del bé
914	Casa Pau Gambús	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	S'elimina la regulació de la façana de conformitat amb el seu nivell de protecció
112	Vapor Pissit	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es rectifiquen algunes sentències
180	Vapor Jeroni Gibert	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es rectifiquen algunes sentències
332	Vapor de Can Cuadras i xemeneia	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es rectifiquen algunes sentències
402	La Farinera	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es concreta la regulació en la resta de bé no protegit volumètricament.
403	Ca l'Escardat	Vapors. Indústria d'energia vapor	S'ajusten i concreten les regulacions dels diferents cossos del conjunt
26	Fàbrica Artèxtil	Indústria d'energia elèctrica	Es concreta la regulació en la resta de bé no protegit volumètricament.
225	Fàbrica Sallarès Déu SA	Indústria d'energia elèctrica	S'ajusten i concreten les regulacions dels diferents cossos del conjunt
169	Cooperativa "La Sabadellenca"	Edifici d'ús col·lectiu	Es rectifiquen algunes sentències

II. Béns amb protecció mediambiental:

Núm.	Denominació	Modificació
46	Sèquia de Can Garriga i Can Pagès	S'afegeix regulació
43	Sèquia Romau	S'afegeix regulació
	Sèquia del riu Tort	S'elimina regulació

Arbres:

Núm.	Denominació	Modificació
65	Alzina surera de Ribatallada	S'afegeix regulació
66	Plàtans del Torrent de Colobres	S'afegeix regulació
67	Cedres Can Marcet (PG)	S'afegeix regulació
68	Palmeres Plaça Marcet	S'afegeix regulació
69	Oliveres de la Salut	S'afegeix regulació
70	Xiprers de la Salut	S'afegeix regulació
71	Arbres del pati d'illa delimitada pels carrers de Montserrat, Casablanques, l'Espirall i Sant Pau	S'afegeix regulació

III. Regulació específica de masies i cases rurals

De conformitat amb el DL 1/2005 i el seu reglament de desenvolupament es preveu la tramitació vinculada al PEPPS de la regulació específica per als *habitatges patrimonials rurals* en sòl no urbanitzable, amb l'objecte d'admetre nous usos i garantir així la preservació i recuperació d'aquests béns, en tant que reuneixen valors arquitectònics, històrics, mediambientals, paisatgístics o socials i es troben inclosos, a aquest efecte, en un catàleg.

Els béns per als que es preveu aquesta regulació específica són els que seguidament es relacionen, tot i que en el procés de redacció de la modificació puntual de pla general vinculada, és possible que es detectin nous elements per als que caldrà regular igualment nous usos:

Núm.	Denominació	Modificació
56	Ermita de Santa Maria de Togores	S'afegeix regulació específica d'usos en SNU a tramitar en expedient vinculat
61	Ca n'Ustrell	
65	Can Vilar	
67	Can Lletget	
73	Can Moragues	
74	Ca n'Argelaguet	
75	Mas Canals	
76	Can Domènech	
77	Ca n'Alzina	
78	Can Mimó	
81	Torre del Canonge	
333	Can Manent	

d. Modificacions en la protecció dels béns catalogats que comporten un increment del seu nivell de protecció

Durant el període d'exposició pública del PEPPS s'han estimat diverses delegacions que proposen un increment del nivell de protecció d'alguns dels elements recollits en el document aprovat inicialment. A aquestes modificacions cal afegir altres consideracions introduïdes d'ofici i que també comporten una protecció superior a la ja aprovada.

És amb aquest objecte que es recullen els elements relacionats a continuació, dintre de la tramitació dels béns emergents vinculada al PEPPS, en tant que les modificacions que els afecten tenen una entitat que requereix d'un nou període d'exposició pública.

Núm.	Denominació	Tipologia	Modificació
63	Masia de Can Déu	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incorporen els murs perimetrals de pedra
75	Masia de Mas Canals	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incrementa el nivell de protecció de documental a volumètric
1004003	Casal d'en Ferrer Sibiula	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incrementa el nivell de protecció de documental a parcial puntual
91	Casa Francesc Llonch	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incrementa el nivell de protecció de parcial a global
B30	Rengle del c. Corominas	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	S'incrementa el nivell de protecció de documental a parcial puntual o de façanes
49	Església de Sant Vicenç de Jonqueres	Edificis d'ús col·lectiu	S'incrementa el nivell de protecció de parcial a volumètric
803	Quiosc del Parc Taulí	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incrementa el nivell de protecció de documental a volumètric
A18	Cementiri de Sant Nicolau	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incrementa el nivell de protecció de volumètric a global

e. Modificacions en la protecció dels béns catalogats que comporten una reducció del seu nivell de protecció

Com a conseqüència de l'estimació total o parcial de diverses al·legacions rebudes durant el termini d'exposició pública, així com de la incorporació d'ofici de consideracions relatives al valor del bé en relació al seu estat de conservació, de transformació o a la seva relació amb l'entorn on s'emplaça, s'incorporen els següents canvis:

Núm.	Denominació	Tipologia	Modificació
125	Casa Marcet Font (Casa Grau)	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es rectifiquen els nivells de protecció d'un cos annex i de l'espai lliure
	Justificació		
	Es rectifiquen els nivells de protecció del cosidor i el jardí actual de la finca, en tant que obeeixen a transformacions posteriors del casal que resten entitat al bé protegit, distorsionant la seva lectura.		
126	Casa del c. Sant Quirze (l'Art del Vitrall)	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es redueix el nivell de protecció de volumètric a documental
	Justificació		
	Es redueix el nivell de protecció en tant que els valors que propiciaren al seu dia la inclusió, provenen en bona mida de la seva important presència en el paisatge del teixit històric (més deguda a la seva localització que no pas als seus propis valors), com de les intervencions de rehabilitació que s'hi han dut a terme i que han fet aflorar unes qualitats més lligades al romanticisme del seu tractament que al propi valor arquitectònic de l'immoble.		
145	Conjunt de cases d'en Comadran	Casals i habitatges unifamiliars singulars	Es redueix el nivell de protecció de dos dels unihabitatges que integren el conjunt
	Justificació		
	Es redueix el nivell de protecció dels cossos edificats E1 i E2 de volumètric a parcial de façanes amb l'objecte de compatibilitzar la conservació del conjunt del bé amb les condicions urbanístiques del seu entorn, facilitant també la transició de l'edificació veïna amb el cos cantoner protegit volumètricament.		

93	Casetes de la Rambla	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	Es corregeix el nivell de protecció
	Justificació		
	Es corregeix el nivell de protecció de conformitat amb el planejament aprovat (PE-41) en execució de sentència		
845-1A	Rengle del c. Riego	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	Es redueix el nivell de protecció de volumètric a parcial de façanes
	Justificació		
	S'ajusta el nivell de protecció a la tipologia del bé i a la regulació del PGMOS, en tant que, com a criteri general, el PEPPS reserva el nivell de protecció volumètric per a aquells béns en què l'envolvent és una part definitiva dels mateixos, ja sigui per la seva singularitat, pel seu tractament o per la seva percepció des de l'espai públic.		
858	Casa del c. Sant Pau	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	Es redueix el nivell de protecció de parcial de façanes a documental
	Justificació		
	Es modifica el nivell de protecció en atenció al valor del bé en relació al seu entorn i a la transformació que preveu el Pla General per a aquest teixit.		
B05	Rengle del c. Sant Llorenç	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	Es modifica el nivell de protecció en atenció al valor del bé i al seu estat de transformació
	Justificació		
	Es considera que l'estat de transformació d'aquest bé respecte el rengle original, ha fet desmerèixer en bona mida els valors arquitectònics que comportaven la seva protecció parcial, tot i que com a habitatge obrer, manté l'interès tipològic i, per tant, permet explicar el model de creixement d'un moment de la història de la ciutat. És per aquest motiu que es proposa reduir el seu nivell de protecció de parcial de façanes a documental.		

177	Vapor Cremat i xemeneia (Tèxtil Gorina)	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es corregeix el nivell de protecció per errada material en la documentació gràfica
	Justificació		
	La informació gràfica del plànol de proteccions recollida per a aquest bé en el document aprovat inicialment és errònia i s'esmena d'ofici per a la seva aprovació provisional		
635	Fàbrica Llagostera – Sampere i xemeneia	Vapors. Indústria d'energia vapor	Es redueix la protecció volumètrica a la xemeneia i es recull el conjunt de la finca amb protecció documental
	Justificació		
	Es modifica el nivell de protecció en atenció al valor del bé en relació al seu deteriorat estat de conservació i al seu precari sistema constructiu que ja de per sí dificulta possibles futures intervencions.		
169	Teatre del Sol / Cooperativa "La Sabadellenca"	Edificis d'ús col·lectiu	Es corregeix la protecció de part de les façanes recollides a la inicial
	Justificació		
	S'elimina la protecció de la part de façana del carrer del Sol que no es correspon amb el Teatre		
172	Casa Bracons	Edificis d'ús col·lectiu	Es modifica el nivell de protecció del cos annex i de l'espai lliure
	Justificació		
	S'elimina la protecció del cos annex al casal en tant que no reuneix els valors arquitectònics que justifiquen la protecció del bé. S'elimina la protecció de l'espai lliure, en tant que no és un element configurador del casal i es troba reconegut pel propi Pla General quan el defineix com a no edificable.		

905	Forns i obrador de ceràmiques de l'Escaiola	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	Es redueix el nivell de protecció de volumètric a parcial puntual
Justificació			
<p>Es redueix el nivell de protecció en tant que, com a criteri general, el PEPPS reserva la categoria volumètrica per a aquells béns en què l'envolvent exterior és una part definitiva dels mateixos, ja sigui per la seva singularitat, pel seu tractament o per la seva percepció des de l'espai públic. És per aquest motiu que es considera més adequat a les característiques del propi bé així com als criteris del pla especial el nivell de protecció parcial puntual.</p>			
B14	Relotgeria Fàbregas	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'elimina com a bé protegit
Justificació			
<p>S'elimina la protecció d'aquest bé donat que comparativament amb altres elements recollits en la seva mateixa tipologia, es considera que no reuneix els valors que justifiquen la seva inclusió al catàleg.</p>			

f. Incorporació de nous béns al catàleg patrimonial: els béns emergents

Durant el període d'exposició pública del PEPPS s'han estimat diverses al·legacions que proposaven l'entrada de nous béns al catàleg així com l'increment del nivell de protecció d'alguns dels elements ja recollits.

Amb l'objecte d'incorporar aquestes consideracions s'inicia per aquests elements la seva tramitació com a béns emergents tal i com estableix la normativa del pla especial.

Núm.	Denominació	Tipologia	Nivell de protecció
P03	Casal al c. de les Planes	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
D12	Casal al c. Zurbano ("Casa rosa")	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D13	Casa al c. Sant Feliu	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
P01	Promoció d'unihabitatges a la via Massagué	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
D14	Cases del c. Marçet	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D15	Plurihabitatge al c. Pare Sallarès	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D16	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Indústria, Concepció i Illa	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D17	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Escola Pia, l'Estrella, Garcilaso i Unió	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D18	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Escola Pia, Vallès, Unió i Garcilaso	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D06	Fàbrica Marçet	Indústria d'energia elèctrica	S'incorpora amb nivell de protecció documental

D03	Col·legi Nostra Senyora	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció parcial
D04	Mercat de la Creu Alta	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D05	Institut Ferran Casablanca	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D09	Centre d'Adults de Can Rull	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D07	Sínia de Can Gambús	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D10	Font del trinxeira	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D11	Forns d'obra a Can Moragues – Can Vilar	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D22	Coves de Sant Oleguer, Cobertera i Can Puiggener	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció global
P02	Forns d'obra al c. Sant Quirze	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D08	Refugi antiaeri del c. Caresmar	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D19	Font de la Granota	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D20	Font del nen dels càntirs, Plaça Jean Piaget	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D21	Xemeneia ctra. de Barcelona	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric

A banda dels béns anteriors, es proposa també l'estudi dels elements de forja que es relacionen a continuació amb l'objecte de ser incorporats a l'inventari de reixes:

Casa Baygual, c/Illa 44-46.

Casa Bru, c/ Gràcia 129-31.

Casa Taulé c/ Sant Joan 35.

Casa Manent, c/ Escola Ind. 12-18.

Casa Ponsa, c/ Indústria 34.

Casa Romeu, c/Vila Cinca, 2.

Torre Gorina, Rambla, 247.

Casa Molins, c/ Arimón, 35.

Casa Brujas, c/ Creueta, 97.

Casa Mª Sampere, c/ Indústria 16.

Casa M. Baygual, c/ Quevedo, 6-8.

Casa del c/ sant Francesc 25.

Casa Agnès Singla c/ sant Francesc 21-23.

La Funerària, c/ Sant Joan 24.

**Pla especial de protecció
del patrimoni de Sabadell**

P.E. - 47

Març de 2007

**BÉNS EMERGENTS:
PROPOSTA D'INCORPORACIÓ**

Durant el període d'exposició pública del PEPPS s'han estimat diverses alegacions que proposaven l'entrada de nous béns al catàleg així com l'increment del nivell de protecció d'alguns dels elements ja recollits.

Amb l'objecte d'incorporar aquestes consideracions s'inicia també per a aquests elements la seva tramitació com a béns emergents, en tant que l'entitat dels canvis proposats requereix d'una nova exposició pública, tal i com estableix la normativa del pla especial.

Relació de béns de nova incorporació al catàleg del PEPPS:

Núm.	Denominació	Tipologia	Nivell de protecció
P03	Casal al c. de les Planes	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
D12	Casal al c. Zurbano ("Casa rosa")	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D13	Casa al c. Sant Feliu	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
P01	Promoció d'unihabitatges a la via Massagué	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	S'incorpora amb nivell de protecció parcial puntual o de façanes
D14	Cases del c. Marcet	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D15	Plurihabitatge al c. Pare Sallarès	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D16	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Indústria, Concepció i Illa	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D17	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Escola Pia, l'Estrella, Garcilaso i Unió	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D18	Conjunt de plurihabitatges delimitat pels carrers Escola Pia, Vallès, Unió i Garcilaso	Habitatges plurifamiliars i agrupacions	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D06	Fàbrica Marcet	Indústria d'energia elèctrica	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D03	Col·legi Nostra	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de

	Senyora		protecció parcial
D04	Mercat de la Creu Alta	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D05	Institut Ferran Casablanca	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D09	Centre d'Adults de Can Rull	Edificis d'ús col·lectiu	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D07	Sínia de Can Gambús	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció documental
D10	Font del trinxeraire	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D11	Forns d'obra a Can Moragues – Can Vilar	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D22	Coves de Sant Oleguer, Cobertera i Can Puiggener	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció global
P02	Forns d'obra al c. Sant Quirze	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D08	Refugi antiaeri del c. Caresmar	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D19	Font de la Granota	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D20	Font del nen dels cànirs, Plaça Jean Piaget	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric
D21	Xemeneia ctra. de Barcelona	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incorpora amb nivell de protecció volumètric

Relació de béns per als que s'incrementa el seu nivell de protecció:

Núm.	Denominació	Tipologia	Modificació
63	Masia de Can Déu	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incorporen els murs perimetrals de pedra
75	Masia de Mas Canals	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incrementa el nivell de protecció de documental a volumètric
1004003	Casal d'en Ferrer Sibiula	Agrícola i traçat urbà irregular	S'incrementa el nivell de protecció de documental a parcial puntual
91	Casa Francesc Llonch	Casals i habitatges unifamiliars singulars	S'incrementa el nivell de protecció de parcial a global
B30	Rengle del c. Corominas	Rengles i promocions d'habitatges unifamiliars	S'incrementa el nivell de protecció de documental a parcial puntual
49	Església de Sant Vicenç de Jonqueres	Edificis d'ús col·lectiu	S'incrementa el nivell de protecció de parcial a volumètric
803	Quiosc del Parc Taulí	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incrementa el nivell de protecció de documental a volumètric
A18	Cementiri de Sant Nicolau	Elements d'infraestructura, mobiliari urbà i espais oberts	S'incrementa el nivell de protecció de volumètric a global

A banda dels béns anteriors, es proposa també l'estudi dels elements de forja que es relacionen a continuació amb l'objecte de ser incorporats a l'inventari de reixes:

Casa Baygual, c/Illa 44-46.
 Casa Bru, c/ Gràcia 129-31.
 Casa Taulé c/ Sant Joan 35.
 Casa Manent, c/ Escola Ind. 12-18.
 Casa Ponsa, c/ Indústria 34.
 Casa Romeu, c/Vila Cinca, 2.
 Torre Gorina, Rambla, 247.
 Casa Molins, c/ Arimón, 35.
 Casa Brujas, c/ Creueta, 97.

Casa Mª Sampere, c/Indústria 16.

Casa M. Baygual, c/ Quevedo, 6-8.

Casa del c/ sant Francesc 25.

Casa Agnès Singla c/ sant Francesc 21-23.

La Funerària, c/ Sant Joan 24.

**Pla especial de protecció
del patrimoni de Sabadell**

P.E. - 47

Març de 2007

**TRAMITACIÓ DE BÉNS
CULTURALS DE CONFORMITAT
AMB LA LLEI 9/93**

Amb l'objecte de garantir la protecció urbanística dels béns recollits en el Catàleg i acomplir amb els terminis legalment fixats per a l'actual suspensió de llicències i l'aprovació del pla especial, es proposa tramitar en paral·lel la seva categoria de protecció, en aplicació de la Llei 9/93, en tant que béns integrants del patrimoni cultural català.

Es per aquest motiu que es proposa traslladar a l'expedient de *Declaració de Bé Cultural d'Interès Local*, iniciat per Decret d'Alcaldia amb data 23 de desembre de 2005, la resolució de les diverses categories de protecció del conjunt de béns que integren el catàleg.

**Pla especial de protecció
del patrimoni de Sabadell**

P.E. - 47

Març de 2007

**TRAMITACIÓ DE MASIES I
CASES RURALS DE CONFOR-
MITAT AMB EL DL 1/2005**

Regulació específica de masies i cases rurals

De conformitat amb el DL 1/2005 i el seu reglament de desenvolupament es preveu la tramitació vinculada al PEPPS de la regulació específica per als *habitatges patrimonials rurals* en sòl no urbanitzable, amb l'objecte d'admetre nous usos i garantir així la preservació i recuperació d'aquests béns, en tant que reuneixen valors arquitectònics, històrics, mediambientals, paisatgístics o socials i es troben inclosos, a aquest efecte, en un catàleg.

Els béns per als que es preveu aquesta regulació específica són els que seguidament es relacionen, tot i que en el procés de redacció de la modificació puntual de pla general vinculada, és possible que es detectin nous elements per als que caldrà regular igualment nous usos:

Núm.	Denominació
56	Ermita de Santa Maria de Togores
61	Ca n'Ustrell
65	Can Vilar
67	Can Lletget
73	Can Moragues
74	Ca n'Argelaguet
75	Mas Canals
76	Can Domènech
77	Ca n'Alzina
78	Can Mimó
81	Torre del Canonge
333	Can Manent

**Pla especial de protecció
del patrimoni de Sabadell**

P.E. - 47

Març de 2007

**ESTUDIS PREVIS PER A LA
MODIFICACIÓ PUNTUAL DE
PLA GENERAL VINCULADA AL
PEPPS RECOLLITS EN ELS
CONVENIS SIGNATS**

Al present annex es recullen els estudis previs de la modificació per a l'ajust de les condicions d'ordenació dels elements protegits pel PEPPS, actualment en redacció.

Els plànols que s'incorporen formen part de la documentació que integra els convenis signats vinculats al PEPPS i mitjançant els quals es resol i ajusta la localització de l'aprofitament que atorga el Pla General al temps que la conservació del bé protegit.

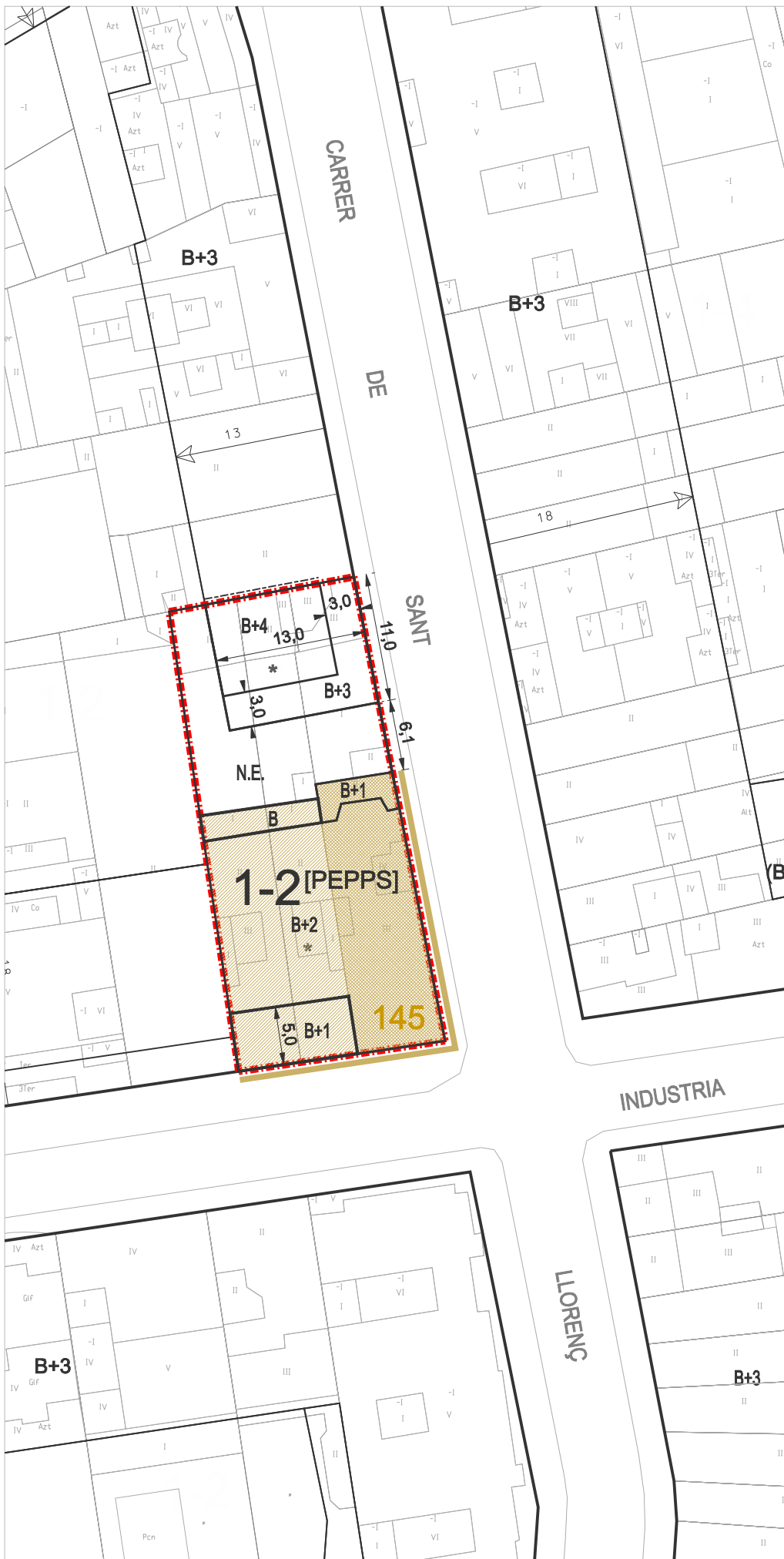
Bé protegit	Inclòs al PEPPAS	Incorporat al PEPPS
Rengle del c. Tetuan		Núm. element 304
Casa Farmàcia Blanchart		Núm. element 197
Conjunt de Cases d'en Comadran	Núm. element 75	Núm. element 145
Torre Turull	Núm. element 57	Núm. element 279
Casetes de la Rambla	Núm. element 26	Núm. element 93
Rengle del c. Tetuan		Núm. element 304
Hotel Suís	Núm. element 122	Núm. element 35
Despatx Soler		Núm. element 160
Rengle d'habitatges Rambla – c. Jardí		Núm. element 711a
Rengle de Plaça Usatges		Núm. element 264
Ca l'Escardat		Núm. element 403

Els principals aspectes que recullen els convenis signats vinculats al present document són els següents:

- L'objecte de l'acord: ajustar les condicions d'ordenació dels béns afectats a fi de garantir tant l'aprofitament atorgat pel Pla General com la protecció dels elements recollits pel PEPPS, fixant els paràmetres que hauran de ser desenvolupats mitjançant la modificació puntual que es redacta en paral·lel i que ha de resoldre els desajustos que es produeixin entre les dues figures de planejament i en el conjunt de béns recollits al catàleg, independentment de si els seus propietaris han signat conveni, han al·legat dintre del termini d'exposició pública, provenen de l'antic PEPPAS o són elements de nova incorporació.

- L'instrument que l'ha de fer efectiu finalment: la modificació puntual de planejament i els terminis que es preveuen per a la seva tramitació.
- Les bonificacions lligades a la protecció: que amb independència de les que vinguin d'altres administracions, són les que determinava el PEPPS a la seva memòria i que cal recollir a les ordenances fiscals o als documents de caràcter fiscal que pertoqui a fi de poder-les fer efectives.
- La retirada de l'al·legació: en tant que es compatibilitza la conservació que estableix el PEPPS amb l'edificabilitat que atorgava el Pla General.
- La invalidació dels acords en cas de què no arribessin a terme.

A banda d'aquestes condicions generals, per a cada un dels elements recollits es determinen en un annex tècnic les condicions d'ordenació a desenvolupar en la modificació en redacció.

PLANEJAMENT PROPOSAT

- ELEMENT INCLÒS AL CATALG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)
- PROTECCIÓ VOLUMÈTRICA
- PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES
- 145**
NÚMERO FITXA PEPPS
- MITGERA AMB TRACTAMENT DE FAÇANA
- * COBERTA PLANA
- ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

EQUIP REDACTOR

ESCALA E: 1 / 500

Àrea d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

Ajuntament de Sabadell

145
CONJUNT DE CASES
D'EN COMADRAN

US RESIDENCIAL EN PLANTA BAIXA

 ELEMENT INCLÓS AL CATELEG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)

 PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES

197
NÚMERO FITXA PEPPS

 MITGERA AMB TRACTAMENT DE FAÇANA

 ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

PLANEJAMENT PROPOSAT

esborrany

EQUIP REDACTOR

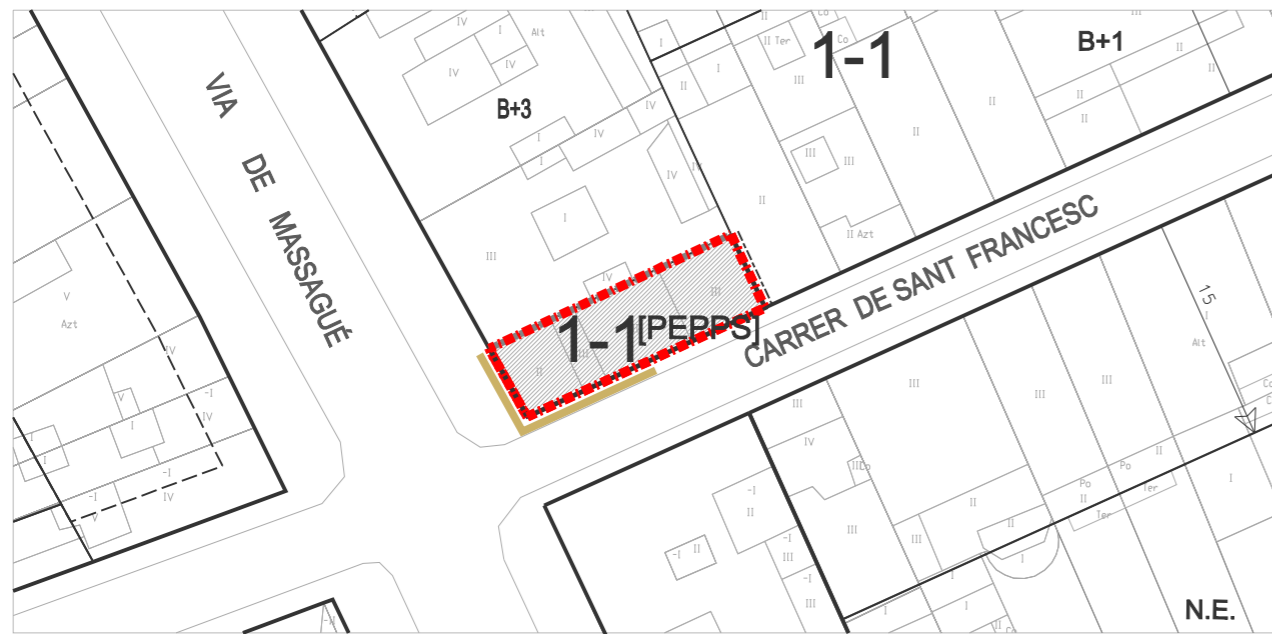
ESCALA E: 1 / 500

Àrea d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

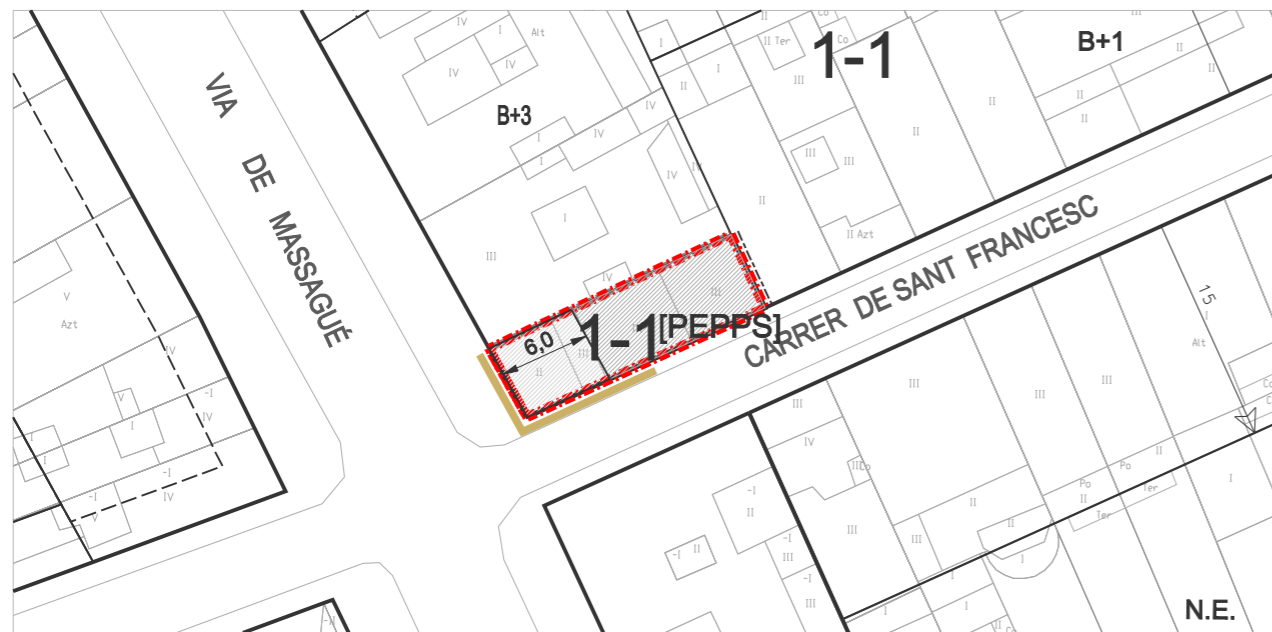

Ajuntament de Sabadell

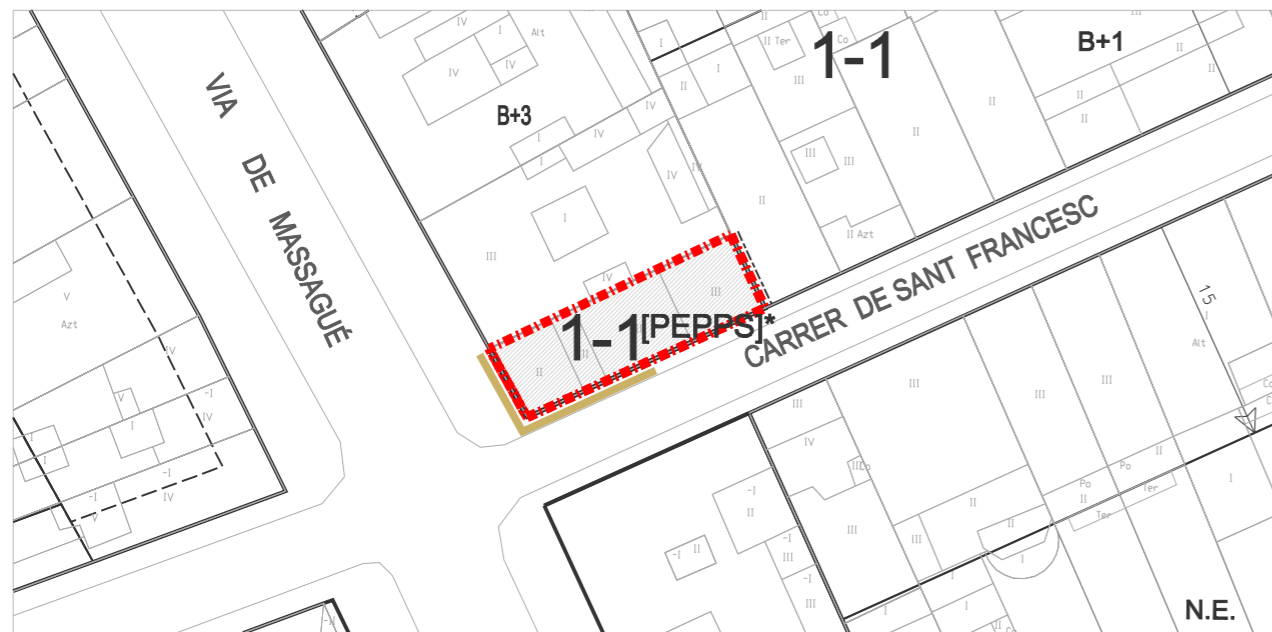
197
CASA FARMÀCIA
BLANCHART

PLANTA TIPUS

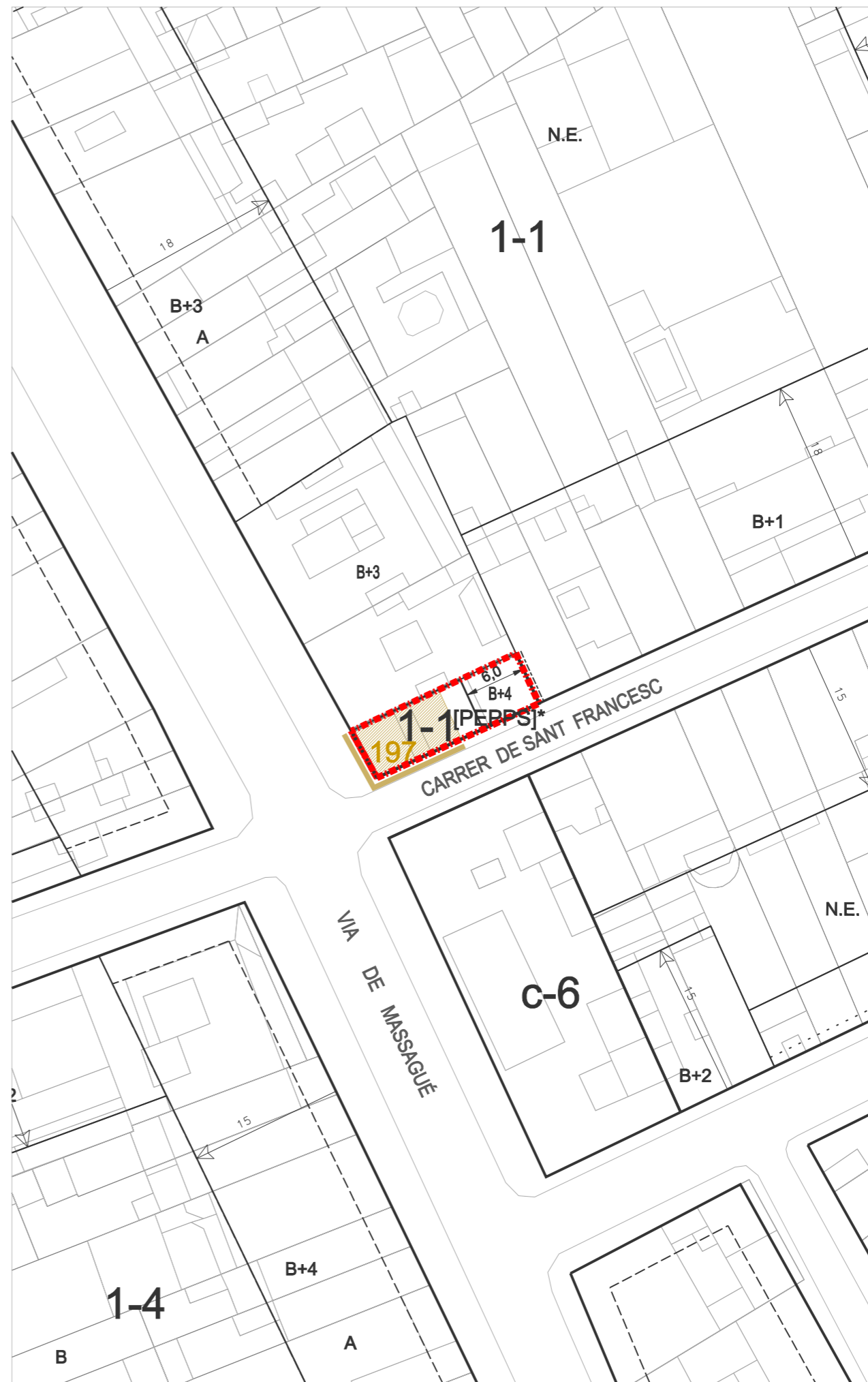

PLANTA PRIMERA

PLANTA BAIXA

REGULACIÓ USOS

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

ALTERNATIVA 2

USOS COMERCIALS EN PLANTA BAIXA I ALTELL

ELEMENT INCLOS AL CATALEG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)

PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES

197

NUMERO FITXA PEPPS

MITGERA AMB TRACTAMENT DE FAÇANA

COMERCIAL

RESIDENCIAL

REGULACIÓ ESPECÍFICA USOS ADMESOS

ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

EQUIP REDACTOR

ESCALA E: 1 / 500

Area d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni

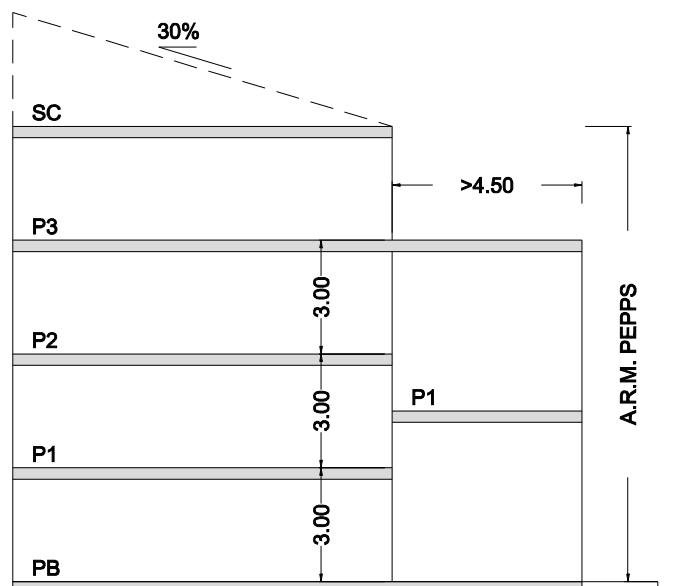

Ajuntament de Sabadell

CASA FARMÀCIA BLANCHART

- ELEMENT INCLÒS AL CATALOG PEPPS
- PROTECCIÓ PARCIAL PUNTUAL O DE FAÇANA
- 264**
NÚMERO FITXA PEPPS
- ÀMBIT D'ORDENACIÓ DE VOLUMS AMB REGULACIÓ ESPECÍFICA
- ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

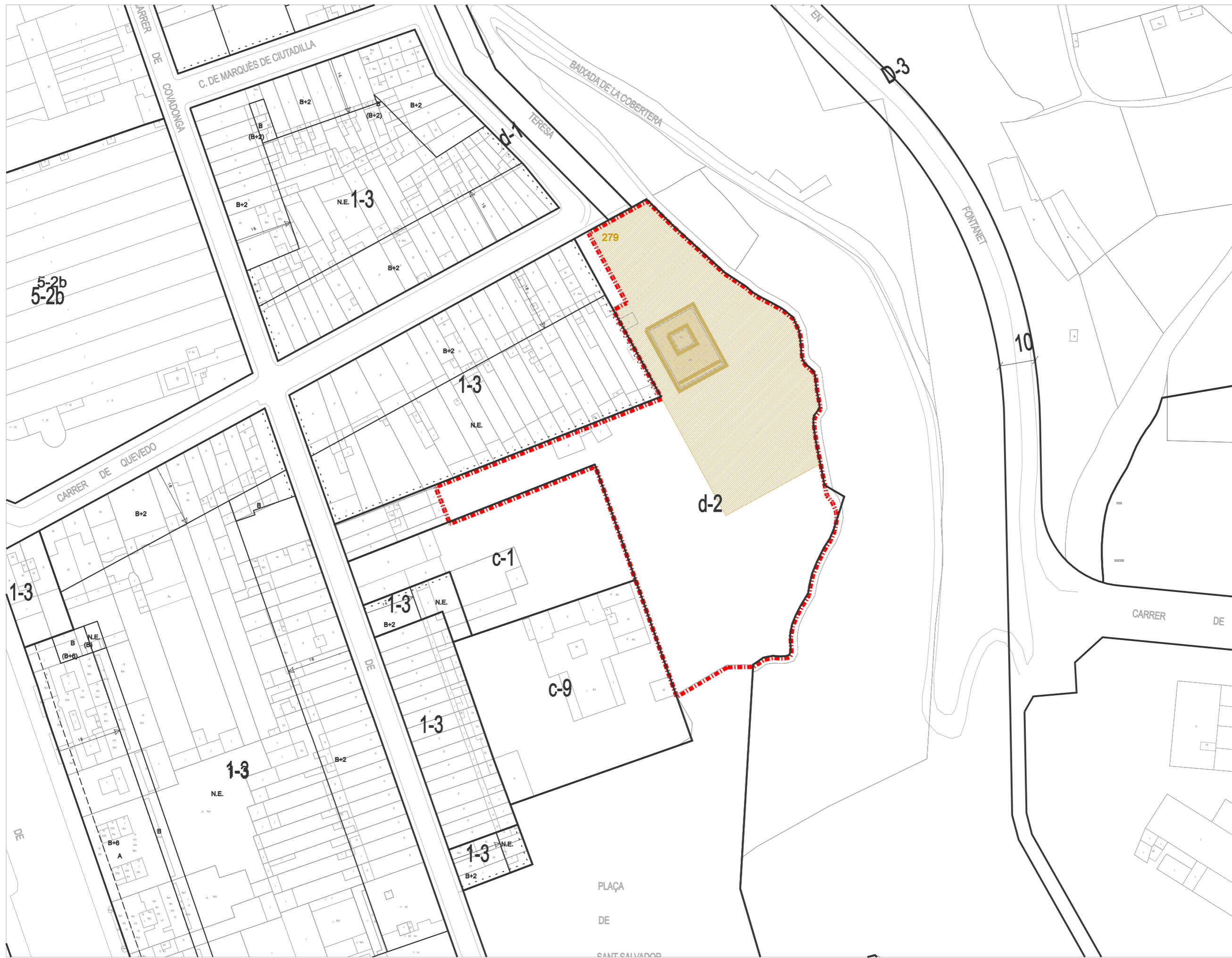
EQUIP REDACTOR

ESCALA E: 1 / 500

Àrea d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

Ajuntament de Sabadell

- ELEMENT INCLOS AL CATELEG PEPPS
- PROTECCIÓ VOLUMÈTRICA
- PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES
- 279**
NUMERO FITXA PEPPS
- ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

EQUIP REDACTOR
ESCALA E: 1 / 1000

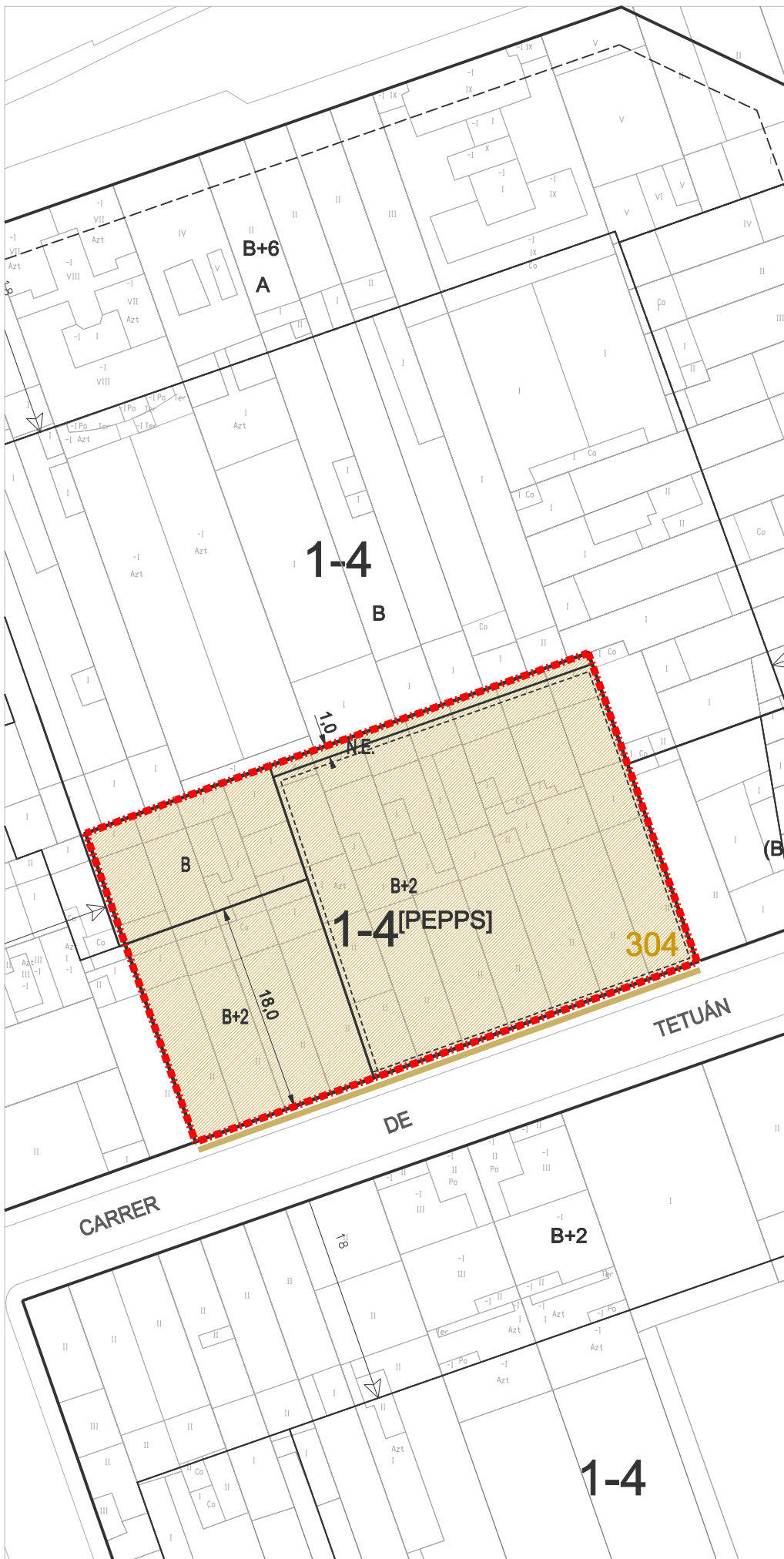
Àrea d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

279
TORRE TURULL

MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL PLA GENERAL PER A L'AJUST DE LES CONDICIONS D'ORDENACIÓ DELS ELEMENTS PROTEGITS PEL PEPPS

Març 2007

- ELEMENT INCLOS AL CATALOG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)
- PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANA
- 304**
NUMERO FITXA PEPPS
- ÀMBIT D'ORDENACIÓ DE VOLUMS AMB REGULACIÓ ESPECÍFICA
- ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

EQUIP REDACTOR

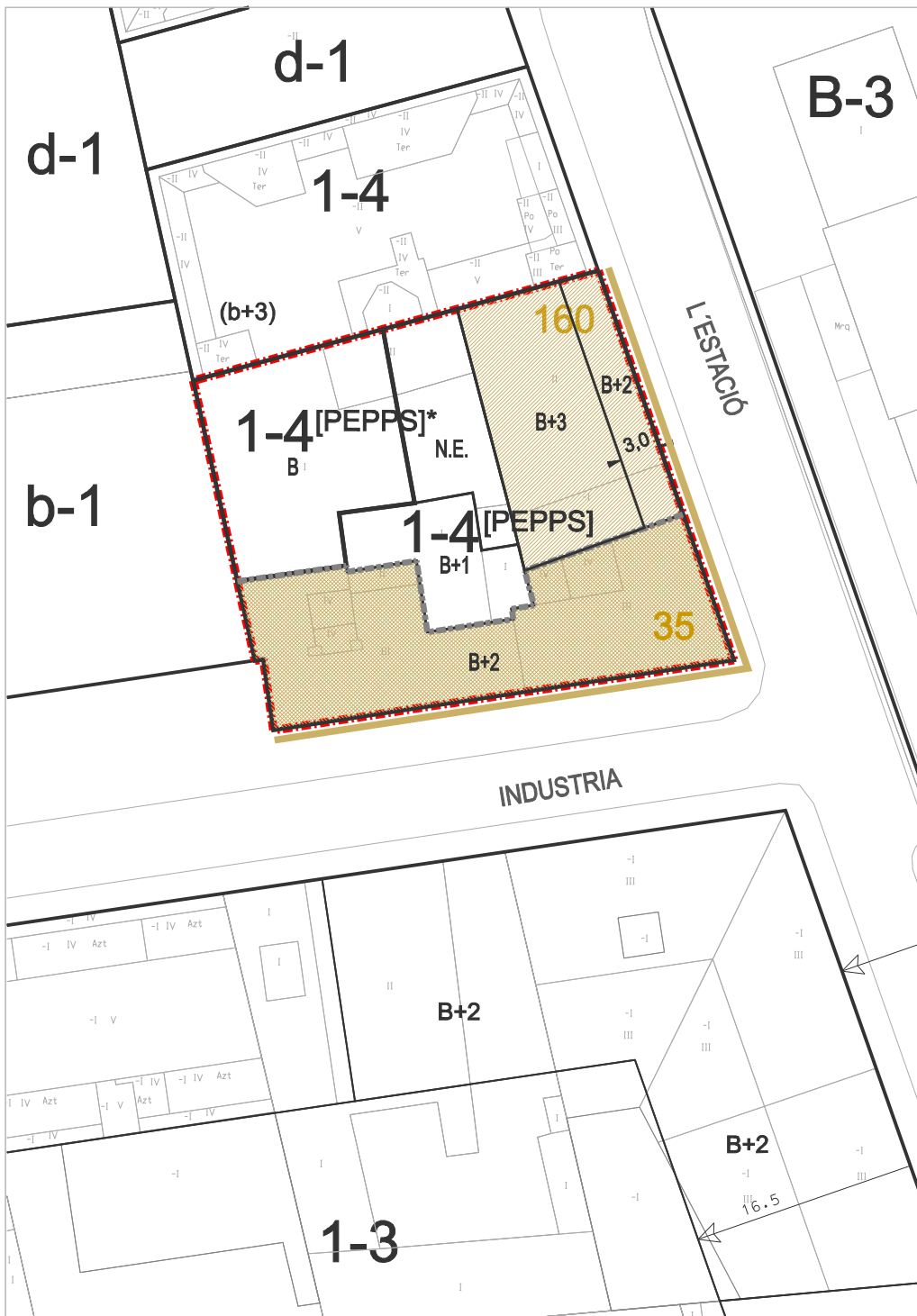
ESCALA E: 1 / 500

Àrea d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni

Ajuntament de Sabadell

RENGLE DEL CARRER DE TETUÁN **304**

esborrany

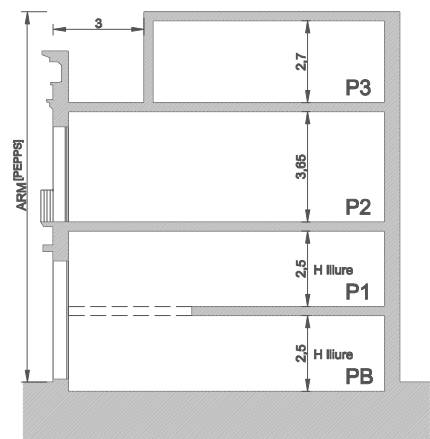
EQUIP REDACTOR

ESCALA E: 1 / 500

Àrea d'Urbanisme, Habitatge i Patrimoni

Ajuntament de Sabadell

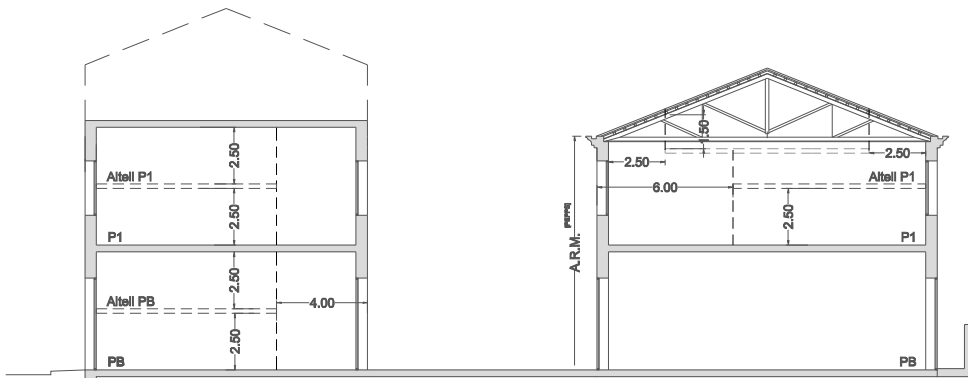
PLANEJAMENT PROPOSAT

HOTEL SUÍS
DESPATX SOLER

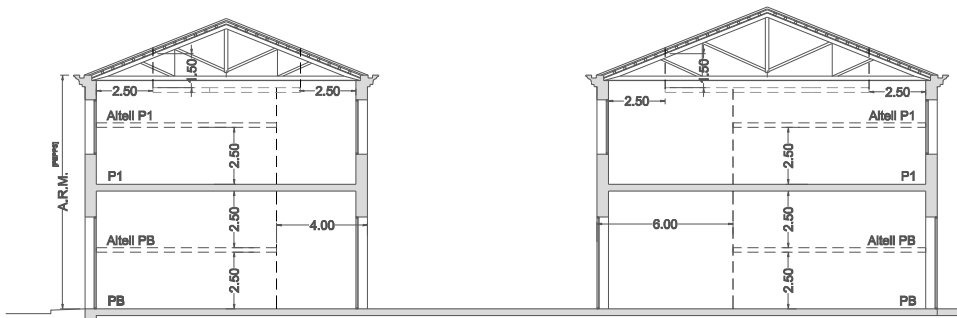
35
160

- ELEMENT INCLOS AL CATALOG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)
- PROTECCIÓ VOLUMÈTRICA
- PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES
- 197**
NUMERO FITXA PEPPS
- REGULACIÓ ESPECÍFICA USOS ADMESOS
- ÀMBIT UBICACIÓ SOSTRE SOTA COBERTA
- ÀMBIT UBICACIÓ SOSTRE EN PLANTA ALTELL
- ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

Secció B

Secció A

US RESIDENCIAL EN PLANTA BAIXA

 ELEMENT INCLÒS AL CATÀLEG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)

 PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES

711.A

NÚMERO FITXA PEPPS

ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL PLA GENERAL PER A L'AJUST DE LES CONDICIONS D'ORDENACIÓ DELS ELEMENTS PROTEGITS PEL PEPPS

esborrany

EQUIP REDACTOR

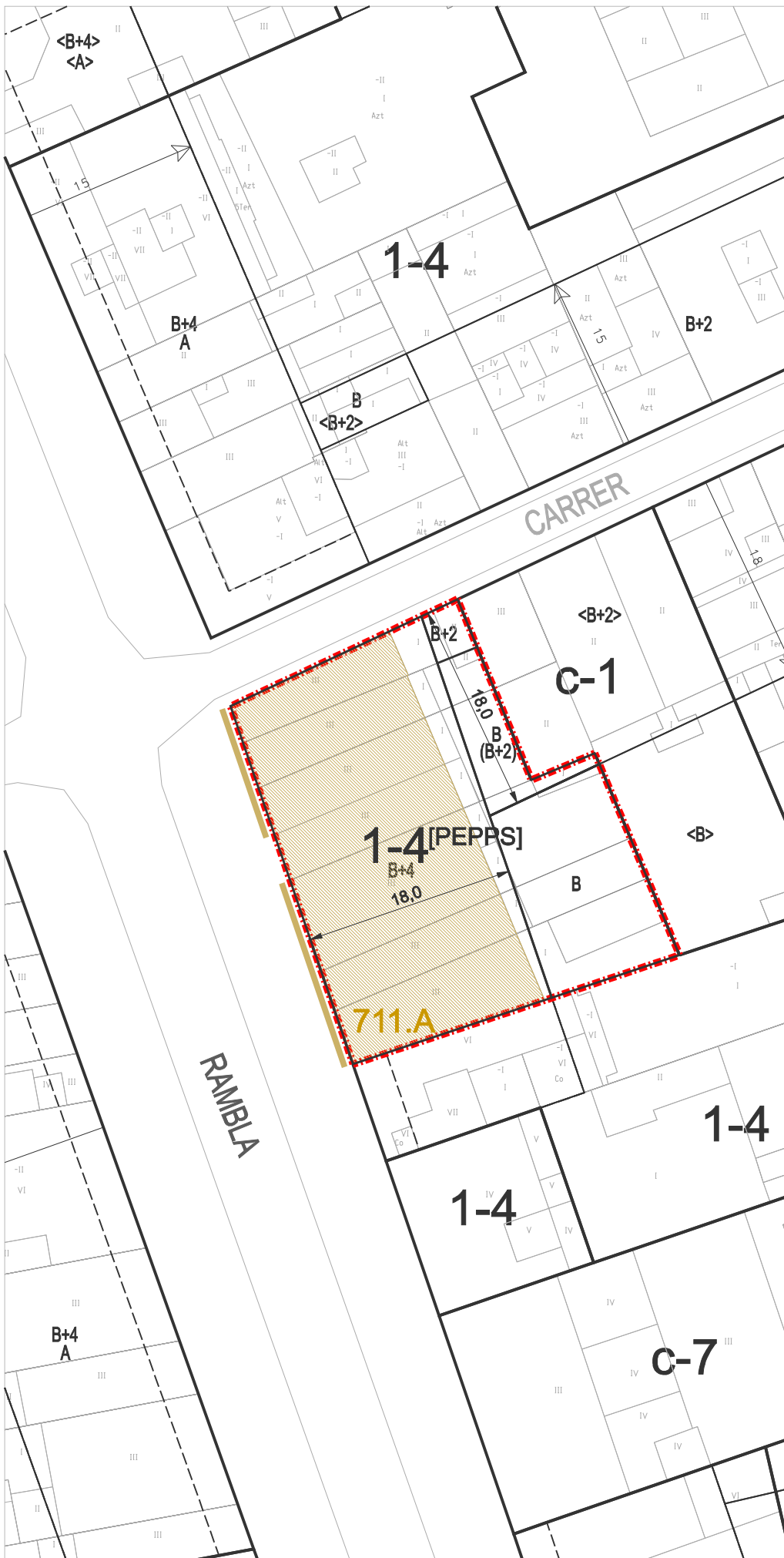
ESCALA E: 1 / 500

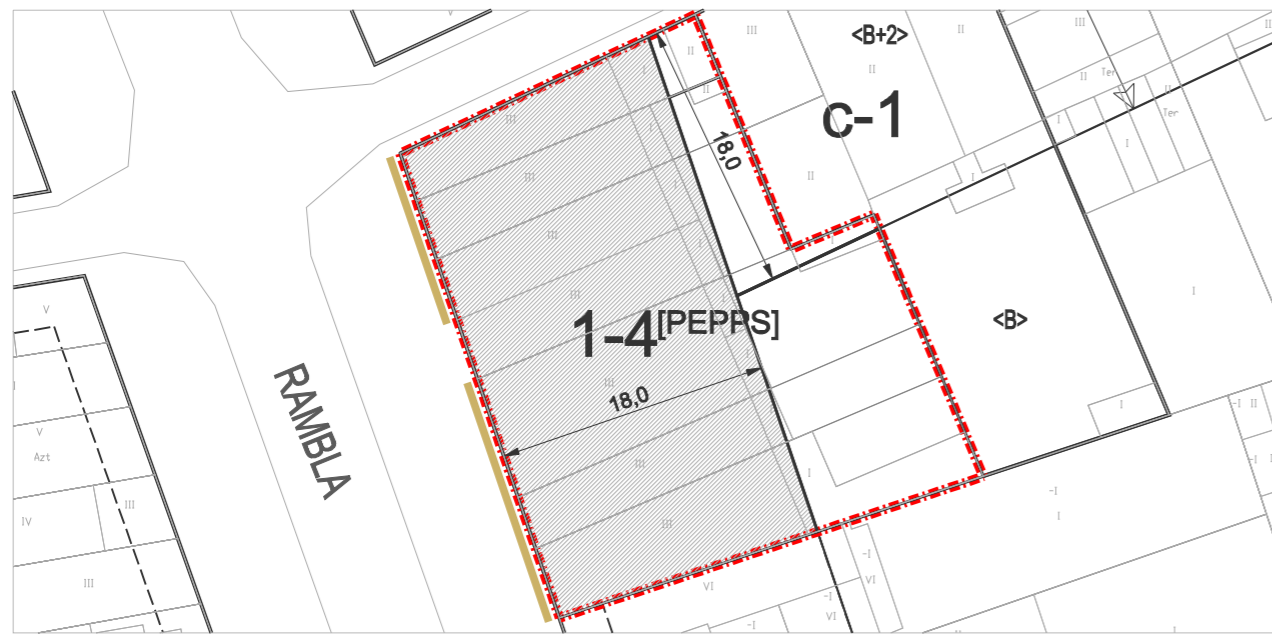
Àrea d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

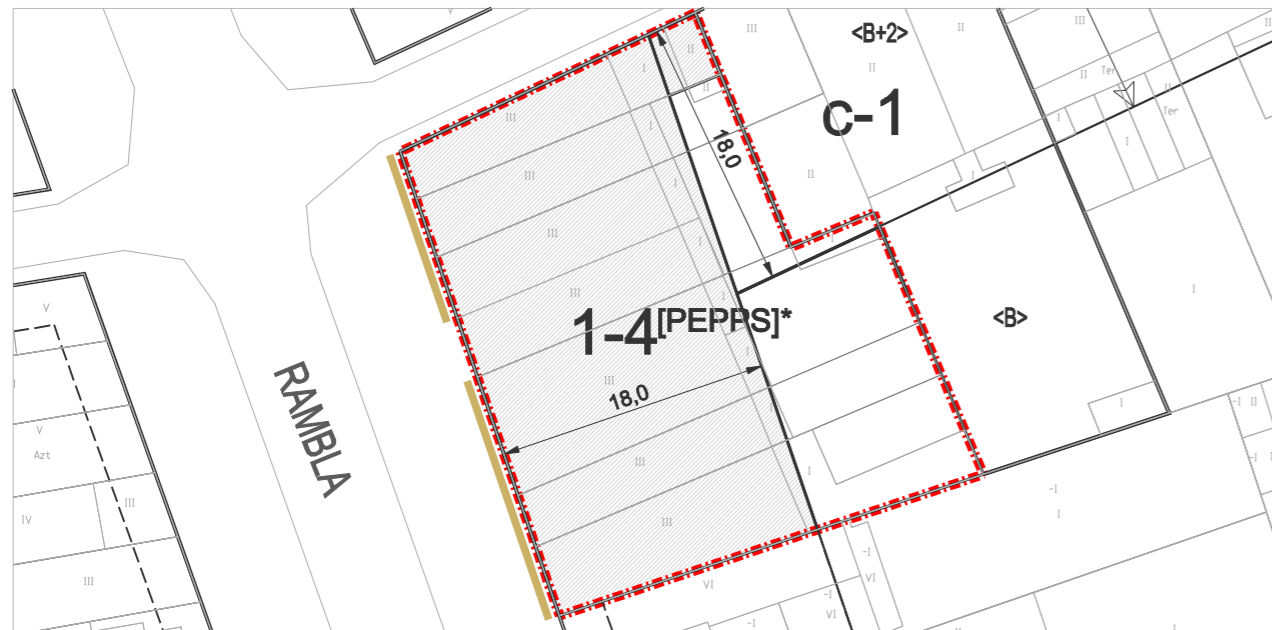
Ajuntament de Sabadell

711A
RENGLER HABITATGES
DE LA RAMBLA

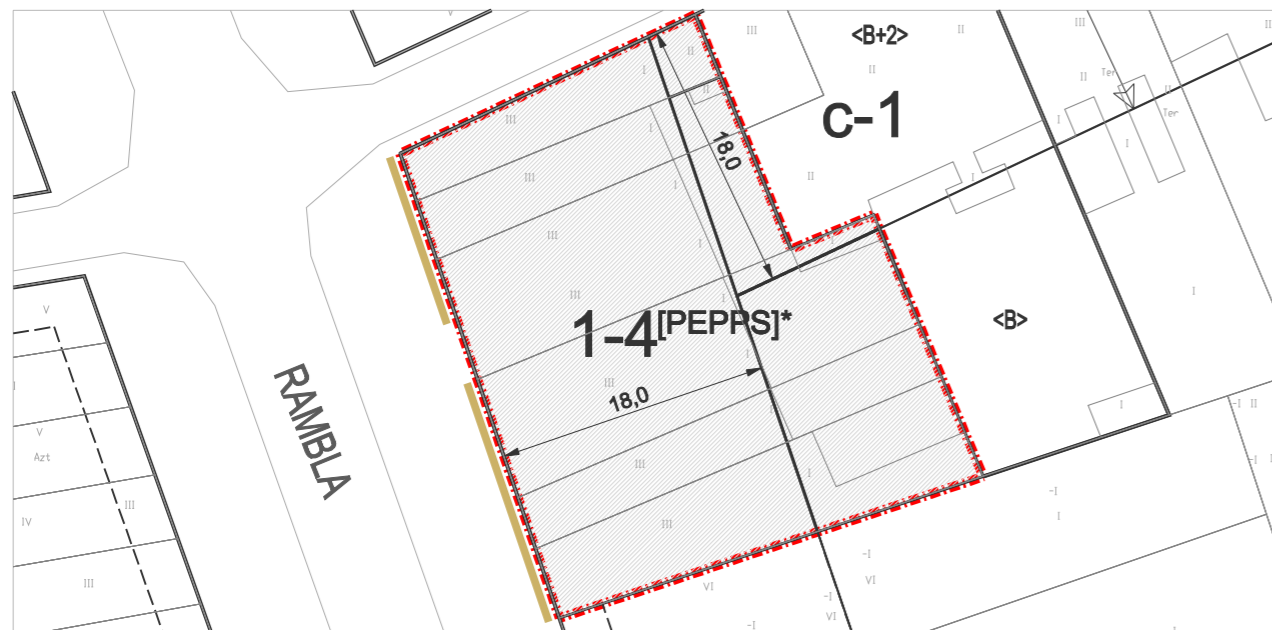

PLANTA TIPUS

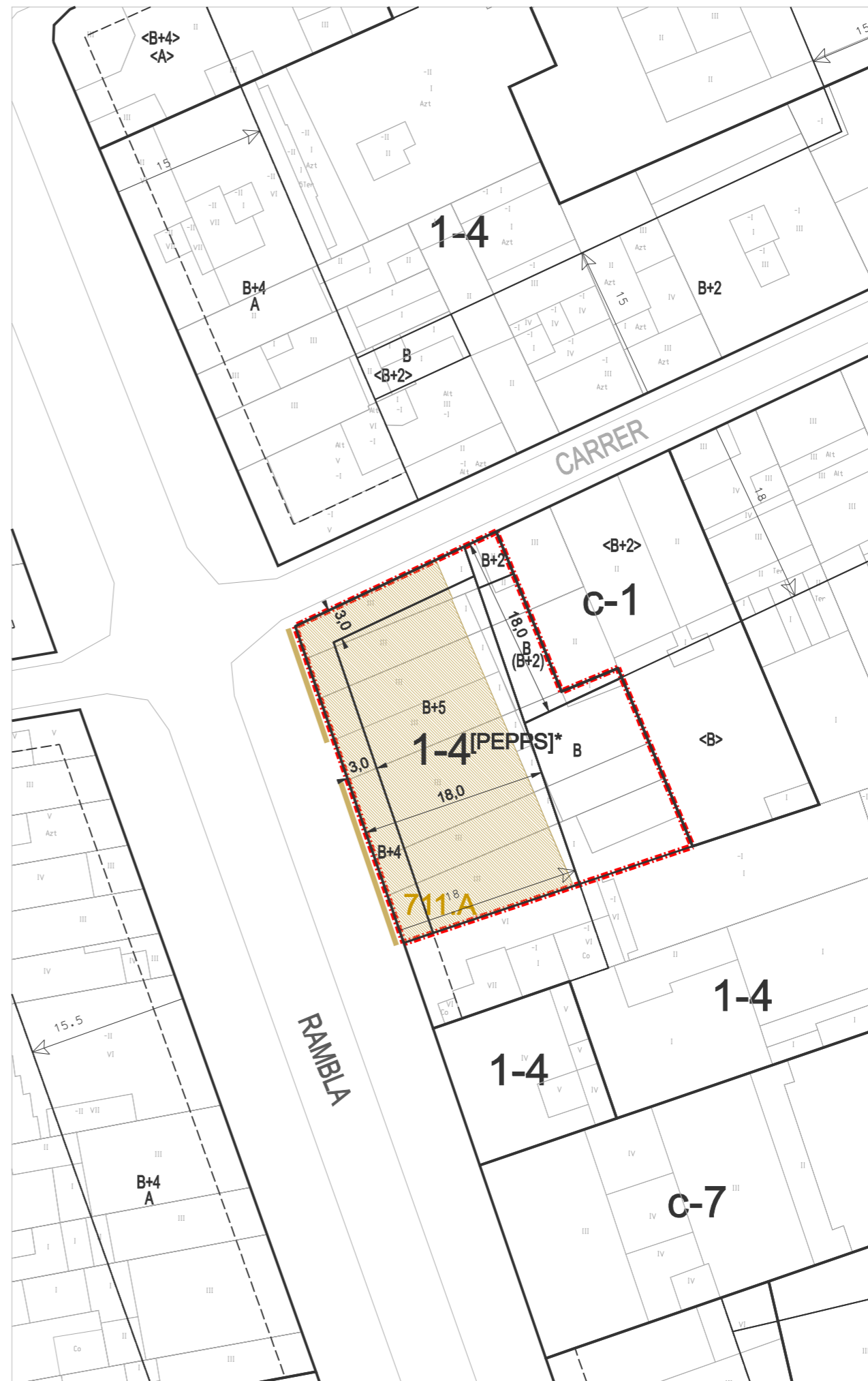

PLANTA PRIMERA

PLANTA BAIXA

REGULACIÓ USOS

CONDICIONS D'ORDENACIÓ

ALTERNATIVA 2

USOS COMERCIALS EN PLANTA BAIXA I ALTRELL

ELEMENT INCLÒS AL CATÀLEG PEPPS (ÀMBIT PROTEGIT)

PROTECCIÓ PARCIAL DE FAÇANES
711.A
NÚMERO FITXA PEPPS

COMERCIAL

RESIDENCIAL

*
REGULACIÓ ESPECÍFICA USOS ADMESOS

ÀMBIT DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

esborrany

EQUIP REDACTOR

ESCALA E: 1 / 500

Area d'Urbanisme,
Habitatge i Patrimoni

Ajuntament de Sabadell

